

ምዕራፍ 12 የጾታ ልዩነትና ባህል

የጾታ መለያየትና የባህል ተጽዕኖ

ወንዶች ብዙ ጊዜ በራሳቸው የሚቆሙ የሚታሙና ብርቱ በመባል ይታወቃሉ። ወንዶች ሲጎዱ ብዙ ጊዜ ሲያለቅሱ ወይም ጉዳቸውን በእንባ ሲገልጡ አይታዩም። የሚያለቅሱባቸው ጊዜያት ቢኖሩም በትንሹም በትልቁ እንባ አይቀድሟቸውም። ሙሉ ጊዜ በመስራት ቤተሰባቸውን ይደግፋሉ። ወንዶች የልጅን የሽንት ጨርቅ መቀየር፣ በየለቱ ምግብ መስራት፣ ለልጆቻቸው ገበያ ወጥተው እቃ መግዛት የመሳሰሉት ድርጊቶች አይማርኩቸውም። ባንጻሩ ሴቶች ለኑሮ ድጋፍም ሆነ ከአጥቂ የሚከላከልላቸው አባት ወይም ባል ያስፈልጋቸዋል። የሚያሳዝን ነገር ሲያጋጥማቸው ለቅሶ ይቀናቸዋል። ወንዶች የሌላቸውን ለልጆች የመጠንቀቅ፣ ጥሩ ምግብ የማዘጋጀትና ዋጋ ተከራክሮ ለቤት የሚያስፈልገውን የመግዛት ልዩ ስጦታ አላቸው። እነዚህ መግለጫዎች የተለመዱና መላለሰው የተሰሙ ቢመስሉ ሊያስገርሙን አይገባም። በትክክል የወንድም ሆነ የሴት መገለጫዎች የመሆናቸው ነገር አጠያያቂ ቢሆንም በወንድ የበላይነት የሚያምን ማህበረሰብ ሲያስተጋባቸው የኖሩ አባባሎች ስለሆኑ እንደእውነት ተቆጥረው ተወስደዋል።

የወንድና ሴት ልዩነቶች

ሀ) ወንድና ሴት የሚለያዩት በሚጸነሱበት ጊዜ ነው።

ወንዶችም ሆኑ ሴቶች በሕይወት መኖር የሚጀምሩት በእናታቸው ማሕጸን ከአባታቸው የተገኘው ዘር ከእናታቸው ከሚገኘው እንቁላል ጋር በመቀላቀል በሚፈጠረው ሕይወት ነው። ይህ ጽንሰ (zygote) ይባላል። ወንዶችም ሆኑ ሴቶች የሚጸነሱበት በአንድ ዓይነት መንገድ ቢሆንም የጾታቸው ልዩነት የሚመስረተው በእናታቸው እንቁላልና በአባታቸው ዘር ውስጥ በሚገኙት ቅመሞች ወይም ንጥረ ነገሮች በሚፈጥሩት ቅንጅት (genetic makeups) ውጤት ነው። ከአባት የሚገኘው ዘር 22 ንጥረ ነገሮች (chromosomes)ና አንድ የጾታ መለያ የሆነ ቅመም (sex chromosome) አለው። ይህ ቅመም ኤክስ ወይም ዋይ ክሮሞሶም (X or Y chromosome) በመባል ይታወቃል። የእናትም እንቁላል እንዲሁ 22 ክሮሞሶሞችና አንድ ኤክስ ክሮሞሶም (X chromosomes) ይኖረዋል። የነዚህ የሁለቱ መቀላቀል ውጤት አንድን ሰው ሴቱ ወይም ወንዴ ጾታ እንዲኖረው ያደርጋል። ይህም ብቻ ሳይሆን አንድ ሰው ከሌላው ሰው የሚለይበት መለያ ለምሳሌ የዓይንና የጸጉር ቀለም፣ የሰውነት አቋምና ይዘታ የሚፈጠረው (የሚወሰነው) በዚህ ጊዜ ነው። ከሴት የሚገኘው ቅመም አንድ ዓይነት

ስለሆነ «X ኤክስ» በመባል ይታወቃል። ከወንዱ የሚገኘው ግን «Y ኤክስ» ወይም «Y ዋይ» ሊሆን ይችላል። በዚህ መሰረት አንድ ሰው ወንድ ወይም ሴት ሊሆን የሚችለው ከአባት የሚገኘው ኤክስ ወይም ዋይ ቅመም ከእናት ከሚገኘው ኤክስ ቅመም ጋር ሲደባለቅ ነው። በዚህ መሰረት በወቅቱ ከአባት የሚገኘው ዋይ የተባለው ቅመም ከእናት ኤክስ ቅመም ጋር ከተገናኘ የሚወለደው ልጅ ወንድ ይሆናል። ከአባት የተገኘው ቅመም ኤክስ ከሆነና ከእናት ከሚገኘው ሌላ ኤክስ ቅመም ጋር መደባለቅ ከቻለ የምትጸነሰው ልጅ ሴት ትሆናለች። ቀደም ብለን እንደተመለከትነው አንድ ሰው ወንድ ወይም ሴት ሆኖ ለመወለዱ ወሳኝ ሚና ያለው ከአባት በሚገኘው ቅመም የተነሳ ነው ማለት ነው። አንድ ወንድ አንድ ዋይና አንድ ኤክስ ቅመም ሲኖረው ባንጻሩ አንዲት ሴት ሁለት ኤክስ ቅመም ይኖራታል ማለት ነው።

ሀ) የእድሜ እድገትን ተከትለው የሚመጡ ለውጦች (ሆርሞኖች)

ሆርሞኖች በሰውነታችን ውስጥ ከሚገኙ የተለያዩ እጢዎች የሚመነጩ ኬሚካሎች ናቸው። ሆርሞኖች ከእጢዎች ውስጥ በመፈጠር በደማችን አማካኝነት ወደ ተለያዩ የሰውነታችን ክፍል ይጓዛሉ። በወንድም ሆነ በሴት ሰውነት ውስጥ ያሉ ሆርሞኖች ብዛትም ሆነ አሰራር ተመሳሳይ ነው። እነዚህ ሆርሞኖች በእርግዝና ጊዜ ከእናት ወደ ጽንሱ የሚገቡበት መጠን የወንድም ሆነ የሴት ልጅን አካላዊ መለያና የጾታ ባህርያትን ይወስናሉ። የአንድ ጽንሰ ጾታ ወንድ ከሆነ ወንዴ የሚያደርገው ዋይ ንጥረ ነገር (Y chromosome) ስላለው በዋይ ቅመም ቁጥጥር አማካኝነት ለየት ያለ ኬሚካል በሰውነቱ ውስጥ በመሰራጨት የወንዴ ጾታ ምልክት የሆኑ ብልቶች (gonads) መፈጠር ይጀምራሉ። ከእነዚህ ብልቶች (ለምሳሌ testes ቆለጥ) ውስጥ የሚመነጩት ሆርሞኖች (testosterone) የወንዴነት ባህርዩንና መለያዎቹ እንዲፈጠሩ ያደርጋሉ። የሴትም እንዲሁ በ«ኤክስ ክሮሞሶም» አማካኝነት ጾታ ገንቢ በሆኑ እጢዎችና ብልቶች በሚያመነጩት ኬሚካሎች (estrogen) አማካኝነት የሴት ባህርያትና መለያዎች ይፈጠራሉ።

በሰውነታችን ውስጥ የሚመነጩ ሆርሞኖች በተለይ ከልጅነት ተሳቀን ወደ ጎልማሳነት በምናደርገው ጉዞ (ከ10 ዓመት በኋላ እስከ 25 ዓመት) ከጾታችን እድገት አንጻር እጅግ ሰፊ ሚና ይጫወታሉ። ለምሳሌ በወንድ ፊት ላይ የሚታየው ጸጉርና በሴት ደረት ላይ የሚያድገው ጡት የዚህ ሂደት ውጤት ናቸው።

ለ) የሰውነት ቅርጽ

የሰውነት ቅርጽ ሴትን ከወንድ ይለያል። የሴት የሰውነት ቅርጽ ከወንድ በብዙ መንገድ ይለያል። ብዙ ጊዜ ወንዶች ከሴቶች ረዘም፣ ጠንከርና ደንደን ያሉ ናቸው። በሌላ በኩል ሴቶች ማርገዝና መውለድ የሚያስችሉ

የሰውነት ቅርጽና ይዘት አላቸው። ይህ በግልጽ የሚታይ ስለሆነ ብዙ ማብራሪያ የሚያስፈልገው አይደለም።

ሐ) ማህበራዊ ተጽዕኖ

ብዙ ጊዜ ወንዶችና ሴቶች የሚሰሩትና የሚሆኑት ከላይ እንዳየነው በተፈጥሮና ባደጉበት ባህል ይወሰናል። አንዳንድ በማህበራዊ ኑሮ ወንድ የሚሰራውና ሴት የምትሰራው ተብለው የተደነገጉ ነገሮች ከተፈጥሮአችን ጋርም የሚሄዱ ናቸው። በፍጥረት የሚደረግ ልዩነትን ከመቀበል በስተቀር ምንም ማድረግ ባንችልም ሰው ሰራሹ (ማህበራዊ ኑሮው) ልዩነት ባስተዳደራችን በተለያዩ መንገዶች የምንማራቸውና በተጽእኖ የምንቀበላቸው ናቸው። ቀጥለው የተዘረዘሩት ነጥቦች ይህንን ያብራራሉ።

(1) ከምንኖርበት ሕብረተሰብ ወይም ባህል የምንማራቸው ነገሮች

የምናድግበት ማህበረሰብ እንደጾታችን የተመደበልንን እያከናወንን እንድንኖር በማበረታታትም ሆነ በመቅጣት እንድንለምደው ያደርጋል። ለምሳሌ አንድ ወንድ ልጅ ወንዶች የሚያደርጉትን ድርጊቶች እንዲያደርግ ሲበረታታ፤ ሴቶች የሚያደርጉትን ሲያደርግ ቢገኝ ግን በማሳፈርም ሆነ በመቅጣት መልክ ዳግመኛ እንዳያደርገውና እንዳይለምደው ይደረጋል። ሴትም ልክ እንደዚህ ሴቶች የሚያደርጉትን እንድታደርግ ማበረታቻና ድጋፍ ሲደረግላት ወንዶች የሚያደርጉትን ስታሰርግ ብትገኝ በማሳፈር በመቆጣትና በቅጣት ደጋግማ ከማድረግ እንድትቆጠብ ትገደዳለች። ከተወሰነ የእድሜ ደረጃ በኋላ ሴቶችና ወንዶች ተመሳሳይ ጨዋታ እንዳይጫወቱ የሚገፋቸውም ጊዜ አለ። ለምሳሌ ወንዶች የሴት ቀሚስ፣ ጫማና ቦርሳ አድርገው ደጋግመው ሲጫወቱ ቢገኙ «ሴታሴት» በሚል ቃላት በቁጣና በማስፈራራት ሁለተኛ እንዳያደርጉት ሲከለከሉ በሌላ በኩል በውሸት ጠመንጃ ሲጫወቱ ቢገኙ ሊሸለሙ፣ ሲበረታቱና ሲሞገሱ ይታያል።

ከዚህ ሌላ ወንዶች የወንዶች መለያ ነው የተባለን ተግባር ከሴት ውጭ እንዲያከናውኑ፤ ሴቶች የሴቶችን ሙያ በሴት ውስጥ እንዲያከናውኑ እየተማሩ ያድጋሉ። ከዚህ ጋር በቀጥተኛ ሁኔታ ወንዶችም ሆኑ ሴቶች ሊያደርጉ የሚገባቸውን እየታዘዙና እያደረጉ ይማራሉ። ከሌሎች የሰፊና ወይም የአካባቢያቸው ሰዎችንም ድርጊት በማየት የሚማሩት ይህንኑ ነው። ይህ እንግዲህ በምሳሌነት ሊማሩ የሚችሉት ሊባል ይችላል። በዙሪያቸው ያሉ ሰዎች ወንዶች የወንዶችን ድርጊት ሴቶችም የሴቶችን ድርጊት በማየትና አደራረጉን ጭምር እያጠኑ ያድጋሉ። ራሳቸውም ቢሆኑ ሌሎች ሲያደርጉ ያዩትን በመከረጅ እያደረጉ ያድጋሉ። ለምሳሌ የስምንት ዓመቱ ጉደታ ቅዳሜ እለት ከአባቱ ጋር መኪና ሲጠግን ውሏል። በማግስቱ ሰኞ የእህቱ ብስክሌት ቢበላሽ ጉደታ እንደምንም ብሎ ጋላፊነት በመውሰድ ሊጠግን ይጀምራል። ይህንን ሲያደርግ ጉደታ በሴት አካባቢ የሚበላሹ ነገሮችን እንዲጠግኑ የሚጠበቁት ሴቶች ሳይሆኑ

ወንዶች እንደሆኑ ከአባቱ መላልሰ ባየውና አብሮም ሲሰራ ከነበረው በመማር ነው። ስለዚህም የኤሌትሪክ አንጥል ቢቃጠል የሚለውጠው ወንድ እንጂ ሴት እንደማትሆን ማገናዘብ ይጀምራል። እህቱም ብትሆን ብስክሌት መጠገን ወይም አንጋፋ መለወጥ የወንድ ስራ እንደሆነ በተመሳሳይ መንገድ ትማራለች። በሌላ በኩል ጉደታ ወጥ እንዲሰራ ወይም እንጀራ እንዲጋግር አይጠበቅበትም። ቢጠየቅም እሿ አይልም። ምክንያቱም በቤቱም ሆነ በአካባቢው ብዙ ጊዜ እንዲህ ዓይነት ስራ የሚሰሩት ሴቶች መሆናቸውን መላልሰ በማየቱ ነው። ከዚህ የምንረዳው ሰዎች የሚያደርጉትን ነገሮች የሚማሩት በመጀመሪያ ከወላጆቻቸው ቀጥሎም በአካባቢያቸው ከሚያዩት እንደሆነ ነው።

ይህ ዓይነቱ ሁኔታ በዘመናችን በትምህርትና በስልጣኔ ሂደት በብዙ መልኩ እየተሻሻለና እየተለወጠ ቢሆንም አሁንም ቢሆን በብዛት የሚታየው ወንዶች የወንዶች ነው የሚባለውን ስራ ሴቶችም የሴቶች የሚባለውን ስራ ማድረጋቸው በስፋት እየቀጠለ መሆኑ ነው። ይህንን ሁኔታ አስገራሚ የሚያደርገው ወንዶችም ሆኑ ሴቶች ልጆች በየትኛውም አገር ቢሆን በመጀመሪያ እድሜያቸውን የሚያሳልፉት ከእናታቸው ጋር ሆኖ ሳለ ለምን የጾታ ልዩነቱ ገዝፎ (በግ ብሎ) እንደሚታይ ነው። ለዚህ የሚሰጠው ምክንያት ወንዶች ገና ከጨቅላነታቸው ጀምሮ ከሴቶች የተለዩና የሚጠበቅባቸውም ነገር ቢሆን ከሴት የተለየ እንደሆነ ከእናታቸው ጭምር መላልሰው የሚሰሙትና ግንዛቤ የሚያዳብሩበት እድሉ ሲፈ መሆኑ ነው። ይህም ብቻ ሳይሆን የበለጠ ጋላፊነትና ተጠያቂነት እንዳለባቸውና ለየት ያለ እንክብካቤ እየተደረገላቸው ያድጋሉ። በዚህ መልኩ ማደጋቸውም ለልዩነቱ የበኩሉን አስተዋጽኦ ከማድረግ አልፎ የወንድነትና የባላይነት ስሜት በውስጣቸው ገና ከጨቅላነታቸው ጀምሮ እየሰረጸ እንዲሄድ ሁኔታውን ያመቻቻል።

(2) በአእምሮ በማደግ የራስን ጾታ መገንዘብ

ልጆች በአእምሮ ባደጉ መጠን የጾታን ልዩነት እየተገነዘቡ ይሄዳሉ። ለምሳሌ የሁለት ዓመት ልጆች የወንድና የሴትን ጾታ የሚረዱት በአለባበስ ወይም ረጅም ጸጉር በማሳደግ በመሳሰሉት ሊሆን ይችላል። ከዚህ የትነሳ በአለባበስና በጸጉር ይዞታ ብቻ ጾታቸውን መለዋወጥ የሚቻል ይመስላቸዋል። ስድስትና ሰባት ዓመት ሲሆናቸው ጾታቸው የማይለወጥ መሆኑንና ከአለባበስ ጋር የተያያዘ እንዳልሆነ ይረዳሉ። ይህ እንግዲህ ከማደግና በአእምሮ ከመብሰል ጋር የሚሄድ ነው። ይህን ግንዛቤ ሲያገኙ ነው ጾታቸውን ሆነው ለመገኘት ጥረት የሚያደርጉት። ለምሳሌ በጨዋታ ስፍራ ልጁ ገመድ የሚዘሉና ኳስ እየተሯሯጡ የሚጫወቱ ልጆች ቢያይ የራሱን (የራሷን) ጾታ አምሳያ በመምረጥ አብረው ይጫወታሉ። ከዚያም ሌሎች የሚያደርጉትን በማየትና በማድረግ ከጾታቸው ጋር የሚሄደውን ድርጊትና አመለካከት እያዳበሩ ይሄዳሉ። አንድ ልጅ ከወላጆቹ በማየትና በማድረግ የራሱን ጾታ የሚያዳበር

ባህርያት፣ ልምምድና አመለካከት ያሳድጋል። ለምሳሌ ወንድ ከሆነ ከአባቱ በሚያየውና አባቱ የሚያደርገውን አብሮ በማድረግ ከራሱ ጾታ ጋር ማንነቱን ማመሳሰል ይጀምራል።

ልዩነቶችን ማጥበብ

በባህልም ይሁን በሌላ ምክንያት ከሴት የሚጠበቅና ከወንድ የሚጠበቅ ባህሪም ሆነ ድርጊት አለ። አንድ ጊዜ አንድ ለረጅም ጊዜ አብራው ወጣ ገባ ያለች ልጅ «ማግባት ትፈልግ እንደሆነ እኔ ላገባህ ዝግጁ ነኝ፤ ካስፈለገ ቀለበቱንም ለመግዛት እችላለሁ» በማለቷ ደንግጦ ሁሉንም እረግፍ አድርጎ የተወ ወንድ አጋጥሞኛል። ለምን ብለው «እንዲህ ዓይነቱን ነገር ከሴት ልጅ የማልጠብቀው ነው» አለች።

ይህ ሁኔታ የሚከሰተው አብዛኛውን ጊዜ ወንድ (ሴትም) ከተቃራኒ ጾታ ጋር በሚኖራቸው ግንኙነት ምን ማለትና ምን ማድረግ እንዳለባቸው የሚነግራቸው ወይም የሚያስጠነቅቃቸው ባለመኖሩ ነው። ስለሆነም ወንዶች ከወንድ ስለሚጠበቅ ነገር ስለማያውቁ እንዳንዴ የማይጠበቁባቸውን ማድረግ ብቻ ሳይሆን የሚጠበቁባቸውንም ሳያደርጉ ይቀራሉ። እንዲሁም በህፍረትና በፍርሃት ምክንያት ምንም የማያደርጉ ደግሞ ብዙ ናቸው። አንድ የተረጋገጠ እውነት ቢኖር እግዚአብሔር እንደ የጾታችን ሴት፣ ወንድ ብሎ ያስቀመጠው ነገር መኖሩ ነው።

ጌታ ኢየሱስ በወንድና በሴት መሃል ያለውን ልዩነት የመሰለው በእርሱና በቤተ ክርስቲያን መካከል ያለውን ግንኙነት ምሳሌ በማድረግ ነው። «ፈጣሪ በመጀመሪያ ወንድና ሴት አደረጋቸው» የሚለው ቃሉ እግዚአብሔር ሁለቱን ጾታዎች ለያይቶና ራሳቸውን አስችሎ እንደፈጠረ ያሳያል። በሁለቱ መሃል ሰላላው ግንኙነትም ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌ 5:31 ይነግረናል። በዘፍጥረት ምዕራፍ 2 ሴትና ወንድ እኩልና እግዚአብሔርን በመምሰል እንደተፈጠሩ እናነባለን። በምንኖርበት ባህል የወንድ የበላይነት ስለሚንጸባረቅ ቤተ ክርስቲያንም ይህንን እውነት አጉልታ ታሳያለች። ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል የሚያስተምረው ሴት በሰውነቷ፣ በክብሯ፣ በዋጋዋና በሌላም ነገር ሁሉ ከወንድ እኩል መሆንን ነው። በዚህ እኩልነት ውስጥ እግዚአብሔር በትዳራቸው ውስጥ ሊፈጽሙ የሚገባቸውን የሥራ ድርሻም ሰጥቶአቸዋል። የእግዚአብሔር ቃል አዳምን ቀዳሚና ጀማሪ አድርጎታል። ለዚህም የተሰጠው ምክንያት የአፈጣጠር ቅደም ተከተል እንደሆነ ነው። በዚህ መሰረት ሄዋን አዳም የተጠራበትን ዓላማ እንዲያሟላ ረዳቱ በመሆን ታግዘዋለች። ለሄዋን የተሰጣት አደራ አዳምን በጉድለቱ መሙላት፣ ማገዝ፣ ማስተካከልና ማሳልበት ነው (ዘፍ 2:18)።

ወንድና ሴት በሁሉ እኩል ቢሆኑም በአፈጣጠራቸው የተለያዩ ናቸው። ይህ ደግሞ ተፈላጊና ተደጋጋፊ የሆነ አስደናቂ ልዩነት ነው። እግዚአብሔር ወንድና ሴትን ተመሳሳይ አድርጎ አለመፍጠሩ እንዴት አስገራሚ ነው። ይህም ልዩነት በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ መሃል

ባለው ልዩነት መልክ ሊታይ ይገባዋል። እግዚአብሔር አብ ከእግዚአብሔር ወልድ ልዩ ቢሆንም ይበላጣሉ ማለት አይደለም። አብና ወልድ በኃይል፣ በክብርና በስልጣን ተመሳሳይ ናቸው። ሆኖም ወልድ ራሱን በፍቃዱ ለአብ ያስገዛል (1ቆሮ 15:28። በጋብቻም ሁለቱም እኩል ቢሆኑም ሚስት ደግሞ ለባልዋ እንድትገዛ ተጠይቃለች (ኤፌ 5:21-33)። ማዕታው ሂንሪ የተባሉ የመጽሐፍ ቅዱስ ተርጓሚ ይህንን ሁኔታ ሲያብራሩ «ሄዋን ከአዳም ራስ አለመወሰዱ እንዳትሰለጥንበት ነው፤ ከእግሩ ስር አለመወሰዱ ረግጦ እንዳይገዛት ነው፤ ከኅጉ መወሰዱ ግን እኩያው እንድትሆነው ነው። ከብብቱ ስር መሆኗ ደግሞ ጥንቃቄና እንክብካቤ እንዲደረግላት ታቅዶ ሲሆን ከልቡ አጠገብ በመሆኗም እንድትፈቀር ነው» ብለዋል።

የወንድ ድርሻ አምባገነንና ጨካኝ ገዥ መሆን ሳይሆን አፍቃሪ ፍህፍህና ተቀባይ መሆን ነው። ወንዶች ሚስቶቻቸውን የሚወዱት ልክ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን እንደወደዳት መስዋዕት እስኪሆኑ ድረስ መሆን አለበት። ሴቶችም ባሉቻቸውን ሊቀበሉ የሚገባቸው ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ በሆነችው ልክ ነው። ይህ የባሪያና የጌታ ግንኙነት ሳይሆን መተሳሰብ መመካከር መቀበል ያለበት ግንኙነት ነው።

(1) ባልና ሚስት ከመሆናችሁ በፊት እህትና ወንድም ናችሁ

ሰዎች ሴትና ወንድ የሚሆኑት ሲጋቡ ሳይሆን በአፈጣጠራቸው ነው። በትዳር ውስጥ እንደ ባልና ሚስት የምንኖርበትን ዘዴ የምንማረው እንደ እህትና ወንድም አብሮ በማደግና በመኖር ነው። በ1ጢሞ 5:2 ጳውሎስ ጢሞቴዎስን በቤተ ክርስቲያን ያሉትን ምእመናን ስለሚመለከትበት ሁኔታ መክሮታል። ወንድ ተቃራኒ ጾታን መቀበል ያለበት እንደ እህቱ ነው። ይህም ማለት ሴቶችን እንደ ሴትነታቸው ሽማግሌዎችን እንደ ሽምግልናቸው (አባትና እናት)፣ ወንዶችን እንደ ወንድነታቸው መቀበል ይገባል ማለት ነው። ስለዚህ ሰዎች በትዳር አማካኝነት ባልና ሚስት ከመሆናቸው በፊት በክርስቶስ እህትና ወንድም ናቸው። በመሆኑም ወንዶች ርህራሄና ትህትናን የሚማሩት ትዳር ከመያዛቸው በፊት ነው። ሴቶችም ኃላፊነት ባለበት ሁኔታ ከወንድማቸው ጋር ተደጋግፈው መኖር የሚጀምሩት በተመሳሳይ ጊዜ ነው። ይህም ወንድማዊና እህታዊ በሆነ ግንኙነታቸው ወቅት እርስ በእርስ የሚያሳዩት ርህራሄ ትህትናና በመደጋገፍ ጎን ለጎን ሆነው በማደግ እግዚአብሔር ወዳስበላቸው ትዳር እንዲደርሱ መሰረት ይሆናላቸዋል። በመሆኑም ወንዶች ኃላፊነትን ከአሁን ጀምረው ለመለማመድ መዘጋጀት ይኖርባቸዋል።

(2) ወንዶች ስለሴቶች ያለባቸው ኃላፊነት

ሴቶች ኃላፊነት የሚወስዱና በእግዚአብሔር ተስፋ ላይ የተመሰረቱ ይሆኑ ዘንድ ወንዶች የሚከተሉትን እርዳታና እንክብካቤ ሊያደርጉላቸው ይገባል።

1. ከሴቶች ጋር ባላቸው ግንኙነት ከመጀመሪያው ቀዳሚና ጀማሪ መሆንን ተለማመዱ። ቀዳሚ መሆን መምራት ነው፤ መምራት ደግሞ ማገልገል ነው። አቅጣጫን ማሳየት፣ ሃሳብ መስጠትና ማነሳሳት፣ ንግግርና ወይይት እንዲኖር ማድፋፈርን አሁን ከእህቶቻችን ጋር ባለን ግንኙነት ወቅት መለማመድ እንችላለን። ይህ ማለት አሁን ለሴቶች ሁሉ እንደ ባልና መሪ ሆናችሁ መታየት አለባችሁ ማለት አይደለም። ወይም ለእህቶቻችን ውሳኔዎቻቸውን ሁሉ እንወስንላቸዋለን ማለት አይደለም። ሴት በትዳር ሚስት እስክትሆን ድረስ ወንድ ስለሆነ ብቻ ምክሩን የመቀበል ምንም ግዴታ የለባትም። ወንዶችም ይህንን የሚጠብቁ ከሆነ ከፍተኛ ስህተት እየፈጸሙ መሆናቸው መታወቅ ይኖርበታል። ሴት አባት ካላት እንክብካቤም ሆነ ጥበቃን ከአባቷ ታገኛለች።
- እህት ካለችን ከእህታችን ጋር አንዳንድ ነገሮችን በማቀድና አብሮ መሥራት መግባባትንና አብሮ ማደግን እንማራለን።
- እራሳችን ካለን አብረን ማቀድና እቅዳችንን ወደ ተግባር መተርጎም፤ አንዳንድ ነገሮችን አብሮ በመጀመርና በማነሳሳት፤ ንግግርና ወይይት እንዲኖር በማድፋፈር በኋላ የሚቆየንን ኃላፊነት እንለማመዳለን። ይህም አንዳንድ ነገሮችን ቀድሞ ማቀድ፣ ማሰብ፣ ማመቻቸት በትዳር ውስጥ እንደ ባል ቤትን ለመምራት የሚያስችል ክህሎትን ያዳብርልናል።
- መሪነት ማገልገል መሆኑን የምንማረውም ሆነ በተግባር የምናሳየው በዚህ መንገድ ነው። ሃሳብ ማቅረብ መወያየት ወሳኔው ተግባራዊ እንዲሆን ማስተባበርና ማድፋፈር ልንማረው የሚገባን እውቀት ነው። በዚህ ጊዜ ሌላውን ማዳመጥ፣ በውይይት ወደ መግባባት መድረስ፣ በተግባር አብሮ በመሳተፍ መረዳዳት አብረው ሊሄዱ የሚገባቸው ባህርያት ናቸው።
2. ከሴቶች ጋር ባላቸው ግንኙነት መንፈሳዊ መሪነትን ተለማመዱ። ወንዶች ከሴቶች ጋር ባላቸው ግንኙነት የመንፈሳዊውን ሂደት በመቀየስና ሚዛኑን በመጠበቅ ሃላፊነታቸውን መወጣት አለባቸው። ከሴቶች ጋር የሚኖረን ግንኙነት ቧልትና ፌዝ የሞላበት ሳይሆን እግዚአብሔርን የሚያስቀድምና የሚያስከብር ሆኖ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይዞታ እንዲኖረው መንገድ መቀየስ አለብን። ይህ እንዲሆን ደግሞ፡-
- የግል ሕይወታችን መንፈሳዊ መነቃቃትና ትጋት እንዲታይበት ይገባል። ልዝብ ክርስቲያን በመሆን አንርክ። ለእግዚአብሔር ቅናት ያለው ሰው ሆኑን እንገኝ። ለምሳሌ ሰብስብ ብለን በምንገኝበት ቦታ ተራ ንግግር ሰፍራውን ሳይዘው በፊት «ባለፈው ቀን ስለተሰጠው ስብከት ምን ታስባላችሁ? ወይም ምን ተማራችሁ? እስቲ እንወያይበት?» ብሎ ጉባኤውን ወደ መንፈሳዊ ባርከት መቀየር ይቻላል። ወይም «እግዚአብሔር ያስተማረችን እንድትቃል ልናገር» አልያም «በዚህ ሰዎን እግዚአብሔር በምን በምን በኩል ተናገራችሁ?

ስለ እድገታችን እስቲ መስክሩ» በማለት በመጀመር ጥሩ ውይይትን መቀስቀስ ይቻላል። ይህን ስናደርግ መንፈሳዊ ሕብረት እንዲፈጠር ሁኔታውን አመቻቸን ማለት ነው። ያነሳናቸው ጥያቄዎች ሰዎች እንዲወያዩ፣ እንዲነጋገሩ፣ ሕብረቱም እግዚአብሔርን የሚያከብር ሕብረት እንዲሆን ይረዳሉ።

- ዓላማችን ምን ዓይነት መንፈሳዊ ሰዎች እንደሆንን ለማሳየት መሆን የለበትም። ሰይጣንም በትእቢትና በበላይነት መንፈስ እንዲፈትነን እድል አንስጠው። እንዲህ ካደረግን ስጋዊው ነገር ገኖ ሰዎች ሳይታነጹ ሊሄዱ ይችላሉና ጥንቃቄ እናድርግ።
- ወንዶች በትዳራቸው ውስጥ መሪ መሆንን የሚማሩት ቀደም ብለን የጠቀስናቸውን ያገልጋይነት ተግባራቸውን ለመወጣት በሚያደርጉት ጥረት ውስጥ ነው። ከማግባታችን በፊት እንዲህ ዓይነቱን ነገር የምንለማመድ ከሆነ በርግጥ ለትዳራችን የምንመች ሰዎች እንሆናለን። ስለዚህ በእራሳችን ጊዜም ይህንን መለማመዱ ለምንመሰርተው የትዳር ሕይወት በጣም አስፈላጊ መሆኑን እንዳንዘነጋ።

3. አንዳንድ አነስተኛ ነገሮችን ለሴቶች እህቶቻችን በማድረግ እንደምናስብላቸው፣ እንደምንጠነቀቅላቸውና እንደምናከብራቸው እናሳይ። አሳቢነታችን ወይም ከበሬታችንን ለማሳየት የምንጠቀምባቸው መንገዶች ከባድና ልዩ ነገሮችን የሚጠይቁ ሊሆኑ አይገባም። ውድ ያልሆኑ ትናንሽ ስጦታዎችን በመስጠት ስሜታችንን መግለጽ እንችላለን። ሆኖም ስጦታ በመስጠት ፍቅርዋን ለመግዛት የሞከርን እንዳይመስላት መጠንቀቅ አለብን። የምናደርጋቸው ነገሮች ቀላል ቢመስሉም በተለይ ለጋብቻ ሳብብናት ልጅ ድርጊታችን ኃላፊነት የሚሰማን በሳል ሰዎች መሆናችንን ይጠቁማል። በመንገድ ቅድሚያ በመስጠት መቀመጫ ለቆ ማስተናገድ፣ መሸገት ወዘተ የመሳሰሉት ስለእኛና ስላለን ዓላማ ብዙ ይናገራሉ። እዚህ ከተጠቆሙት ምሳሌዎች ሌላ ሴቶች ምን ምን ቢደረግላቸው እንደሚደሰቱ ከእህቶቻችን ጠይቀን መረዳት እንችላለን።
- ሴቶች ሊመከሩ የሚገባቸው ነገር ቢኖር አክብሮትና ትህትና የሚያሳይ ወንድ ሁሉ ለጊዜያዊ ፍቅር የሚፈልጋቸው እንዳልሆነ እንዲገነዘቡ ነው። ለጊዜያዊ ጥቅም አፋን አለስልሶ የሚቀርባቸው

እንዳለ ሁሉ በማገልገልና በመርዳት አገልግሎት የሚያምን ወንድ እንዳለ መረዳት ይኖርባቸዋል። የልቡን ፍላጎት አውጥቶ እስካልተናገረ ድረስ ወንድ ወንድማቸው ብቻ እንደሆነ ማሰቡ ጤናማ አመለካከት ነው።

- 4. ሴቶች መንፈሳዊ ሴትነት እንዲታይባቸው ማደፋፈር። ሴቶች እህቶች እግዚአብሔርን የሚፈሩ እንዲሆኑ እናደፋፍራቸው። ለሴት የሚገባውን ባህርይ ሲያሳዩ በማመስገንና በማድነቅ አበረታቷቸው። ሴት መሆን ደካማነት አይደለም። በዚህ ዘመን ጨዋ፣ ራሷን የምትገዛ እግዚአብሔርን የምትፈራ ሴት ሆኖ መገኘት ከባድ ስለሆነ ማደፋፈርና ይሄን መልካም ስብእናዋን አጉልታ እንድታወጣ መገፋፋት አስፈላጊ ነው።

(3) ሴቶች ስለወንዶች ያለባቸው ኃላፊነት

ብዙ ጊዜ ሴቶች የእግዚአብሔርን ቃል አሳስተው በሚተረጉሙ ሰዎች ላቢያ የበታችነት እንዲሰማቸው ተደርገው ስለተኮረከሙ በሴትና በወንድ መሃል ያለውን ልዩነትና መቀበል አንስቶ መወያየት ከባድ ነው። ሆኖም ሴቶች በዚህ አንጻር ተስፋ ባይቆሩም መንፈሳዊነታቸው ገና እንዲታይና እግዚአብሔር እንዲከብር የሚፈልጉ ብዙ ወንዶች እንዳሉ ሲገነዘቡ ይገባል። የሚከተሉት አራት ሃሳቦች ሴቶች በወንዶች ሕይወት እንዲታይ የሚረዷቸው ሃሳቦች ናቸው።

- 1. እግዚአብሔርን ለመምሰል ለሚተጉ ወንዶች ያገልጋይ መሪነትን ባህርይ እንዲለማመዱ ዕድል ስጧቸው። ወንድ ኃላፊነቱን ችላ በማለት ግዴላሽ ከሆነ ሴቶች የመሪነቱን ስፍራ ለመውሰድ ይፈተናሉ። ወንድ አቅጣጫን ሊያሳይ ካልቻለና ስፍራውን ከለቀቀ ሴት የመሪነት ልጓሙን ይዞ ለመምራት ግድ ይሆንባታል። ይህ ለጊዜው መፍትሄ ይሆን ይሆናል ቆይቶ ግን ወንዱ የተጠራበትን የመሪነት ስፍራ ለመያዝ ሲነሳ ችግር ይሆንበታል። በዚህ ላቢያ ቤቱ የፋክከር ቤት ይሆናል።
- ♦ ይህ እንዳይሆን ሴቶች የመሪነት ክፍተት ሲኖር ፈጥኖ ከመጨበጥ ይልቅ ለተወሰነ ጊዜ መሪነቱን ችላ ቢሉ ወንዶች መምራትን መለማመድ ይጀምራሉ። ይህ ማለት ብቻዋን የምትኖር ሴት ወይም ልጆቿን ያለባል የምታሳድግ ሴት ከወንዶች መሪነትን ትቀበላለች ማለት አይደለም። ሴት ራሷን መስጠት ያለባት ለባልዋ ብቻ ነው። ይህንንም ቢሆን የምታደርገው ለጌታ ብላ ነው።
- ♦ በትጭጭት ወቅት ሴት ለእጮቿዋ የመሪነት ሚናውን እንዲለማመድ ብታደፋፍር በኋላ በትዳር ሕይወታቸው ውስጥ ከፍተኛ ጥቅም ያገኙበታል። ይህ እንዲሆን በመሪነቱ ቀደም እንዲል ስፍራ በመስጠት ወይም በማደፋፈርና በማነሳሳት ትረዳዋለች። አንዲት በዕድሜ ገፋ ያለች ሴት እንዴት ሴት ወንዱን ለመሪነት

እንደምታደፋፍር እንዲህ ብላ ነበር «ብዙ ጊዜ እኛ ሴቶች ወንዶች የማያውቁ ከሆነ ንግግር እንዲኖር አንድ ነገር የማለት ግዴታ ያለብን ይመስለናል። በዚህ ጊዜ ርዕሱንና ውይይቱን የምንቆጣጠር እኛ እንሆንና ወንዱ ተከታይ ወይም አድማጭ ይሆናል። ከዚህ ይልቅ ጸጥና ረጋ በማለት በትዕግስት ብንጠብቅ ወንዱ እንዲናገርና በዚህም መሪነትን እንዲለማመድ ዕድል እንሰጠዋለን። ጸጥታው ምንም ያህል የሚያስፈራና ረጅም ቢመስለንም መጠበቁ ወንዱ መናገርና መወያየት እንዲለማመድና የጨዋታ ርዕስ እንዲያመነጭ ይረዳዋል።»

- ♦ ሌላው አብራችሁ የምትሆኑበትን ጊዜ ማቀድ ነው። ሴቷ የት እንደሚሄዱና ምን እንደሚያደርጉ ዕቅድ ማውጣት ሊቀላት ይችላል። ሆኖም ወንዱን ለማደፋፈር ያህል ዝም ብትል ወይም ምን እንደሚያደርጉ ሃሳብ ብትጠይቀው ግንኙነታቸውን ማጥበቅ ብቻ ሳይሆን ወንዱን መሪነቱን በማንኛውም ወቅትና ጉዳይ ላይ ኃላፊነት እንዲለማመድ ማደፋፈሩ ነው። በግንኙነታቸው አንጻርም እምን ደረጃ ላይ እንዳሉ ወዴት እያዘገሙም እንደሆነ መገምገም ብትሻ ከእርሱ እስኪመጣ ብትጠበቅ ወይም በተዘዋዋሪ ብታነሳሳው በጣም ይበጃል።
- ♦ ሴቶች በብዙ ትእግስት ሊሞሉ ይገባል። ወንዶች በንግግርም ሆነ ስሜታቸውን ገልጾ በማሳየት ረገድ እንደ ሴቶች ብዙ ልምድ የላቸውም። ብዙ ወንዶች ከሴት ጋር መነጋገርና የውስጥ ስሜታቸውን ማሳየት የሚማሩት በእጮቹነታቸው ጊዜ ብቻ ነው። ይህ ወቅት ስሜታቸውን የሚገልጡበት ሃሳብ የሚያፈልቁበትና መሪ መሆን እንዳለባቸው በመገንዘብ የሚለማመዱበት ጊዜ ነው። ስለዚህ እንዲያድጉና እንዲደረጁ ሴቶች ጊዜና ስፍራ እንዲሰጧቸው ይገባል። ይህን ብታደርጉ በትዳራችሁ ውስጥ በቤቱ ደስ የሚለውና ከሚስቱ ጋር የልቡን አውጥቶ መነጋገር የሚችል ባል አገኛችሁ ማለት ነው። ወንድ የመሪነት ስፍራውን ሲይዝ ደስ እንደሚላችሁ ንገሩት። በንግግርና ውይይት ማነሳሳት እንዲሳካለት፣ እንዳንድ ድርጊቶችን አብራችሁ በማድረግ ከማደፋፈር አልፋችሁ ስሜቱን ለመግለጥ ፍቃደኛ ሲሆን ደስታችሁን ግለጡለት። ይህ ዛሬ በወንዱ ሕይወት የምታደርጉት አስተዋጽኦ በኋላ በትዳራችሁ ስኬትንና መግባባትን ሊያመጣ ታያላችሁ። በእጮቹነት ጊዜ ሴት በወንዱ ሕይወት ቆይቶ በትዳራቸው ውስጥ ጥሩ ፍሬ የሚያፈራ መልካም ዘር የሚዘፋበት ጊዜ ነው።

- 2. ለምታገኛቸው ወንዶች ጥሩ እህት ሁኔታቸው። በቤተ ክርስቲያን የምታገኛቸው ወንዶች ወንድም ወይም ባል ወይም ሌላ ሊሆኑ እንደሚችሉ ማሰቡ ጥሩ አይደለም። ወንድን ከመጀመሪያው እንደ ወንድም መቀበሉ ትልቅ ጥበብ ነው። ወንድን እንደ ወንድም ስታዩ

ንጹህና ቀና የሆነ ሕብረት ለመመስረት ይረዳችኋል። ይህን ሕብረት ለማሳደግም ለምሳሌ ምግብ ሰርቶ በመጋበዝ መወያየት በጌታ የሆነ የእህትነት ኃላፊነትን መወጣት ነው።

3. እናትነት የተባረከና ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ጥሪ እንደሆነ አምናችሁ ተቀበሉ። በዘመናችን ብዙ ሴቶች እናትነትንና የቤት እመቤትነትን እንደ ክፉ ነገር እንዲያዩ የሚያደረግ አመለካከት አለ። ልጆችን እንደ ሽክም እናትነት ጊዜን እንደማባከኛና ደስታን የሚቀንስ ሆኖ እንዲታይ የሚያደርጉ ብዙ ሁኔታዎች አሉ። ይህ በርግጥ ከፍተኛ ውሸት ነው። እግዚአብሔር የእናትነትን ጸጋ ለያንዳንዱ ሴት ሰጥቷል። በዚህ የምታፍር ሴት በርግጥ የኋላ ኋላ ሀዘኗ እጅግ ጥልቅ መሆኑ የማይቀር ነው። መጽሐፍ ቅዱስ «ቆነጃጅትም የእግዚአብሔር ቃል እንዳይሰደብ ባሎቻቸውን የሚወዱ ልጆቻቸውን የሚወዱ ራሳቸውን የሚገዙ ... እንዲሆኑ ይምክራቸው» (ቲቶ 2:4) የሚለውን ልብ በሉ። ለጊዜው በወጣትነት ዘመን የሚከናወኑ መላ ጊዜአችንን የሚሹ እንዲሁም ደስታን የሚፈጥሩልን በርካታ ነገሮች ያሉ ይመስላል። ይህ በመሆኑ ልጆች ወልዶ ማሳደግ የደስታ ጊዜን አላግባብ መባከንና ራስን መጉዳት ነው ብሎ ማሰብና ሕይወትን ደስታ በሚሉት መንገድ መምራት የዘመናዊነት መለኪያ እየሆነ መጥቷል። በወጣትነት ሰሜት ተገፋፍቶ ይህን የተሳሳተ አመለካከት ትክክል ነው ብሎ መቀበልና ልዩ የሆነውን ልጅ ወልዶ የማሳደግ የእናትነት ጸጋን አሻፈረኝ ማለት መውለድ የማይቻልበት እድሜ ላይ ሲደረስ ለጸጸትና ብስጩ ለመሆን ራስን ማዘጋጀት ነው። ይህ እንዳይሆን የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና እናቶች፣ ወጣት ሴቶች የእናትነትን ጸጋ እንዲረዱና ሕይወታቸውን በዚህ አቅጣጫ እንዲቀይሱ ማደፋፈር ይኖርባቸዋል።

4. እግዚአብሔርን በመምሰል ውስጣዊ ውበትን ተለማመዱ። በመጽሐፈ ምሳሌ 7:5 የተጠቀሰችዋን ጋለሞታ ሴት መምሰል በጣም ቀላል ነው። ወንዶችን አጥማጅ ከመሆን ይልቅ እህት ለመሆን መጣሩ ትልቅ ሥራን ይጠይቃል። አማኝ ሴቶች ወንዶችን ለመማረክ መሞከርና ለወሲብ ፍላጎት ያላቸው መስሎ መታየትን መጠየቁ አለባቸው። ስለዚህ አለባበሳቸውና ቁመናቸው ልክኛና ለሌላው ፈተና በማይሆን መልኩ መሆን አለበት። አንድ ሴት «ጥሩ መልበስና ለመማረክ መልበስ ልዩነት አላቸው» ስትል ተናግራ ነበር። አባባሏ ፍጹም እውነት ነው። አለባበሳችን የልባችንን ምኞት ያንጸባርቃል። ስለዚህ አለባበሳችሁ ያልተፈለገ መልእክት እንዳያስተላልፍ መጠንቀቅ ይኖርባችኋል። ከምታከብሯቸው አማኝ ሴቶች ስለ አለባበሳችሁና የቁመና ይዞታችሁ ምክር በመጠየቅ ጥሩና ተቀባይነት ያለውን አለባበስ ልበሱ። በተለይ በእጮችነት ጊዜ አለባበሳችሁ እጮችሁን ለፍትወት የሚያነሳ እንዳይሆንባችሁ ልዩ ጥንቃቄ አድርጉ። ብዙ

ወንዶች በሚያዩት ይማረካሉ። ሊሰወሩ የሚገባቸውን የሰውነት ክፍሎች መገላለጥ ወይም ጎልተው እንዲታዩ ማድረጉ ለወንዱ የሚሰጠው መልእክት «ለወሲብ ተዘጋጅቻለሁ» እንደ ማለት ነው። ወሲብን በተመለከተ የወንድና የሴት አመለካከት በጣም የተለያየ ነው። ልዩነቱ ደግሞ በተፈጥሮ የተነሳ የመጣ ነው። ጸጋ ያለው አለባበስ በጸጋ የተሞሉ ወንዶችን ወደ እናንተ ይስባል። በስልጣኔ ስም ጥሩና ቆንጆ ሴት የሚለውን የዓለም አመለካከት ያለ ማስተዋል አትቀበሉ። ራሳችሁን በዓለም መስተዋት አትዩ።

ለፍሬ የሚበቃ የፍቅር ሂደት

ምዕራፍ 13 የእጮኝነት ለፍሬ መብቃት

ሕብረተሰቡ ለተጫጩ ወጣቶች ኃላፊነት አለበት

የትጭጭት ጊዜ ሁለቱ ወጣቶች ሁኔታቸውን በጥሞና በሚመለከተውና በሚታዘበው ክርስቲያናዊ ሕብረተሰብ መሃል የሚኖሩት ሕይወት ነው። ሕብረተሰቡ ለነዚህ ወጣቶች ጥገባውን ድጋፍና እንክብካቤ እንዲያደርግ ከመተጫጨታቸው ጀምሮ በሃይታቸው ሁሉ አብሮአቸው ቢሆን በብዙ መንገድ ይረዳቸዋል። ለምሳሌ በሰርጋቸው ዕለት ሕብረተሰቡ በጋብቻ መጣመራቸውን መመከርና የደስታቸው ተካፋይ መሆን ይችላል። ሰርጉም ቢሆን ለብቻ የሚደረግ ሳይሆን ሕብረተሰቡን በተለያየ መልክ የሚያሳትፍ ነው። ይህም ሚዜ፣ አጃቢ፣ ደጋሽ፣ እርዳታ ሰጪ፣ ዕቃ አዋሽ፣ ድንኳን ጣይ፣ ወይም በመዝሙር ተሳታፊ፣ አንዳንድ የገንዘብና የማቴሪያል ሰርዳታ አድራጊ ወዘተ በመሆን ይሳተፋል። በአብዛኛው የጋብቻ ስርዐት ውስጥ ዘመዶች (እናት አባት፣ እህት ወንድም፣ አክስት እናት፣ አያት ቅድሚያት ወዘተ)፣ ወዳጆች (ጓደኛ፣ የሥራ ባልደረባ፣ የሰፈር ሰው፣ አብሮ አደግ ወዘተ)፣ ሙያ ነክ አገልግሎት ሰጪ (መኪና አከራይና ነጂ፣ ካህንና ዘማሪ፣ ኪክና ሌላም አዘጋጅ ወዘተ)፣ የመንግስት ወኪሎችም ሳይቀሩ ጋብቻውን ሕጋዊ በማድረግ ሂደት ውስጥ የየራሳቸው ድርሻ አላቸው። ሰርግ ምንም ትንሽ ቢሆን የብዙ ሰዎችን ተሳትፎ መጠየቁ አይቀርም።

ይህ ሁሉ የሌሎች እርዳታና ተሳትፎ በጋብቻው ስነስርዐት ላይ አስፈላጊ ከሆነ ገና ከመፈላለግና ከመቀራረብ ደረጃ አንስቶ እስከ እጮኝነትም ድረስ በምክርና በአስተማሪነት ድጋፍ የሰጡ፣ በሁለቱም በኩል ያሉ ወላጆች፣ ዘመዶችና ጓደኞች በጉዳዩ ቢገቡበት ጋብቻውን ለማሳመር እንዲሁም ከችግርና ካጠራጣሪ ነገር ለመከላከል በጣም ይጠቅማሉ። ስለዚህ ሁለት ወጣቶች ለጋብቻ ሲፈላለጉ ወላጆቻቸውን ማስተዋወቅና ማማከር በጣም ያስፈልጋቸዋል። ለምሳሌ አንድ ወንድ ልጅቱን ለጋብቻ ካሰበ ከምንም ነገር በፊት አስቀድሞ ስለእርሷ የሚያውቁ የበሰሉ ሰዎችን ምክርና እርዳታ ቢጠይቅ ከብዙ መሰናክልና በኋላ ከሚመጣ ችግር ራሱን ይጠበቃል። ወላጆችም በፈንታቸው ባህል ተጣስ፣ ተደፈርኩ በሚል አጉል አስተሳሰብ ነገር ከሚያበላሽ ለልጃቸው መልካም የትዳር ጓደኛ ማግኘት የበኩላቸውን አስተዋጽኦ ቢያደርጉ ጠቀሜታው ለሁሉም ወገን ነው። አለቅጥ ልጅን ከማን ጋር የት ታየሽ፣ ለምን ከቤት ወጣሽ በማለት ከባድ ሁኔታ መፍጠሩ አግባብ የማይሆንበት ሁኔታ አለ። እዚህ ላይ አንዳንድ

- ለተጫጩና ወደትጭጭት ለሚጓዙ ወጣቶች ከግምት ውስጥ ሊያስገቧቸው የሚገቡ መሰረታዊ ነጥቦች አሉ።
- (1) ሌሎችን ጣልቃ አስገቡ ሲባል ለግላችሁ (ለሁለታችሁ ብቻ) የሚሆን ጊዜ አይኑራችሁ ማለት አለመሆኑን።
 - (2) ማንን በማስገባት በሰዎች ተገፋፋ ሰዎች ይወስኑላችሁ ማለትም አለመሆኑን ነው።

ምክንያቱም ምክርና አስተያየት መጠየቁ በብዙ መንገድ ሊረዳችሁ ቢችልም ዋናው ውሳኔ የራሳችሁ መሆን ይኖርበታል። ውሳኔው የራሳችሁ ይሁን ስለተባለ ደግሞ ነገሩን በማክረር «የግሌ ውሳኔና ሃሳብ ነው» በሚለው ድርቅ ያለ አስተሳሰብ ተይዞ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ከሆነው ምክርና ጥሩ አስተዋጽኦና እንክብካቤ ከሚያደርገው ሕብረተሰብ የሚያራርቃችሁ እንዳይሆን ጥንቃቄ አድርጉ። እኛ ማንን እንደምናገባ መወሰን ብንችልም ይህንን ለ40ና 50 ዓመት ሊቆይ የሚችል ግንኙነት በወጣትነት ዕውቀትና ልምድ በጥሩ መሰረት ላይ እናኖረዋለን ማለት ዘበት ነው። ከናንተ ቀደም ብለው ትዳር የመሰረቱ ሰዎች ለውሳኔያችሁ የሚያግዝ አስተዋጽኦ ሊያበረክቱ ይችላሉ። የግል ጊዜ እንዲኖራችሁ አስፈላጊ ቢሆንም ጊዜያችንን ሁሉ ጥሩ አስተዋጽኦ ሊሰጡን ከሚችሉ የሕብረተሰቡ አካል ተለይቶ መጠቀሙ ሞኝነት ነው። ስለዚህ በክርስትና ጉዞአችን ብዙ ሊረዱንና ሊንከባከቡን የሚችሉ እግዚአብሔር የሰጠን ቤተሰብ (የምዕመናን ሕብረት) መሪዎች እንዲሁም ሌሎች ወገኖች ሰላሉ ለማደግ ለመቀደስ ላገልግሉት ለመብቃት፣ በታማኝነት ለመጽናት፣ ተሳትፎአቸው እጅግ እንደ ሚያስፈልገን አስቀድመን በመረዳት እርዳታቸውን በአክብሮት ለመቀበል መዘጋጀት አለብን (ኤፌ 2:22፣ 19:5:3፣ ዕብ 10:24-25)።

ሕብረቱ በምን በምን ሊረዳን ይችላል?

መጽሐፍ ቅዱስ ለሕይወታችን ማደግና ጽናት የምዕመናን ሕብረትና ድጋፍ እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ ደግሞ ደጋግሞ ያስተምረናል። ስለዚህ በሁሉም የሕይወታችን ክፍል ቤተ ክርስቲያን አስተዋጽኦ ማድረግ ትችላለች ማለት ነው። በእጮኝነት ጊዜ ቅዱሳን ሊያደርጉልን የሚችሉትን አስተዋጽኦ በሚከተሉት ሦስት ነጥቦች አጠቃለን እንመለከታለን።

- (1) የክርስቲያን ሕብረት እውነቱን ከሃሳባዊነት ለይቶ ሊያሳየን ይችላል። ወጣቶች በፍቅር ውስጥ ሲሆኑ እውነቱን ስተው የሚሄዱባቸው ጊዜያት በርካታ ናቸው። ስሜታችንና ፍላጎታችን እየጨመረ ሲሄድ የሚያስከትለው ጣጣ ለራሳችን በቀላሉ ሊታየን አይችልም። ነገር ግን ሌሎች ወዴት እየተጓዙን እንደሆንን በማመላከት ሊረዱ ይችላሉ። ለምሳሌ

- አንዳንዴ በማይሆን ነገር ልንጣላና ዘለቁታ ሊኖረው የሚችለውን ግንኙነታችንን በችንሽ መሰናክል ልናቋርጥ የምናመነታበት ወቅት ይኖራል። በዚህ ጊዜ የሚያውቁንና የሚቀርቡን ሰዎች እውነቱን በማሳየት ከምንጋልብበት የሰሜት ፈረስ ሊያወርዱንና የተሳሳተ እርምጃ ከመውሰድ እንድንቆጠብ ሊያደርጉን ይችላሉ።
- አንዳንዴ ንፋስ የማያስገባ ጠንካራ ግንኙነታችን በማይረባ ምክንያት መፈረካክስ ሲጀምር እነዚህ የሚቀርቡን ሰዎች የራሳቸውንና የሌሎች ገጠመኞችን በምሳሌነት እየጠቀሱ ግንኙነታችን እንዲቀጥል ያበረታቱናል።
- አንዳንዴ በእጮችን ጊዜ ልብ ያላልነውን ጥሩና መልካም ነገር ሊያሳዩንና ኅልቶ ሊወጣ ስለሚችልበት መንገድ ሊመክሩን ይችላሉ።
- ግንኙነታችን ቀዝቀዝ ሲል ሊያደፋፍሩን፣ አለቅጥ ሲግል ደግሞ ልንወድቅበት የምንችልበትን ገደል በማሳየት ዝግ እንድንል ሊያደርጉን ይችላሉ።
- ሊታረሙ፣ ሊስተካከሉና ሊያድጉ የሚችሉ ነገሮችን ለያይተው ሊያሳዩን ይችላሉ።
- ወንድ ከሴት ምን እንደሚጠብቅ፣ ሴትም ከወንድ ምን ማየት እንዳለባት ሊጠቀሙን ይችላሉ።
- በራሳቸው የሆነውንና የደረሰውን ስህተት በምሳሌ በማቅረብ በእኛ እንዳይደገም ወይም ጥሩው ነገር እንዲበረታታ ሃሳብ በመስጠት ሊረዱን ይችላሉ።
- ስሜትንና እውነትን ለይተን እንድናውቅ ይረዱናል።

አንድ ወጣት ቤተሰቡን የሚንቅና የሚያዋርድ ከሆነ በእጮቹው ላይም ተመሳሳይ ነገር መፈጸሙ እንደማይቀር መገመት ያስፈልጋል። ምናልባት በእጮችነታቸው ወቅት ሊንከባከባት ይችላል ይሆናል፤ ከተጋቡ በኋላ ግን ቤተሰቡ ላይ ይፈጽም የነበረውን አጋጣሚ ያልሆነ ድርጊት በእሷም ላይ ከመፈጸም ወደኋላ የማይልበት አጋጣሚ ሰፊ ነው። የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን የሚንቅ እጮቹ (ሴትም ትሁን ወንድ) ቆይቶ በጋብቻ ሕይወቱ ውስጥ ተመሳሳይ ባህርይ ማንጸባረቁ አይቀርም። ይህ እንግዲህ በሕብረቱ ውስጥ ሆነን ሰውን የምንመዝንበት አንዱ መንገድ ነው።

እጮችን አፍላ የፍቅር ጊዜ ስለሆነ ያላቸውን ጊዜ ሁሉ ሁለቱ ብቻ ከማንም ሳይቀላቀሉ እንዲያጠፉት የሚያደርግ ከፍተኛ ፈተና አለ። ይህን ፈተና ለማሸነፍ ከፍተኛ ጥረት ማድረግ ይኖርብናል። ለምሳሌ የተወሰነውን ጊዜያችንን ሊመክሩንና በሳውን ሊያሳዩን ከሚችሉ፣ እንዲሁም ጥሩ የትዳር ምስክርነትና ኑሮ ካላቸው ጥንዶች ልምድን ለመቅሰምና ለመማር ልንጠቀምበት እንችላለን። እንዲህ ዓይነት ሰዎችን እነሱ እስኪያገኙ መጠበቅ ሳይኖርብን እራሳችን ፈልገን ልናገኛቸውና ምክራቸውንና ምስክርነታቸውን ልንሰማ ይገባል። ስለራሳቸው የሕይወት

ልምድና ስለእኛ ግንኙነት እንዲነግሩን መጠየቅ፣ እንዲሁም በግንኙነታችን ውስጥ የማያስደስት ነገር የሚስተዋል ከሆነ ወይም ልንገፋበት የሚገባ ነገር ካለ ሁኔታውን በግልጽ እንዲነግሩን መጋበዝ አስተዋይነት ነው። በርግጥ ሰዎች የሚነግሩን ሁሉ ትክክል ነው ማለት ከባድ ነው። ነገር ግን በተደጋጋሚና ከተለያዩ ሰዎች የምንሰማውን አስተያየትና ምክር ችላ ሳንል ትኩረት ልንሰጠው ይገባል።

(2) ግሕብሩ ጥበቃ ሊያደርግልን ይችላል

በርካታ ሴቶች በወሰነታ ወንዶች መደፈርና መዋረድ እንዲደርስባቸው በየአለቱ የሚሰማ አሳዛኝ ዜና ነው። ይህን መሰል ችግር ለመከላከል አባት ወይም ወንድም ከሴት ልጆቻቸው ወይም እህቶቻቸው ጋር አብረው በመታየት ጥበቃ ሊያደርጉላቸው ይችላሉ። ይህን ማለታችን ደግሞ ሴቶች ራሳቸውን መጠበቅ አይችሉም የሚል አስተሳሰብን ለማንጸባረቅ ሳይሆን ሌሎች ቤተሰባዊ ትስስር ያላቸው ወንዶች ሊያደርጉ የሚችሉትን ዕርዳታ ለመጠቀም በማሰብ ነው። ከዚህ ሌላ ብዙ ሴቶች እንዲህ ዓይነቱን እርዳታ ቢያገኙ አይጠሉም። ቀደም ብሎ በትውውቅ ወቅት ወንዱ ሴቷን ለጋብቻ ከመጠየቁ በፊት የወላጆቻቸውን ፍቃድና ምክር ቢጠይቅ ጥሩ ነው ያልነውም ለዚህ ነው። በዚህ መልክ ወንዱ ራሱን ግልጽ ማድረጉ ወላጆች ተደፈርን የሚል ስሜት እንዳያሳድርባቸውና ልጆቻቸውንም ጠባቂ የሌላት መስላ እንዳትቆጠር ከማድረጉም በላይ ለወላጆቹ ያለውን ከበሬታ ያሳያል። ባንዳንድ አጋጣሚ ወላጆች ከልጅቷ ጋር ሳይኖሩ ይችላሉ። በዚህ ጊዜ ያሳዳጊዋን ወይም የሚያውቋትን የታሙኑ ሰዎች ፍቃድና እርዳታ መጠየቁ ያስፈልጋል። ይህን ማድረግም ግንኙነቱን ከስጋዊ ነገር በላይና እግዚአብሔርን የሚያከብር መሆኑን ሊያመለክትና ሊመሰክር ይችላል።

(3) ግሕብሩ ቁጥጥር ሊያደርግ ወይም ግንኙነታችሁ ስለሚገኝበት ሁኔታ ሊጠይቅ ይችላል።

ክርስቲያናዊ ተጠያቂነት (accountability) በምናምነውና በተቀበልነው መመሪያ መሰረት ሕይወታችንን መምራታችንን ሌሎች እንዲፈትኑን (እንዲያዩን) የምናደርግበት መንገድ ነው። ይህም ማለት ጥያቄ እንዲጠይቁን፣ ባጠፋነው እንዲገሰጹንና ለማስተካከል እንዲረዱን ፈቃደኞች ነን ማለት ነው። ወጣቶች ለወላጆች የመታዘዝና እነሱን የማዳመጥ ኃላፊነት አለባቸው (ኤፌ 6:1፤ ዘጸ 20:12)።

የሰው ልብ አንዳንዴ አመጽኛ ነው። ባስፈላገው ጊዜ ይከዳናል (ኤር 17:9፤ 1ዮሐ 1:8)። ልባችን ሲያምጽና በመመሪያችን መሰረት ለመኖር አሻፈረኝ ሲለን ራሳችንን የሰጠናቸው ወገኖች መልካሙን ገድል እንድንጋደልና ፈተናን ለመቋቋም እንድንችል ሊመክሩን፣ አብረውን ሊጸልዩና ሊያበረታቱን ይችላሉ። ምክሩና ጸሎቱ ደግሞ የሚያተኩረው በድርጊት ብቻ ሳይሆን በሃሳባችንና በአመለካከታችን ላይ ጭምር ነው።

እነዚህም ምክራቸውና ጸሎታቸው እንዲያገዝን የምንፈልጋቸው ሰዎች እርዳታቸው ያስፈልገን እንደሆነ ለመሰለል አከራረማችን እንዴት እንደሆነ በዘዴ ሲጠይቁን እኛም ሳንደብቅ እውነቱን በመናገር ልንተባበራቸው ይገባናል። እውነቱን መናገር ካልቻልን ግን እራሳችንን እያሳትን መሆኑን ልናውቅ ይገባናል። ምሳሌ 15:22 «ምክር ሲጓደል ዕቅድ ይፋለሳል፤ በብዙ አማካሪዎች ግን ይሳካል» የሚለውን ከዚህ አንጻር ማሳሰብ አለብን (በመደበኛው ትርጉም)።

ተጫጭቶ መቆየት

የትጭጭት ጊዜው መርዘምና ማጠር በተጋቢዎቹ ፍላጎት ላይ የሚወሰን ነው። ከትጭጭት በፊት ብዙ ጊዜ በትውውቅ የቆዩ ከሆነ ከትጭጭት በኋላ ለመጋባት ጊዜ ላይፈጅባቸው ይችላል። ምክንያቱም የትጭጭት ጊዜ የሚያስፈልገው ወጣቶቹ ጠለቅ ባለ ሁኔታ እንዲተዋወቁ ለማድረግ ስለሆነ ይህ ቀደም ብሎ በሚገባ ከተከናወነ ትጭጭቱን ለረጅም ጊዜ ማቆየት አስፈላጊ አይሆንም። ነገር ግን ብዙ ሳይተዋወቁ የቆዩና መደረግ ያለበት ነገር ጊዜ የሚፈጅ ከሆነ የሰርጉን ጊዜ ማዘግየቱ ተፈላጊ ነው። ተዋውቀናል የሚለው ቃል ብዙ አሳሳች ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ በፍቅር የከነፉ ወጣቶች ለመጋባት ጊዜ መፍጀት ስለማይፈልጉ «ከዚህ በላይ ምን መተዋወቅ አለ? በሚገባ ተዋውቀናል» ሊሉ ይችላሉ። በአፍላ የፍቅር ስሜት የተሸነፈና የአጭር ጊዜ እወቂያ ትዳር ለመመስረት በቂ አይደለም። ጊዜ የሚያወጣውና የሚገልጠው ብዙ ነገር ስላለ በሚገባ በጥልቀት መተዋወቅ አብሮ ለመኖር የበለጠ ዋስትና ይሰጣል።

ለሚቀራረቡና በአንድ አካባቢ ለሚኖሩ ወጣቶች ቢያንስ አንድ ዓመት ያህል በትጭጭት መቆየት ከፍተኛ ጠቀሜታ አለው። ተራርቀው የሚኖሩና አልፎ አልፎ የሚገናኙ ከሆነ ግን ጠለቅ ባለ ሁኔታ ለመተዋወቅ ስለማይችሉ ረዘም ያለ ጊዜ ቢቆዩና የሚገናኙበትም ጊዜ ቶሎ ቶሎ ቢሆን የተሻለ ነው። ወጣቶች በተገናኙ ቁጥር ስለፍቅር በማውራትና አዳዲስ ነገሮችን በማየት ጊዜአቸውን ስለሚያባክኑ፤ አንዳንዴም እንዳይሳሳ የሚፈልጉት ርዕስ ተሸፋፍኖ እንዲቀር ስለሚያደርጉ የተባለው ጥልቅ መተዋወቅ ሳይኖር ይችላል። በሚገናኙበት ወቅት እርስ በእርስ በግልጽ ካልተነጋገሩና አንዱ ስለሌላው ለማወቅ ጥያቄ የማይጠይቅ ከሆነ ዘመን መቆጠሩ ብቻ ሊያስተዋውቃቸው አይችልም። ተጫጭቶ ለረጅም ጊዜ መቆየት ራሱን የቻለ የፈተና ምንጭ ነው። ይህንን መንገድ የሚመርጡ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቂ በሆነ መንገድ መመለስ አለባቸው።

- ታጋሽነትን ታዘወትራለህ? ወደትዳር ለመሄድ ያነሳሳህ ምንድነው? ለትዳር ምን ያህል ተዘጋጅተህል? እግዚአብሔር ላንተ የሚሆነውን እንደሰጠህ ታምናለህ?
- ግንኙነትህን ንጽህና ባለው መንገድ መርተሃል? ትዳር መያዝ የሚያመጣውን ጣጣ ለመሸከምና ቤተብን ለመምራት ተዘጋጅተህል?

አንድ የአስራ አምስት ዓመት ልጅ ስለሚያገባት ልጅ ቢያናግራችሁ እንዲቆይ ትመክሩታላችሁ እንጂ እንዲያገባ ወይም በትጭጭቱ እንዲቀጥል አታደርጉትም። ይህም ማለት አብድን ጥያቄ መመለሱ ብቻ በቂ አይደለም። በተጨማሪ የሚታዩ የሰውነት፣ የአእምሮ፣ የመንፈሳዊና የማሕበራዊ ኑሮ ዕድገት ሊያይብን ይገባል።

- ስሜታችሁ በእውነት ላይ የተመሰረተ ነው? (ሀ) ስለግንኙነታችሁ ጤነኛ ምን አመለካከት አላችሁ? ለምሳሌ ገና ጌታን ባገኛችሁ ማግስት እጮኛ የምትፈልጉ ከሆነ ተሳታፊችሁ። ክርስትና ስለትዳርም ሆነ እጮኛ መያዝ የሚጠይቀውን በመጀመሪያ መማር አለባችሁ። (ለ) አመለካከታችሁ ምን ያህል የጠራ ነው? ራሳችሁንም ሆነ ሌላውን ከፈተና ለመጠበቅና ለማቅናት የተዘጋጃችሁ ናችሁ? ተጣልቶ መታረቅ፣ ተራርቆ መቀራረብ፣ ተቀራርቦ መተዋወቅ ችላችኋል?

ምን ያህል ተቀራርባችኋል?

እንግዲህ እነዚህ የብስለት ዓይነቶች ትዳርን ለመጀመር እጅግ አስፈላጊ የሆኑ ነገሮች ናቸው። ከዚህ ጋር ተያይዞ ለትዳር መተዳደሪያ ገቢ መኖሩ እጅግ አስፈላጊ ነው። ይብዛም ይነስ ተጋቢዎች ቆይቶም ለሚመጡ ልጆች የሚሆን መተዳደሪያ ሳይኖራቸው የትዳርን ጉዳይ ቢያነሱ ሞኝነት ይሆናል።

ለምሳሌ ለትዳር ዝግጁ መሆናችሁን ለማወቅ የሚከተሉትን ጥያቄዎች ራሳችሁን ጠይቁ

- (1) ባለቤቴን በመንፈሳዊ ነገር ልመራና በሁሉም አንጻር ላገለግል ዝግጁ ነኝ?
- (2) ባሕሪዬ የተስተካከለ ነው? ወጣ ገባ የሆነ የባህርይ መለዋወጥ አይታይብኝም?
- (3) በትጭጭት ሂደት ወቅት ሊመክረኝ፣ ሳጠፋ ሊገስጽኝ፣ የሚሰማኝንም በግልጽ ሳልደብቅ ልነግረው የምችለው ሰው አለ?
- (4) ከቤተ ክርስቲያን ጋር ያለኝ ግንኙነት እንዴት ነው? በአባልነትና ባገልግሎት ተይዣለሁ? በስጦታዬ ተሰማርቻለሁ? የትዳር ጓደኛዬ ሊሆን የሚችለውን ግለሰብ ሁኔታና ስጦታ ምንድነው?
- (5) ለጋብቻ ያለኝ ፍላጎት የመነጨው እግዚአብሔርን ከማክበር ነው ወይስ የራሴን ስጋዊ ጥቅም ከማስጠበቅ?
- (6) ለትዳር የሚሆን ገቢ አለኝ? ያለዚያ እንዴት እንኖራለን?
- (7) የቤተ ክርስቲያኔ ሰዎች (መሪዎችና አገልጋዮች) ስለኔ ምን ይላሉ? ወላጆቼስ? (ይህ ከብስለትና ከጤነኛ ሕይወት ይዞታ አንጻር የሚታይ ነው)።

እነዚህን ጥያቄዎች ይዘን በእግዚአብሔር ፊት መጸለይና አግባብ ያላቸውን ሰዎች ማነጋገር መጀመር አለብን። ልናገባ የምናስባት ልጅ

ባህርይና ሁኔታም እንደ እግዚአብሔር ቃል የሆነ መሆኑን አለበት። ይህንንም ቢሆን ለወላጆቻችንና ለቤተ ክርስቲያን ባላደራዎች መንገር ይገባናል። ለራሳችን በጸሎት የምንጠይቀውን ሁሉ ለምናገባውም ሰው ልንጸልይ ይገባናል። ከዚህ ሁሉ በኋላ በእግዚአብሔር ላይ ባለን እምነት በመሞላት ወደሚቀጥው እርምጃ እንሸጋገር። በአንዳንድ አካባቢ ወጣቶች ለትዳር የሚፈልጓትን ልጅ ከማናገራቸው በፊት ወላጆቻቸው ወይም ስለርሷ ሥላሴነት የወሰደውን ሰው ያሰቡትን ዘለቄታዊ ዓላማ በመግለጥ ከልጅቱ ጋር አብረው ወጣ ገባ ለማለት ይችላሉ። ዘንድ ፈቃድ ይጠይቃሉ። ይህም ድርጊታቸው ነገራቸውን በዓለም እንደሚደረገው ያዙኝ ልቀቁኝ በሚል የጊዜያዊ ፍቅር እንዳልተያዙና ለቀም ነገር እንደተዘጋጁ ያመለክታል። በተጨማሪም ለወላጆቻቸው ያላቸውን አክብሮት ማሳየታቸው ነው። ከወላጆቻቸው ፍቃድ ካገኙ በኋላ ልጅቱን መጠየቅም አግባብ እንደሆነ ያምናሉ። ይህ እንግዲህ ዘመናዊውን ከባህላዊ የቀየጠ አሠራር ነው።

በእርምጃዎች መሃል የተግባቦት (Communication) አስፈላጊነት
በእርምጃዎች መካከል የሚደረግ ውይይት በወቅቱ ያላቸውን መቀራረብና መግባባት ብቻ ሳይሆን በትዳራቸው ውስጥ ለሚኖራቸው ግንኙነት እጅግ አስፈላጊ አስተዋጽኦ ያደርጋል። በሰዎች መካከል በሚደረግ ግንኙነት ውስጥ ተግባቦት (ኮምኒኬሽን) እጅግ እጅግ አስፈላጊ ነው። የግንኙነት መጠንከርም ሆነ መበላሸት ስለተግባቦት በሚኖረን ግንዛቤ ላይ የሚመሰረት ነው። ብዙ ሰዎች አፍ ስላላቸውና ቋንቋ ስለሚችሉ ንግግር የሚያውቁ ይመስላቸዋል። መናገር እንዲሁ አንደበት ስላለን ብቻ የምናደርገው ሳይሆን ሌላው በሚገባ እንዲሰማን፣ እንዲረዳን፣ ተገቢ መልስ እንዲሰጠን፣ በዓላማና በድርጊት አንድ ዓይነት አመለካከት እንዲኖረን ወዘተ የምናደርግበት ጥበብ ነው። ስለዚህ መደማመጥ ማስተዋል፣ መረዳት፣ ማመዛዘን፣ አስቦ መናገርና ማገናከብ ወዘተ ለጥሩ ንግግር እጅግ አስፈላጊ ናቸው። ጥሩ ንግግር ሁለት ሰዎች መነጋገራቸው ብቻ ሳይሆን የሚናገሩትን ማወቃቸው፣ እንዴትና መቼ ምን ማለት እንዳለባቸው መገንዘባቸውን ያመለክታል። ስለተግባቦት በመጨረሻው ክፍል ውስጥ ሰሩ አድርገን እንመለከታለን። በዚህ ክፍል በእርምጃዎች መሃል ስለሚኖረው መግባባት በመጠኑ እንመልከት።

መግባባት ያለበት ጥሩ ተግባቦት (ኮምኒኬሽን) ልንማረው የሚገባን ጥበብ ነው። ብዙ በሰማን፣ ባደመጥንና በተለማመድን መጠን ጥሩና ተፈላጊ ነገሮችን መናገር እንችላለን። ስለዚህ ተናጋሪ ለመሆን የመጀመሪያው ትምህርት ተግባቦት (ኮምኒኬሽን) እንደማናውቅ ከመገንዘብ ይጀምራል። ለዚህም እግዚአብሔር እንዲረዳን መጠየቁ መሰረታዊ እርምጃ ነው (ያዕ 4:6)። ወንድና ሴት ሲፈላለጉና ሲገናኙ ለመተዋወቅና ለመጠናናት ጊዜ ሲወስዱ እጅግ የሚያስፈልገው ነገር የጥሩ ተግባቦት (ኮምኒኬሽን) ሚስጥር ማወቁ ነው። በዚህ ጊዜ ሲረዱን የሚችሉ አምስት መሰረተ ሃሳቦችን ቀጥለን እንመልከት።

1. አግባብ ያለው ተግባቦት እንዳናደርግ ከሚገድቡን ነገሮች አንዱ ልባችን ነው። ሁሉም ነገር ከልባችን ይጀምራል። በልብ ያለውን ነው ወደውጭ የምናወጣው (ሉቃ 6:45፣ ያዕ 4:1-2)። በንግግራችን ውስጥ የምናስተላልፋቸው መልእክቶች የሰዎችን ስሜት ሊነዱ የሚችሉ እንደ አሸመር፣ ከመጠን ያለፈ ትችት፣ ቀልድና ቧልት ከሰዎች ጋር ሊኖረን የሚገባውን ሰላማዊ ግንኙነት ሊያበላሹ እንደሚችሉ ልንገነዘብ ይገባል።

- አንደበታችን የልባችን መልእክተኛ በመሆኑ በልባችን ያሰብነውንና የፈለገነውን በአንደበታችን እንገልጻለን። አንዳንዴ ያደግንበት አካባቢ ዘዬ (ያነጋገር ስልት) በሌሎች ተቀባይነት ሊያሳጠን እንደሚችል ካወቅን የምንለውጠውን እንለውጠው። «እኔን ብቻ ስሙኝ» በማለት፣ በስሜታዊነትና በግንፍለኝነት፣ ጥንቃቄና አዘኔታ በጎደለው ሁኔታ መናገርና ለዚህ ሰበብ «አስተዳደጌ ነው» ማለት መልካም ባለመሆኑ እንዲህ ዓይነቱን ባህሪ ማስወገድ አለብን። ይህ የሚያስቸግረን ከሆነ እግዚአብሔር ሊለውጠንና ቅዱስ መንፈሱን በኛ ላይ ሊያደርግ ስለሚችል እርሱን በጸሎት መለመን ያስፈልጋል (ገላ 5:22)።

2. ጆሮአችን እጅግ አስፈላጊ የተግባቦት መሳሪያ ነው። ብዙ ጊዜ ስለተግባቦት ስናስብ እኛ ብቻ መናገር ያለብን ወይም ሌሎች ከሚናገሩት ይልቅ እኛ ብቻ የምንለው የበለጠ አስፈላጊ የሆነ ይመስለናል። ነገር ግን ለጥሩ ንግግር እጅግ አስፈላጊው አንደበታችን ሳይሆን ጆሮአችን ነው። አንድ ሰው «እግዚአብሔር ሁለት ጆሮና አንድ አፍ የፈጠረልን ብዙ አድምጠን ጥቂት እንድንናገር ነው» አለ። በዚህም መሰረት የሚከተሉትን ነጥቦች እንመልከት

- ሌሎች ሲናገሩ ባልቃ አንግባ
- ሌሎች የጀመሩትን ሃሳብ እኛ እንጨርስላቸው
- ስናዳምጥ ቀጥለን ስለምንናገረው ወይም ስለምንሰጠው መልስ እያሳሰልን አይሁን
- ልባችን ከተናጋሪው ጋር እንዲሆን ዓይናችንም ይመልከተው
- ሌላው ሰው ከሚናገረው ውስጥ ቀንጭብን በማውጣት ምላሽ ከመስጠታችን በፊት ሙሉውን መልእክተኛ የሚናገርበትን መንፈስ እንከታተል።

ጥሩ የተግባቦት ችሎታ ሌላው እንዲናገር ማድረግና ንግግሩንም እንዲቀጥል ተገቢ ጥያቄዎችን መጠየቅና ንግግሩን በጥሞና ማዳመጥ በውስጡ ይይዛል። እንዲሁም ተናጋሪው ንግግሩን የሚያቀርብበትን ስሜትና መንፈስ መከተል የጥሩ ንግግር ችሎታ አንዱ መለኪያ ነው። መጽሐፈ ምሳሌ 18:2 ይህንን ሁኔታ ግልጽ ያደርግልናል።

3. አግባብ ያለው ተግባራት (ኮሚኒዢዝን) በድንገት የሚደረግ ወሳኔን ማስተላለፍ አይደለም። በተለይ የተጫፎ ወጣቶች ይህንን ሊያስተውሉ ይስፈልጋል። አንድ ቤተ ክርስቲያን ወጣቶች ከተዋወቁ እስከ ሁለት ዓመት ድረስ ስለሰርገው እንዳያነሱ ያወጡት ደንብ ነበር። ይህም ደንብ ወጣቶቹ በነጻነት ለመተዋወቅና ለመግባባት በቂ ጊዜ እንዲኖራቸው ያስችላቸዋል በሚል እምነት የወጣ ነበር። በነዚህ ጊዜያት ስለእምነታቸው አብረው ስለሚኖሩት ኑሮ ስለግል ዓላማቸውና ዕቅዳቸው (ሕልምና ራዕይ) ለመወያየትና የእርስ በርስ ትውውቃቸውን ለማግኘት ነጻነቱና ኃላፊነት ይሰጣቸዋል። ይህ ደግሞ እንዲሁ በተለምዶ የሚሆን ሳይሆን ለመነጋገር በቂ ጊዜ በመስጠት የሚሆን ነው። ወጣቶቹ በሚገባ መነጋገርና መቀበል ካልቻሉ ሁለት ዓመትም ቢሆን በቂ ሳይሆን ይችላል።
- በተለይ ወንዶች ቶሎ እርምጃ ከመውሰድ (በድርጊት ላይ ከማተኮር) ይልቅ አብረው ለመወያየት ለመጠናናትና ጥሩ የሆነ መተዋወቅና ግንኙነት ለመፍጠር መንገድ መቀየስና ዕቅድ ማውጣት አለባቸው። ስለዚህ አብራችሁ ስትሆኑ ስለምትነጋገሩት ነገር አስቀድማችሁ በማሰብ ጥያቄ አዘጋጁ። ከዚህ ውስጥ የምትወደውን የምትጠላውን የሚያስቃትን የሚያሳዝናትን የሚያስለቅሳትን የምትወደውን ጥቅስ ወይም የምግብ ዓይነት የምትከተለውን የቤት ስርዐት ወዘተ ማወቁ እጅግ ጠቃሚ ነው። ይሁን እንጂ ሁሉንም ባንዴ ተነጋግራችሁ ስለማትጨርሱ ጉዳዮቹን በርእስ መከፋፈሉና ዕቅድ አውጥቶ ነጥቦችን ተራ በተራ የመነጋገሪያ ርእስ እያደረጉ ማንሳቱ ንግግራችሁ መልክ እንዲይዝ ይረዳችኋል።
4. አለመግባትና አለመግባባት ጤናማ አካሄድ ነው ማለት አይደለም። አልፎ አልፎ የሚደርስ አለመግባባት በጤናማ ግንኙነት ውስጥ ሊከሰት የሚችል ክስተት ነው። ሆኖም በንግግራችን ሁሉ ዓላማ አድርጋችሁ መያዝ ያለባችሁ እንዳትጎዱና እንዳትጣሉ ጥንቃቄ ማድረግ እንጂ ለመግባባት ይረዳል ተብሎ ጠብን መፈለግ ስህተት ነው። ከተለያዩ አካባቢ የመጣንና በጾታ የምንለያይ በመሆናችን አልፎ አልፎም ቢሆን መቃቃራችን አይቀርም። ተጣልቶ መታረቅን የሚያውቁ ወጣቶች ለወደፊቱ ትዳራቸው ጥሩ መሰረት ይጥላሉ። በምትነጋገሩበት ወቅት የሚከተሉትን አስር ነጥቦች ልብ በሉ
- ስጋታችሁን፣ ፍርሃታችሁን፣ ስሜታችሁን፣ ጭንቀታችሁን ወዘተ ያለፍርሃትና ስጋት በግልጽና በንጽህና ተናጋገሩ። ሆኖም ሌላውን ሰው በመከሰስና በመጉዳት እንዳይሆን ተጠንቀቁ (ምሳ 11:9)።
- ጤነኛ ኃላፊነት የሚሰማውና አካሄድን የሚገልጽ የድምጽ ይዞታ ይኑራችሁ። ክርክርና ጠብ የሚያስነሳ ሃሳብ አትለዋወጡ (ምሳ 15:1)።

- አታጋኑ፤ በእውነት ላይ አትሸፍጡ፤ አትጨማምሩ። «በፍጹም ...፤ ምን ጊዜም—» የሚሉ ጥቅል ቃላትን አትጠቀሙ (ኤፌ 4:25)።
 - በትክክል የሆነና ግልጽ ምሳሌ ተጠቀሙ። ከቻላችሁ ከመናገራችሁ በፊት ስለምትነጋገሯቸው ነገሮች ማስታወሻ ውሰዱ። በጥቅል ከመናገር ተቆጠቡ።
 - ጉዳታችሁንና ሐዘናችሁን ብቻ ከመግለጥ ይልቅ መፍትሄም አቅርቡ። በበቀል (ብድር በመመለስ) መንፈስ ሳይሆን በመሻሻልና በለውጥ ላይ አተኩሩ (ሮሜ 12:17-21)።
 - ሌላው የሚለውን በጥሞና አድምጡ። ማለትም ስሜቱን፣ መከራከሪያ መንገዱን ጉዳቱን ባጠቃላይ ሁኔታውን ሁሉ አጤኑ (ያዕ 1:19)።
 - በምሬት፣ በቁጣ፣ በጥላቻ፣ በግዴላሽነት፣ ከንቱ ክርክርና ንግግር ላለመጠመድ ጣሩ። እነዚህ በግልጽ የሚታዩ ስሜቶች ቢሆኑም ወደጋጢአት እንዳይመሯችሁ ተጠንቀቁ (ኤፌ 4:26)።
 - ስህተታችሁን ለመቀበልና ይቅርታ ለመጠየቅም ሆነ ለሌላው ይቅርታን ለመስጠት ፈጣኖችና ፍቃደኞች ሁኑ። ቂመኛ ላለመሆን ጣሩ (ሉቃስ 17:3-4)።
 - ሌላው የሚለውን በሚገባ እስከምትረዱ ድረስ ጥያቄ መጠየቅንም ሆነ ማዳመጥን አታቁሙ። ወደመፍትሄ ለመድረስ አንዱ ሌላውን ያደፋፍር (ሮሜ 9:19)።
 - በትክክለኛው ጊዜ ትክክለኛውን ነገር መናገር የምትችሉበት ደረጃ ላይ እስክትደርሱ ድረስ አንደበታችሁን አሰልጥኑ።
- መታወቅ ያለበት ግጭት (ጠብ) ሁሉ ክፉ አለመሆኑም ነው። ስለዚህ ብትጣሉ ብዙ አትደናገጡ። አንዱ የመተዋወቂያና መቀራረቢያ መንገድ ሊሆን ይችላል። ስለዚህ የእግዚአብሔርን እርዳታ በመጠየቅ በፍቅርና በትህትና ለመስተካከል ጣሩ።
5. በልባችሁ ያለው ሃሳብ ከምትናገሩበት ዘዴና ጥበብ ይበልጣል። ምክንያቱም በልባችሁ ያሰባችሁትን ሁሉ መናገር አትችሉም። ልባችንና መንፈሳችን ሌላውን ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔርንም ደስ የሚያሰኝ መሆን አለበት (ኤፌ 4:29)።

መወያያ ነጥቦች

መወያየት ትውውቅን ያዳብራል

ሁለት ሊጋቡ የሚተላለፉ ወጣቶች ከጋብቻቸው በፊት ሊወያዩባቸውና እንዳቸው ሌላቸውን ሊያውቁባቸው የሚችሉበት ጥያቄዎች ከዚህ በታች ሰፍረዋል። እነዚህ ጥያቄዎች የበለጠ ለመቀራረብ፣ አንዱ ሌላውን በሚገባ ለማወቅና ለማጥናት እንዲሁም ዘላቂነት ያላቸውን ውሳኔዎች የመወሰን ብቃታቸውን ለማሳደግ እንዲያገዙ ታስበው የተዘጋጁ ናቸው። የነዚህ ጥያቄዎች መልስ ግንኙነታችሁ እንዲሰምር ወይም አቋርጣችሁ ሌላ የሚመስላችሁን እንድትፈልጉ የሚያደርግ ይዘት አላቸው። ጥያቄዎቹን ተራ በተራ ወይም እየዘለላችሁ መጠየቅ ትችላላችሁ። እነዚህ ጥያቄዎች የመነጋገሪያ ሃሳብ የሚሰጡ በመሆናቸው በምን ርእስ ላይ መነጋገር እንደሚገባቸው ለማያውቁና ድንገት አንዱ ቢጠይቅ «እንዴት ይህን ሊጠይቀኝ ይቻላል?» በማለት ከሚፈጠር ንትርክ የሚያድኑ ናቸው። በጽሑፍ ሆነው ስለሚነበቡ ማንም ለምን ተጠየቅሁ ሊል አይደረፍም።

ወይይቱ የሚካሄድበት ግልጽ፤ ጸጥ ያለና ሁከት የሌለበት ስፍራ መሆን አለበት። በሚገባ ለመደማመጥና የሌላውን ሃሳብ ለመረዳት ጣሩ እንጂ የኔ ሃሳብ ለምን አልተደመጠም በማለት ችግር አትፍጠሩ። ሁሉንም ጥያቄዎች ባንድ ቀን መልሳችሁ ለመጨረስ አትሞክሩ። በደንብ በስፋት ከተወያየችሁባቸው ወራት ሊፈጁ ይችላሉ። አንዳንዶቹን ጥያቄዎች በስልክም ልታቀርቧቸው ትችላላችሁ። በዚህ ውስጥ ያልተካተቱ ሌሎች አዳዲስ ጥያቄዎችም ካሏችሁ ወይም ከቀረቡላችሁ በቀና ልብና መንፈስ መወያየት ይቻላል።

በትዳር ውስጥ ሊያጋጥሙ የሚችሉትን ችግሮችና መልካም ነገሮች ሁሉ በተቻለ መጠን እንዲያጠቃልሉ ሆነው የተደራጁ ናቸው። ሆኖም አቀራረባቸው ከእርሶችሁ ጋር የነበራችሁን ጊዜ ለመመዘን የሚረዱችሁ በየግል የሚመለሱ ጥያቄዎች እንጂ ለውይይት የሚቀርቡ አይደሉም። በግል ከመለሳችሁ በኋላ ስጋት፣ ግራ መጋባትና ፍርሃት ያላችሁን ወይም ግንኙነታችሁን ያዳብራል የምትሏቸውን በጥያቄ መልክ በማቅረብ መወያየት ትችላላችሁ። ስለዚህ ለጥያቄዎቹ በመጀመሪያ «አዎን» ወይም «አይደለም» የሚል መልስ ስጡ። ቀጥሎም «ለምን እንዴት፤ መቼ፤ ምን፤ የት?» ከሚሉ ጠቋሚ ጥያቄዎች አንዱን በመምረጥ ተራ በተራ ተወያዩባቸው። በወንድ ወይም በሴት ጾታ መልክ መጠየቃቸው የአንዱን ወገን ብቻ ለማመልከት አይደለም። ለሁለታችሁም ይሆናሉ።

ደረጃ 1 አብራችሁ በምትሆኑባቸው ጊዜ የሚሰጣችሁን ስሜት የሚያንጸባርቁ ጥያቄዎች

1. እኔና እርሶች በዕድሜ ጉዳይ በሚገባ ተነጋግረናል? በጣም እንቀራረባለን? የዕድሜ ልዩነት በትዳራችን ለውጥ እንደማያመጣ ተወያይተናል?
2. እኔና እርሶች በትምህርት ደረጃችን ብዙ ልዩነት አለን? የትምህርት ልዩነት በትዳራችን ብዙ ለውጥ እንደማያመጣ ተነጋግረናል?
3. ከእርሶች ጋር አብረን ስንሆን የመዝናናት ስሜት ይሰማኛል?
4. የማልወደውን ጠባይና ልማድ እርሶች ላይ አያለሁ?
5. አንዳንዴ እርሶች ጨርሶ የሚያዳምጠኝ አይመስለኝም? የራሱን ሃሳብ ብቻ ማስተላለፍ ይፈልጋል?
6. ከእርሶች ሁኔታ የታዘብኳቸው አንዳንድ የሚያስፈሩኝ ነገሮች አሉ?
7. ከተጋባን በኋላ እርሶች ሊያስወግዳቸው የሚገባ አንዳንድ ባህርያትና ልምዶች አሉ?
8. ወላጆቻችን ላይግባቡ ሲቀሩ ችግራቸውን የሚፈቱበትን አንዳንድ መንገዶች አንስተን ከእርሶች ጋር ተነጋግረናል? ከዚህ ውስጥ የማልቀበላቸውን በግልጽ ነግራለሁ? ለምሳሌ ችግርን በጽላ ወይም በስድብ ለማስወገድ መፈለግ፤ መዘጋጋት (መኪረፍ)።
9. እርሶች ከተጋባን በኋላ ሊነዳኝ ይችላል ብዬ እሰጋለሁ?
10. ከእርሶች ጋር በትዳራችን ልናደርግ ያስብናቸው ብዙ እቅዶች አሉን? እቅዶቻችንንም ግብ ልናደርስ እንደምንችል እርግጠኛ ነኝ?
11. እርሶች የምናገረውን ሁሉ በሚገባ ያደምጠኛል? ይህ ሁኔታ ከጋብቻ በኋላም ይቀጥላል ብዬ አምናለሁ?
12. እርሶች ከእኔ በቀር ሌላ ሰው ጨርሶ እንደማያስብ እርግጠኛ ነኝ? ሌላ ሰው ቢኖረው ይነግረኝ ነበር?
13. በእርሶች ማንነት በጣም ደስተኛ ነኝ? ከርሱ የተሻለ አገኛለሁ ብዬ አላምንም?
14. በመካከላችን ያለመግባባት ሲፈጠር እንደመፍትሄ የምንጠቀምባቸውን አንዳንዶቹን ነገሮች ጨርሶ አልወዳቸውም? እንዲለወጡ የምፈልጋቸው አሉ?
15. ከእርሶች ጋር ብዙ ጊዜ የሃሳብ ግጭት አለን?
16. እኔና እርሶች ስንጣላ ተኳርፈን ብዙ ጊዜ እንቆያለን?
17. እርሶች አስቀደሞኝም ቢሆን እኔ እስካናገረው ድረስ አያናግረኝም? ይቅርታ የመጠየቅ ችግር አለበት?
18. እኔንና እርሶችን በምክር የሚረዱን ያገቡ ጥሩ ሰዎች አሉን? የልባችንን ግልጽ አድርገን እንነግራቸዋለን?
19. ቤተ ክርስቲያን ስለ ጋብቻ ፕሮግራም ይዛ ታስተምረናለች?
20. ብዙ ጊዜ እኔና እርሶች የአመለካከትና የአስተሳሰብ ልዩነት አለን? ይህ ነገር ለወደፊቱም በትዳራችን ችግር እንዳያመጣብን እሰጋለሁ?

21. እጮኛዬ የእኔን አመለካከት አክብሮ ያደምጣል? ስለማንኛውም ነገር ያለኝን አስተያየት ለማወቅ ይጓጓል?
22. እኔና እጮኛዬ የምናደርጋቸውን ነገሮች ሁሉ እኩል ተማክረን እንወስናለን? በዚህ በኩል ቅሬታ የለኝም?
23. ለእጮኛዬ ሃሳቤን ገልጬ ለመናገር ምንም ችግር የለብኝም?
24. እጮኛዬ ላንግባባ ስንቀር በዝምታ ወይም እንዳልሽ በማለት ነገሩን ቶሎ ይቆርጣል? ስለዚህ ባህሪው ብዙ ጊዜ ከተወያየን በኋላ ለመለወጥ ፍቃደኛ ነው? የመለወጥም ምልክትስ አይቼበታለሁ?
25. ከእጮኛዬ ጋር ስንወያይ ረጋ ብሎ ከማዳመጥ ይልቅ ቁጣ ይቀድመዋል? ይህ ድርጊት ለወደፊት ሕይወታችን ያስጋናል?
26. ከእጮኛዬ ጋር እንድንጋባ የምንፈልገው ስለምንፋቀር ብቻ ነው? ለትዳር የሚያስፈልገው ይህ ብቻ ነው?
27. እጮኛዬ ተለዋዋጭ ጠባይ ስላለው በጣም እስጋለሁ?
28. አሁን በእጮኝነት ጊዜያችንም ሆነ ወደፊት በትዳራችን ስለሚሆነው ነገር በብዛት ውሳኔ የሚሰጠው እጮኛዬ ነው?
29. እጮኛዬ ባስተዳደጉ ከፍተኛ ጉዳት ደርሶበታል? ይህ ጉዳት አመለካከቱን ክፉኛ ነድቶታል?
30. እጮኛዬ በሁሉም መንገድ ካላሸነፈ ቅር ይሰኛል? ይህንን ድካሙን ለመቀበል ዝግጁ ነኝ?
31. እጮኛዬ የስፖርት ጨዋታ ማየትን ያዘወትራል? ከዚህ የተነሳ ብዙ ጊዜ ፕሮግራሞችንን ቀይረናል? ይህን ባህሪውን እንዲቀይር ሞከራ አልተሳካልኝም?
32. ይቅርታ እንደ መጠየቅ የሚከብደኝ ነገር የለም?
33. ከጋብቻ በፊት ወሲብ መፈጸምም ሆነ ወደወሲብ የሚገፋፉ ነገሮችን ሳለማድረግ ወስነናል?
34. እጮኛዬ ወሲብን ለመፈጸም ይገፋፋኛል?
35. እጮኛዬ እንዳይከዳኝ የፈለገውን ነገር ሁሉ አደርግለታለሁ?
36. በእጮኛዬ ላይ የማፍርባቸው ነገሮች አሉኝ? ከጮኛዬ ጋር ሆኜ ሰዎች እንዲያዩኝ አልፈልግም?
37. እኔና እጮኛዬ በተገናኘን ቁጥር እንግባለን?
38. ለማግባት በጣም መቸኮሉ ያሳስበኛል?
39. እጮኛዬ ቶሎ እንድንጋባ ይፈልጋል? እኔ ግን እስካሁን እርግጠኛነት አልተሰማኝም?
40. አንዳንዴ የማይታረቁ የሃሳብ ልዩነቶች ሲኖሩን የየራሳችንን ተወት በማድረግ መካከለኛ መንገድ እንመርጣለን?
41. አንዳንድ ጊዜ ትክክለኛ የትዳር ጓደኛ ምርጫ ማድረጌን አጠራጠራለሁ ብዬ አስባለሁ?
42. ስለ እጮኛዬ በሚገባ የማውቃቸው ብዙ ነገሮች አሉኝ?
43. እጮኛዬ ከኔ የደበቃቸው ነገሮች አሉት? ለምን እንደማይነግረኝ ግራ ገብቶኛል?

44. እጮኛዬ ግትር ነው? አንዴ አንድ ነገር ከተናገረ አይመለስም?
45. እጮኛዬ ተለዋዋጭ ባህርይ ስላለው ቁርጥ ያለ ውሳኔ ማድረግ አንችልም?
46. እጮኛዬ ከኔ በላይ ትምህርቱን (ሥራውን፣ ዘመዱን) ይወዳል?
47. እንዳንዴ የእጮኛዬ ቀልዶች ጨርሶ አይጥሙኝም? ከዚህ የተነሳ እንጋጫለን (እንኮራረፋለን)?
48. እጮኛዬ ከሌሎች ተቃራኒ ጾታዎች ጋር ባለኝ ግንኙነት ደስተኛ አይደለም?
49. ከእጮኛዬ ጋር ያለን ግንኙነት እንዳይቋረጥ ሁሉንም ዋጋ ለመክፈል ዝግጁ ነኝ?
50. እጮኛዬ በሚወዳቸው የጊዜ ማሳለፊያዎች (Hobby) ደስተኛ አይደለሁም?
51. እጮኛዬ በሚገባ ሃሳቡን መግለጥ አይችልም?

ደረጃ 2 ከመንፈሳዊ ጉዳዮች ጋር የተያያዘ

1. እኔም ሆኑ እጮኛዬ ጌታ ኢየሱስን የግል አዳኞችን አድርገን ተቀብለናል?
2. እኔና እጮኛዬ አንዳንዴ በመንፈሳዊ ልምምዶች ላይ መግባባት የለንም?
3. ለትዳራችን መመስረትና ጽናት እግዚአብሔር ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዳለው እኔና እጮኛዬ እኩል እናምናለን?
4. መጽሐፍ ቅዱስ የሕይወታችን መሰረትና መመሪያ ነው?
5. እኔና እጮኛዬ በተገናኘን ቁጥር ስለእግዚአብሔር ነገር እንነጋገራለን? ምስክርነት እንለዋወጣለን?
6. ከቤተ ክርስቲያን ጋር ሁለታችንም የጠበቀ ግንኙነት አለን?
7. ስለ መንፈሳዊ ነገር አብረን እንወያያለን?
8. እጮኛዬ የኔን ያህል ቤተ ክርስቲያን ስለማይመላለስ በወደፊቱ ኑሮአችን ላይ ችግር ይገጥመናል የሚል ስጋት አለኝ?
9. በእስራትና በበኩራታችን ታማኞች ነን? ስለዚህም ነገር ተነጋግረናል?
10. አንድንጋባ የእግዚአብሔር ፍቃድ እንደሆነ እርግጠኛ ነን?
11. ቤተ ክርስቲያን በኔና በእጮኛዬ መካከል ያለውን ግንኙነት ታውቃለች?
12. የኔና የእጮኛዬ ቤተ ክርስቲያን ተመሳሳይ ነው? የተለያየ ቢሆንም ከትዳራችን በኋላ ወደ አንድ ቤተ ክርስቲያን እንድንጠቃለል ተስማምተናል?
13. እኔና እጮኛዬ የማንስማማባቸው ዶክትሪንና አንዳንድ መንፈሳዊ ልምምዶች አሉ?
14. በትዳራችን በየቀኑ አብረን እንደምንጸልይ ተስማምተናል?
15. እጮኛዬ ላገልግሎት ያደፋፍረኛል?
16. ከእግዚአብሔር ጋር በግል ባለኝ ግንኙነት ደስተኛ አይደለሁም?

ደረጃ 3 ዘመዶችንና ጓደኞችን በሚመለከት

1. በመንፈሳዊ ሕይወታችን የሚያበረታቱን ጓደኞች አሉን?
2. ጓደኞቻችን በእኛ እጮንነት ደስተኞች ናቸው?
3. አንዳችን ያንዳችንን ጓደኞች እናውቃለን?
4. ከጓደኞቻችን ይልቅ እርስ በርስ ላለን ግንኙነት ቅድሚያ እንሰጣለን?
5. እጮኞቹ ከጓደኞቹ ጋር ብዙ ጊዜ ስለሚያጠፋ እሰጋለሁ?
6. እጮኞቹ አንዳንድ እንዲተዋቸው የምፈልጋቸው ጓደኞች አሉት?
7. ጓደኞቹ ስለእኔ ክፉ ክፉ ነገሮች ይነግሩታል ብዬ እሰጋለሁ?
8. ዘመዶቹ አይቀበሉኝም?
9. የእጮኞቹ ዘመዶች እምነታችንን ይቃወማሉ?
10. በእኔ ዘመዶች ደስተኛ የሚሆን አይመስለኝም?
11. ዘመዶቹን ከሚገባው በላይ ስለሚያዳምጥ ለወደፊት ትዳራችን ችግር ይፈጥራሉ ብዬ እሰጋለሁ?
12. ወላጆቻችንንና ዘመዶቻችንን
 - እንዴት እንደምናስተናግድ ስምምነት አለን?
 - እንዴት እንደምንረዳቸው በሚገባ ተነጋግረናል?
 - ከተጋባን በኋላ አብረውን እንደሚኖሩ ተነጋግረን ተስማምተናል?
 - ከዘመዶቻችን ይልቅ ለትዳራችን ቅድሚያ መስጠት እንዳለብን ተማምናል?
13. የጋብቻ እቅዳችንን በሚመለከት የዘመድም ሆነ የጓደኛ ጣልቃ ገብነት የለብንም?

ደረጃ 4 ቤተክርስቲያንንና እምነትን የሚመለከት

- (1) በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስላለን ተሳትፎ ሁለታችንም ተስማምተናል?
- (2) ከእጮኞቹ ጋር በአንዳንድ የቤተ ክርስቲያን ትምህርቶች ላይ አንስማማም?
- (3) ትዳራችንን የሚያጸና ብርቱ መሰረት የእግዚአብሔር ቃል እንደሆነ ሁለታችንም እናምናለን?
- (4) ባለኝ መንፈሳዊ ሕይወትና ልምምድ ላይ ትዳር ተጽዕኖ የሚፈጥርብኝ ይመስለኛል?
- (5) ስለ መንፈሳዊ ነገሮች ከእጮኞቹ ጋር መወያየት ያዳግተኛል?
- (6) እጮኞቹን አብረን እንድንጸልይ ከመጠየቅ የሚያግደኝ ነገር የለም?
- (7) ከእግዚአብሔር ጋር ባለኝ የግል ግንኙነት አንዳንዴ ደስ ስለማልሰኝ ይረብሽኛል?
- (8) ጌታ ኢየሱስን እንደግል አዳኝ አድርጎ ማወቅ ለትዳር ግንኙነታችን ዋና መሰረት እንደሆነ አውቃለሁ?
- (9) በመንፈሳዊ ሕይወታችን እንድናድግ አንዳችን ለሌላችን አስፈላጊውን እርዳታና ጥንቃቄ ለማድረግ ተስማምተናል?

- (10) እጮኞቹ የእኔን ያህል ቤተ ክርስቲያን ስለማያዘወትር ያሳስበኛል?
- (11) ብዙውን ጊዜ እጮኞቹ በጌታ ደስተኛነት አይታይባቸውም?
- (12) ለቤተ ክርስቲያን ልንሰጥ ስለሚገባን አስራትና በኩራት ስምምነት አለን?

የምትተዋወቁት ስትነጋገሩ ነው

ደረጃ 5 እንደ ባልና ሚስት ለመተያየት መቻል

- (1) ከጣልነትና ከሚስትነት ስለሚጠበቁ ኃላፊነቶች ጥሩ መግባባትና መስማማት አለን?
- (2) እኔና እጮኞቹ በየግላችን ምን ያህል ጊዜ ማጥፋት እንዳለብን ተስማምተናል?
- (3) ቤታችንን ለማስተዳደር እያንዳንዳችን ልንወስደው ስላቀድነው ኃላፊነት በመወያየታችን ተደስቻለሁ?
- (4) መንፈሳዊና ስጋዊ እርዳታ ሲያስፈልገኝ ከእጮኞቹ ማግኘት እችላለሁ?
- (5) እኔና እጮኞቹ የቃል ኪዳን ጋብቻ ማለት ምን እንደሆነና የሚያስከፍለውን መስዋዕትነት ስለምናውቅ ደስ ይለኛል?
- (6) ደስተኛ መሆን የምችለው ካገባሁ ብቻ ነው?
- (7) በትዳር ሕይወት ውስጥ ይቅርታ ማድረግ ከፍተኛ ስፍራ ሊሰጠው የሚገባ ቀም ነገር እንደሆነ አምናለሁ?
- (8) በቤት ስለሚሰሩ ነገሮች ከወደፊት የትዳር ጓደኞቹ ጋር ላንስማማ እንችላለን ብዬ እሰጋለሁ?

- (9) የታማኝነትን ትርጉምና በትዳርም ውስጥ ሊኖር ስለሚገባው ስፍራ ተነጋግረናል?
- (10) የእጮችሮ መንፈሳዊ ሕይወት ጠንካራ በመሆኑ ለትዳራችን ጥንካሬ ይሰጣል ብዬ አምናለሁ?
- (11) እያንዳንዳችን ስላለን የወደፊት ዓላማ፣ ግብና ምኞት በመወያየት ተስማምተናል?
- (12) እጮችሮ በቁመና (መልክ፣ አለባበስ፣ ውበት ወዘተ) ላይ ከፍተኛ ትኩረት ስላለው ብዙ ይጠብቅብኛል? ይህ ደግሞ እንደሚጠብቀኝ ሆኜ ባልገኝ ምን ይሰማዋል በማለት ስጋት ይዞኛል?
- (13) እኔና እጮችሮ ወደፊት ሊኖረን ስለምንፈልገው መኖሪያ ቤት ዓይነት ተነጋግረን ተግባብተናል?
- (14) ከእጮችሮ ጋር ስንጣላ ይቅርታ መጠየቅ ይከብደኛል? ስንጋባ እንዴት እንሆን ይሆን ብዬ እሰጋለሁ?
- (15) ሁለታችን ከተፋቀርንና እግዚአብሔርን በመፍራት ከኖርን በመካከላችን ችግር አይገጥመንም? ችግር ከተከሰተም በጣም ጥቂት እንደሚሆን አምናለሁ?
- (16) አንዳንዶቹን የሕይወቴን ችግሮች ትዳር እንዲያቃልልኝ ተስፋ አደርጋለሁ?
- (17) የትዳር ግንኙነታችንን ለማጠናከር ለሁለታችን ብቻ በቂ ጊዜ አይኖረንም ብዬ እሰጋለሁ?
- (18) ጋብቻ ለሚያመጣው የኑሮ ለውጥ ሁሉ ዝግጁ ነኝ?
- (19) የትዳር ጓደኛዬ ታማኝ ሆኖ ባይገኝ ስለምነጻ ትዳር ውስጥ መቀጠል አልፈልግም?
- (20) የመረጥነው የቤተሰብ ምጣኔ (Family Planing) በወሲብ ግንኙነታችን ላይ ሊያስከትለው ስለሚችለው ነገር ተነጋግረናል?
- (21) ለትዳራችን ያለኝ ቆራጥ ውሳኔ በሕይወቴ ዘመን ሁሉ እንደሚጸና ጥርጥር የለኝም?
- (22) በትዳር ውስጥ በሚነሱ ጉዳዮች (Domestic Affairs) ባል ከፍተኛ ስልጣን ያለው መሆኑን እቀበላለሁ፣ የመሪነት ኃላፊነቴን በሚገባ መወጣትም ይጠበቅብታል?

ደረጃ_6 ገንዘብን የሚመለከት

- (1) በአስተዳደራችን ያለውን ልዩነት በገንዘብ አያያዣችንና አጠቃቀማችን ላይ ችግር ሊፈጥርብን ይችላል የሚል ስጋት አለኝ?
- (2) እጮችሮ እንዳንዴ ገንዘብ ያላግባብ ስለምታጠፋ ያሳስበኛል?
- (3) የትዳር ጓደኛዬ ከኔ የበለጠ የገንዘብ ገቢ ወይም ሹመት ቢኖራት ቅር የሚለኝ ይመስለኛል?
- (4) ከእጮችሮ ጋር ስለገንዘብና ንብረት አያያዝ እንዲሁም በሕብረተሰቡ ውስጥ ስለሚኖረን ስፍራ ተነጋግረን ተግባብተናል?

- (5) ስለገንዘብ አያያዝና አጠቃቀማችን በሚገባ ተወያይተን ሃላፊነት ተከፋፍለናል?
- (6) የገንዘብ አወጣጥን በመወሰን ረገድ በባጀት እንደምንኖር ተወያይተን ጥሩ ውሳኔ ላይ ደርሰናል?
- (7) የተለያየ ወይም አንድ የባንክ ደብተር እንዲኖረን በመግባባት ወስነናል?
- (8) ወደ ትዳራችን ሁለታችንም ስለምናመጣቸው ንብረትና እዳ በመገጋገር እንዴት እንደምንጠቀሳቸውና እንዴት እንደምንከፍል ተስማምተናል?
- (9) ከገቢያችን ይልቅ ወጪያችን የሚበዛ ስለሚመስለኝ እሰጋለሁ?
- (10) በገንዘብ አያያዝ እቅዳችን ላይ ብድር መቼና እንዴት መጠቀም እንደሚገባን ተነጋግረናል?

ደረጃ_7 ስርግን በተመለከተ

- (1) የጋብቻችን ቀን ዝግጅትና ስነስርዐት ከመጠን የሚያልፍና ለታይታ ይሆናል ብዬ እሰጋለሁ?
- (2) የጋብቻ ስነስርዐታችን ክርስቶስን እንዲያንጸባርቅ አልፈልጋለሁ?
- (3) በጋብቻ ስነስርዐታችን ቀን ባህላዊ ጨዋታና ዘፈን እንዲኖር አንፈቅድም?
- (4) በጋብቻ ስነስርዐታችን ላይ አልኮልነት ያላቸው መጠጦች ለማቅረብ አስበናል?
- (5) ስለስርጉ ወጪ፣ ስለስፍራው፣ ስለሚዜና እጃቢዎች በሚገባ ተወያይተናል?
- (6) ከስርጉ ስነስርዐት በኋላ ወጣ ብለን የጫጉላ ጊዜአችንን ለማሳለፍ ወስነናል?
- (7) መቼ፣ የትና ማን እንደሚያጋባን ወስነናል?
- (8) የምግብ፣ የሽርሽር፣ የጌጣጌጥ፣ ወዘተ የመሳሰሉትን ጉዳዮች ተወያይተናል?
- (9) በስርግ ዝግጅት አንጻር የሚረዱን ሰዎች እነማን እንደሆኑ በሚገባ እናውቃለን?

ደረጃ_8 ስራን በተመለከተ

- (1) እኔና እጮችሮ ለትዳራችንና ለቤተሰባችን ጥቅም አስፈላጊ በሚሆንበት ወቅት በስራ ዓለም ያለንን እቅድ ልንቀይር እንደምንችል ተነጋግረናል?
- (2) እጮችሮ በውጭ ስለሚሰሩ ሚስቶች ያለው አመለካከት ወደፊት ችግር ይፈጥራል ብዬ እሰጋለሁ?
- (3) በወደፊት የትዳር ጓደኛዬ ስራና የስራ ሕይወት ምርጫ እስማማለሁ?
- (4) የቤት ስራተኛን ማን እንደሚያስተዳድር ተወያይተን ተስማምተናል?

- (5) ልጅ ስወልድም ሰራዬን ማቆም አልፈልግም፤ ቤት መሆን ያስጠላኛል? በዚህ-ጉዳይ ላይ ተነጋግረናል?
- (6) እጮኛዬ ተቀጥሬ ባልሰራ ቅር ይለዋል? እኔ ግን ልጄን ማሳደግ እመርጣለሁ?

ደረጃ 9 አጠቃላይ መጠይቆች

- (1) ስለትዳር ያላችሁን የግል እምነትና አመለካከት ግለጡ?
- (2) ምን ዓይነት የትዳር ጓደኛ ለመሆን ታስባለህ? በመጨረሻዎቹ ዓመታት በትዳር ጓደኛህ ላይ ምን ዓይነት የባህሪ ለውጥ የምታሳይ ይመስልሃል?
- (3) በትዳራችሁ ውስጥ ለትዳር ጓደኛህ ምን ምን ኃላፊነቶች ያሉብህ ይመስልሃል?
- (4) ከትዳር ጓደኛህ ምን ትጠብቃለህ ወይም የትዳር ጓደኛህ ምን ዓይነት ሰው እንዲሆን ታስባለህ?
- (5) በትዳራችሁ ውስጥ የትዳር ጓደኛህ ላንተ ያላት ኃላፊነት ምንድነው?
- (6) በአሁኑ ወቅት ከእጮኛህ ጋር የማትስማሙበት ወይም የሚያጨቃጭቃችሁ ነገር አለ? በሃሳብ የምትለያዩበት ጊዜና ሁኔታ አለ? የማያጨቃጭቃችሁ ጉዳይ አለ?
- (7) በትዳራችሁ ውስጥ ችግር ቢገጥማችሁ ወይም ባለቤትህ ችግር ቢኖራት የቤተ ክርስቲያንን ምክርና እርዳታ ትጠይሳችሁ? ለምን? የቤተ ክርስቲያንን ውሳኔ ታከብራላችሁ?
- (8) ቂም ስለመያዝ ምን ታስባለህ?
- (9) እንደ ባልና ሚስት የዛሬ 5 ዓመት ራሳችሁን የት ታያላችሁ? ከ25 ዓመት በሃለላሽ?
- (10) በወላጆቻችሁ ትዳር ውስጥ ያያችሁትና በእናንተ ትዳር ውስጥ እንዲገኝ የምትፈልጉት መልካም ነገር አለ? ምን? ለምን?
- (11) ይህንን ሰርግ ለማካሄድ ያቀዳችሁት የገንዘብ ወጪ ምን ያህል ነው?
- (12) ልጆች እንዲኖራችሁ ትፈልጋላችሁ? ምን ያህል? መቼ? ጾታቸውን? ባይኖሩስ?
- (13) ልታገባት ያቀድሃት ሴት ላንተ እንደሆነች እንዴት ልታምን ቻልክ?
- (14) ጥሩ የትዳር መሰረት መጣል እንድትችሉ የሚረደዱችሁ አብራችሁ የምታደርጓቸው ነገሮች አሉ?

በእጮኝነት ጊዜ የሚፈጠሩ ችግሮች

በእጮኝነት ጊዜ የሚፈጠሩ ችግሮች አብዛኛዎቹ እልክኝነት ካልተጨመረባቸው በስተቀር ሊስተካከሉ የሚችሉ ናቸው። ሆኖም በዓላማና በባህርይ አለመጣጣም ካለ ወደጋብቻ ከማዝገም ይልቅ መለያየቱና ሌላ የሚመስለንን ሰው መፈለጉ የተሻለ ነው። ለምሳሌ ወንዱ እኔ ከጋብቻ በኋላ በሙሉ ጊዜዬ እግዚአብሔርን ማገልገል እፈልጋለሁ ቢልና ሴቷ እንዲህ ዓይነቱን ሽክም ለመሸከም ፍቃደኛ ባትሆን ተገቢው

ውሳኔ ይህን ግንኙነት ማቋረጥና ሌላ መፈለግ ነው። በሌላ በኩል በገንዘብ አያያዝና ወጪ የማይስማሙ ከሆነ ይህ በምክርና በውይይት ሊስተካከል ስለሚችል እጮኝነትን ለዚህ ብሎ ማቋረጡ አግባብ አይደለም። አንዳንድ ችግሮች በውይይት ይፈታሉ፤ ሌሎች በመቻቻል (ማመቻመቻ፤ አንዱ በመጠኑ ፍላጎቱን በመቀነስ ወይም መብቱን በመተው) ሊስተካከሉ ይችላሉ። በምክርና በትምህርት የሚለወጡም ነገሮች አሉ። አንዳንድ ችግሮች ግን አብረን ለመኖር የማያስችሉ ስለሚሆኑ የእነዚህ ዓይነት ችግሮች መኖራቸው ከተረጋገጠ እጮኝነቱን ከመሰረዝ በስተቀር ሌላ አማራጭ አይኖርም።

(ሀ) ተገላልጦ አለመነጋገር

አብዛኛውን ጊዜ በተጫጩ ወጣቶች መሃል ግራ መጋባት ከሚፈጥሩ ነገሮች አንዱ ስላለፈው ታሪካቸው ምን ያህል ለእጮኛቸው መናገር እንዳለባቸው አለማወቅ ነው። እጮኛዎች ቆይቶ በትዳራቸው ውስጥ ችግር ሊፈጥር የሚችል ያለፈ ታሪክን ሁሉ በሚገባ መገላለጥ አለባቸው። ለምሳሌ የቤተሰብ ታሪክ፤ ከመተዋወቃቸው በፊት የተፈጸሙ አንዳንድ አሳፋሪ ነገሮች፤ ከመንግስት ወይም ከአካባቢ ሰዎች ጋር ተፈጥሮ የነበረ ችግር ወዘተ መነገር የሚገባቸው ጉዳዮች ናቸው። የሕሊና ክስ ሆኖ የሚሰማቸውን ሁሉ ለምሳሌ የአባል ዘር በሽታ፤ የተወለደ ልጅ፤ እዳ የመሳሰለ ነገር ካለ በግልጥ ከወዲሁ መነጋገሩ እጅግ አስፈላጊ ነው። አንዳንድ ነውሮችና ኃጢአቶች ይቅር የሚባሉና የሚተው ናቸው ሊታሰቡ የሚገባቸው አይደሉም (1ዮሐ 1:9; ኤር 31:34)። አንዳንድ ነገሮች ለእጮኛ ሳይሆን ለቤተክርስቲያን አገልጋይ ወይም ለጋብቻ ኢማካሪ ብቻ መነገር አለባቸው። አንዳንድ ጉዳዮችን ለእጮኛቸው መናገሩ እጮኛቸው የማይችሉውን ሽክም ማሸከም ሊሆን ስለሚችል መጀመሪያ በጉዳዩ ላይ ከአማካሪው ምክር ቢጠይቁ ይሻላል። አማካሪው ጉዳዩን ከእጮኛቸው ጋር እንዲነጋገሩበት የሚያደፋፍር ከሆነ በንጽህና ለመነጋጋር መቻል አለባቸው። ከዚህ ውጭ አንዱ የሌላውን ያለፈ የፍቅር ታሪክ ለማውጣት መድከም እንዲሁም እግዚአብሔር ይቅር ያለውን ነውርም አንስቶ መከሰስ የሚደገፍ አይደለም። በሁለቱም ልብ ሊኖር የሚገባው የኋላውን እየረሱ ወደፊት ወዳለው የመዘርጋት ዓላማ ነው (ፊል 3:13)።

(ለ) የተራዘመ የእጮኝነት ጊዜ

የትጭቂት ወቅት መተዋወቂያ ብቻ ሳይሆን ችግር ካለ የማረሚያም ጊዜ ነው። ለምሳሌ ያልተስተካከለ ባህርይና ልማድ ካለ ለማስተካከል ቃል መግባት ብቻ ሳይሆን ተግባራዊ የሚደረግበትም ጊዜ ነው። አለባልታና ሌላም መሰረቱ ውሸት የሆነ ክስ ካለ እየተጠራጠሩ ከመጋባት ጉዳዩን ወደ አደባባይ አውጥቶ ውሸተኛው እንዲያፍርበት ይደረጋል፤ አልያም በንስህ ይስተካከላል። አለመግባባትና ፍቺን አስመልክቶ የትጭቂታቸው ጊዜ ረጅምና አጭር በሆነ ወጣቶች መካከል ከፍተኛ ልዩነት እንዳለ

አንድ ጥናት ያመለክታል። ለምሳሌ የሶስት ወር የትምህርት ጊዜ ያላቸው ወጣቶች ተጨምተው ረጅም ጊዜ (ወደ ሁለት ዓመት) ከቆዩ ወጣቶች ከተጋቡ በኋላ የሚኖራቸው አለመግባባት ሃምሳ በመቶ (50%) ከፍ ይላል።

በሌላ በኩል አለቅጥ የተራዘመ የትምህርት ጊዜ ሁለት ችግሮችን ያስከትላል። አንደኛው ከመርዘሙ የተነሳ የማይንቀሳቀስና ማቋረጫ የሌለው ግንኙነት ከመምሰሉ ሌላ ተስፋ በማስቆረጥ ልብን ያሸፍናል። ሌላ መፈለግን ወይም በሌላ መወሰድን ያመጣል። ወጣቶች ከፈታቸው የሚያዩት አንድ ዓላማ ካላስቀመጡ በስተቀር ንትርክና አለመርከቅ በውስጣቸው እየተፈጠረ ይሄዳል። ሁለተኛው ችግር ሳያስቡት በስጋ ፈተና በመያዝ ወዳሳሰቡት አቅጣጫ መጓዝ ነው። የእራሳችን ጊዜ ወጣቶች በደንብ እንዲቀራረቡ ምቹ ሁኔታና አጋጣሚው ሰፊ እንዲሆን ያደርጋል። ስለሆነም ይህ ጊዜ አላግባብ ሲራዘም መቀራረባቸው በስጋ (ወሲብ) ወደ መደፋፈር ይወስዳቸዋል። ፈተናው በጊዜ መራዘም ብቻ ሳይሆን መቀራረቡም ራሱ የፈጠረው ስለሆነ ወጣቶች ይህ እንዳለ አውቀው ለየት ያለ ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው። ለምሳሌ የማይሰፈልግ መተሻሻትና መነካካት፣ ስሜትን የሚያነሳሳ አለባበስና ንግግር፣ በአንድ በተዘጋ ክፍል ወይም ሰዋራ ስፍራ ለብቻ መቆየት፣ ሰውነትን የሚያጋልጡ ነገሮችን ማድረግ፣ ባጠቃላይ ወደወሲብ የሚገፋፉ ሁኔታዎች የማይኖሩበትን ሁኔታ መምረጥ ካልቻሉ ብዙ ችግር ውስጥ ሊገቡ ይችላሉ።

(ሐ) የወሲብ ፈተና

አንዳንድ ወጣቶች መጋባታችን ካልቀረ ለምን በፈተና እንቃጠላለን? ጥንቃቄ የተሞላውና እርግዝና የማይሰከትል ወሲብ ለምን አንፈጽም ይላሉ። ይህ እካሄድ ትክክል አለመሆኑን የሚያስረዱን ብዙ ምክንያቶች አሉ። መጀመሪያ ጋብቻቸውን በሚባርከው አምላካቸው ፊት ይህ ድርጊታቸው ጋጢአት ነው። ሌላው ከጋብቻ በፊት የሚፈጸም ወሲብ አንዱ ለሌላው ያለውን አክብሮት ይቀንሳል። እንዲሁም እርስ በርስ ያላቸውን ፍቅር ያጠፋል። በተጨማሪም የጋብቻቸው ዕለት እንዲሆን የሚጠበቁት አስደናቂ ነገር አይኖርም። የማይገባውን ነገር በማድረጋቸው በሕሊና ወቀሳ ሰላማቸውን ሊያጡ በተለይም ሴቷ በዚህ ጉዳይ የበለጠ ልትሳዳ ትችላለች። የወሲብ ግንኙነታቸውን ለሰርጋቸው እለት በማስተላለፋቸው የተቆጩ ወጣቶች አጋጥመውኝ አያውቁም፤ ባንጽፍ ከመጋባታቸው በፊት በወሲብ ፈተና የወደቁ በጣም ብዙ ወጣቶች በጸጸት ሲናገሩ ሰምቻለሁ።

ወጣቶች በትምህርት ወቅት በወሲብ ፈተና ቢወድቁ ሌላም የሚያስከትለው ችግር አለ። በሰርጋቸው እለት የሚሆነውን የደስታና የመተሳሰር ምልክት ከጋብቻቸው በፊት ሰላደረጉት ቃል ኪዳናቸውን በቀላሉ እንዳፈረሱ አድርገው እንዲቆጥሩ የሚያስገድዳቸው የሕሊና ክስ በውስጣቸው ይፈጠራል። ይህ በቀላሉ እንደ ፈረሰ የሚሰማቸው ቃል

ኪዳን ሌሎችንም እርስ በእርሳቸው የገቡትን ቃል ኪዳን ለማፍረስና ለመደፋፈር በር ይከፍታል። ስለዚህ ወጣቶች የትምህርት ጊዜ የጋብቻ ጊዜ እንዳልሆነ ራሳቸውን በሚገባ መላልሰው ሊያሳምኑ ይገባቸዋል። ከተጋቡ በኋላ መፋታት አይፈቀድም ትምህርትን ማፍረስ ግን ለጊዜው ጎጂ ቢሆንም እንደ ትልቅ ነውር አይቆጠርም። በወሲብ መደፋፈር በወንድና ሴት መካከል የሚፈጥረው ሌላም ጎጂ ነገር አለ። ይኸውም ከብሩን ጠብቆ የቆየው ወገን አንድ ነገር የተዘረፈ ስለሚመስለው ከዚህ በኋላ በጉጉት የሚጠብቀው ነገር ሁሉ ተራ ይሆንበታል።

አንዳንድ ጊዜ ከጋብቻ በፊት የሚደረግ ወሲብ ጥንቃቄ ቢደረግበትም እርግዝና የሚያስከትልበት አጋጣሚ አለ። በዚህ ወቅት ወጣቶች ባጋጠማቸው ሁኔታ በመደናገጥና ከሚደርስባቸው ሃፍረት ለመዳን ሲሉ ትዳርን ፈጥነው ይመሰርታሉ። በየትኛውም ሴት ክርስቲያን ከጋብቻ በፊት እርግዝና ተቀባይነት የለውም። ሽፋኑናው ቢጋቡም እንኳን ልጁ ከተጠበቀው ጊዜ በፊት ሲወለድ ማሕበሩ ሁሉ ስለሚያውቀው ሐፍረቱና መሸማቀቁ ከባድ ይሆናል።

(መ) የእራሳችንታችሁን ጤነኝነት መፈተሽ

ትምህርት ወደትዳር ከመግባት በፊት የሚደረግ የመጨረሻ መፈታተሻ መንገድ ነው። በርካታ ትምህርቶች በጋብቻ ቢደመደሙም ቁጥራቸው ጥቂት የማይባሉ ጥንዶች ደግሞ የማይካሄዱበት ሁኔታ አጋጥሟቸው ለጋብቻ ያቀዱትን ጉዞ የሚያቋርጡ አሉ። ይህ ሁኔታ ብዙ ጉዳት ማስከተሉ ባይካድም ተጋብቶ ከመፋታት የተሻለ እርምጃ ነው። ስለዚህ አንደኛው ወገን በትምህርቱ የማይገፋበት መሆኑን ሲረዳ ሲጀምረው የሚሆን መስሉት በንጹህ ልብ እንደ ጀመረውና አሁን ግን ሊቀጥል የማይችልበትን ምክንያት በመግለጽ ይቅርታ ጠይቆ መለያየት ይኖርበታል። አንድ ሰው ወደዚህ ውሳኔ የሚደርሰው በቂ ጥናት አድርጎና አብረው የማይዘልቁባቸው ወይም የማይካሄዱባቸው ነገሮች ሲያጋጥሙ ስለሆነ ሌላው ወገን እስተካከላለሁ ወይም እለወጣለሁ ቢል እንኳን ውሳኔው የመጨረሻ መሆን አለበት።

በብዙ ሀገሮች የሚታየው እጅግ የበዛው የፍቺ አደጋ የሚከሰተው በእራሳችን ጊዜ እንደማይካሄዱ አውቀው በይሉኝታና ሌላውን ላለማሳዘን በሚል መንፈስ በሚጀመር ትዳር ነው። ወጣቶች ወደሰርጋቸው እየቀረቡ ሲመጡ በውስጣቸው ብዙ መናወጥና ጥርጥር ይገባል። «በእርግጥ ትክክለኛ ምርጫ ነው ያደረግሁት? ይህ ትዳር ዘላቂ ይሆን ይሆን? ያላሰብኩትና አጥርቼ ያላየሁት ነገር ቆይቶ ይገለጥ ይሆን?» የሚሉና ሌሎችም ተመሳሳይ ጥያቄዎች በውስጣቸው ሊመላለሱ ይችላሉ። በዚህ ጊዜ በውስጣችን የሚመላለሰውን ስጋት ችላ ከማለት ይልቅ ቆም ብሎ ነገሮችን ከአነሳሳቸው ማጣራትና እርግጠኛ እስኪሆኑ ድረስ ጊዜ መውሰድ አስፈላጊ ነው። በስጋትና ጥርጥር የሚጀምሩት ትዳር ቆይቶም ቢሆን ራስን ጭንቀት ውስጥ መክተቱ አይቀርም። ስለዚህ ረጋ ብለን ሁሉን

ካየን በኋላ ግንኙነቱ ጤነኛ መሆኑን ስናረጋግጥ በልበ ሙሉነት ወደሰርጉ መጓዝ እንችላለን። በሌላ በኩል ጥርጣሬያችንን የሚያጠናክር ነገር ካለ ትዳሩ መፍረሱ አይቀርምና ከወዲሁ ቆራጥ እርምጃ መውሰዱ የሚመከር ነው።

አንዳንድ ጊዜ የሰርጉ ድግስ ተጀምሮ ጥሪው ታድሎ የማይኳኋትበት ነገር ድንገት ብቅ ይላል። ይህም ቢሆን «አሁን ብዙ ሄደናል፤ በሂደት ይስተካከላል፤ ደግሞስ ሰዎች ምን ይሉኛል ወዘተ» በማለት እርግጠኛ ከማንሆንበት ትዳር ውስጥ ከመግባት ይልቅ የሚያሳፍረውን ያህል አፍሮ የሚከሰረውንም ያህል ከሰሮ ትጭጭቱን ማፍረስ ይበጃል። ምክንያቱም በኋላ የባሰ ኪላራና ሀፍረት ሊደርስ ይችላልና ነው። ሕይወት በጣም አጭር ናት እርሷንም በብስጭትና በስጋት ልንጨርሳት አይገባም። አንድ የጋብቻ አማካሪ ለሚያማክራቸው ወጣቶች ተጋብቶ ከመፋታት የሰርጉ እለት በሰፍራው አለመገኘቱ ይሻላል ብሏቸው ነበር። በእርግጥ እርምጃው አሳፋሪ ሊሆን ይችላል፤ ሆኖም የተሻለ ምርጫ ነው። በኋላ ሊመጣ ከሚችለው ችግር ጋር ሲነጻጸር ያሁኑ ጉዳት ከግምት ውስጥ የሚገባ አይሆንም።

አንዳንድ ወጣቶች ትጭጭታቸውን ለምን እንደሚተው ሲናገሩ «የእግዚአብሔር ፍቃድ ስላልሆነ ነው» ይላሉ። ይህ በቂ ምክንያት ቢሆንም አንዳንዴ የራሳቸውንም ደካማነት ለመሸፋፈን በመፈለግ የሚሰጡት ሰበብ ሆኖ ይገኛል። መጀመሪያውኑ የእግዚአብሔር ፍቃድ ነው ብለው የጀመሩትን ግንኙነት በሂደት ውስጥ በሚገለጥ አለመጣጣምና አለመግባባት የተነሳ ለማፍረስ ሲገደዱ እንዲያው በደፈናው የእግዚአብሔር ፍቃድ ስላልሆነ ፈረስ በማለት ሃቀን ለመሸፋፈን ከመመከር ይልቅ እውነተኛውን ምክንያት ቁልጭ አድርጎ መናገሩ ጤናማ እርምጃ ነው። አንዳንዴ ወጣቶች ሌላ የተሻለ ስላገኙ ወይም የመኖሪያ ቦታቸውን በመቀየር የተለየ ችግር ውስጥ ስለሚገቡ ግንኙነታቸውን ለመተው ሲገደዱ «የእግዚአብሔር ፍቃድ አይደለም» ይላሉ። ይህንን ከማለት ይልቅ ያሳዘናቸውን ወይም ያሰናከላቸውን ምክንያት በግልጽ ቢናገሩ የበለጠ ይቅር ሊባሉ ይችላሉ። ለጊዜው አድማጮን ሊያሳምም ቢችሉም ትጭጭትን ለማቋረጥ እውነትን እንደመናገር ጥሩ መፍትሄ የለም። ወጣቶች ወደጋብቻ የሚደርሱት በውስጣቸው በእርግጠኛነት «አንዳችን ለሌላችን ሁለታችንም ለእግዚአብሔር» የሚል ልብ ሲኖራቸው ብቻ ነው። ቀጥሎ ያሉት ነጥቦች የተጫጩ ጓደኞች ግንኙነታቸው ችግር ውስጥ መግባቱን የሚፈትሹባቸው መንገዶች ናቸው

1. በትንሹም ሆነ በትልቁ መጣላት ታበዛላችሁ
2. እንደቀድሞው በፍቅር ብን ማለት ትታችኋል
3. አንዱ ስለሌላው ቀድሞ ያለውን ዓይነት አክብሮትና አድናቆት ጠፍቶበታል
4. ስትገናኙ በመካከላችሁ ረጅም የዝምታ ጊዜ አለ?

5. የናንተን እጮኛ ከሌላው በማወዳደር ሌላው እንዴት እንደኛ አልሆነም ብላችሁ ታስባላችሁ?
6. ሌሎች ሰዎች በፍቅር ቀልባችሁን እየሳቡ ነው?
7. ለብቻችሁ ወይም ከሌሎች ጋር የምትሆኑበት ጊዜ እየበዛ መጥቷል?
8. ወደፊት አብራችሁ የሚኖራችሁ ትዳር ጭለማ ሆኖ ይታያችኋል?
9. በውስጣችሁ ከእጮኛችሁ የመሸሸ ሁኔታ ይሰማችኋል?
10. አንድ እቃ ስትገዙ እንደቀድሞ አትማከሩም?
11. ላለመገናኘት ምክንያት ታበዛላችሁ?
12. ሳትነጋገሩ አድራሻ ቀይራችኋል?

እነዚህ ነገሮች ደጋግመው የሚፈጠሩ ከሆነ ምንም ዓይነት እርምጃ ከመውሰዳችሁ በፊት ከምታከብሯቸውና ምክራቸውን ዋጋ ከምትሰጡት ሰዎች ጋር በጉዳዩ ላይ በጥልቀት ተወያይ። ከዚያ የመጨረሻ ውሳኔ ላይ ከመድረሳችሁ በፊት የሚከተሉትን አድርጉ።

ሀ) ከእጮኛችሁ ለጥቂት ቀናትም ቢሆን እንኳን ዞር የምትሉበትን መንገድ ፈልጉና በጥሞና ይዞታችሁን አጠኑ።

ለ) የሰርግ ቀናችሁን አራዝሙ

ትጭጭትን ማፍረስ

እጮኝነትን ማፍረስ እጅግ በጣም ከባድ እርምጃ ነው። ሆኖም ጋብቻ ስላልሆነ በብዙ ጥንቃቄ ከተደረገ ስጋትና ፍርሃት ውስጥ ሆኖ ከመጋባትና በኋላ በፈሩት ነገር ከመጠመድ ከወዲሁ መለያየቱ ማስተዋል ያለው እርምጃ ነው። ሆኖም በድንገት ግንኙነቱን ከማቋረጥ ይልቅ የሚከተሉትን እርምጃዎች ማስቀደም ጠቃሚ ነው።

- ሰርጉን አዘግይቶ ነገሩን ማጥራት
- ያለማስፈራራትና ያለተጽኖ ነገሩን ለመፍታት መሞከር
- በማስፈራራት፤ በተጽኖና በይሉኝታ በቀላሉ አለመፈታት። ይህ የእናንተ ሕይወት ነው። በኋላ የሚመጣውን ረጅም ዘመን ከወዲሁ እንዴት እንደምትኖሩ ማሰቡና መወሰኑ አስፈላጊ ነው።
- ሰውየውን ሳይሆን ግንኙነቱን እንደ ፈረሰ በማወቅ ለበቀል አለመነሳሳት
- ግንኙነቱን ለምን እንደምታቋርጡ በግልጽና በግባቡ መናገር። ካስፈለገ በሰው ፊት መነጋገር ይቻላል
- በነገሩ ማቅማማትና ውሳኔን አለማሳወቅ አደጋ አለው
- እጮኝነትን መተው ዘመድ የሞተ ያህል ስለሚጎዳ ስብራታችሁን ለመጠገን ጊዜ ውሰዱ፤ ፈጥናችሁ ሌላ ግንኙነት አትጀምሩ

እጮኝነት የሚፈርስባቸው ምክንያቶች

እጮኝነትን ማፍረስ ከባድ እርምጃ እንደሆነ ቀደም ብለን አይተናል። ሆኖም የማይታቀቁና የማይፈቱ ቅራኔዎች ካሉ በትዳር ውስጥ ወደባሰና

ወደከፋ ሁኔታ እያደገ ስለሚሄድ ከወዲሁ ይህንን አስቸጋሪ እርምጃ መውሰዱ የተሻለ ነው። አጠር ባለ ሁኔታ የሚከተሉት ነጥቦች እጮኝነትን ለማፍረስ ምክንያት ናቸው፡-

- በእጮኞቹ መሃል የማይታረቅና ግልጽ የሆነ ቅራኔ ሲኖር
- የኑሮ ዘይቤ የዓላማና የአመለካከት ልዩነት ሲኖር (አብረው የማይዘልቁባቸው ልዩነቶች)
- እጮኝነቱ የተጀመረው ባንደኛው ወገን ወይም በቤተሰብ ወይም በውጭ ሰዎች ተጽኖ ከሆነ
- በትዳራቸው ውስጥ ጉዳት ሊያስከትል የሚችል ዘግይቶ የተገለጠ (የተከሰተ) ነገር ካለ
- በአእምሮ፣ በነፍስና በመንፈሳዊ ነገር አለመብሰልና ኃላፊነትን ለመሸከም የሚያስችል ሁኔታ ካለ
- ከተጫጩ በኋላ ከሁለት አንዱ በሌላው ላይ ሽክም የሚሆንበት ሁኔታ ከተገኘ፡፡ ለምሳሌ በአደጋ፣ በማይድኑት በሽታ፣ በስራ ማጣት ወዘተ) ባጠቃላይ ሌላው ሊቀበለው በማይችልበት ሁኔታ ከሆነ እጮኝነቱ ሊፈርስ ይችላል። ማወቅ ያለብን እጮኝነት በቃል ኪዳን የተሳሰሩበት ጋብቻ አይደለም። መቀባበል ከቻሉ ግን ውሳኔአቸውን ማክበር አግባብ ነው።
- በትዳር ለመጣመራቸው በእርግጠኛነት የእግዚአብሔር ፍቃድ አለመሆኑን ካወቁ

በእጮኝነት ጊዜ የሚከሰቱ ፈተናዎች ካለፉና ተገቢ ጊዜ በመውሰድ አንዳቸው ለሌላቸው መሆናቸውን ካረጋገጡ በኋላ የሚቀጥለው እርምጃ አንድነታቸው ለዘለቄታው የሚታሰርበትን መንገድ ጥብቅ በሆነ መሰረት ላይ መመስረት ነው። የሚቀጥለው ክፍል ይህንን ሰፊ ባለ መልክ ስለሚገልጥ በጥንቃቄ እንድትመለከቱት አደራ እላለሁ።

ክፍል 4 ስርግ

ምዕራፍ 15

የስርግ አስፈላጊነት

ከእጮኝነት ወደ ባልና ሚስትነት መሸጋገር

ስርግ ከእጮኝነት ወደባልና ሚስትነት መሸጋገሪያ መንገድ ነው። ከስርግ በፊት ሁለቱ ወጣቶች በተለያየ ቤት የሚኖሩ የራሳቸውን የኑሮ ዘይቤ የሚከተሉት አልፎ አልፎ በመገናኘት በትዳር ዓለም ስለሚኖራቸው ሕይወት በመወያየትና ልዩነቶቻቸውን በማጥበብ መተዋወቅ መግባባት መገላለጥ መረዳዳትና እቅድ ማውጣት ወዘተ የሚያደርጉባቸው ጊዜያቶች ናቸው። ከዚህ ሌላ በትዳር ውስጥ ስለሚኖራቸው የባልና ሚስት ኑሮ ትምህርት የሚማሩበት ምክር የሚቀበሉበትና አንዳንድ አለመግባባት የሚፈጥሩ ጉዳዮቻቸውን በሌሎች እርዳታ አማካኝነት የሚያጠብቁባቸው ጊዜያት ናቸው። የተጫጩ ወጣቶች ትዳር በሚጀምሩበት ጊዜ በአንድ ቤት ለአንድ ዓላማና ግብ መኖር ይጀምራሉ። አንዳንድ ጾታዊና ግላዊ ከሆኑ ነገሮች በስተቀር ሁሉንም ነገሮች አብረው በመማከርና በመረዳዳት ተካፍለው ይኖራሉ። አረረም መረረም ከዚህ በኋላ ያለው ሕይወት በጋራ የሚኖሩት ይሆናል።

ስርግ በነዚህ በሁለቱ ክፍሎች (እጮኝነትና ትዳር) መሃል ድልድይ የሚሰራ ነው። ከስርጉ በኋላ ያለው ኑሮ በእጮኝነት ጊዜ ከሚኖሩት ኑሮ እጅግ የተለየና ብዙ ውጣ ውረድ የሞላው ነው። ምክንያቱም በእጮኝነት ጊዜ ወጣቶቹ በየግላቸው ቤት ስለሚኖሩና ራሳቸውን ችለው ስለሚተዳደሩ አልፎ አልፎ ያለመግባባት ችግር በእጮኞቹ መሃል ቢነሳም ተቻችለው መኖር ይችላሉ። ከዚህ ጋር በተገናኙ ቁጥር ደካማና አስቸጋሪ ገበያቸውን በመሸፋፈን በተቃራኒው ጠንካራ መልካምና ጥሩ የሆነውን ጎናቸውን በማሳየት ስለሚገናኙ ከጋብቻ በኋላ ሁለንተናን በመገላለጥ የሚነሳው ዓይነት ችግር አይገጥማቸውም።

በእጮኝነትና በስርግ መሀል ያለው ጊዜ ለወጣቶቹ እጅግ ፈታኝ ወቅት ነው። ምክንያቱም አሁን አንዳቸው የሌላቸው መሆናቸውን በልብ መገንዘብ ብቻ ሳይሆን እርስ በእርሳቸውም ተገላልጸውታል፤ በብዙ መንገድ በሰዎች መካከልም እንዲገለጽ አድርገውታል። አሁን በአንድነት ለመኖር የሚቀራቸው አንድ እርምጃ ብቻ ነው፤ ይህም ስርግ ነው። ብዙ ወጣቶች ወደዚህ ደረጃ ለመድረስ ጉልበት ያጥራቸውና በስሜታቸው እጅግ መፈተን ይጀምራሉ። በውስጣቸው «ከዚህ በኋላ ያለርሱ (ያለርሷ)

ልኖር አልችልም» ያሚል ስሜት ይተናነቃቸዋል። መሸቶ መንጋቱና ተገናኝቶ መተያየቱ የትየለሌ ይሆንባቸዋል። ብዙ ወጣቶች የተለየ የባህርይ ለውጥ መቁነጥነጥ፣ ትዕግስት ማጣት፣ ሃሳብን ባግባቡ ማስቀመጥ ወዘተ የሚሳናቸው ጊዜአት አሉ።

ዘላቂነት ያለውን ትዳር በሰርግ መጀመር

ጥሩ የእሙኝነት ሂደት በሰርግ ያበቃል ብለናል። የሰርግ አንዱ ዓላማም ግልጽ በሆነ መንገድ ወጣቶቹ ቤተሰቦቻቸውን በመተው አብረው በመኖር መጣበቃቸውንና አንድ መሆናቸውን ለማሳየት ነው (ዘፍ 2:24)። ብዙ ጊዜ የክርስቲያን የሰርግ ስነ ስርዐት የሚከናወነው በቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ስም በመጥራትና ምስክርነት በማስቀመጥ የሚደረግ ነው። ከዚህ የተነሳ ቅዱስ ጋብቻ ይባላል። በካቶሊክና በአርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ጋብቻ ከቅዱሳት ሚስጥራት ከሚባሉት ውስጥ ይመደባል። ይህም የሚሆነው ጋብቻ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን መሃል ያለውን ግንኙነትና የሚመጣውን ሰርግ ስለሚያሳይ ነው (ኤፌ 5: 2ቆሮ 11: ራዕይ 19 ይታይ)። ክርስቲያን ተጋቢዎችም የዚህን ቃል ትርጉም የመኖር ኃላፊነት አለባቸው። ይህንንም ሲያደርጉ ትዳራቸው ዘለቂታ ያለውና ሞት ብቻ የሚለየው መሆኑን ያመለክታል። የተሰበሰቡት እድምተኞችም እነዚህ ወጣቶች አዲስ ግንኙነት መጀመራቸውንና አሁን በሕብረተሰቡ ዘንድ ኃላፊነትና አንዳቸው ለሌላቸው ታማኝ መሆን እንዳለባቸው ያመለክታል።

የሰርግ ስነ ስርዐት አቅምንና የሁለቱንም ተጋቢዎች ፍላጎት ባገናዘበ መልኩ በሚገባ ተጠንቶ መዘጋጀት አለበት። አንዳንድ ወጣቶች ከገቢያቸው በላይ በእዳ ይነኩና ሰርግ ይደግሳሉ። ይህ ለትዳር ሕይወታቸው እጅግ መጥፎ ጅማራ ነው። በሌላ በኩል በግዴለሽነትና ለቁጠባ ተብሎ የሚደረግ መልክ ያጣ ሰርግ ቆይቶ ከሁለቱ በአንደኛው ወይም በሁለቱም ውስጥ ጸጸት ማስከተሉ አይቀርም። ምክንያቱም ሰርግ የአንድ ቀን ጉዳይ ቢሆንም በእድሜአችን ሁሉ እያስታወስነው የምንኖረው ትዝታ ነው።

እንዲህ ዓይነቱ ነገር ውስጣቸውን ሲቆጣጠር መንፈስ ጠንካራና ፈሪሃ እግዚአብሔር ካልተላበሱ በስተቀር የተለያየ ደካማ ምክንያት በመስጠት ለትዳራቸው መሰረት የሚሰጠውን በረከታቸውን ያጣሉ። ይህ ሲሆን በአንድ ድርጊት ምክንያት በረከቱ እንደ ተወሰደበት እንደ ኢሳው መራራ ስር በሕይወታቸው እንዲበቅል ያደርጋሉ (ዕብ 12:15-17፣ ዘፍ 25:34-38)። ይህ ድርጊታቸውን ሰው አያውቀው ይሆናል እግዚአብሔር ግን ያየዋል። ስለዚህ እጅግ ኃላፊነት ተሰምቷቸው ጥንቃቄ ካሳደረጉ በስተቀር በኃጢአት ወድቀው ባርከታቸውን ለማስወሰድ ብዙ ጊዜ አይፈጅባቸውም።

ልባችንን በግባችን ላይ ማሳረፍ

በዚህ ርኩስት እየበዛ ባለበት ዘመን ክርስቲያናዊ ጋብቻ ከዓለምና ከክቶልማዱ የራቀ፣ ከፍተኛ የመቀደስና ከዓለም የመለየት ምሳሌነት ሊኖረው ይገባል። የጋብቻ ቀለበት ምሳሌነትም ወጣቶቹ አንዳቸው ከሌላቸው ጋር በቅድስና እንደተሳሰሩና አብሮ ለመኖር ያላቸውን መብትና ግዴታ ያመለክታል። በቤተ ክርስቲያን የተወከለው አጋቢ፣ ባልና ሚስት መሆናቸውን ሲያውጅም ያ በዓይን ትውውቅ የተጀመረው ግንኙነት አሁን ለፍሬ እንደበቃ ያሳያል። ይህ ሁሉ ነው እንግዲህ ሰርግን የደስታና የጥሩ ጅማራ መነሻ የሚያደርገው።

ወጣቶች በሰርግ ላለመጋባት አንዳንድ ከሚሰጧቸው ምክንያቶች ውስጥ «የእኔንና ያንኛን ጉዳይ አንድ ብጣሽ ወረቀት አይወስነውም» ወይም «አንዳችን የሌላችን መሆናችንን በትክክል ካወቅን ሌላ ምን ያስፈልጋል! ሕዝብ ሰብስበን ካላበላን አይሆንም ማለት ነው?» ወዘተ የመሳሰሉ ደካማና በኋላ ከባድ ጸጸትና አበሳ ላይ የሚጥል እርምጃ ነው። ከላይ እንዳየነው ሰርግ ከብጣሽ ወረቀት ወይም ሰው ሰብስቦ ከመጋበዝ በላይ ነው። ወረቀቱም ሆነ ግብግብ ላይኖር ሰርግ ከላይ ባየነው ባርከትን በመቀበል ብቻ መፈጸም ይችላል። ትልቁ ቁም ነገር በዘላቂ ዓላማ ላይ ጸንቶ ለዚህች የበረከት ቀን መብቃት ነው (ዕብ 12:15)።

ወጣቶችን ወደዚህ ከፍተኛ መፈላለግና መሳሳብ ወደ ሚያስከትል ደረጃ እንዲደርሱ የሚገፋፋቸው ልዩ ሃይማኖታዊ ምክንያቶችም አሉ። ይህ በብዙ መንገድ ልክ ተለያይቶና ጠፍቶ የነበረውን ክፍል ድንገት በማግኘት አንድ ለማድረግ የሚፈጠር ከፍተኛ ፍላጎት ነው። ሌላውን በማግኘት እንደ ለማድረግ የሚፈጠር ከፍተኛ ፍላጎት ነው። ሌላውን ለራስ እንደ ተሰጠ እንደ እግዚአብሔር ልዩ ስጦታ መውሰድ ነው። በእራት ዘፍጥረት 1:27 ላይ እግዚአብሔር በራሱ መልክ ወንድና ሴት አድርጎ ሰውን እንደፈጠረ ያመለክታል። በሁለት ወጣቶች በፍቅር መውደቅ ይህንን የእግዚአብሔርን መልክ ለማግኘት አንዱ ሌላውን የሚሞላው ነገር እንዳለ መገንዘብ ነው። ከዚህ ጋር በዘፍጥረት 2:21-23 ሰው አንድ ሆኖ ተፈጥሮ በኋላ ለሁለት (ወንድና ሴት ሆኖ) እንደ ተከፈለ ነው። ይህም ሰው ሙላት የሚሰጠውን (ባል ወይም ሚስት) ካላገኘ በስተቀር ራሱን መቀበል እንደሚያስችረው ነው። ወደትዳር በሚደረግ ጉዞ በተለይም በእሙኝነት ወቅት ሰው ሙላት የሚሰጠውን ሌላውን ክፍል እንዳገኘ በእርግጠኝነት ስለሚሰማው፣ በመጋጠም ሙሉ ለመሆን የሚገድበውን የትኛውንም ነገር እንደ መሰናክል ሊቆጥረው ይገፋፋል።

እነዚህ ሁለት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች የሚነግሩን የወንድና የሴት የጋብቻ ግንኙነት ከመጀመሪያው በእግዚአብሔር የተፈቀደና የተባረከ መሆኑን ነው። ከዚህ ጋር የሁለት ወጣቶች መቀራረብና በትዳር መፈቃቀድ በሁለቱም ውስጥ እድገትና ለውጥ የሚያመጣ ሂደት አለው። ወጣቶቹ ስለራሳቸው የሚሰማቸው መልካም ነገር ከፍ ያላል፤ ሌሎችንም ማከበርና መቀበል ይጀምራሉ፤ ስለሕይወት ያላቸውም አመለካከት እጅግ

የላቀና በአወንታዊ (Positive) ገጽታ የተሞላ ይሆናል። የሚታያቸውና የሚሰማቸው ሁሉ ከፍተኛና ትልቅ ነገር ይሆናል። ይህ ሲሆን ነው በእውነተኛ ፍቅር ውስጥ የሚታየው ባሕርይ ሊታይባቸው የሚችሉው (1ቆሮ 13:4-7)።

ወጣቶች ይህንን አንድነታቸውን ዘለቄታ ባለው መንገድ የተባረከ እንዲሆን ትክክለኛውን ነገር ለማድረግ መጣር አለባቸው። አንዱን ለሌላው በመስጠት የባረካቸውን አምላክና ወደዚህ ትውውቅ፣ ቅርርቦችና አንድነት ለመምጣት ምክንያት የሆኑትንና በፍቅር ጉዞአቸው ሁሉ የተባበሯቸውን ለመባረክና የነሱን ቡራኬ ለመቀበል በአደባባይ አንድነታቸውን የሚያጸድቅ ነገር ማድረግ አስፈላጊ እንደሆነ ሊረዱ ይገባል። ሰርግ ይህንን ያመለክታል። ከዚህ ጋር ይህ ግንኙነታቸው በሚያድግና ስኬታማነት ባለው መንገድ እንዲቀጥል፣ ፍቅርና አንድነታቸው እንዲጨምር የመባረክን አስፈላጊነት እጅግ ሊገነዘቡ ይገባል። በ1ቆሮ 13:8 ላይ ፍቅር እስከመጨረሻው ይጸናል ይላል። ጽኑ ፍቅር መሰረቱ እግዚአብሔር ነው። ግንኙነታቸውን አስተማማኝ በሆነ መንገድ ላይ ማጽናት እጅግ አስፈላጊና ሊያስቡበት የሚገባ ጉዳይ ነው።

ተከፍቶ የሚነበብ መጽሐፍ ነን

ከሰርጉ በኋላ ግን አንዱ በሌላው ፊት ሁለንተናውን ገልጦ ይኖራል። አብሮ መኖር ገበያን ይከፍታል። ለጊዜው በአዲስ የሰርግ ፍቅር ቢሸፈንም እየቆየ ቀድሞ ያልታየና በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ተሸፋፍቶ የቆየውን ባህሪ፣ አመለካከት፣ ሚስጥር ወዘተ ቀስ በቀስ ይወጣል። አንድ ሰው «የእጮኝነት ጊዜ ውጭው በጣም የሚያምር ቆንጆ የመጽሐፍ ሽፋንን ይመስላል፤ ጋብቻ ግን መጽሐፉን በየገጹ እየገለጡ ማንበብ ነው» አለ። ይህ ትክክለኛና እውነተኛ አባባል ነው። የሚገርመው ግን የማይወዱትን መጽሐፍ ካልፈለጉ መጣል ወይም አጥፎ ማስቀመጥ ሲቻል በክርስቲያናዊ ጋብቻ ፍቺ አለመፈቀዱ ነው።

ከዚህ ጋር ሰው ተለዋዋጭ ነው። ሰው በእድሜ በገፋ መጠን በተፈጥሮ ሂደት ይለወጣል። ጉልበቱ ቁመናው ባህርዩ እየተለወጠ ይሄዳል። ማግኘትና ማጣት፣ ሹመትና ሽረት፣ በሽታ፣ እውቀት፣ ወዘተ ሰውን በብዙ መልኩ ይለውጡታል። ከዚህ ሌላ ሰው በሚያየው፣ በሚሰማውና በሚኖርበት አካባቢ ሁኔታ ይለወጣል። የሕክምና ጠበብት ሰው በሚበላው ምግብ ሳይቀር ይለወጣል ይላሉ። በሀገራችንም ሰው ኑሮውን ይመስላል ይባላል። አንዳንድ ለውጦች እጅግ ጥሩና ተፈላጊ ሲሆኑ ሌሎች ለውጦች ግን ጎጂና የማይፈለጉ ናቸው። እንግዲህ ትዳርን ስኬታማ ወይም ጎጂ የሚያደርጉት እነዚህ ናቸው። ሰርግ ከላይ ያየናቸው የእጮኝነትና የጋብቻ ማዕከል ነው። ብዙ ትዳር በቀላሉ ይፈርሳል። ሌላው ብዙ ትዳር ደግሞ እጅግ የከፋ ማእበልና ወጀብ ቢመታውም እንደ ማይናወጥ ቋጥኝ አለት ጸንቶ ይኖራል። የእግዚአብሔር ቃል «ብዙ ውሃ ፍቅርን ያጠፋት ዘንድ

አይችልም» ሲል በመከራና በችግር ተፈትኖ የወጣን ፍቅር ለመግለጥ ነው (መጋ 8:7)።

ትልቁ ችግር የናንተ ትዳር የትኛውን እንደሚመስል በእርግጠኝነት አለማወቁ ነው። ሁሉም ሰው ትዳር ሲይዝ የርሱ ትዳር ልዩና ስኬታማ እንዲሆን በማሰብ ነው። ማንም ሰው ይበላሽ ብሎ ትዳር የሚጀምር የለም። ችግሩ ያሳሰብነውና ያልጠበቅነው ነገር ይደርስና የኛንም ሆነ የትዳር ሕይወታችንን ያመስቃል። አንዳንድ ችግር በትንሽ ይጀምራል። ሲጀምር ትንሽ ስለሆነ አድጎ የሚለያይና ሕይወትን የሚጎዳ አይመስለንም። ስለዚህ ባልና ሚስቱ በእንጭጨ እርምጃ ከመውሰድ ይልቅ በማዋልና በማሳደር እንዲያድግና ስር እንዲሰድ ያደርጉታል። ሌላው በአጋጣሚ የሚደርስ ነው። ይህ ከቁጥጥራችን ውጭ የሆነ ነገር ስለሆነ ለማስወገድ በጽናት መዋጋት ያለብን ጉዳይ ነው። አንዳንዱ ችግር ግን ካለመገላለጥና በሚገባ ካለመተዋወቅ እንዲሁም አቅምን ካለማገናከብ የሚገቡበት ትዳር ነው። ለሁሉም ነገር ወጣቶች ትዳር ሲጀምሩ ብዙ ፈራ ተባ የሚለባቸው ምክንያቶች የነሱ ትዳር ስኬታማ ወይም ያልተሳካ አለመሆኑን ካለማወቃቸው የተነሳ ነው።

ለዚህ ነው ክርስቲያን እጮኛዎች ወደትዳር ከመግባታቸው በፊት፣ በሰርጋቸውና ከሰርጉ በኋላ ብዙ ትምህርት፣ ድጋፍ፣ ጸሎት፣ የሌሎች ምክርና እርዳታ የሚያስፈልጋቸው። እንደ እግዚአብሔር ቃል በግልጽነትና በመተማመን የሚጀምሩት ትዳር እግዚአብሔርን እየፈሩና እያከበሩ ከቀጠለ በእርግጥ ይሳካል። ሰርግን እጅግ ተፈላጊ የሚያደርገው በዚህ መልካም ምኞት በተሞላበት የእጮኝነት ሕይወትና እውነቱን ተገላልጠን በምንኖርበት ትዳር መሃል የሚገኝ መሆኑ ነው። በቤተ ክርስቲያን የሚደረግ ስነስርዐት፣ ጸሎትና የእግዚአብሔር ቃል ትምህርት የእግዚአብሔርን ባርኮት ለማስተላለፍና እርዳታውን ለመማጠን የሚረዳ ነው። እንዲሁም በትዳራችን ጅማሬ የተገኙ ምእመናን ለእኛ በመጸለይና እኛን በመደገፍ በትዳር ዘመናችን እንዲገቡ የምንጠይቀበት ነው። ሰርግ ትዳር የሚጀመርበትን ከፍተኛ ደረጃ ያመለክታል። ይህ በትክክል እንዲፈጸም በክርስቲያናዊ ጋብቻ ሦስት ነገሮች መፈጸም አለባቸው። እነዚህም የእግዚአብሔርንና የሕዝብን (ቤተ ክርስቲያንን) ባርኮት መቀበል፣ የቀድሞ ግንኙነታቸውን መተውና እንደ ባልና ሚስት መጣበቅ የሚሉ ናቸው።

ሰርግ የሚያመለክታቸው ተጨባጭ ነገሮችን

ሰርግ የደስታና ወጣቶቹ አሁን ባልና ሚስት መሆናቸውን በግልጽ የሚያሳይ ድርጊት ቢሆንም ምልክትነቱ ከዚህ በላይ ነው። ቀጥለን ሰርግ የሚያመለክታቸውን ሰባት መሰረታዊ ነገሮች እንመልከት።

1. አዳሲ ቤት (መዝ 126:1-5)። ይህ ባልና ሚስት ቆይቶም ልጆች የሚኖሩበት ቤት በቃል ኪዳን የተሳሰረ ስለሆነ እግዚአብሔር የሰራው የደስታና የበረከት ቤት ነው። እንዲህ ዓይነቱ ቤት ተጋቢዎቹ እድሜ

ልካቸውን በመደጋገፍና አንዳቸው ለሌላቸው በመኖር የሚሰሩት የሚያደረጁትና ተባርከው ለበረከት የሚሆኑበት ቤት ነው (ምሳ 5:18፤ 31)።

2. **አዲስ ጅማሬን (ዘፍ 2:24)** ሰርግ አዲስ ቤተሰብ መጀመሩን ያመለክታል። ይህም ከአፍጊው ቤተሰብና ግንኙነት ጋር ያለን ህብረት መቆሙን የሚያሳይ ትልቅ ድንበር ነው። ከዚህ የተነሳ ይህንን አዲስ ግንኙነት ጠንካራና አስተማማኝ በሆነ መንገድ ላይ እናጸናለን። ይህም በቤተ ክርስቲያን እግዚአብሔርንና ሰዎችን ምስክር በመጥራት የምንፈጽመውን ስርዐትን ያመለክታል። የሚጋቡ ወጣቶችም ወደዚህ ደረጃ ለመድረስ በብዙ ማስተዋልና ራሳቸውን በመመርመር መሆን አለበት። ምክንያቱም የክርስቲያን ጋብቻ አንዴና እስከ እድሜ ልክ በመሆኑ ነው።

3. **አዲስ ትስስር (ማቴ 19:6)**። የባልና የሚስት ግንኙነት አዲስና የጠበቀ ትስስር ነው። እንደ ወላጅና ልጅ ወይም እንደ እህትና ወንድም ከመሰለ ተፈጥሮአዊ ግንኙነት በጣም ይለያል። በሕይወታችን ብዙ የምንጀምራቸው ግንኙነቶች አሉ። በነረቤት በመሥሪያ ቤት፣ በቤተ ክርስቲያን፣ በተለያዩ ስፍራ ከምናገኛቸው ሰዎች ጋር ትውውቅ ወዳጅነትና ቅርርቦሽ እንጀምራለን። አንዳንዱ ግንኙነት ለአጭር ጊዜ ብቻ ይቆያል። ለምሳሌ ጉርብትና ከሆነ ሰፈር ስንለት ሥራ ከሆነ መሥሪያ ቤት ስንቀይር ወዘተ ይለወጥና በሰፍራው አዲስ ግንኙነት እንጀምራለን። በጋብቻ የሚጀመር የባልና የሚስት ግንኙነት ግን ትስስሩ እስከሞት ድረስ ነው። በሕይወት ዘመናችን የሚደርስብንን ውጣ ውረድ ሁሉ ያልፋል። ለዚህ ነው በጋብቻ ቃል ኪዳን ውስጥ «በማግኘትና በማጣት በሕመምና በጤንነት በደስታና በህዘን» ጊዜያቶች ሁሉ በታማኝነት አብረው ለመኖር ቃል የሚገቡት።

4. **አዲስ ኃላፊነትና ሽክም (1ጦሞ 5:8)**። ትዳር አዲስ ኃላፊነትና ሽክምን ይጥልብናል። ይህም ለቤተሰባችን እንክብካቤ፣ ጥንቃቄ፣ እርዳታ ወዘተ እንድናደርግ ይጠበቅብናል። ሳናገባ በፊት እንዲህ አልነበረም። ምናልባት ራሳችንን ችለን የምንኖር ከራሳችን በላይ ብዙም ኃላፊነት የማይሰማን ልንሆን እንችላለን። ትዳር ስንጀምር ግን ሌላ ሰው በሕይወታችን ማስገባታችንና እርሱን (እርሷን) ለመጠበቅና ለመንከባከብ ቃል በመግባት ኃላፊነት መቀበላችን ነው። በትዳር ዘመን በቆየን መጠን ኃላፊነት እየጨመረ ይሄዳል። ልጆች ይወለዳሉ፣ ወላጆቻችንን የመርዳት ኃላፊነት ይወድቅብናል፣ በምንኖርበት ሕብረተሰብና ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ሃላፊነታችን እየጨመረና እያደገ ይሄዳል። ይህንን ኃላፊነት ግን በበቂ መንገድ አለመወጣት እጅግ ከባድ ተጠያቂነት አለው። ተጠያቂነቱ በእግዚአብሔር ዘንድ በመንግስት፣ በቤተ ክርስቲያን፣ በሰፈር ወዘተ ሊሆን ይችላል።

5. **አዲስ ድጋፍ (ሉጋ 4:9-10)**።

ትዳር ሁለት ሆነው የሚኖሩት ኑሮ ነው። በዚህ ውስጥ መተጋገዝ፣ መመካከር፣ የኑሮን ቀንበር አብሮ መሸከም፣ አብሮ ወጣ ገባ ማለት ወዘተ አለበት። ትዳር የሚያዝበት አንዱ ምክንያት ከብቸኝነት ለመገላገል ነው (ዘፍ 1:18)። ብቸኝነት ደግሞ የሰው ልጆች እጅግ ከባድ ጠላት ነው። መክ 1:9 «ድካማቸው መልካም ዋጋ አለውና» ይላል። በሁለት ሰው የሚሰራ ስራ፣ በሁለት ጭንቅላት የሚታሰብ የእቅድ ውጤት፣ በሁለት ጥረት የሚቋቋም ቤት በርግጥ ከፍተኛ እርካታ አለው።

6. **አዲስ ጉልበት (መክ 4:11-12)**።

ኑሮ በጣም ከባድ ነው። ብዙ ውጣ ውረድ፣ ፈተና፣ ውጥረት፣ አደጋ ወዘተ የሞላው ነው። ትዳር እንዲህ ዓይነቱን የኑሮ ችግር ለመጋፈጥ አዲስ ጉልበት ይሰጠናል። በቃል ኪዳን የተሳሰሩ ባልና ሚስት በችግር ጊዜ እንደ አንድ ሰው ሆነው ይቆማሉ። ባንዳቸው የደረሰውን ወይም የሁለታቸው የሆነውን ቤት የሚፈታተነውን ችግር ጉልበትና ችሎታቸውን በማቀናጀት እንደ አንድ ሰው ይጋፈጡታል። ብቸኝ ሰው ምንም ዓይነት ጉልበትና ችሎታ ቢኖረው እንዲህ ዓይነቱን አዳጋችና ቀውጢ ጊዜ መውጣት አይሆንለትም። ትዳር አንድ ሰው የሌለውን ጉልበት ይሰጠዋል።

7. **አዲስ ደስታ (ምሳ 5:18-23)**

ከሚወዱት ጋር ትዳር መስርቶ አብሮ መኖር በዚህ ምድር ሰው ከሚያጋጥመው ትልቁ የደስታ መንገድ አንደኛውና ዋናው ነው። ሰርግ የዚህ ደስታ ዋዜማ ነው።

ፍትር የትዳር ቅልፍ ነው

ምዕራፍ 16 የጋብቻ ቃል ኪዳን

ቃል ኪዳን ለምን ያስፈልጋል?

ብዙ ወጣቶች ጋብቻቸውን ለምን በቤተ ክርስቲያን እንደሚፈጽሙ በሚገባ ሳይረዱ ይችላሉ። አንዳንድ ሰዎች ስርዓት በቤተ ክርስቲያን ስርዓት መፈጸም ልዩ ምትህት ያለው ይመስላቸዋል። አንዳንዶች ሌሎች ሰላደራት ብቻ እነሱም ማድረግ ያለባቸው ይመስላቸዋል። ስርዓት በቤተ ክርስቲያን ስርዓት መፈጸም አራት ዓላማዎች አሉት። እነዚህም

1. የእግዚአብሔርን ባርኮት ለመቀበል ነው። ይህ እጅግ ጥልቀት ሰፋትና ዋስትናን በሚሰጥ መሰረት ላይ ትዳርን መገንባት ነው። ስርዓት አንድ ቀን ነው ትዳር ግን ለዘላቂታው ነው። ሰው በተለያዩ መንገዶች ደግሞ ተለዋዋጭ ነው። በዘመናት ውስጥ የገባነው ቃል ኪዳንና እግዚአብሔር የማይለወጡ ናቸው። የእርሱን ባርኮትና ጥበቃ ፈልጎ ትዳርን መመስረት በርግጥ ዘላቂነት ባለው ሁኔታ ትዳርን መገንባት ነው።
2. ክርስቲያናዊ የሰርዓት ስነ ስርዓት ለተጋቢዎቹ ያለባቸውን ጋላፊነትና ተጠያቂነት ያስገነዝባቸዋል። ይህም የጋብቻ ቃል ኪዳናቸው ጽኑ የማይለወጥና የእያንዳንዳቸውን ከፍተኛ ጋላፊነት የሚጠይቅ መሆኑንና በሁሉም ስፍራና ሁኔታ የሚገኘው አምላካቸው ለገቡት ቃል ኪዳን ታማኝነታቸውን እንደሚመለከትና አጥፊውን በመቅጣት ታዛዥን ደግሞ በመባረክ በሕይወት ዘመናቸው ሁሉ አብሯቸው እንደሚኖር ያመለክታል። ይህንንም ወጣቶቹ ወደሰርዓቸው ዕለት ከመድረሳቸው በፊት በሚገባ እንዲማሩትና እንዲያውቁ ይደረጋል።
3. አንዱ ለሌላው ያለበትን ጋላፊነትና ግዴታ ያስገነዝባል። መጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ስፍራ ባል ለሚስቱ ሚስትም ለባሏ እንዲሁም ሁለቱም ለትዳራቸው ሰላላቸው ጋላፊነት በሰፊው ይናገራል። ይህ ሰፊ ትምህርት በጋብቻ ቃል ኪዳን «በደስታና በሀዘን በማግኘትና በማጣት በጤንነትና በሀመም» ጊዜያት አብረው ለመኖርና ለመደጋገፍ በሚገቡት ቃል ኪዳን ባጭሩ ይጠቀሳል። በሰው ሕይወት በሚያጋጥሙ ውጣ ውረዶች ውስጥ ባልና ሚስቱ እንደ አንድ ሰው በመቆም ደስታውንም ሆነ ሀዘኑን ይካፈሉታል።
4. የምእመናንና የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮችን ጸሎት ምክር እንክብካቤ (ድጋፍ) ወዘተ እንደሚያገኙ ያመለክታል። ክርስቲያናዊ ጋብቻ በሰርዓት እለት ብቻ የሚያበቃ አይደለም። ቤተ ክርስቲያን ባጋባቻቸው ሰዎች ላይ ከፍተኛ ጋላፊነት አለባት። እንደ ባልና ሚስት አብሮ መኖርም በእውነት ጊዜ

እንደሚታየው በፍቅር መያያዝና በደስታ አብሮ መሆን ያለ አይደለም። የተጋቡ ሰዎች በትዳር ጉዞአቸው በሚያጋጥማቸው ችግርና ፈተና የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና ምእመናን ጣልቃ በመግባት አብሮ ለመጸለይ ለመመከከርና ችግራቸውን ለመካፈል ከፍተኛ እድል ይሰጣቸዋል። ከዚህ ጋር በቤተ ክርስቲያን በሚሰጡ የአምልኮና የምእመናን ሕብረት ላይ መገኘታቸው እድሉም ከተገኘ ባገልግሎት መሳተፋቸው ትዳራቸውን ለማጠናከር ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው። ሰው የሚኖርበትን አካባቢ ይመስላል። ክርስቲያናዊ ሕብረት በሰርዓትን እለት የገባነውን ቃል ኪዳን በታማኝነት እንድንጠብቅና የትዳር ጓደኛችንን እንድንገባከብ እጅግ ብዙ ይረዳናል። መጠጥ ቤትና መሸታ ቤት የሚያዘውትር ሰው ለብዙ የብልግናና ሳጂ ባሕርያት የተጋለጠ እንደሚሆን ሁሉ ክርስቲያናዊ ሕብረት ደግሞ በተቃራኒው በቤተሰብ ኑሮአችን ታማኝነትና ጽናት ባለው ሁኔታ እንድንገኝ ያደርገናል።

ጽኑ መሰረት

ትዳርን በተመለከተ በምእራቡ ዓለም የተደረጉ ሰፋ ያሉ ጥናቶች እንደሚያመለክቱት ጋብቻን በሃይማኖታዊ መሰረት ላይ መጀመር አብሮ በስምምነትና በፍቅር ለመኖርና ለትዳራቸው ጽናት ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንደሚያደርግ ነው። (Premarital Guidance; by Charles W. Taylor, 1999 Pg. 9)። የትዳር ሕይወታቸውን በክርስቲያናዊ ስነ ስርዓት በጀመሩና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሚኖሩ መሃልና ከቤተ ክርስቲያን ውጭ ባሉ ሰዎች መሃል በተደረጉ ጥናቶች በትዳራቸው በወሲብ እርካታና እርስ በእርስ በመቀበል በመሰሉ ነገሮች ሃይማኖታዊ ሰዎች ከፍተኛ መቀበል መደጋገፍና እርካታ እንዳላቸው ጥናቱ ያመለክታል። በጸሎት በቤተ ክርስቲያን አምልኮና መጽሐፍ ቅዱስን ማዕከል ባደረጉ የትዳር ጓደኛዎች መሃል የሚነሱ ችግሮች ቀላል በሆነ መንገድ እንደሚፈቱ ተቀባብሎ በደስታ መኖራቸው ከሌሎች ይልቅ እጅግ በልጠ እንደሚታይ በጥናቱ ላይ ተመልክቷል። የተጋቡ ባልና ሚስት ከሚያገኙት ደሞዝ ካላቸው እውቀት የኑሮ መደብ ወይም ደረጃ ይልቅ ጸሎት (አብረውም ሆነ በየገል የሚያደርጉት ጸሎት) በትዳራቸው ለመርካትና በታማኝነት አብሮ ለመኖር ከሌሎች ይህን ከማያደርጉ ባልና ሚስቶች እጅግ በላቀ ሁኔታ ስኬትና እርካታ እንዳላቸው ጥናቱ ያመለክታል። ከዚህ ጋር እርስ በርስ ለመቀበልና ለመከባበር በታማኝነት አብሮ ለዘላቂታው ለመኖር በቤት ውስጥ ባሉ ጉዳዮች ለመረዳዳትና ጋላፊነት ለመውሰድ ስለትዳር ጉዳይ በሚያጋጥሙ ችግሮችና ትዳርን ስለሚያሳድጉ ነገሮች ተስማምቶ ለመወያየት ልጆችን በማሳደግና ዘመዶችን በመርዳት ወዘተ ባሉ ጉዳዮች ስምምነት ለመድረስ እንዲሁም በፍቅር ለመያያዝና ለመተናነጽ ወዘተ በሆኑ

ጉዳዮች ላይ ሃይማኖታዊ ቤተሰቦች እጅግ ስኬታማ ናቸው። ጸሎት ባልና ሚስቱ ዋጋ የሚሰጧቸውን ነገሮች ለመነጋገርና የከበዳቸውን ነገሮች ተስማምተው እግዚአብሔርን ለመለመን፣ ስኬታማ በሆኑ ነገሮች ለማመስገን የአንድነት አስተዋጽኦ ስለሚያደርግ የማቀራረብ፣ የመተዋወቅና የመቀበል ግንኙነታቸውን ያዳብራል። እግዚአብሔርን እጅግ አድርጎ መቅረብ፣ ማምለክና መታዘዝ የሚፈልግ ባል (ሚስት) የትዳር ጓደኛውንም እጅግ አድርጎ መቅረብ፣ መቀበል፣ ማድመጥና መታዘዝ ይሆንሉታል። በዚህ በሁለቱ (እግዚአብሔርን መውደድና የትዳር ጓደኛን መውደድ) መሃል ከፍተኛ መቀራረብ አለ።

አቤት እዚህ ለመድረስ የፈጀብን ጊዜ

የጋብቻ ቃል ኪዳን ጥልቅ ሚስጥር

ሰዎችን ወደዚህ ጥልቀትና ስፋት ወዳለው ቃል ኪዳን የሚያመጣቸው ምንድነው?

1. በፍቅር ስለተገናኙ (ስለወደቁ) ነው። ይህ አባባል እውነት ቢሆንም አጥጋቢ ያልሆነ ምክንያት ነው። ለዚህም ማስረጃው በመነካካትና በመተያየት የሚገለጠው ፍቅር ሲጠፋ ትዳር ግን ይኖራል። ጥልቅ የሆነ የፍቅር ሚስጥር ሲኖር ቃል ኪዳን ተጠብቆ አብሮ መኖር ይቻላል። ከዚህ አንድ ሰው ጋር ልዩ የሆነ ስሜትና የሕይወት መተሳሰር የሚኖረን ለምንድነው? እስከ ሰርጋችን ዕለት ድረስ በተለያዩ ስፍራዎችና ሁኔታዎች በተገኘንባቸው አካባቢዎች ሁሉ ከብዙ ሰዎች ጋር አብረን ሆነናል። አብረንም የተጫወትናቸው፣ ወጣ ገባ በማለት በተለያዩ መንገድና አጋጣሚ የተወዳጀናቸው ብዙ ሰዎች ነበሩ። ለልባችን የቀረቡ፣ ሚስጥራችንን ያካፈልናቸው፣ በደስታና ሃዘናችን አብረውን የተጓዙ የተመረጡ ወዳጆች ነበሩን። የምናደንቃቸውና

የተዋጣላቸው በማለት ምሳሌነታቸውን ለመከተል የምንፈልጋቸውም ብዙ ሰዎች አሉ። ከእነዚህ ሁሉ በዙሪያችን እያሉ ከዚህ ከአንዱ ሰው ጋር እንዲህ ያለ ልዩ ግንኙነት ለመመስረትና የዕድሜ ልክ የሆነ ውህደትን ለመፍጠር መወሰናችን አስደናቂ ነው። እኛ ብቻ ሳንሆን ሌላውም በእኛው ዓይነት ሰፊ መንገድ አልፎ እኛን ለመምረጥም ሆነ ለመቀበል መዘጋጀቱ ጉዳዩን የበለጠ አስደናቂ ያደርገዋል። አብረን የመጠናናትም ሆነ የመፈታተኝ ወራትንም ሆነ ዓመታት እሳልፈን ለዚህ ሠርግ መብቃታችን ቃላት ሊገልጹት ከሚችሉት በላይ አስደናቂ ነው። ሰዎች ሁሉ የሚያደርጉት ቢሆንም ይህን ግዴታና አድካሚ ጉዞ እያወቅን ችግሩ ሳይገታን በሕይወታችን ሙሉ በትዳር ለመጣመር መወሰናችን በርግጥ አስገራሚ ነው። ያ የጠበቅነው ቀን የማይደርስ ቢመስልም ደርሶ ለሠርጋችን ዕለት በቅተናል። ይህንን ከፍተኛ የውህደት ውሳኔ በቆራጥነት እንድናደርግ የገፋን እውነተኛው ፍቅርና የፍቅር አምላክ መሆን አለበት።

2. የከከባችን መግጣጠም የባህሪያችን መጣጣም ነው ወይስ ድንገተኛ አጋጣሚ? አይደለም፤ እግዚአብሔር ለያንዳንዳችን ባለው ዘላለማዊ ፍቅርና ጥበቃ እንደባልና ሚስት አጋጠመን እንጂ። እርሱ ለልጆቹ በጎ ስጦታን መስጠት ይችላል። እርሱ ለሕይወታችን ካለው ዓላማ የተነሳ ወደዚህ ደርሰናል። ይህ መንገዳችን የተቀየሰው እግዚአብሔር አሁን ባለንበት ቁመናና ማንነት እንድንገኝ በማድረጉም ነው። እግዚአብሔር ለእኛ ካለው ድንቅ ዓላማ የተነሳ፡-

- ጉልበት ውበትና ራሳችንን የመተካት /የመዋለድ/ችሉታ ሰጥቶ ሰውነታችንን ፈጠረው
- ማፍቀር መቀራረብና መሳሳብ የምንችል ስሜታዊ ፍጥረት አድርጎ ሠራን
- የሚያስብ፣ የሚያመዛገን፣ የሚወስን፣ የሚቀይስና ዕቅድን ተግባራዊ ለማድረግም የሚተጋ አሳቢና አመዛዛኝ ፍጥረት አድርጎናል።
- መንፈሳዊ ህልውና ያለው የፈጣሪውን ሀብረትና ግንኙነት የሚፈልግ፣ ዕለታዊ ኑሮውን በአምላኩ ፍቃድ መምራት የሚሻ መንፈሳዊ ፍጥረት አደረገን።

ይህም በመሆኑ አንዳችን ሌላችንን አግኝተን ለመጋባት መወሰናችን ድንገተኛ አጋጣሚ አይደለም። የበለጠ የሚገርመን ደግሞ ተፈላልጎ ለመገናኘት ያደረግነው ሂደትና የወሰድነው እርምጃ በእግዚአብሔር የተመራና የተቀናጀ እንደሆነ ስንገነዘብ ነው። አንዳችን የምንፈልገውን በሌላኛችን ውስጥ አገኘን። እዚህ ላይ መገንዘብ ያለብን አንድ መሰረታዊ

ሃቅ አለ። ይኸውም እግዚአብሔር ጥሩ የትዳር ጓደኛ ፈልጎ የሚያገናኝ አማጭ ሳይሆን አንዳችንን በሌላችን የፈጠረ አምላክ መሆኑን መረዳት ነው።

በሀገራችን ሰዎች የሚጋቡበት መንገድ ባብዛኛው ባህላዊውን አካሄድ የተከተለ ነው። ከተማ ጠቀስ በሆነ አካባቢ ሰዎች እርስ በርስ በመመራረጥና በመዋደድ ይጋባሉ። አልፎ አልፎ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ችግርን ለመፍታት በማለም ብቻ የሚጋቡበት አጋጣሚ አለ። አንድ ዘመዴ ወደውጭ አገር ተሸጦ ሲሄድ ተገናኝቶ ለመተዋወቅ ሁለት ቀን ብቻ የፈጀበትን ልጅ አግብቶ እንደሄደ አስታውሳለሁ። የዲቪ ዕጣ ሰላገኘች በትራንስፖርትና በሌላም ወጭ የሚችላትን ሰው አግብታ የሄደችም የማውቃት ልጅም አለች። ሳታውቀው ድንገት ጠልፎ ካገባት ሰው ጋር የምትኖርም ሰው አለች። የሴት ጓደኛው ሰላረገዝች ብቻ የግድ ማግባት አለብህ ተብሎ የተጋቡ ወጣቶች ብዙ ናቸው።

በሰለጠኑት አገሮች የሚታየውን የፍቺ መብሳት ሲመለከቱ ትዳር ዘላቂ የሆነ ደስታን አያመጣም በማለት ከጋብቻ የሚሸሹ ብዙ ናቸው። በምዕራቡ ዓለም ባንዳንድ ከተሞች የፍቺው መጠን ከ60% በላይ እየሆነ ነው። የሚያሳዝነው ትዳርን ችላ በማለት በሰፍራው ሊተኩት የሚፈልጉት ልቅ የወሲብ ግንኙነት፣ ያለጋብቻ አብሮ መኖርና ሌሎችም መፍትሄ የሚሏቸው መንገዶች ህብረተሰቡን እጅግ እየጎዱትና እያፈራረሱት መሆኑ ነው። ሰለጠኑ በሚባሉት አገሮች ውስጥ ያለጋብቻ የሚወለዱና ያለአባት የሚያድኑ ልጆች ቁጥር እጅግ ብዙ ነው።

የሰርጉ ስነ ስርዐት

የሰርግ ስነ ስርዐት የቤተ ክርስቲያንን አሰራርና እምነት በተከተለ መንገድ መፈጸም አለበት። ስለዚህ ጉዳይ ከሚመለከታቸው የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር ጊዜ ወስዶ መነጋገሩ እጅግ አስፈላጊ ነው። በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያን የተፈቀደና ያልተፈቀደ ድርጊት አለ። ለምሳሌ አንዳንድ ቤተ ክርስቲያን ጭብጨባና ከወትሮው ወጣ ያለ የአምልኮ ሁኔታን አይቀበሉም። ሌሎች ቤተ ክርስቲያናት የተጋቢዎቹን ጤንነት በህኪም ምስክር ወረቀት ማረጋገጥ የሚፈልጉ አሉ። ስለሚዘመረው መዝሙር ዓይነት፣ ስለአምልኮ መሪው፣ ስለመዘምራን፣ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሚያቀርበው ሰው፣ አልፎ አልፎ ስለሙሽሮቹ ሚዜዎች ማንነትና ወዘተ ቀደም ብለው ማወቅ ይፈልጋሉ። ብዙ ጊዜ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የተጋቢዎችን ምኞት ለማርካት ቢፈልጉም የቤተ ክርስቲያናቸው ሕግና ልማድ ከሚፈቅደው በላይ መሄድ አይፈልጉም። አንዳንድ ቤተ ክርስቲያናት ተጋቢዎቹ የእግዚአብሔርን ቃል በተከተለ መልኩ የራሳቸውን ቃል ኪዳን አዘጋጅተው እንዲመጡ የሚያደፋፍሩም አሉ። ተጋቢዎቹ ወደ እግዚአብሔር ቤት መጥተው ቃል ኪዳናቸውን የሚያረጋገጡት «በእግዚአብሔርና በእነዚህ ምስክሮች ፊት አገባለሁ» «አገባሃለሁ» በሚሉ ቃላት በማጠቃለል ነው። በዚህ ቃል መሰረት አዲስ

ግንኙነትን ይጀምራሉ። ከዚህ በኋላ እንደ ባልና ሚስት ሆነው ካሁን በፊት ያልኖሩትን አዲስና እንግዳ ኑሮ መኖር ይጀምራሉ ማለት ነው። ይህም ሆኖ አንድ ሰው ሐኪም እሆናለሁ ስላለ ብቻ ሐኪም አይሆንም። ሐኪም ከመሆኑ በፊት የሕክምና ትምህርትና ልምምድ መውሰድ አለበት። ጋብቻ ግን ከዚህ የተለየ ይዞታ አለው። በቃል ኪዳናቸው መሰረት የቤተ ክርስቲያን መሪው «ከዚህ በኋላ ባልና ሚስት ሆናችሁ እንድትኖሩ ጋብቻችሁን በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም አጸናላችኋለሁ» ሲል ሕጋዊ ባልና ሚስት ይሆናሉ። ይህ አንዴ ከታወጀ በኋላ ሰው ሁሉ ባልና ሚስት አድርጎ ይቀበላቸዋል። አንድነታቸውም አንድ ሰው ተምሮ ሲጨርስ ለመማሩ ማረጋገጫ ዲግሪ እንደሚቀበልበት ሳይሆን በገቡት ቃል ኪዳን ላይ ብቻ ተመስርቶ የተገኘ አንድነት ነው። ትምህርቱና አንድነቱ ጋብቻው ከተመሰረተ በኋላ የሚመጣና እንደባልና ሚስት እየኖሩ በተግባር የሚማሩት ነው።

ትዳር እንዲሁ በዘፈቀደ እያጠፉ የሚማሩት ትምህርት ሳይሆን ትዳር በእግዚአብሔር ቃል ምሪት እንደባልና ሚስት በመኖር ጥፋታቸውን በንስህ ወደ ብርታት በመለወጥና መልካሙን በማሳልበት በአንድነት የሚያድኑበት ነው። እግዚአብሔር ስለባልና ሚስት አኗኗር በቃሉ ላይ በግልጽ የሰፈረውን ቃሉን በሚገባ ካልተከታተልነውና የሚለንን ካላደረገን በጋብቻ ሕይወታችን ውስጥ ብዙ ችግሮች መከሰታቸው አይቀርም። በእግዚአብሔር ቃል መሠረት ባልና ሚስት ብዙ የሚመሳሰሉበት ነገሮች መኖራቸው እውነት የመሆኑን ያህል አብረው ተደጋግፈው ለመኖር የማያስችሏቸው ብዙ ልዩነቶችም አሏቸው።

ባልና ሚስት በሰውነት አቋማቸው፣ በሰሜታቸው፣ በአእምሮ ብስለታቸው፣ በመንፈሳዊ ሕይወት ይዞታቸው ሳይቀር ብዙ የሚለያዩባቸው ነጥቦች አሉ። መንገዝብ ያለብን እነዚህ ልዩነቶች የሚቃረኑ ሳይሆኑ አንዱ የሌለውን ጉድለት የሚያሟሉበትና የሚያካክሱበት ስለሆነ ባልና ሚስቱን ተደጋጋፊና ተጓዳኝ ያደርጋቸዋል። በዚህ አጋጣሚ አንዱ ከሌላው ይበልጣል ተብሎ የሚወዳደር እንዳልሆነም ልብ እንበል። በዘፍ 2:23-25 የተገለጠው የሚሟላውና ሁለቱም በዚህ አንድነት ደስተኞች ሆነው መኖር የሚችሉት «መጣል» «መተው»ና «መጣበቅ» እንደሚገባቸው አውቀው ወደ አንድነት ሲመጡ ነው። በማቴ19:5-6 መሰረት የአንዱ ሕይወት ከሌላው ጋር በሚገባ ይቀላቀልና ህልሙ ህልሟ ተሰፋው ተሰፋዋ በክሙ በክሟ፣ ደስታው ደስታዋ እየሆነ እንደ አንድ ሰው መኖር ይጀምራሉ።

በቃል ኪዳን መጠበቅ

ጋብቻ የሁለት ሰዎችን ዓለም አንድ ላይ አምጥቶ ማጋጠም ሳይሆን ሁለት የተለያዩ ሰዎች ከመገናኘታቸው በፊት የነበሩበትን ዓለም በገዛ ፈቃዳቸው በመተው አንድ የጋራ ዓለም የሚመሰርቱበት ትስስር ነው። ይህ ሁኔታ ጌታ ኢየሱስ ባለጠጋውን ሰው ያለውን ሁሉ ሸጦ እንዲከተለው

ምዕራፍ 17 እስከ ሞት የታመኑ መሆን

"ሞት እስኪለዩን ድረስ"

ብዙ ሰዎች የጋብቻ ቃል ኪዳን ሊጠበቅ የሚችለው ባልና ሚስት እርስ በርስ ካላቸው ፍቅር የተነሳ ነው ይላሉ። ይህ ስህተት ነው። የተጋቡ ሰዎች በተለያዩ ምክንያት ለመፋታት ሲወሰኑ ፍቅር በመካከላቸው በመጥፋቱም ነው። ሰዎችን ከፍቺ የሚጠብቃቸው የገቡት ቃል ኪዳን እንጂ ፍቅር አይደለም። በሕግም ሆነ በአስታራቂ ሽማግሌ ፊት ለመፋታት የቀረቡ ሰዎችን እነሱ እንደፈለጉት እንዳይፋቱ የሚከብዳቸው ከዓመታት በፊት የገቡትን ቃል ኪዳን ስለሚያሳስቧቸው ነው። ቃል ኪዳንን አፍርሶ መፋታት ቀላል አይሆንም። በእግዚአብሔር በሕግና በሕብረተሰቡ ዘንድ ተጠያቂነትን ያስከትላል። ሰዎች በዳኛ ወይም በቤተ ክርስቲያን መሪ ፊት ቀርበው ለመጋባት ሲወሰኑ ቀላሉን መንገድ የመረጡ ሊመሰሉባቸው ይችላሉ። ይህም ስህተት ነው። ምክንያቱም ቃል ኪዳኑ በልብ የሚሆን ጉዳይ እንጂ ስርዐትን (ፎርማሊቲን) ማሟላት አይደለም። ጋብቻ ጽኑና የተሳካ እንዲሆን ፍቅር እጅግ አስፈላጊ ቢሆንም ተግባራዊ በሆነ መልኩ በጋብቻ ውስጥ ፍቅር ሲጎድልና መሰናክል ሲበዛ ጋብቻው እንዳይፈርስ ጨብጦ የሚይዘው ይህ ቃል ኪዳን ነው። ይህም ማለት ቃል ኪዳን ተራ ወይም ስሜታዊ ያልሆነ ተስፋና ውሳኔን የሚጠይቅ ሙሉ ፍቃዳችንን (Will) የሚያካትትና ተግባራዊ እንዲሆን ጥረት ለማድረግ የምንወስንበት ነው። የጋብቻ ቃል ኪዳን የሰርጉን ድምቀትና ውበት የሚያሳ ሳይሆን በቃል ኪዳናችሁ ለመጽናትና በፈተና ሰዓት ሳይናጉ ለመቆም ምን ያህል ፈቃደኛ ናችሁ ብሎ ተጋቢዎችን የሚጠይቅ ነው። የምንለውም «በህዘንና በደስታ፣ በሕመምና በጤንነት፣ በማግኘትና በማጣት ጊዜ በአንተ ወይም በአንቺ ብቻ ጸንቼ እኖራለሁ» ነው። በእውነተኛ ፍቅር ላይ የተመሠረተ ጋብቻ በማዕበል ውስጥ ለማለፍ የተዘጋጀና በተራራውም ሆነ በሽለቆው አብሮ ለመዝለቅ የቆረጠ ሊሆን ይገባዋል። ለዚህም በየጊዜው ቃል ኪዳኑን መለስ ብሎ በማሰብ ቀላልና አጭር ቢመስልም ያለ እግዚአብሔር ዕርዳታ ሊተገብሩት እንደማይችሉ በማመን ያለማቋረጥ የእርሱን ብርታትና መታደስን የሚያገኙበት መሆን አለበት። ምክንያቱም በትዳር አብሮ መኖርን ከውጭም ሆነ ከውስጥ የሚቀናቀኑና ዘላቂነቱን የሚፈታተኑ እጅግ ብዙ መሰናክሎች ስለሚያጋጥሙ ነው።

እግዚአብሔር ጊዜአዊና ሰብአዊ ከሆነ ፍቅር ባሻገር የእርሱን መውደድና የፍቅር ስበት እንድንይዝ ይጠይቀናል። የማይወድዱትን

የሚወድ የሚጠሉትን የሚያፈቅር እግዚአብሔር ብቻ ነው። ይህንን እውነት ስንገነዘብ በኛም አምላካችንን በመከተል ለትዳር ዓደኞችን ራሳችን በክፉም ሆነ በመልካም ጊዜ እየሰጠን እንድንኖር እንነሳለን። ይህ ስናደርግ በአዲስ ኪዳን ስለጋብቻ ከየተነገሩትን ሁለት ትዕዛዛት እንፈጽማለን ማለት ነው። ትእዛዛቱም ያለ ማቋረጥ በፍቅር መኖርና እርስ በእርስ መቀባበል እንዲሁም በምንም ሁኔታ መፋታት አለማሰብ ናቸው። ራሳችንን በፍቅር ለትዳር ዓደኞችን ስንሰጥ ኃጢአተኛን የሚወደው እግዚአብሔር በልባችን የትዳር ዓደኞችን በአስቸጋሪ ጊዜ እንኳን ልንወድ የምንችልበትን ፍቅርና የልብ ስፋት ያበዛልናል። ብዙ የጋብቻ አማካሪዎች ፍቅራቸው የቀዘቀዘባቸውን ባልና ሚስት ሲመክሩ ወደ ጿላ ተመልሳችሁ (ሀ) የገባችሁትን ቃል ኪዳን (ለ) በፍቅር ሆናችሁ ስታደርጉ የነበሩትን ነገሮችና ስትሄዱባቸው የነበሩትን ስፍራዎች ኅብኙ ይላሉ። ዓላማው ቀድሞ በፍቅር የተያያዘበትና በቃል ኪዳን የተሳሰረበት ጊዜ ልባችንን የማደስና ግንኙነታችንን የማጠናከር ኃይል ስላለው ነው።

የእምነት እርምጃ

በውስጣችንም ሆነ በዚህ ዓለም ካለው መለዋወጥና መበስበስ የሚጠብቀን እግዚአብሔር ብቻ ነው። እርሱ ብቻውን ዘላለማዊና የማይለወጥ ነው። የጋብቻ ቃል ኪዳናችንን የምናስበውም በእርሱ በማይለወጠው በስፍራ በማይወሰነውና ሁሉን አዋቂ በሆነው በእግዚአብሔር አማካኝነት ብቻ ነው። ከዚህ የተነሳ ከየትኛውም ምድራዊ ግንኙነት ይልቅ ጋብቻ ዘላለማዊነትን እንድንቀዳጅ ያደርጋል። ቃል ኪዳኑ በዚህ ተለዋዋጭና አላፋ ዓለም የማይለወጥና ዘላቂነት ያለው ግንኙነት እንድንጀምር ያደርጋል። በልባችንም ሆነ በፍቅር ላይ የተገነባ ታማኝነትን ለዘለቄታው እንቀዳጃለን። እግዚአብሔር በጋብቻ አማካኝነት ፍቅራችንና መተሳሰባችን ዘለቄታ እንዲኖረው በማድረግ ዘላለማዊነትን ከዚህ ጀምረን እንድንለማመድ ያደርገናል። ይህ ዘላለማዊነት በሕይወታችን እውነት የሚሆነው የእግዚአብሔርን ተስፋ በጋብቻ ቃል ኪዳን መቀበል ስንችልና ለቃል ኪዳኑ እየተገዛን ስንኖር ነው። የጋብቻ ቃል ኪዳን የሚከተሉት ባህርያት አሉት

1. የጋብቻ ቃል ኪዳን በእምነት የሚደረግ እርምጃ ነው። ሰዎች በተፈጥሮአቸው ታማኞች ቢሆኑ ኖሮ ቃል መግባት ባላስፈለገ ነበር። እውነቱን እውነት፣ ውሸቱን ሐሰት በማለት ይቀጥሉ ነበር። በእድሜ መግፋት በኑሮ መለዋወጥ በእውቀት ማደግ እንዲሁም በሰው የሚደርስ የሕመምና የጤንነት፣ የሐዘንና ደስታ፣ የማግኘትና ማጣት ሂደት ሰዎችን ተለዋዋጭ ያደርጋቸዋል። ስለዚህ ታማኝም፣ ንጹህም፣ አፍቃሪም ስላልሆኑ ቆመው ታማኝም ንጹህም አፍቃሪም ለመሆን ቃል ይገባሉ። ማወቅ ያለብን ግን በአደባባይ ቃል ኪዳን መግባታቸው ሕይወታቸውን ምትሀታዊ በሆነ መንገድ ለውጦ

ቃላቸውን የሚጠብቁና በተናገሩት የሚጸኑ ልዩ ፍጥረት አያደርጋቸውም። በወቅቱ ቃል ኪዳን ሲገቡ ታማኝም አፍቃሪም ሆነው ለመገኘት መወሰናቸው ሊሆን ይችላል። ሆኖም ቀደም ብለን ሰው ተለዋዋጭ እንደሆነ አመልክተናል። ለዚህ ነው በአደባባይ ቃል ኪዳን ሲገቡ ወዳጅና ዘመድ ጠርተን ከሰው ባህሪ ውጭ በሆነና እግዚአብሔር ብቻ ሊረዳን በሚችለው መንገድ ቃል ኪዳን የምንገባው።

2. የጋብቻ ቃል ኪዳን እግዚአብሔርን የሚያከብር ነው። ወንድና ሴት በሰርጋቸው ዕለት ስለመፈቃቀር የሚያዘውን የእግዚአብሔር ትዕዛዝ ለመጠበቅ ይቀርባሉ። የእግዚአብሔር ጸጋም የሚያስፈልጋቸው ይህንን የገበቡትን ቃል በድካማቸውም ጊዜ እንዲያከብሩ ለማድረግ ነው። ጋብቻ ቅዱስ የሚሆነው ከዚህ የተነሳ ነው። ይህንን ቃል ኪዳን የሚገባ ሰው «ቃሌን ሳልጠበቅ እችላ ይሆናል» በማለት ሊጨነቅ አይገባም። በተመሳሳይ መንገድም የትዳር ዳደሮችንም ትዳርን በሚገዳ ሁኔታ ክፉ አሰልቺ ታማሚ ሥራፊት ሰው ሊሆንብን ወይም አሳፋሪ ነገር ሊያደርግ ይችላል ይሆን ብለንም በስጋት ልንጨነቅም አይገባም። ምክንያቱም በእኛ በኩል ቃል ኪዳን የገባነው ቢሳካም ባይሳካም ጤንነትም ሆነ ሕመም ቢኖር፤ ለውጥና ፈታኝ ነገር ቢያጋጥም ያለማቋረጥ ለማፍቀር ነው። የገባነው ቃል ኪዳን የሚነግረን የገባነውን ቃል በየግላችን መጠበቅ እንዳለብን እንጂ ሌላው ስለሚያደርገው ነገር በጭንቀትና ስጋት ከአሁኑ እንድንርበተበት አይደለም። ከሁሉ በላይ ደግሞ ይህን ቃል ኪዳን ስንገባ በእኛ እቅም መፈጸም የማይቻል አንደሆነ በመገንዘብ፤ በእግዚአብሔር ዕርዳታ ላይ ተደግፈን መሆኑን መዘንጋት የለብንም።

3. የዛሬው ፍልቅልቅ ፍቅር ሁል ጊዜም ላይኖር ይችላል። የጋብቻ ቃል ኪዳን የሚነግረን በሚጋቡ ሰዎች መሃል ዛሬ ፍልቅልቅና ቆራጥነት ያለው ፍቅር መታየቱ ለዘላቂታው ዋስትና እንደሌለውና በእግዚአብሔር ላይ ባለን እምነት የተመሠረተ ፍቅርና ውሳኔ ብቻ ዘላቂነት እንደሚኖረው ነው። ሰዎች በሰርጋቸው እለት ቃል ኪዳን ለመግባት እግዚአብሔር ፊት ሲቀርቡ የሚደረገው ስነ ስርዐት የሚያስገነዝቡን እርሱ በዘላለማዊ ጥበቡ ሁለቱን እንዳገናኘና በትዳርም አብረው ሲጣመሩ በመርዳት፤ በመፈቃቀርና በመተሳሰብ እንዲኖሩ ፈቃዱ እንደሆነ ነው። ሁለቱን ያጣመረ ሰብአዊ እጅ እንዳልሆነና ስለዚህም የሰው እጅ ሊለያያቸው እንደማይችል የሚታመነውም ለዚህ ነው ማቴ 19:6/። ቃል ኪዳን መግባታቸው ብቻ እርስ በርሳቸው እየተዋደዱና እየተረዳዱ ለመዝለቃቸው ዋስትና የሚሰጥ ሳይሆን በእግዚአብሔር ጸጋና ኃይል በእምነትና በፍቅር ለመኖራቸው ማረጋገጫ ነው።

4. በአስፈላጊው ነገር ላይ ትኩረት ማድረግ። ለመጋባት በሚዘጋጁና በትኩስ ጋብቻ ውስጥ የሚስተዋለው ትልቁ ችግር በየግላቸው በጣም

ብዙና ከባድ ነገሮችን ለማድረግ መጣራቸውና ይህንንም ሲያደርጉ እንደ ማርታ እጅግ አስፈላጊውን ነገር ችላ ማለታቸው ነው። ማርታ የተባለችዋ ሴት በመስተንግዶ ዝግጅት ላይ ትኩረት ሰጥታ ላይ ታች በማለት በመባከኗ «አስፈላጊው ነገር» እንደቀረባት ጌታ ኢየሱስ የተናገራት ሴት ነች (ሉቃስ 10:42)። ሊያስተውሉ የሚገባቸው ነገር በትዳራቸው ውስጥ ከእግዚአብሔር ቀጥሎ እጅግ አስፈላጊ ነገር ቢኖር አንዳቸው ለሌላቸው ያላቸው ፍቅርና ቃላቸውን ያለገደብ መስጠት እንጂ አንዳቸው ሌላውን ወይም ተጋባዮችን ለማስደሰት የሚያደርጉት ነገር አለመሆኑን ነው። ይህንን የሚያዘናጋና የሚተካ በዚህም ዓለም ጨርሶ ሊኖር አይገባም።

5. ቃል ኪዳኑ ቅድሚያ ልንሰጠው ስለሚገባ ነገር ይነግረናል። ይህን እጅግ አስፈላጊና ጥልቅ ሚስጥር ያዘለን የጋብቻ ቃል ኪዳንን ለመረዳትም ሆነ ለማለት ቀላል በመስልም ለመጠበቅ በጣም አስቸጋሪ ነው። ምክንያቱም ቃል ኪዳኑ የሚጠይቀው በውስጣችን ያለውን ክፉትና ስስት ያለማቋረጥ ማስወገድ ብቻ ሳይሆን፤ ለትዳራችን ቅድሚያ ለመስጠት ስንል መልካምና ጥሩ የምንላቸውን አንድ ሥራ፤ ዳደሻ፤ ትምህርት — ሳይቀር ቅድሚያ አለመስጠትን ያመለክታል። ምንም ዓይነት ጥበቅና ጥልቅ የሆነ ዘመድና ዳደሻ ቢኖረን ከትዳራችን አንጻር ሁለተኛና ሦስተኛ ደረጃ ልንሰጠው ወይም ጨርሶ ልንተውወው ይገባናል እንጂ ቅድሚያ ልንሰጠው አይገባንም። ለትዳራችን ቅድሚያ እንዳንሰጥ የሚያደርገን ምንም ዓይነት ሹመት፤ ዝና፤ የሥራ እድል ቢኖር እንኳ ጨርሶ ሊተው ይገባል። የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት እንኳን ቢሆን ለትዳራችን መሰናክል የሚሆን ከሆነ ሊታሰብበት ይገባል። ይህ ቀደም ብለን እግዚአብሔርን ማምለክ ቅድሚያ ሊሰጠው ይገባል ያልነውን የማይመለከት መሆኑን አንባቢው ልብ እንዲለው ዳግመኛ በማሳሰብ ነው።

♦ እግዚአብሔርን ማምለክና ትዳራችንን ችላ እንድንል የሚያደርግ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ልዩነት አላቸው። ለምሳሌ የመዘምራን አባል መሆንና በቤተ ክርስቲያን ቆሞ መዘመር ለትዳራችን የምንሰጠውን ጊዜም ሆነ የምንከፍለውን መስዋእትነት የሚሻማ ከሆነ ሊቀር ይገባል ማለት ነው። ለትዳራችን ብለን የከፈልነውን ዋጋና ያላለፍነውን ጊዜ ጨርሶ በጸጸት ልናስበው አይገባም። ትዳራችንን ችላ በማለት የምናከናውናቸው የትኞቹም መልካምና ጠቃሚ የምንላቸው ነገሮች ሁሉ ፋይዳ ቢስ ናቸው። ትዳር ዕድሜያችንን ሙሉ አንድን ሰው ብቻ ለመውደድና ደስ ለማሰኘት ቃል የምንገባበት ውህደት ነው። ስለግንኙነቱ ሲያወሩ ቀላል ይመስላል፤ ከባድ የሚሆነው በድርጊት ሊያውሉት ሲሞክሩና የሚጠይቀውን ዋጋ ለመክፈል ሲጥሩ ነው።

◆ እግዚአብሔርን መውደድ ቀላል የሚሆነው እንደሰው ተለዋዋጭ ባለመሆኑ ነው። ሰው ተለዋዋጭ ብቻ ሳይሆን አሳዛኝና ጎጂ ነገር ሊያደርግብንም መቻሉ ነው። ዓለም ትልቅና ከፍተኛ ለሆነ ነገር ቅድሚያ መስጠት እንዳለብን ሲያውጅ፤ የጋብቻ ቃል ኪዳን ራስን ዝቅ በማድረግና ቀላሉን መንገድ በመምረጥ አንድን ሰው ብቻ ዕለት በዕለት መንከባከብና መጠበቅ እንዳለብን ይነግረናል። ዓለም ለእንደዚህ ዓይነቱ ድርጊት ብዙም ዋጋ ሳይሰጥ ይችላል። ምክንያቱም ይህን ማድረግ ዝናም ሆነ ሽልማት አያሰጥም። ሆኖም በሰው ፊት ዋጋ ባያሰጥ በእግዚአብሔር ፊት ግን ከዚህ የሚበልጥ ነገር የለም። እግዚአብሔርም ቢሆን እኛን በማዳንና ያለማቋረጥ በመጠበቅ የሚያደርገው ይህንኑ ሰው ብዙ ዋጋ የማይሰጠውን ድርጊት ነው።

6. ጋብቻ የተጋቢዎቹን የማያቋርጥ ጥረት ይጠይቃል። ጥረት ደግሞ በበኩሉ ጊዜን ይጠይቃል። ይህንን ደግሞ ትዳር ለመጀመር የሚጥሩ ሁሉ በሚገባ ማወቅ አለባቸው። ጋብቻ የእኛን የማያሰልስ ትኩረት የሚጠይቀው አብሮ የመኖር ትርጉሙ የሚመሰረተው በዚህ ላይ ስለሆነ ነው። ስለዚህ ለዕለት እንኳን ትዳራችንን ችልን ልንለው አይገባም። ጋብቻ የማያቋርጥ የፍቅር ውህደት ስለሆነ ችልን ልንለው ወደማናውቀውና ወደማንቆጣጠረው አቅጣጫ ይወስደናል። ጋብቻ የሙሉ ጊዜ ሥራ እንጂ ያዝ ለቀቅ የምናደርገው የትርፍ ጊዜ ስራ አይደለም። ገባንም አልገባን ወይም ወደድንም ጠላን ከትዳር ዓደኛችን ጋር ለዘለቄታው አንድ ሆነናል። ትዳር የሚፈርሰው ከሁለት አንደኛቸው በሞት ሲለዩ ብቻ ነው። ከጉዞዎች ሁሉ ከባዱ ጉዞ የትዳር ጉዞ ነው። እግዚአብሔር ለእኛ ካለው እቅድ ዋነኛው ለትዳራችን የምንደክመውና የምናደርገው አስተዋጽኦ ነው። ከዚህ ግንኙነትም ሊቀድምም ሆነ ሊበልጥ የሚችል ጨርሶ ሊኖር አይገባም።

7. ትዳር የሌሎች ግንኙነቶቻችን ሁሉ መለኪያ ነው። ፍቅርን ለጎረቤት ከማሳየታችን በፊት የትዳር ሕግ ከቤት እንድንጀመር ይጠይቀናል። ማንኛችንም ብንሆን ከጥሩ ዓደኞችን ወይም በጋብቻ ካገኘናቸው አማኞቻችን ወይም ከአለቃችን ጋር ችግር እንዲኖረን አንሻም። ሆኖም በነዚህ በኩል የሚመጡ ችግሮችን ልንተዋቸው ወይም ልንቋቋማቸው እንችላለን። በባልና በሚስት መካከል የሚነሳ አነስተኛ ግጭት ግን አንድነታችንን ሊያናጋና ሊጊዜውም ቢሆን መራራቅን ይፈጥራል። በአንዱ ነገር የተጀመረ ችግር ወደሌላው በመዛመትም ግንኙነታችንን ሽባ ሊያደርገው ይችላል። ባልና ሚስት አንድ ስጋ ናቸው። በመካከላቸው ችግር ቢነሳ ከራሳቸው ስጋ ወይም ሰውነት ጋር እንደመለየት ይሆናል። ከሰውነቱ ክፍል አንዱ ለየት በማለቱ የማይቀበል (አፍጥጫ፣ ከንፈር፣ ጥርስ ወዘተ) ሰው በሕይወቱ እርካታ የራቀውና በምሬት የተሞላ ነው። በኤፌ 5:28 «የገዛ ሚስቱን

የሚወድ ራሱን ይወዳል» ሲል እግዚአብሔር ባልና ሚስትን ምን ያህል አንዳጣመረ ያሳያል። በዚህም እግዚአብሔር ፍቅር ከቤት መጀመር አለበት ይለናል።

እንግዲህ ይህ ቀላል የሚመስለን የጋብቻ ቃል ኪዳን ይህን ሁሉ ይዟል ማለት ነው። በዓለም ውስጥ ብዙ ፍቅራችንን፣ ችሎታችንን፣ ጊዜያችንን፣ ጥሪታችንን የሚሻሙ ግንኙነቶች አሉ። እነዚህ ብዙ ጊዜ ከትዳራችንንም ጋር ይፎካከራሉ። የትዳር ዓደኛን መውደድ በዓለም ካለው የእኛን ጊዜ፣ ችሎታ፣ ጉልበት፣ ፍቅር ከሚጠይቁ ሌሎች ጉዳዮች ጋር ሲወዳደር ብልጫ አለው። የትዳር ቃል ኪዳን ይህንን ሁሉ ይናገራል።

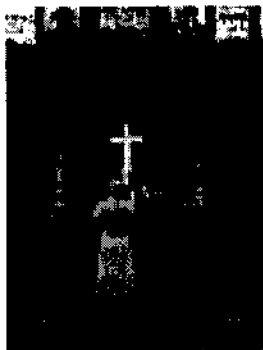
የቃል ኪዳኑ መስራች እግዚአብሔር ነው

የጋብቻ ቃል ኪዳን በጣም ጠባብ በስራት ሌላውን የምንደክበት ወይም ባልና ሚስት ከእርስ በእርሳቸው በስተቀር ሌላውን ማየት የማይችሉበት የፍቅር አድማ አይደለም። ሆኖም ሌሎችን ከምንወደውና ለሌሎች ከምናደርገው የበለጠ በትዳር ቃል ኪዳን ለተሳሰለው የምንሰጠው ስጦታ ነው። ሰው ሌላውን እንደራሱ መውደድ ሲችል ነው ፍቅርን ተቀብሎ መስጠት የሚችለው። በሁለቱ ተጋቢዎች መካከል የሚጀመረው ፍቅር ወደ ጎረቤት፣ መሥሪያ ቤት፣ ቤተ ክርስቲያንና ሕብረተሰብ ይዛመዳል። ፍቅር በሁለት ግለሰቦች መካከል ብቻ የሚፈስ ወንዝ ሳይሆን ከእነሱ አልፎ የሚፈስ ነው። ይህ በትዳር ውስጥ እውነት ነው። ተጋቢዎች ተሳስቦ ስለመኖር የሚሰለጥኑበት ትምህርት ቤት ቢኖር ትዳር ነው። በትዳር ውስጥ አንዱን የትዳር ዓደኛችንን ማፍቀር፣ ማክበርና መንከባከብ ስንጀምር ሌላውንም የምንቀበልበትን ራዕይ እናገኛለን። በቤተሰብ ውስጥ ችግር የሚፈጠረው ፍቅር ሲበዛ ሳይሆን ሲጠፋ ነው።

የጋብቻ ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር ያደረገውን ቃል ኪዳን ይመስላል (ዘፍ 12)። እግዚአብሔር አብርሃምን ለመውደድ፣ ለመጠበቅና ለመንከባከብ ቃል ገባ። እግዚአብሔር ኪዳኑን በታማኝነት በመጠበቁ ከአብርሃም ዘር የሆነው ኢየሱስ ወደዓለም መጣ። የኢየሱስ ባርከት ከአብርሃም ዘር አልፎ የሚፈስ ወንዝ በመሆን ዓለምን ሁሉ የሚባርክ ሆነ። እንዲሁም ከደህንነት አመጣጥ ታሪክ እንደምንረዳው የደህንነት ታሪክ የጀመረው እግዚአብሔር ከአንድ ሕዝብ ጋር ከገባው ቃል ኪዳን ነው (ዘጸ19:5)። የእግዚአብሔር ፍቅር በአንድ ህዝብ ብቻ የተወሰነ የሚመስላቸው ሰዎች አሉ። ይህ ጨርሶ የተሳሳተ ግምት ነው። በተለያዩ ሁኔታ ፍቅር ፍቅርነቱ የሚገለጠው በአንድ ግለሰብ ወይም ቡድን ላይ ሲያርፍና ያም ያረፈበት ግለሰብ ወይም ቡድን ከሁሉም ብልጫ ያለውን ባርከት፣ እንክብካቤና ጥበቃ ሲደረግለት ነው። ጌታ ኢየሱስ ለክንያዊቷ ሲት እርሱ የተሳከው ለጠፋት ለእስራኤል ልጆች እንደሆነ ነገራት (ማቴ 15:24)። ሆኖም ይህ ተልእኮው ከእስራኤል ዘር አልፎና ተርፎ ለርሷም ከተለየ ዘር ለሆነችው እንደደረሳት የተረጋገጠ

ነው (ቁ 28)። የጌታ ኢየሱስ አገልግሎት ከአንድ ዘር ጀምሮ ወደ ዓለም ሁሉ ፈሰሰ።

ይህ የኢየሱስ ፍቅር ከሌሎች አፍቃሪዎች የሚለየው በአንድ የተወሰነ አካባቢ ላይ በማረፉ ነው። አንዳንድ ሰዎች ለሰው ዘር ሁሉ ፍቅር እንዳላቸው ይናገራሉ። ይህ ፍቅራቸው በሃሳብ ወይም በንግግር የሚገለጥ እንጂ በአንድ ሰፍራና ሁኔታ ላይ እንኳን ትኩረት ሰጥቶ ስለማይገለጥ ደብዛዛና ብኩን ሆኖ ይቀራል። የጌታ ፍቅር ግን የሚጓዝበት መስመርና የሚፈስበት አድራሻ እንዳለው ወንዝ አቅጣጫውና ልኩ ኩልል ብሎ ይታወቃል። ከመስመሩም ሆነ ከድንበሩ አልፎ በመፍሰስ አካባቢውን ሁሉ እንደ ክረምት ጎርፍ ያጥለቀልቃል። የጌታ የኢየሱስ ፍቅር በአንድ አገርና በአንድ ሕዝብ ወይም አይሁድ ላይ ያተኮረ ሳይሆን የተወሰነ ቁጥር ባላቸው ተከታዮቹ ላይ ያነጣጠረ ነበር። ይህ ፍቅር በአንድ ግለሰብ «ኢየሱስ ይወደው የነበረው ደቀመዝሙር» በተባለው ተከታዩ ላይ ተገልጧል። ሰዎች እርስ በእርሳቸው መዋደድ ሲያቅታቸው ራሳቸውን እንኳን መውደድ ይሳናቸዋል። እርስ በእርስ ፍቅርና መዋደድ ሲኖር ግን የፍቅሩ አሳት ከራሳቸው አልፎ ሌሎችንም ያቅፋል።

መንገዱ የሰመረለት እዚህ ይደርሳል

ለቃል ኪዳን ታማኝ መሆን

የጋብቻ ቃል ኪዳን ጥልቅ የሆነ ትርጉም ይዞ የሚገኘው እግዚአብሔር ከሕዝቡ ከእስራኤልና ከአንዳንድ ግለሰቦች ጋር ከገባው ቃል ኪዳንና ከፈጸመው ድርጊት ጋር በመመሳሰሉ ነው። ባልና ሚስት አንዱ በሌላው ፍቅር ታስሮና ግንኙነታቸውን አጥብቀው በሕይወታቸው ዘመናቸው ሁሉ አብረው ሲጓዙ ይህንን የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን የመምሰል ሚስጥር ይኖረዋል። ይህንን እጅግ አስፈላጊ የሆነ ግንኙነት ከመንከባከብ ይልቅ ችላ ብንለውና ሌሎች ተግባሮችን ብናስቀድም ትዳራችን ጥያቄ ውስጥ ይገባል። ትዳር የአንድን ሰው መንፈሳዊ ሕይወት አቋም ለመለካት የሚጠቅም ጥሩ መሣሪያ ነው። በጋብቻ ሕይወት ውስጥ የሚታይ ችግር

ወይም የሚደረግ መገለል በግለሰቡ ሕይወት ውስጥ ስር የሰደደ ችግር እንዳለ ያመለክታል። ችግሩ እየቆየ ሲሄድ ባልና ሚስቱን ከእግዚአብሔርም ሆነ ከሌሎች ሰዎች ጋር ያላቸውን ግንኙነት ጨርሶ የሚበጠስ ይሆናል። ባንጻሩ በጋብቻ ውስጥ የሚገለጥ ጥብቅ ፍቅር በሕይወታቸው ያለውን የእግዚአብሔርን ታማኝነት በምሳሌነት ያሳያል።

ባልና ሚስት መዋደድ ያለባቸው በገቡት ቃል ኪዳን ላይ በመመስረት ነው። ፍቅር በሚኖረን የማቴሪያል ይዞታ ወይም በሌላን ነገር ላይ አይመሰረትም። ምክንያቱም የገባነው ቃል ኪዳን በማጣትና በማግኘት በህመምና በጤንነት በሐዘንና በደስታም አብረን እንዘልቃለን የሚል ነው። ስለዚህ የፍቅር ጓደኞችን ከብዙ ሰዎች መሃል ፈልገን ያገኘነውና የመረጥነው ስለሆነ እንደ ዓይን ብሌን ልንጠነቀቅለት እንደሚገባ ያመለክተናል። እግዚአብሔር ያዘዘን የተጣሉትን የተገፉትንና ድሆችን ሳይቀር እንድንወድ ነው። የኛ ምርጫና የፍቅር መግለጫ አድርገን የተቀበልነውን አንድ ግለሰብ በሕይወት ውጣ ውረድ ውስጥ አብረነው ልንዘልቅ ካልቻልን እንዴት ሌሎችን ልንወድ እንችላለን? ሁለት ተጋቢዎች በሰርጋቸው ዕለት የጋብቻ ቃል ኪዳን ሲፈጽሙ ስለሚጠየቁት ጥያቄ «አዎን» እያሉ ይመልሳሉ። ይህም በማለታቸው የጋብቻ ቃል ኪዳናቸው ይጸድቅና ባልና ሚስት በመሆን አብረው መኖር ይጀምራሉ። የጋብቻ ቃል ኪዳን የሚከተሉትን ይዟል።

- አንዳቸው ለሌላቸው ያላቸውን የፍቅር ጥልቀትና አብረው ለመኖርና ለመዋሃድ ያላቸውን ጠንካራ ፍላጎት ያመለክታል።
- ደስታቸውንና ስለወደፊቱ ያላቸውን ብሩህ ተስፋ ያመለክታል
- ወደዚህ ለመድረስ ያደረጉትን ዝግጅት ያለፉበትን አድካሚ የሆነ ጉዞና በናፍቆት ሲጠብቁት የነበረውን ቀን እንዲያስቡ ያደርጋል። ለዚህ አንድና ልዩ ቀን መብቃታቸውን ብቻ ሳይሆን በደስታ ለመተሳሰርና ደስታቸውን ለሌሎች ለማካፈል ያደረጉትን የጉልበትና የገንዘብ ወጪ ድካምና ልፋት ጭንቀትና ስጋት ያሳስባል። «አረረም መረረ ድግሴን ተወጣሁት» እንደሚባለው በአቅማቸውም ሆነ ከአቅማቸው በላይ ብዙ አውጥተውና ደክመው የደረሱበት እዚህ ቀን ላይ መሆኑን ያሳያል።
- ሕጋዊ የሆነ አንድነትን ለመጀመርና በተፈቀደ ሁኔታ አብረው እንደባልና ሚስት በአንድ ቤት ጣሪያ ስር ለመኖር የሚያደርጉትን ጅማሬ ያመለክታል።
- በእነሱ ተጋብዘው ወይም ዝምድናውና ወዳጅነቱ ግድ ብሏቸው ደስታቸውን ለመካፈል የመጡትን ብቻ ሳይሆን ወደዚህ አንድነት እንዲደርሱና ለዚህ አንድነታቸው ቀን የሚያስፈልገውን በማዘጋጀት አብረዋቸው የሮጡትንና የደከሙትን ሰዎች ውጤትና ደስታ ያሳያል።
- በእግዚአብሔርና በእግዚአብሔር ሕዝብ ፊት ቆመው ቃል ኪዳን ሲገቡ ምስክሮች እንዲሆኑ ብቻ ሳይሆን ዘመን የማይለውጠው

አምላካቸው ቃል ኪዳናቸውን ለመጠበቅ እንዲረዳቸው የሚጣጣሩበትና ወዳጅ ዘመድንም በዚህ አዲስ ጅማራላቸው ግንባታ ላይ እንዲያግዟቸውና አንዲተባበሩዋቸው የሚጠይቁበት ቀን መሆኑን ያመለክታል።

- ከብቸኝነት ኑሮ ተላቀው ሕይወታቸውን ከሌላ ሰው ጋር አደባባሪነት ለመኖር የሚወስኑበትና የወደፊቱን ሃምሳና ስልሳ አብሮ የመኖር ዓመታት በተሰፋ እንዲቃኙ የሚያደርጋቸው ጊዜ ነው።

ከዚህ የተነሳ የጋብቻቸውን ቀንም ሆነ የጋብቻ ቃል ኪዳናቸውን ከየትኛውም ምድራዊ ግንኙነቶች ጋር ማወዳደር አይቻልም። ምክንያቱም ይህ ቃል ኪዳን አንድ ሰው የወለዱት ወላጆችን እንኳን ትቶ ከትዳር ጓደኛው ጋር እስከ ሕይወቱ ፍጻሜ ለመጣበቅ በመወሰን በአደባባይ እርምጃ የሚወስድበት የከበረ ግንኙነት ጅማራ ስለሆነ ነው። የጋብቻ ቃል ኪዳን ሰው በዚህ ዓለም ላለ ለመኖር የሚያስፈልገውን ሁሉ ይዟል። ሁለት ሰዎች ለመጋባት ቃል ኪዳን በሚገቡበት ጊዜ ሕጋዊ ስነ ስርዐትን ማሟላት ወይም የተለመደውን ባህል መፈጸማቸው ሳይሆን ዓላማቸው ለወደፊቱ አብረው ለረጅም ጊዜ የሚመሩትን ሕይወት በቃል ኪዳን መጀመር ነው። በታላቅ ደስታና በግል ፍቃዳቸው ተነሳስተው አንዱ ሌላውን በዓለም ካሉ ግንኙነቶች በላይ አብልጦ እንደሚወደውና እንደሚንከባከበው በመመስከር ከዚህ ቀን ጀምሮ አንዱ ከሌላው ጋር ሕይወቱን፣ ጊዜውን፣ ፍቅሩን፣ ሃብቱንና ጉልበቱን አቀናጅቶ ለመኖር የሚወስንበት ቀን ነው። ሳን ለጎን በመሆን የሕይወትን ትግል በጋራ ለመታገል ሽክሙን ለመሸከም ደስታውን ለመካፈል ሩጫውን ለመሮጥ በቃል ኪዳን የጋራ ሕይወትን አንድ ብለው ይጀመራሉ።

ኃላፊነትን መቀበል

በቃል ኪዳን የሚገኝ አንድነት

እጮኛዎች በክርስቲያናዊ ሰርግ የሚፈጽሙት ትዳራቸው በቤተ ክርስቲያን፣ በሐግ (መንግስት)፣ በቤተሰቦቻቸው፣ በወዳጆቻቸው እንዲባረክ ነው። እነዚህ ባርኮቶች ካልተገኙ ትዳሩ በችግር እንዲጀመር ምክንያት ይሆናል። ሰርግ የሚሰረገው ይህንን ለማግኘት ነው። ከዚህ ጋር በሰርግ የሚገኝ አዲሱን የባልና ሚስት ግንኙነታቸውን ለመፍጠርና ለማሳደግ የቀድሞ ግንኙነታቸውን ግልጽና አፈሌላዊ በሆነ መንገድ ለመተው ሰርግ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያን የሙሽሮቹ ወላጆች ወይም ወኪላቸው ቆመው ሙሽሮቹን እንዲባርኩ የሚያደርጉት ይህንን በግልጽ ለማሳየት ነው። የመተው ዋነኛ ተፈላጊነት አዲሱን ግንኙነት በግልጽ ለመጀመር እንዲቻል ነው። ይህንን ግንኙነት «መጣበቅ» በሚል ቃል ይገለጻል። መጽሐፍ ቅዱስ በዘፍ 2:24፣ ማቴ 19:5፣ ማር 10:7 ላይ መተውና መጣበቅ የሚለው ይህንን ነው። ከዚህ ቀጥለን ትዳርን ይመስርታሉ ስለምንላቸው ሦስት ነጥቦች እንመልከት።

፩ ባርኮትን መቀበል

ባርኮት የሚለው ቃል እንደ ሁኔታው የተለያየ ትርጉም አለው። ለምሳሌ የሚከተሉትን ልብ በሉ።

- ♦ አሳልፎ መስጠት ማለት ነው። በረከት ስንሻ ራሳችንን ለሚባርክን መስጠት ነው።
- ♦ መለየት ነው። ለበረከት ከሌሎቹ ለየት ብሎ መውጣት (መቆም፣ መንበርከክ፣ በፊት መደፋት ወይም መተኛት) ነው።
- ♦ መቀደስ ነው። መቀደስ ለሃይማኖታዊ ነገር መለየት ወይም ራስን ማንጸት ወይም መለየት ነው። የተቀደሰ ነገር በእግዚአብሔር ቁጥጥር ስር መሆኑን ያመለክታል (ዘኁ 6፣ ኢሳ 52)።
- ♦ መባረክ ማለት ምስጋና ማቅረብም ነው። ጌታ ኢየሱስ እንጀራውን አንስቶ ባርኮ (አመስግኖ) ለደቀመዛሙርቱ እንደ ሰጠ ነው (ዮሐ 6፣ 1ቆሮ 11)።
- ♦ በሌላ በኩል ባርኮት መመረቅ (ማረጋገጫ መስጠት) ነው። ይህ በተለይ በሰርግ ላይ ወላጆች ልጆቻቸውን ባርከው (መርቀው) እንደሚሰጡ ያመለክታል። ትዳር ለመመስረት የወላጆች ፍቃድ የሚጠየቀው በረከታቸውን (ምርቃታቸውን) ለመስጠት ነው።

ወደቤተክርስቲያንም የሚመጡት የእግዚአብሔርን፤ የቤተክርስቲያን መሪዎችና ምእመናንን ባርኮት (ምርቃት) ለመቀበል ነው።

እነዚህ እንግዲህ በብዙ መንገድ የሰርግን ምንነት ያመለክቱናል። ወጣቶች ከመጋባታቸው በፊት ወደቤተ ክርስቲያን መጥተው ለጋብቻ የሚሆን ትምህርትና ምክርን ሲቀበሉ ይህን ባርኮትም በትክክለኛ መንገድ ለማግኘት በመፈለግ ነው። በሌላ መንገድ ለምክር ወደቤተ ክርስቲያን የሚመጡ እጮቻቸው ቀደም ብለው ለመጋባት የወሰኑ ናቸው። ይህን በተለመደበት ወጣቶች ወደጋብቻ የሚያልፉባቸው አራት ጎዳናዎች አሉ። እነዚህን ቀደም ብለን በተለያየ መንገድ የገለጽናቸው ስለሆነ ባጭሩ ቀጥለን እንያቸው።

❖ በመጀመሪያ በወጣቶች ውስጥ በየግላቸው የሚፈጠረው ውሳኔ ነው። ለራሳቸው ለተወሰኑ ጊዜያት አብረው ወጣ ገባ ካሉ በኋላ «እኔ የማገባው ይህንን (ይህችን) ሰው ነው» ወይም «እሱ (እሷ) የትዳር ንደኛዬ ይሆናል (ትሆናለች)» የሚሉት ነው። ይህ እንግዲህ በግልጽ መፈቃቀዳቸውን ሳይነጋገሩ በውስጣቸው የሚፈጠረው ስሜት ነው።

❖ እርስ በርስ መፈቃቀዳቸውን በቃላትም ሆነ በሁኔታቸው የሚያመለክቱበት መንገድ ሁለተኛው ነው። ከሌሎች ሰዎች ይልቅ ልዩ መቀራረብና መገላለጥ ይጀምራሉ። አንዱ ሌላውን ከፍና ጠለቅ ባለ ደረጃ ማስቀመጥ፤ ቅድሚያ መስጠት፤ ማክበርና መቅረብ ይጀምራል። ይህ ከፍ እያለ ሲሄድ «አንቺ (አንተ) የኔ ነህ (ነሽ)» ይባላሉ። ቃላትን በመጠቀምም ይህንን ፍላጎታቸውን ይገልጻሉ።

❖ በሦስተኛ ደረጃ ይህንን እርስ በእርስ የተነጋገሩትን ለትዳር የመፈላለግ ምኞት ባደባባይ መናገራቸው (ማሳወቃቸው) ነው። ይህ ሲሆን ከሌላው በተለየ ሁኔታ እርስ በርስ መተሳሰባቸውና መቀራረባቸው እንዲሁም ወደ አንድነት ስለሚመጡበት መንገድ ማሰባቸው የጠለቀና የጨመረ ይሆናል። ለወላጆችም ሆነ ለቤተ ክርስቲያን ራሳቸውን በመግለጥ ለትዳር መፈቃቀዳቸውን የሚገልጡት በዚህ ጊዜ ነው። አሁን የሚቀራቸው አንድነታቸውን በግልጽ የሚመሰርተው ሰርግ ነው።

❖ ሰርግ አራተኛውና የመጨረሻው ደረጃ ነው። አንድነታቸው ግልጽና ሕጋዊ ለመሆን በወላጅ፤ ዘመድና ወዳጅ፤ በቤተ ክርስቲያንና በመንግስት የተፈቀደና ተቀባይነት እንዳገኘ የሚያመለክተው ይህ በአደባባይ የሚደረግ ሰርግ ነው። ሰርግ ማለት ድግስ ማለት ሳይሆን የአንድነት መገለጫ በዐል ማለት ነው።

ባርኮቱ ምን ያመለክታል?

ብዙ ወጣቶች ለምን በቤተ ክርስቲያን እንደሚጋቡ ሲጠየቁ መልሳቸው ትክክለኛው ነገር ስለሆነ ነው፤ ወይም ወላጆቻቸው ስለሚፈልጉ ነው፤ ወይም እኛ ክርስቲያኖች ስለሆንን ነው የሚል ዓይነት መልስ ይሰጣሉ።

ትክክለኛው ነገር ግን ባርኮትን መቀበልና አስተማማኝ በሆነ መንገድ ላይ ትዳራቸውን መመስረታቸው ነው። በትዳር ጅማሬ የሚገኝ ባርኮት የሚከተሉትን አምስት ነገሮች ያመለክታል።

- (1) ወጣቶቹ አንዳቸው ለሌላቸው ራሳቸውን በሙላት ለመስጠት መፍቀዳቸውንና አንዱ ሌላውን በመንከባከብ በማገዝ በመጠበቅ ለመኖር መወሰኑን በግልጽ (ባደባባይ) መወሰናቸውን ያመለክታል። ስለዚህም ሰርግ አንዱ የሌላው በረከት የመሆን ምልክት ነው።
- (2) ሰርጉ በቤተ ክርስቲያን በሚፈጸምበት ጊዜ ቤተ ክርስቲያን ጋብቻውን መባረክ ነው። ይህም ማለት እግዚአብሔርና ቤተ ክርስቲያን ጋብቻው ተቀባይነት እንዳለውና ከጥበቃቸው ስር እንደ ሆነ ማወጃቸው ነው።
- (3) የመንግስትን ሕግና ስርዐት የተከተለ (ትክክለኛና ጤነኛ ውህደት) ከሆነ መንግስትም ጋብቻው ሕጋዊና ተቀባይነት ያለው መሆኑን የሚያረጋግጥበት ነው። የቤተ ክርስቲያን የጋብቻ ምስክር ወረቀት በየትኛውም ሕጋዊ ክፍል ተቀባይነት አለው። ይህም ማለት ጋብቻቸው በመንግስትም ዘንድ ጥበቃ አለው ማለት ነው።
- (4) ቤተሰብ ጋብቻውን መቀበሉንና መባረኩን ያሳያል። ይህም የሚሆነው በሰርጉ ላይ በመገኘትና ብዙ ጊዜ እንደሚሆነው ድግስ በማዘጋጀት ወዳጅ ዘመዶቻቸውን በመጥራት የበዐሉ ተካፋይ በመሆን ነው። ሌሎችም ቤተሰብ የጋብቻውን ተቀባይነት ማግኘት የሚገልጡባቸው መንገዶች እንደየባህሉና አካባቢው ሊኖሩ ይችላሉ። በአንዳንድ አካባቢ ቤተሰብ በተለይም ወላጆች በግልጽ (በአደባባይ) የሚጋቡትን ሙሽሮች ይመርቃል (ይባርካሉ)።
- (5) የቤተ ክርስቲያን ሰዎች፤ ተጋብዘው የመጡ ዘመድ ወዳጆች በመገኘታቸውና የቃል ኪዳኑ ምስክር በመሆናቸው ተጋቢዎችን ይባርካሉ።

፤ መተው

የሰርግ ስነ ስርዐት የሚያመለክተው አንዱ ነገር ወጣቶቹ የቀድሞ ግንኙነታቸውን ትተው አዲስ ግንኙነታቸውን መጀመራቸውን ነው። የሰርጉ ስነስርዐትና አብሮት የሚሄደው ነገር ይህ መፈጸሙን ማረጋገጫ ነው። የሰርጉ የምስክር ወረቀትና የመንግስት ሕግ የቀደሞው የወላጅና ልጅ፤ የአሁኑና ወንድም ግንኙነት ተቋርጦ አዲስ ግንኙነት የባልና ሚስት ግንኙነት መጀመሩን ያመለክታል። የወላጆች፤ ዘመዶችና ወዳጆች በሰርጉ ላይ መገኘታቸውም ይህንን አዲስ ግንኙነት መፍቀዳቸውንና መቀበላቸውን ያሳያል። ከሰርጉ በኋላ አዲሶቹ ተጋቢዎች ከየትኛውም ግንኙነት በበለጠና በጠነከረ መልኩ የነሱ ወዳጅነት ጥብቅ መሆኑን ያመለክታል። ይህ ከሆነ በኋላ ከወላጆቻቸውና ከወዳጆቻቸው ጋር የነበራቸው የቀድሞው ዓይነት ግንኙነት ያቆምና በደረጃው ዝቅ ባለ የግንኙነት መልክ ይቀጥላል። በብዙ መንገድ ይህ መተው የሚጀምረው

የሰርጉ እለት ሳይሆን ከዚህ ቀደም ብሎ ወጣቶቹ ልብ ለልብ በመፈላለግና በመፈቃቀድ ደረጃ ባሉ ጊዜ ነው። በእርግጥነታቸው ወቅት ፍላጎታቸውና ምኞታቸው ሁሉ ከሚወዱት ጋር አብሮ መሆን ነው። ስለዚህ በሰሜታቸው ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ከቤተሰቦቻቸው እየራቁ በትዳር ለመጣመር የወሰኑትን እየቀረቡ ይሄዳሉ ማለት ነው። ቁሳዊ (ማቴሪያል) በሆነ መንገድ ለምሳሌ እንደ ምግብ፣ ልብስና መጠጊያ በመሳሰሉ ነገሮች በወላጆቻቸው ላይ ይደገፋል ይሆናል ሲያገቡ ግን ይቆማል። ራሳቸውን ችለው የሚኖሩ ወጣቶች እንኳን ቢሆኑ በወላጆቻቸው ላይ የሚደገፉባቸው ብዙ ነገሮች አሉ። የሰርጉ እለት የሚያመለክተው ይህ በሰሜትና በምኞት ቀደም ብሎ የተፈጠረ መለየትና ከሚወዱት ጋር መጣበቅ አፈሴሳዊና ሕጋዊ በሆነ መንገድ በግልጽ መፈጸሙን ነው።

ወጣቶች በጋብቻ ሲጣመሩ የሚተውት ወላጆቻቸውን ብቻ ሳይሆን ሌሎችንም በተለያዩ መንገድ የተወዳጁቸውንና የሚደገፏቸውን ሁሉ መሆን አለበት። የሚቀርቧቸው ዘመዶች፣ አብረው በመውጣትና በመግባት የሚያዘውትሯቸው ዘመዶች ሁሉ በደረጃ ዝቅ ብለው የትዳር ዓደኛ ከሁሉም በሚበልጥ ሁኔታ ቅድሚያ ወዳጅና ዓደኛ ይሆናል።

ወጣቶች ሁሉን ትተው ከትዳር ዓደኛቸው ጋር ሲጣመሩ የእምነት እርምጃ መውሰዳቸው ነው። ይህንን ማድረግ ሲችሉ ነው ከትዳር ዓደኛቸው ጋር እውነተኛ፣ ጥልቅ የሆነና ዘላቂ አንድነት የሚፈጥሩት። ልክ አብርሃም ከዘመዶቹ፣ ከሀገሩና ከቤተሰቡ እንደተለየና እግዚአብሔርን በማመን ወደማያውቀው ምድር እንደተጓዘ (ዘፍ 12)፣ እንዲሁ አዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት ይህ ጉዞአቸው የት እንደሚያበቃ ሳያውቁ አንዳቸው በሌላቸው ላይ ተደግፈው የትዳርን ጉዞ ይጀምራሉ። የሚያቁትንና የለመዱትን አካባቢና ሁኔታ ትተው ብዙ ወዳለመዱትና በሚገባ ወዳለወቁት መሄድ ትልቅ እምነትን ይጠይቃል። መለየቱ ቀላል ሳይሆን ይችላል። ትልቅ እምነትን ድፍረትንና ቆራጥ ውሳኔን ይጠይቃል። አንዳንዴ ከሰርጉ በፊት በሚጋቡ ሰዎች ውስጥ የሚፈጠር ፍርሃትና ስጋት ይህንን የሚያመለክት ነው።

ከችግር ለመሸሽ ብሎ ማግባት

መተው ማለት ትቶ መሸሽ አይደለም። ብዙ ወጣቶች የሚያገቡት ወላጆቻቸው ከሚያደርሱባቸው ግፍ ለመገላገል ወይም በውስጣቸው የሚፈጠረውን የወሲብ ፍላጎት ቶሎ ለማብረድ ሲሉ ነው። ይህ ከላይ ያየነው ዓይነት መተው ሳይሆን መሸሽ ነው። እንዲህ ዓይነት ሰዎች ጋብቻን የሚያቻኩሉት የጋብቻ ሚስጥር ስላልገባቸው ነው። የነሱ ግፊት «መቼ አግብቼ ከዚህ — ተገላግቼ» የሚል ነው። እንዲህ ዓይነት ፍላጎታቸውን ከሚቋቋም ለምሳሌ «ቅድሚያ ማድረግ ያለባችሁ ነገር አለና ዘግቼ» ወይም «ትክክልና ጤነኛ አይመስለኝምና ይቅርባችሁ» ወዘተ የሚላቸውን ሁሉ ይቀየማሉ ወይም ይሸሻሉ። በወላጆችና በልጆች በቤተክርስቲያን መሪዎችና በተጋቢዎች ወይም በዓደኞች መሃል የሚነሱ

ጠቦችና ቂሞች ይህንን ይመለከታሉ። ይህ እንግዲህ ጋብቻንም ሆነ የትዳር ዓደኛን ከችግር መሸሻ እንጂ በሱነቱ (በሷነቷ) ከመፈለግና አብሮ ለዘለቄታው ከመኖር የሚመነጭ ፍላጎት አይመስልም። ብዙ ጊዜ በዚህ ዓይነት በችላና ዓላማን ባላገናዘበ ሩጫ የሚፈጸም ትዳር ስኬታማ አለመሆኑ ብቻ ሳይሆን አንደኛው ወገን ሌላውን የሚጨቁን ወይም በትዳሩ የማይታመን ይሆናል።

ወጣቶች ማወቅ ያለባቸው ከወላጆቻቸው ጋር ጤነኛ ግንኙነት ባይኖራቸውና ወላጆቻቸው ቢከብዱባቸው መሆን ያለበት ችግሩን መፍታት እንጂ ትዳር በመያዝ መሸሽ አይደለም። ምክንያቱም ችግሩ ተከትሎ ይመጣልና ነው። ወላጆቹ የሚጨቁኗትና የሚበድሏት ወጣት ስታገባ ጨቋኝ ልትሆን ትችላለች።

ከዚህ ሌላ አንዳንድ ወጣቶች የቀድሞ ግንኙነታቸውን ለመተው ዝግጁ ሳይሆኑ ትዳር ይጀምራሉ። ይህ ለትዳራቸው እጅግ ከባድ ፈተና ይሆናል። ይህ የሚሆነው ብዙ ካለመብሰልና ከወላጆች ተለይቶ ለመኖር በቂ ዝግጅትም ሆነ ጥንካሬ ስለሚጠፋ ነው። አንዳንዴ ወጣቶች በቂ ዝግጅት ሳያደርጉ ከቤተሰብ ጫና ለመሸሽ ብቻ፣ ሌላ ጊዜ ደግሞ ከወላጆች ግፊት የተነሳ ልጆቹ ትዳር ለመያዝ ሳይዘጋጁ ወይም በእድሜ ሳይበስሉ ይዳራሉ። በእርግጥና ምክንያት የሚመጣውን ሀፍረት ለመሸሽ የሚደረግም የተጣደፈ ጋብቻ ከዚህ ጋር የሚደመር ነው። አንዳንዴ አንዳንድ ሰዎች ከሚሰማቸው የብቸኝነት ስሜት የተነሳ ወይም ሌላው ሰላደረገው ብቻ ብዙም ስለትዳር ነገር አውጥተው አውርደው ሳይሆን እንዲሁ በሰሜት ተነሳስተው ያገባሉ። እንዲህ ዓይነት ሰዎች የሚያገቡትን ሰው ወደው ወይም ወደዋት ሳይሆን እንዲሁ ካለባቸው ጫና የተነሳ ብቻ ያገቡና በትዳር ውስጥ ለሚፈጠር ከፍተኛ ቀውስ ምክንያት ይሆናሉ። አንዳንድ ሰዎች የትዳር ዓደኛቸው በሞት ይለይና ወይም እርግጥነታቸው በድንገት ይፈርስና በቂ ማገገሚያና ማሰቢያ ጊዜ ሳያገኙ ፈጥነው ወደትዳር ያመራሉ። ለዚህ ዓይነት ሰዎች ትዳር ካለባቸው ችግር መሸሻ እንጂ በርግጥ ይሁነን ብለው አስበውና ተማክረው የማያደርጉት ይሆናል። እንዲህ ዓይነት ሰዎች ማድረግ ያለባቸው በመጀመሪያ ካሉበት ሁኔታ ነጻ ለመውጣት ጊዜ መውሰድ እንጂ ትዳርን ያህል ከባድ ቀንበር ለመሸከም መነሳት የራሳቸውንም ሕይወት አበላሽቶ የሌላውንም ሕይወት ችግር ውስጥ ይከታሉ። የጋብቻ አማካሪዎችም እንዲህ ዓይነት ሰዎች ሲያጋጥሟቸው ጋብቻውን እንዲያዘገዩና በሌላ መንገድ እንዲረዱቸው መጣር አለባቸው።

፫ መጣበቅ

የመተው መሰረታዊ መነሻ ከትዳር ዓደኛ ጋር ለመጣበቅ ነው። የሰርጉ ዝግጅትና ሌሎች ነገሮች ሁሉ ወደዚህ የሚያመሩ ናቸው። መጣበቁ የሚጀምረው የሰርጉ እለት ነው። መለየት ከመጣበቅ የሚለየው መለየት በየግል የሚደረግ እርምጃ ሲሆን መጣበቁ ከትዳር ዓደኛ ጋር ባንድነት

የሚሆን ነው። መጣበቅ በአንድነት መኖር ማለት ሳይሆን ትዳርን ለመገንባትና ለመንከባከብ የየግል አስተዋጽኦ ማድረግን አጥብቆ ይጠይቃል። እያንዳንዳቸው እንደችሎታቸው፣ ስጦታቸውና እውቀታቸው የኑሮን ቀንበር በመከፋፈል አብረው ለመሰረቱት ትዳር ይሰራሉ። ይህ ለምሳሌ ስለግንኙነታቸው፣ ስለንብረታቸው፣ ስለዘመድና ወዳጆቻቸው ተቀምጠው በመወያየት ይወስናሉ። አብረው የሚያጠፉት ጊዜ፣ ሰዎችን የሚያስተናግዱበት ሁኔታና ወቅት፣ የቤቱን ሥራ ተከፋፍለው የሚሰሩበት ሁኔታ፣ ለወደፊት ትዳራቸውን ስለሚያሳድጉበት መንገድ ሁሉ በመነጋገር ወደውሳኔ ላይ ይደርሳሉ። አንዳንዱ ሰው እንግዳ ማስተናገድ ይሆንለታል ሌላው የተጠየቁትን ማድረግ እንጂ ካልተናገሩት አይናገርም። እንዲህ ዓይነት ሰዎች በትዳራቸው ውስጥ ምን ምን ድርሻ ሊኖራቸው እንደሚችል መገመቱ አያስቸግርም። አንዳንድ ተጋቢዎች ቢጣሉ ምን ምን እንደሚያደርጉ ቀደም ብለው በደህናው ጊዜ ይሰማሉ።

ከዘመኑ ሂደት ጋር የመጣ ለውጥ

የትዳር ይዞታ መሰረታዊ ነገሩ ባይለወጥም አያያዙና አሰራሩ ግን እየተለወጠ ነው። ቀደም ባለው በወላጆቻችን ዘመን የነበረው የትዳር ይዞታ የማሕበሩን ስርዐትና ወግ ለማስጠበቅና ልጆች የሚያድጉበትን ሕጋዊና አስተማማኝ ሁኔታ መፍጠር ውርስ የሚተላለፍበትን መንገድ፣ ንብረት የሚጠበቅበትንና ባህልና ልማድ የሚተላለፍበትን መንገድ የሚረዳ ነበር። ዛሬ ግን የተጋቢዎቻችን የየግል ፍላጎትና ስሜት ለማርካትና ለመጠበቅ ወደሚያመች መልኩ እየተለወጠ ነው።

ባህላዊው ጋብቻ ቤተሰብንና ዝምድናን በማስፋት፣ በማያያዝና በማጠናከር የሕብረተሰቡንና የፖለቲካውን ሁኔታ ጠብቆ የማኖር ይዞታ አለው። የሕብረተሰቡም ሆነ የቤተሰቡ ታሪክ ተጠብቆ የሚተላለፈው በዚህ መልኩ ነው። ባል በቤተሰቡ ውስጥም ሆነ ቤተሰቡን ወክሎ በማሕበረሰቡ ውስጥ ከፍተኛ ስፍራ አለው። የቤተሰቡ ንብረትና ጥበቃ ሁሉ በርሱ ስር ነው። ሚስት ከባሏ ስር ሆና በቤት ውስጥ ኃላፊነትን በመውሰድ ልጆችን በማሳደግና የእርሻው ሥራ የሚካሄድበትን መንገድ ለማቃናት ምግብ በማቀበልና አነስተኛ እርዳታዎችን በማድረግ ትረዳለች። በሥራውም ዘርፍ ቢሆን ልጅ የወላጁን ሙያና ስፍራ በመከተል ወንዱ እንዳባቱ ሴቷ እንደ እናቷ መስለው ያድጋሉ።

እየተለወጠ የመጣው የጋብቻ ሂደት ግን በሁለቱ ተጋቢዎች ደስታና እርካታ ላይ የሚያርፍ ነው። በእርሻ ላይ ያተኮረ ሳይሆን በንግድ፣ በፋብሪካና በቢሮ ለራሳይ የተመሰረተ ነው። እርሻውም ቢሆን እንደ አባቶቻችን ደቦ ጠርቶ ጉልበት አሰባስቦ መስራት ሳይሆን በቴክኖሎጂ ተደግፎ በጣም ብዙ ሰው የሚሰራውን ሥራ በአንድ ግለሰብ ማከናወን እየተለመደ በመምጣት ላይ ነው። በሥራም ሆነ በመብት ጉዳይ የሴትና የወንድ ገደብ እዚህ ላይ ነው ከማንልበት ደረጃ ላይ እየደረሰን ነው። መንግስትም ቢሆን እንደ ቀድሞው በባላባትና መልክኛ ላይ መደገፉን

ትቶ ቋሚ ተቀጣሪ ሠራተኞችን በያካባቢው በማስማራት እንደ ፖለቲካ እምነቱ ለሕዝብና ለሀገር ይጠቅማል የሚለውን እያከናወነ ነው። ከዚህ የተነሳ መንግስትን ይደግፋል ተብሎ ይጠበቅ የነበረው ስርዐት በብዙ መልኩ እየፈራረሰ ነው።

ሕዝብ ከመጠን በላይ በተለያዩ ምክንያት ከቦታ ወደቦታ ስለሚዘዋወርም አንድ ልጅ ወላጆቹ ተወልደው ባደጉበት አካባቢ እርሱም አድጎ ኃላፊነትን ተወጥቶ መሞቱ ቀርቷል። እንግዲህ በጊዜ ሂደት ቀደም ብሎ ይታወቅ የነበረው ስርአትና ልማድ ሁሉ ተፈልጎም ሆነ ሳይፈለግ እየቀረ ነው። በሀገራችን በአጼ ሚኒልክና በአጼ ኃይለስላሴ የነበሩ ሰዎች ባህሉንና ወጉን ጠብቀው በመኖር ከአባቶቻቸው እንብዛም ለውጥ በሌለው ሁኔታ ይኖሩ ነበር። ዛሬ በሀገራችን ቀደም ብሎ በተጀመረው የፖለቲካ ለውጥና ነውጥ የተነሳ አባቶቻችን በጣሊያን ጊዜ እያሉ እንደሚነግሩን ታሪክ እኛ በተራችን በምኒሊክና በኃይለስላሴ ጊዜ እያልን የነበርንበትንና ያለፍንበትን ሁኔታ ለማያውቁ ልጆቻችን ከምናወራበት ጊዜ ላይ ደርሰናል።

የለውጡ መዘዝ

እነዚህ ለውጦች በቤተሰብ ላይም እጅግ ከፍተኛ ለውጥ አምጥተዋል። ቀድሞ በነገር አባትና በሽማግሌ ይፈጸም የነበረ ጋብቻ ዛሬ በቤተክርስቲያንና በመንግስት ድርጅት እየተፈጸመ ነው። ባህሉ የቤተሰብን የኑሮ ሁኔታ ከመወሰንና ከማስተካከል እየወጣና ወጣቶች ያዋጣናል በሚሉት በፈቀዱት ዘዴና የመኖሪያ አካባቢ ትዳራቸውን እየመሩ ነው። ችግር ቢፈጠርም የሽማግሌ ምክርና ውሳኔ የመጨረሻው ከሚሆንበት ደረጃ አልፏል። በጓዳኛ በአደባባይ ሥራም ቢሆን መገደቡ ቀርቶ ምግብ መስራት የሚችል ባል እንደ ክቡር ሙያና አስፈላጊ አስተዋጽኦ እየተቆጠረ መጥቷል። በዚህ መልኩ የወንድ ሥራና የሴት ሥራ የሚለው ገደብ በብዙ መልኩ ተነስቷል።

ይህ ለውጥ ባንዳንድ ሁኔታ በቤተሰብ ውስጥ ከፍተኛ ችግርም እያስከተለ ነው። ለዚህ ምክንያቱ፤

- (1) ብዙ ወጣቶች በባህላዊው ስርዐት ስላደጉ በውስጣቸው ለውጡን የመቀበል ልብ ቢኖራቸውም «ልማድ (ዘር) ከልጓም ይሰባል» እንደሚሉት በወላጆቻቸው ተቀርጸው አድገዋልና የወላጆቻቸውን ዓይነት ትዳር ለመኖር ይሳባሉ። ይህ በሴትም በወንድም ያለ ችግር ነው። አንድ ምሳሌ እንጥቀስ ለፍያ ከአባቷ ጋር መቀራረብ ኖሯት ያደገች ልጅ ናት። በሌላ በኩል አባቷ ቤተሰባቸውን የሚወዱ ቢሆኑም ጠያቂ የሌለባቸው የበላይ ነበሩ። ይህ ባንዳንድ በኩል አስተማማኝ ስርዐት በቤቱ ውስጥ እንዲሰፍን አድርጓል። ሁሉም ስፍራውን አውቆ ያድራል። ሰፍያ በነርስ ሙያ ከሰለጠነች በኋላ ያገባች ብትሆንም ባሏ ቤቱን እንዳባቷ እንዲያስተዳድር ትፈልጋለች። ሆኖም አባቷ እርሷን በፍቅር ቢይዟትም እናቷን ጨቀነው የሚያኖሩ

ሰለሆነ ባሏ ይህን ዓይነቱን ልማድ እንዳያሳያት ትሰጋለች። ሰፍቶ በእውቀት ደረጃ የዘመኑ ሰው ብትሆንም በኑሮ ደረጃ የባህሉ ተጽኖ አብሯት ሊኖር ችሏል። ባንጻንድ በኩል ባሏን የቤተሰቡ ባለሙሉ መብት አድርጋ ስትጠብቅ በሌላ በኩል ዘመኑ የሰጣትን መብት ደግሞ እንዲነፍሳት አትፈልግም። እንዲህ ዓይነቱ አንድ ወጥ ያልሆነ አመለካከት በትዳር ውስጥ ችግር መፍጠሩ አይቀርም።

(2) በቤት ውስጥ የባልና የሚስት የሥራ ድርሻ ክፍፍል፣ የአመራር ዘይቤ በዘመናዊው ጋብቻም ቢሆን ገና ትክክለኛ መልክ አልያዘም። በሙከራ ሂደት ላይ ያለ ይመስላል። ከዚህ የተነሳ ባልና ሚስት በትክክል ሊከተሉት የሚችሉት መመሪያ የላቸውም። ባንጻሩ በባህላዊው ጋብቻ በብዙ መቶና ሺ ዘመናት ሂደት ተያይዞ የመጣ ሰለሆነ ከሚስትና ከባል የሚጠበቀውን ጋላሬነት ለይቶ ለማወቅ አያስችግርም።

በአንድ ቤተሰብ ያጋጠመ ምሳሌ እንጥቀስ። አቶ ታደሰ በጣም የተግረና የዘመኑን የኑሮ ዘይቤ የተቀበለ ሰው ነው። ከባለቤቱ ከዘመናዊ ጋር ከተጋባ አንድ ዓመት ተኩል ሆኖታል። ታደሰ በትዳሩ ብዙ ገራ የሚገባው ነገር አለ። ባለቤቱን በቤት ውስጥ ቤት በመጥረግ፣ አልጋ በማንጠፍ፣ አልፎ አልፎ የሚችለውን ምግብ በመሰራት መርዳት ይፈልጋል። ሆኖም በትልቅናውም ሆነ በሙያው ክነት እንደ ባለቤቱ ትገና ፈጣን አይደለም። እሷ የተሻለ እንደምትሰራው አልፎ አልፎም እሱ በሚሰራው ባለመርከቷ እሱ የሰራውን መልሳ እንደምትሰራው ያውቃል። እርግፍ አድርጎ መርዳቱን እንዳያቆም «ዘመኑ በመረዳዳት የሚኖሩበት ነው» የሚለውን አባባል በአንድ ገብዣ ላይ ዳተኛ ወንዶችን ለመወረፍ ሲነገርና ሲሳቅ የሰማው ትዝ ይለዋል። ደግሞ አልሆነ ቢለው እንጂ ቢረዳ ከልቡ ይወዳል። በሌላ መልኩ ከዘመናዊ ጋር ልጅ በምትወልድበት ጊዜ ልጃቸውን የማሳደግ ሰፊ ጊዜ እንዲኖራት ስለወሰኑ እሷ ሥራ ልትተው እሱ ለቤተሰቡ የሚሆነውን ገንዘብ (ደምዘ) እንዲያመጣ ተስማምተዋል። ብዙ ጊዜውን ለሥራው ሰጥቶ ጠንክሮ ቢሰራ ሊሾምና የደምዘ እድገት ሊያገኝ ስለሚችል ዘመናዊ ሥራ ስታቆም የቤተሰቡን ወጪ በሚገባ ለመሸፈን እንደሚችል ያውቃል። ስለዚህ ከቤት የሚያደርገውን አስተዋጽኦ ቀንሶ ብዙ ጊዜውን ለሥራው መስጠት ይፈልጋል። ታደሰ ምን እንደሚያደርግ ገራ ገብቶታል። የሚመክረው በጣም ይፈልጋል ወደት መሄድ ይችላል? ባለቤቱም ብትሆን ይህ ነገር እንደት መሆን እንዳለበት የሚመክራት ትፈልጋለች።

መተወና ለውጥ

መጣበት ከላይ ያየውን የሕብረተሰብ መለወጥ ተከትሎ የተለያየ መልክ አለው። በባህሉ ባልና ሚስት አንድ ሲሆኑ ያካባቢውን ልማድ በተከተለ መንገድ ሰለሆነ ምን እንደ ሚጠበቅባቸው ያውቃሉ። ባል የቤተሰቡ የወላይ መሪ ነው። ከውጭ በመሰራት ለቤተሰቡ ኑሮ የሚሆኑ ነገሮችን

ያቀራርባል። ሚስት የባሏ ረዳት በመሆን በቤት ውስጥ ባለው ትረዳለች። በዘመናዊው ጋብቻ ይህ የለም። ሁሉም ነገር ተስማምተውና ተግባብተው የሚያደርጉት ነገር ነው። ባንጻንድ በኩል ይህ የባል ወይም የሚስት የሥራ ድርሻ ነው የሚሉት የለም።

በባህላዊው ጋብቻ ባልና ሚስት በቤትና በውጭ የሚኖራቸው የሥራ ድርሻ በሚገባ ስለተገለጠ ሁለቱም የሚጠበቅባቸውን አድርገው ከተገኙ ደስተኞች ናቸው። በትዳራቸው ውስጥ ፋክክር የሚባል ነገር የለም። በሌላ በኩል በዘመናዊው ጋብቻ ባልና ሚስቱ ያላቸው ግንኙነት ዋናው ነገር ነው። በትዳራቸው ውስጥ ተግባቦት (ኮምፒኬሽን)፣ ተወያይቶ ችግርን መፍታት ወይም የሚሰሩትን መወሰን እጅግ አስፈላጊ ነው። ከዚህ የተነሳ በትዳራቸው ደስተኛ እንዲሆኑ የሥራ ድርሻ መከፋፈል፣ አብረው የሚኖሩበትን ስርዐትና ደንብ ማውጣት፣ ግንኙነታቸውን የሚያዳብሩ ነገሮች ለምሳሌ አብሮ ወጣ ገባ ማለት፣ መገባበዝ፣ ስጦታ መለዋወጥ፣ በፍቅር መነጋገር ወዘተ የመሳሰሉትን ነገሮች ማዳበር አለባቸው።

በባህላዊው ጋብቻ በማሕበረሰቡ፣ በቤተ ክርስቲያን፣ በመንግስት የሚጠበቅባቸውን ካደረጉ ጩዋና የታፈሩ ሆነው ይታያሉ። አመጸኛና ክፉ የሚያሰኘው ይህንን አሻፈረኝ ማለት ነው። በዘመናዊው ጋብቻ ወሳኙና ለትዳራቸው መጽናትና መፍረስ ተፈላጊው ነገር የሁለቱ ተግባብቶ መኖርና መቀባበል ነው።

መጣበቅ በብዙ ቤተሰብ ውስጥ እጅግ ከባድና የችግር ምንጭ ነው። ምክንያቱም ለመጣበቅ አንድ ሰው የግል ነጻነትና ችግርን በማስተዋል የመፍታትን ብልህነት ይጠይቃልና ነው። በትዳር የሚነሳ ችግር ወደመለያየት የሚያደርሰው አንድም በኩርፊያና ግዴላሽ መሆን ሲሆን ሌላው ችግር እንዳይነሳ አለቅጥ የምናደርገው ጥንቃቄ ነው። በትዳር ውስጥ ወይይት ማድረግ ማለት በአክብሮት መቀባበል፣ ችግር እንዳለ አውቆ በልብ ሰፊነት ተወያይቶ ለመፍታት ፍቃደኛነትንና የራስን ጥፋት ለመሸፋፈን ወይም ምክንያት በማብዛት ላለመቀበል መሸሸን አለመፈለግን ይጠይቃል። መወያየት ማለት ሌላውን ሰው ማቃለል ወይም ትችትና ንትርክ ማለት አይደለም።

ለሰርገኞች ማሳሰቢያ

ሰርገኛው ልብ ይበል

1. አንዳንድ ወጣቶች በጋብቻቸው እለት የሚሰጠው ትምህርት ስለሰርገኛው መሆኑ ቀርቶ ስለደህንነት እንዲሆን ይፈልጋሉ። ይህ ከጥሩ መንፈስ የመነጨ ቢሆንም ማወቅ ያለባቸው ጊዜው የሰርገኛው (የጋብቻ) እንጂ የወንጌል ስርጭት ቀን አለመሆኑን ነው። የታደሙት ሰዎች የእግዚአብሔር ቃል ስለትዳር የሚለውን ቢሰሙ ብዙ ሊማሩ ይችላሉ። ደግሞም የሰርገኛው ቀን የሚሰጠው ትምህርት ወጣቶቹ ትዳር የሚጠይቀውን ጋላፊነትና መብት ከእግዚአብሔር ቃል መስማትም ሆነ በአደራ መቀበል አለባቸው።
2. ከሰርጉ በኋላ አነስተኛ የኮከቱል ግብዣ ማድረግ እየተለመደ በመምጣት ላይ ነው። ይህ ተጋባዦች ለወጣቶቹ ያላቸውን ምኞት ለመግለጽ እድል ይሰጣል። ይህ እንግዲህ የገንዘብ አቅምን ባገናዘበ መልኩ መደረግ አለበት እንጂ እነኮሌ እንደዚህ አድርገውታልና እኔም ላድርገው ብሎ መነሳሳት የተሳሳተ ሃሳብ ነው። አንዳንዶች ከኮከቱል ግብዣው ሌላ ድግስ ከሰርጉ ቀደም ብለው ወይም ከሰርጉ በኋላ ያደርጋሉ። አሁንም ይህ ወጣቶቹን በሰሜታዊነትና በግብታዊነት ውስጥ ከት በኋላ ትዳራቸውን የሚሳዳ ወጪ እንዳይሆን መጠንቀቅ ነው። የሰርገኛው ዋናው ነገር ድግሱ ሳይሆን በእግዚአብሔር ፊት ወጣቶቹ የሚገቡት ቃል ኪዳን ነው።
3. የፎቶግራፍ ነገር ቅጥ እያጣና ፉክክር እየበዛበት የመጣ ይመስላል። ቪዲዮም ሆነ ፎቶግራፍ እንሺዎች ብዙ ገንዘብ ለማግኘት ሲሉ የማያስፈልግ የጊዜ፣ የፕሮግራም፣ የወጪና የስነስርዐት መዛባት ከፍተኛ ቀውስ እየፈጠሩ ነው። ባንዳንድ ሰርገኛ ላይ ቪዲዮ (ፎቶግራፍ) የሚያነሱ ሰዎች ካልተዘጋጁ የሰርጉ ስነ ስርዐት መሃል ላይ እንዲቆም ይደረጋል። ከዚህ ሌላ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚፈጥሩት ግርግር ቤቱን የእግዚአብሔር ቤት፣ ስነስርዐቱ መለኮታዊ፣ የሰርጉ ዓላማ ቅዱስ መሆኑን እንዲስት ያደርጉታል። በዚህ አንጻር አንዳንድ ቤተ ክርስቲያናት እርምጃ እየወሰዱ ይገኛሉ። በምእራቡ ዓለም ፎቶ ግራፍ እንሺዎች አንድም አንድ የተወሰነ ስፍራ ይዘው እስከ ስነስርዐቱ ፍጻሜ ሳይዘዋወሩ ይቀርጻሉ አልያም ከስነ ስርዐቱ በኋላ ሰው የኮከቱል ግብዣ ሲያደርግ ከቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር ወደቤተ ክርስቲያን ተመልሰው በመግባት አንዳንድ ቀድሞ ሊያደርጉ ያልቻሉትን ነገሮች ይቀርጻሉ።

4. አንዳንድ ወጣቶች ከሰርጉ ስነስርዐት በኋላ በምእራቡ ዓለም እንደተለመደው ብቻቸውን ከከተማ ውጭ ወጣ ይላሉ። ይህ ባህላዊውን የትዳር ሂደት ባይከተልም ወጣቶቹ ፍቅራቸውን ያለታዛቢና ያለከልካይ ወይም ዘመድና ወዳጅ ግርግር በማይፈጥርባቸው ሁኔታ ይወጣሉ። ይህ በአዳምና በሄዋን ሰርገኛ ፍጻሜ በኋላ የተጠቀሰውን መለኮታዊ ቃል ያሳስባል። «አዳምና ሚስቱ ሁለቱም እራቁታቸውን ነበሩ፤ አይተፋፈሩም ነበር።» (ዘፍ 2:25)። አንዳንድ ጸሐፊዎች ይህንን ወቅት የመግባቢያ ወይም የመዋሀጃ ወቅት ይሉታል። በተለይ በወሲብ ቀደም ብለው ያልተጠላለፉ ተጋቢዎች ይህ ጊዜ በወሲብም ሆነ ከዚያ ላቅ ባለ ሁኔታ ለመተዋወቅና ለመዋሀድ ትልቅ እድል ይፈጥርላቸዋል። ይህ ጊዜ አጭር ቢሆንም ወጣቶቹ ጨርሰው እንደማይተዋወቁ የሚገነዘቡበትና አንዱ ከሌላው ሁኔታ ጋር ውሐደትና መጋጠም የሚያደርግበት ጊዜ ነው። እንደ ባልና ሚስት ያላቸውን ስፍራ፣ አንዱ የሌላው ረዳት የሚሆንበትን መንገድ፣ ለዘለቄታው እንዴት አብረው እንደሚኖሩ ብዙ ጠቋሚ ነገሮች አሉት። በዚህ የፍቅርን ጣእም ያለገደብ በሚቀምሱበት ወቅት ከአሁን በፊት ጨርሶ በማይተዋወቁበት ሁኔታ ይተዋወቃሉ። በዚህ ወቅት ከሚግባቡበትና ከሚዋሀዱባቸው ነገሮች መሃል ቀድሞ ያላደረጓቸው (ሀ) አንድ አልጋ ላይ አብረው መተኛት፣ አንድ መጻጻጃ ቤት ተራ ይዞ መጠቀም፣ (ለ) አንዱ በሌላው ፊት እርቃን መሆን፣ (ሐ) ምግብ ማዘጋጀት ወይም ተስማምቶ አዞ መብላት፣ (መ) ልማድና አመልን ተገላልጦ መተያየት (ሠ) አብረው ሊሰሩ የሚችሏቸውን ነገሮች መምረጥ (ረ) የአእምሮም ሆነ የሰውነት አቅም መፈታተሽ ወዘተ የመሳሰሉ ይገኙበታል።

ወጣቶቹ እነዚህን ነገሮች ያለ ዓደኛና ወዳጅ ታዛቢ ብቻቸውን ሊያደርጉ መቻላቸው በኋላ ወደዘላቂ ቤታቸው ሲመለሱ ጥሩ መግባባትም ሆነ አንዱ ከሌላው ምን እንደሚጠብቅና የራሱም ስፍራ በትዳር ውስጥ የት ሊሆን እንደሚችል ይገነዘባል። ይህ በትዳር ሕይወት አንዴና ለመጨረሻ የሚሆን ስለሆነ ጊዜን ወጪን፣ የሚደረጉ ነገሮችን ወዘተ ቀደም ብሎ ማቀድ ያስፈልጋል። በተለይም እንዲህ ዓይነቱ ጉዞ ከለመዱትና ከሚያውቋቸው ሰዎች ወጣ ብለው የሚያደርጉት ከሆነ ያለታዛቢ አቅማቸው በፈቀደው መጠን ወጪያቸውን ተምነው ሊያቅዱ ይችላሉ። በብዙ መንገድ ከወጪም ሆነ ከሰሞኑ ግርግር አንጻር ከሰርጉ በኋላ በቀጥታ ወደመኖሪያ ቤታቸው ከመግባት ወጣ ማለቱ ይረዳል።

በሰርገኛ ዕለት ወጣ የማለቱ ጥቅም

ተጋቢዎቹ ከሰርጉ እለት ጀምሮ ወጣ ማለታቸው ሌላው የሚረዳው በባህል የተለመደውን የ«ጉሮ ወሽባዬን» ልማድ ለማስወገድ ነው። በባህላችን

በሰርጉ ማግስት የልጅቱ ክብረ ንጽህና መጠበቅና በሰርጉ እለት ከባሏ ጋር በሚኖራት የግብረ ስጋ ግንኙነት ይህንን ማስመስከር አለባት። በብዙ አካባቢ ልጅቱ ከነክብሯ ተገኝታ በማግስቱ በርሷ ደም የተነከረ መሀረብ ለቤተሰቦቿ ካልታየ ጋብቻው አይጸናም። ይህ ባንዳንድ መንገድ ለጋብቻው ጽናት ዋጋ ቢሰጠውም በብዙ መንገድ የጋብቻውን ዘላቂነት ሊጎዳው ይችላል። ለምሳሌም የሚከተለውን ልብ እንበል።

- (1) በሰርጉ ምሽት ይህንን ገድል ለመፈጸም ተብሎ ልጅቱ አላግባብ ጉዳት ሊደርስባትና በወደፊት የጋብቻ ኑሮዋ ላይ ጠባሳ ሊያሳድር ይችላል።
- (2) አንዳንድ ወንድ ክብረ ንጽህናን ለመውሰድ በወቅቱ አቅም ሳይኖረው ይችላል።
- (3) የወሲብ ጉዳይ በግልጽ የሚደረግ ነገር ሳይሆን ባልና ሚስት በሚኖራቸው የግልና ሰዋራ ስፍራ ሲደረግ የሚሰጠው እርካታና ውሀደት ጥሩ ነው። በሰርጉ ምሽት ሰው ሁሉ የሚሆነውን ሁሉ ጀርባውን አቅንቶ ስለሚጠብቅ ሙሽሮቹ ይህንን ሰው ለማስደሰት ተብሎ የሚደረግ ነገር ባግባቡ ሳይደርጉት ይችላሉ። አንዳንዴ ከዚህ ጋር ተያይዞ የሚመጣው ጉዳት እጅግ ከባድና በሀኪም እርዳታ ብቻ የሚስተካከል ሊሆን ይችላል።
- (4) ክብረ ንጽህና በተፈጥሮም መንገድ ሳይኖር ይችላል። አንዳንድ ወጣት ሴቶች ማህጸናቸው ክፍት ሆነው ሊወለዱ ሲችሉ አንዳንዶች ደግሞ በሥራ ጫናና በተለያዩ ምክንያት ማህጸናቸው ሊከፈት ይችላል። አንዳንድ ሴቶች ከጋብቻ በፊት በቅርብ ዘመድ ሊደፈሩና በቤተሰብ የሚመጣውን ችግር በማሰብ ጉዳታቸውን ሳይናገሩ ይችላሉ። ሌሎችም በውጭ ሰዎች ሊደፈሩ ይችላሉ።
- (5) በትዳሩ ጅማራ ንጽህናዋን ማስመስከር ያለባት ሴቷ ብቻ ላትሆን ወንዱም መሆን ነበረበት። ባህሉ ለወንድ መባለግ ግዴላሽ ሲሆን በሴት ላይ ግን ጨካኝ ነው። ከዚህ የተነሳ በክርስቲያን ጋብቻ ይህ በማስተዋል ሊወሰድ ይገባል።
- (6) ወጣቶቹ በሰርጋቸው ምሽት ወጣ ቢሉና ከረም ብለው ቢመጡ እንዲህ ዓይነቱን በሁለቱም ላይ ተጽኖ ከሚያሳድር የባህል ጫና ሊላቀቁ ይችላሉ።
- (7) የቤተ ክርስቲያን መሪዎችም ሆኑ ሌሎች አግባብ ያላቸው ሰዎች እንዲህ ዓይነቱን ትዳርን ከመጥቀም ይልቅ ለዘለቄታው ሊጎዳ የሚችልን ባህል ቀደም ብለው ማስተማርና ቤተሰቦችም ይህንን ከመጠባበቅ እንዲቆጠቡ እንዲሉ ቢደረግ የተሻለ ነው።

ሰርግን የሚከለክሉ ነገሮች

ቤተ ክርስቲያን ሰርጉ በተባለው ቀን እንዳይፈጸም ወይም ጨርሶ እንዳይደረግ የማድረግ መብት አላት። ሆኖም ለዚህ በቂ ምክንያቶች ሊኖራት ይገባል። እጮኛዎቹ በየግል በሌላው ላይ የሚያዩት አንዳንድ

ለትዳር የማያመች ወይም እነሱ ሊቀበሉት የማይችሉት ምክንያት ካላቸው ነገሩን ለማጥፋት ጊዜ መውሰድ ብቻ ሳይሆን ጨርሰውም እጮኝነቱን ሊያቋርጡ ይችላሉ። በሌላ በኩል ቤተ ክርስቲያን ስነስርዐቱን ማስፈጸም መከልከል ትችላለች ሆኖም እጮኛዎቹ በግላቸው ትዳር እንዳይመሰርቱ ማድረግ አትችሉም። የቤተ ክርስቲያን መብት እንደ እግዚአብሔር ቃል በሚኖሩና በሚታዘዙት ልጆቿ ላይ ብቻ ነው። ከዚህ ቀጥሎ እጮኝነት እንዲዘገይ ወይም ጨርሶ እንዲፈርስ ሊያደርጉ የሚችሉ ተጨማሪ ምክንያቶችን እንመልከት።

- በቤተ ክርስቲያን የሚሰጠውን የጋብቻ ትምህርት ለመቀበል በቂ ጊዜ አለመኖር ወይም ፍቃደኛ አለመሆን
- መንግስት በደነገገው መሰረት ትዳር የመጀመር ዕድሜ በቂ ሳይሆን ሲቀር
- ልጅቱ ያረገዝች ከሆነ። አንዳንድ ወጣቶች ወደትዳር የሚገቡት በማይገባ ግንኙነት ወድቀው የሚደርስባቸውን ተቃውሞና ውግዘት በመፍራት ሊሆን ይችላል። ይህ ትዳርን ለመጀመር በቂ ምክንያት ስለማይሆን ቤተ ክርስቲያን ስርዐቱን ላለማስፈጸም ወይም ላለመተባበር ትችላለች። እንዲህ ዓይነቱን ጉዳይ ቤተ ክርስቲያን የምታጣራበት አንዱ መንገድ ከሰርጉ ቀን ብዙ ወራት በፊት እጮኛዎች መቼ እንደሚጋቡ እንዲያስታውቁ በማድረግ ነው። አንዳንድ ቤተ ክርስቲያን በወጣቶቹ ሁኔታ ግራ ከተጋቡ ወጣቶቹ ከሆስፒታል የጤና ማረጋገጫ እንዲያመጡ ይጠይቃሉ።
- ባንዳንድ ሁኔታ በወጣቶቹና በወላጆቻቸው መሃል በሚፈጠር ችግር ጣልቃ ለመግባት የሚያስችል ጊዜ ለማግኘት
- ቀደም ብለው በትዳር የነበሩና ሕጋዊ የፍቺ ማረጋገጫ የሌላቸው። አንዳንድ ቤተ ክርስቲያን በምንም ምክንያት የተፋቱ ሰዎችን መልሰው አያጋቡም።
- ቀደም ብሎ በእጮኝነት የተያያዙት ሰው ካለና በአግባቡ ነገሩን ወደፍጻሜ ካሳደረሱ
- ጽድቅ የሳደለው አካሄድና ልማድ ካለ
- በእምነት የማይመሳሰሉ ከሆነ
- ከሁለት አንዳቸው ወይም ሁለቱም ከእምነት ወደኋላ ያፈገፈጉና በንስህ ያልተመለሱ ከሆነ
- ለቤተ ክርስቲያን ስርዐት ለንጂ ለክርስቲያናዊ አካሄድ ግድ የሌለው ሰው

የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋብቻንም ሆነ የጋብቻን ቃል ኪዳን ቀላል አድርገው የሚመለከቱ ሰዎችን ጨርሶ አያጋቡም። ምክንያቱም ቃል ኪዳኑም ሆነ ትዳር ራሱ በእግዚአብሔር የተደነገገ መሆኑና በእግዚአብሔር ፊት የምንገባውን ቃል ኪዳን በብዙ ማስተዋልና በፍርሃት ቃል ኪዳኑን ልንለው ስለሚገባን ነው (መክ 5:4)። ከዚህ የተነሳ የጋብቻ

ቃል ኪዳንን ምንነት ወጣቶች በሚገባ እንዲያጠኑና ትርጉሙንም እንዲረዱ ይፈልጋሉ።

ለትዳር መጽናት የሚያስፈልጉ ነገሮች

አዲስ የተጋቡ (የሚጋቡ) ባልና ሚስትን ለትዳር ሕይወታቸው አስተዋጽኦ የሚያደርጉ ሰፊ ክርስቲያናዊ ደጋፊዎች አሉ። እነዚህ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በተለያዩ መንገድ የተዋቀሩና ለየትኛውም ትዳር አስተዋጽኦ ሊያደርጉ የሚችሉ ደጋፊዎችን ቀጥሎ እንመልከታቸው።

1. የቤተ ክርስቲያን መሪዎች። እነዚህ ለትዳር ጽናት በሁለት መንገድ ትልልቅ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ይህም፡-

(ሀ) እግዚአብሔርንና ቤተ ክርስቲያንን (ማሕበሩን ስለሚወክሉ) ነው። የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በቅንነትና በታማኝነት በእግዚአብሔር ስም ሰዎችን ለማገልገል ራሳቸውን የሰጡ (የቀደሱ) ናቸው። ከዚህ ሃላፊነታቸው አንጻር ምክር መመሪያና እንዳስፈላጊነቱ ተግባር በመስጠት ወጣቶች ለመጋባት ካሰቡበት ቀን ጀምሮ እስከ ሰርጋቸውና ከዚያም በትዳር ሕይወታቸው ብዙ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ከዚህ ጋር ማስተማር፣ መመሪያ መስጠት፣ ባስፈላጊና አስቸጋሪ በሆኑ ሁኔታዎች ማገዝና በጸሎት በመማለድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። እነዚህን ነገሮች ሊያደርጉ የሚችሉትም ከእግዚአብሔርና ከቤተ ክርስቲያን ከተቀበሉት አደራ፣ ካላቸው ልምምድና በተለያዩ መንገድ ከተማሩት ትምህርትና ከወሰዱት ስልጠና እንዲሁም ራሳቸው ይህንን ኃላፊነትና ሽክም ለመቀበል ከመፈለጋቸው በመነሳት ነው።

(ለ) የእግዚአብሔርን ቃል በማስተማርና ሌሎች ለትዳር መዳበር አስተዋጽኦ የሚያደርጉ ቡድኖችንና መሳሪያዎችን ማቀራረብ ናቸው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ትዳርን ለማዳበር የሚረዱ እጅግ ሰፊ ክፍሎች አሉ። ለምሳሌም የመማሪያ ጽሁፎች፣ አብረናቸው ልንወያይና ልንመካከር የምንችል ቡድኖች፣ በእድሜ የበለጸጉና በትዳር ኑሮአቸው ምሳሌነት ያላቸው ሊመክሩና ሊያግዙ የሚችሉ አዛውንቶች፣ በጸሎት ድጋፍ ሊሰጡ የሚችሉ ግለሰቦችና ቡድኖች ወዘተ ብዙ አሉ። አገልጋዮች እነሱ ካለባቸው ያገልግሎት ጫና የተነሳ በሁሉም ስፍራ መድረስና መርዳት ቢያቅታቸውም ከላይ የተዘረዘሩትን አጋዥ ቡድኖች በማሰለፍ አዲስ የተጋቡትንም ሆነ በትዳር ውስጥ የቆዩትን የእነሱን ድጋፍ የሚፈልጉትን ሰዎች ለመርዳት መቀናጀት ይችላሉ።

ከላይ በ«ሀና ለ» የተጠቀሱትን አገልግሎት ለመስጠትና ባገልግሎታቸው ፍሬአማ ለመሆን የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች የሚከተሉትን ሦስት ነገሮች አሟልተው ሊገኙ ያስፈልጋል።

- ♦ የራሳቸውን ትዳር በሚገባ በመንከባከብና በመያዝ ምሳሌ መሆን።
- ♦ የራሳቸውን ሕይወት ክርስቲያናዊ ስነምግባርና የእግዚአብሔርን ቃል በተከተለ መንገድ ማነጽ።

♦ ሰዎችን በሚያስተምሩበትና በሚመክሩበት መንገድ ያለማቋረጥ ጥናትና ስልጠና መውሰድ፤
የመሳሰሉት ናቸው። እነዚህን የማያደርጉ አገልጋዮች ጨርሶ ፍሬአማ ሊሆኑ አይችሉም።

2. መጽሐፍ ቅዱስ። መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ ምድር ለሚኖረን ጉዞችንና ለዘላለማዊ መኖሪያችን የሚሆን እጅግ አስፈላጊ የሆነ ትምህርት የሚሰጠን ከእግዚአብሔር የተሰጠን ቃል ነው። ይህንን በየትኛውም ደረጃ ለሕይወታችን እጅግ አስፈላጊ የሆነ የሕይወት ቃል በሚገባ ልናውቀውና ልንኖርበት ይገባናል። በተለይም ለትዳር ጉዞችን እጅግ አስፈላጊ መመሪያ ስላለው በየአለቱ ልናነበውና ከትዳር ጓደኞችን ጋር የሚለውን እየታዘዝን ለመኖር ራሳችንን ብናስገዛ ለግል ሕይወታችንም ሆነ ለትዳር ሕይወታችን እጅግ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ከላይ በተራ ቁጥር አንድ የጠቀስናቸው የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በትዳራችን ሊረዱንና ሊመክሩን የሚችሉት ይህንን ተከትለው ነው።

3. የጋብቻ ስነ ስርዐት። በቤተ ክርስቲያን የተጋባንበት ስነ ስርዐትና የገባነው ቃል ኪዳን ለትዳር ሕይወታችን እጅግ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። በዚህ ስነስርዐት ላይ ከፍ ብሎ የሚነገረውና የሚገለጠው እግዚአብሔር ሁለታችንን አንድ ለማድረግ እንደረዳንና አንድነታችንን በእርሱ እርዳታ እስከፍጻሚው እንደሚጸና ነው። ከዚህ ጋር ከሰርጋችን በፊት የሚሰጠን የመሰናዶ ትምህርትና ምክር የክርስቲያናዊ ትዳርን ምንነት እንድንረዳና ከትዳር ጓደኞችን ጋር እንደባልና ሚስት አብረን ስለምንኖርበትና ስለምንከተለው መመሪያ በሰፋት ያመለክተናል። በትዳራችን ውስጥ ስለምንኖርበት ሁኔታ ከሰርጋችን በፊትም ሆነ በሰርጋችን ወቅት የምንማረው ትምህርትና የምንፈጽመው ስነ ስርዐት በትዳር ኑሮአችን የእግዚአብሔርን ባርከት የምንለምንበት፣ በሰርጋችን እለት የተገኙ እድምተኞች ለእኛ ትዳር በኬት ጸሎትና ምክር እንዲያደርጉ የሚጋበዙበትና የእለቱ ደስታችን ብቻ ሳይሆን ዘላቂነት ባለው ሁኔታ ትዳራችን የሰላም፣ የደስታ፣ የባርከት እንዲሆን መልካም ጅማሬ የምናደርግበት ነው።

በትዳራችን ጅማሬ የጠራነውና የተማጠነው አምላካችን በትዳር ዘመናችን ሁሉ በሚደርስብን ውጣ ውረድ (የደስታና የሐዘን፣ የሕመምና የጤንንት እንዲሁም የማግኘትና የማጣት ሁሉ) አብሮን ሊሆን ከቃል ኪዳናችን ስንዛነፍ ደግሞ በቅዱስ መንፈሱ ወደንስህ ሊመልሰን ስናጠፋ ሊገስጸንና ተስፋ ስንቆርጥ ሊያበረታታንና አዲስ መውጫ መንገድ ሊሰጠን የሚችል ለእኛ እጅግ በጎውን የሚያሰብልን አምላካችን ነው።

4. ጸሎት። በእንግሊዝኛ «የሚጸልዩ ባልና ሚስት ረጅም ዘመን አብረው ለመኖር ዋስትና አላቸው» የሚል አባባል አለ። ጸሎት በክርስትና

ሕይወት እጅግ አስፈላጊ ሰፍራ አለው። ጸሎት «ከእግዚአብሔር ጋር መነጋገር» ማለት ነው። እንዲሁም ጸሎት እግዚአብሔር በሕይወታችን ጣልቃ እንዲገባ በሕይወታችን የሚሆኑ ነገሮች ሁሉ እንደእርሱ ፍቃድ እንዲሆኑ በመከራችንና በችግራችን እንዲረዳን የምንማጠንበት በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ከገባንበት ማጥ እንዲያወጣንና መልካሙን መንገድ እንዲያሰዝን የምንለምንበት ከባላጋራና ከሰይጣን ጥቃት እንዲጠብቁን እኛም ወደ ስህተትና ወደክፋት ወጥመድ እንዳንገባ (እንዳንሳብ) እንዲረዳን ፊቱን የምንሻበት መንገድ ነው።

በሌላ በኩል ስለጸሎት ማወቅ ያለብን የጸለይነውን ሆነን መገኘት እንዳለብን ነው። ንጉሡ ዳዊት «በልቤስ በደልን አይቼ ቢሆን ጌታ አይሰማኝም ነበር» አለ (መዝ 66:18)። በሀገራችንም «ሳል ይዞ ስርቆት ቂም ይዞ ጸሎት አይሆንም» የሚባለው ለዚህ ነው። በትዳር ውስጥ እንደ ቤተሰብ በጋራ የሚጸለይ ጸሎት ችግርን ለመካፈልና በእግዚአብሔር ፊት ለማኖር እጅግ አስፈላጊ ነው። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች ጌታ ከእናንተ ሁለቱ በምድር በማናቸውም በሚለምኑት ነገር ሁሉ ቢሰማሙ በሰማያት ካለው ከአባቴ ዘንድ ይደረግላቸዋል።» ቢል የባልና ሚስትን ተስማምቶ መጸለይ የሚመለከት ነው ይላሉ።

5. ማሕበረ ምእመናን (የቤተ ክርስቲያን አባላት)። የቤተ ክርስቲያን አባላት ወጣቶችን ከመጋባታቸው በፊት በመጸለይ በመምከር በመቆጣጠር መልካሙን ነገር በማሳየት ብዙ ይረዳሉ። በሰርግም ጊዜ በማቴሪያልም ሆነ በመንፈሳዊ ጉዳዮች በመርዳት በመተባበር ምስክር በመሆን እንዲሁም ከሰርጉ በኋላ በማበረታታት በመምከር አብሮ በመሆን በሁሉም አንጻር ድጋፍና እንክብካቤ በማድረግ ይረዳሉ። በሀገራችን ሰርግ የግለሰብ ጉዳይ ሳይሆን በማሕበር የሚደረግ ነገር ነው።

እነዚህ ከላይ የጠቀስናቸው ለምስት እጅግ አስፈላጊ ነጥቦች ወደትዳር የሚመጡትንና የተጋቡትን ጤነኛ የትዳር ግንኙነት እንዲኖራቸው አስፈላጊ በሆኑ መንገዶች ይረዳሉ።

ክፍል 5

አብሮ መኖር

ምዕራፍ 20

በትዳር ውስጥ የሚከሰቱ ለውጦች

የትዳር የመጀመሪያዎቹ ዓመታት

ትዳር የሚጀምረው ለአቅመ አዳምና ለአቅመ ሂዋን የደረሱ ተቃራኒ ጾታ ያላቸው ወጣቶች በግል ፍላጎታቸው ተነሳስተው በስሜት (ፍቅር)፣ በአካባቢው ባህል፣ ሃይማኖትና ሕግ በመከተል፤ እድሜ ልካቸውን ተጣምረው ለመኖር፤ አንዳቸው ለሌላቸው ቃል በመግባት የሚፈጥሩት ግንኙነት እንደሆነ ቀደም ባሉት ክፍሎች መላልሰን አይተናቸዋል። ብዙ ተጋቢዎች መጋባታቸውን ለማሳወቅ በአደባባይ ድግስ ደግሰው ሰዎች በመጋባቸው ቃል ኪዳን በመግባት በሰርግ ይፈጽማሉ። አብዛኞቹ ተጋቢዎች ለመጋባታቸው ምስክር የሚሆን ያጋባቸው ባለስልጣን (ቤተ ክርስቲያን ወይም መንግስት) ማሕተም የተደረገበት የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል። ቃል ኪዳኑም ሆነ የምስክር ወረቀቱ በትዳራቸው ውስጥ ከመጋባታቸው በፊትም ሆነ በኋላ ያሏቸው ነገሮች ሁሉ ከሰርጉ በኋላ የጋራ መሆናቸውንና አንዳቸው ለሌላቸው ሁለቱም ለአንድ ዓላማ እንደሚኖሩ ያመለክታል።

ብዙ ሰዎች ለምን መጋባት እንደሚፈልጉ ሲጠየቁ «ስለ ምንፋቀር ነው» ይላሉ። ፍቅራቸውም አንዳቸው ለሌላቸው ያላቸውን ኃላፊነትና ዘላቂነት ባለው ሁኔታ አብረው ለመኖር ያላቸውን ፍላጎት የሚያመለክት ነው። ከዚህ የተነሳ ከሌሎች ግንኙነቶች ማለትም ከወላጅ፣ ዘመድና ጓደኛ ሁሉ የጋብቻ ግንኙነት የሚበልጥና ቅድሚያ የሚሰጠው ነው። ከየትኛውም ወዳጅነትና መቀበል አንጻር ጋብቻ ቅድሚያም ሆነ ብልጫ አለው። አንድ ሰው ለሌላው ሰው ያለውን ከፍተኛ ፍቅር የሚገልጠው እድሜ ልኩን ከዚህ ሰው ጋር ለመኖር በመፈለግ በጋብቻ ሲጣመር ብቻ ነው። በመሆኑም ጋብቻ የሁለት ወጣቶችን የትውውቅ ቅርርብና ፍቅር የሚለካ እርምጃ ነው። መሰረቱ ጥሩ መቀራረብና ፍቅር የሆነ ትዳር አንዱ ለሌላው ወሲብን፣ ገንዘብና ንብረትን፣ ግንኙነትን፣ ሚስጥርን ወዘተ በተመለከተ ከትዳር ጓደኛው ጋር እስከ እድሜ ልኩ በታማኝነትና በንጽህና ለመኖር የሚያበቃውን ብርታት ያገኛል።

የሰርጉ እለት የተጋቢዎቹን ሁኔታ እጅግ ልዩ በሆነ መንገድ ይለውጣቸዋል። በጋብቻቸው ስነስርዐት ላይ የቤተ ክርስቲያኑ መሪ ወይም

በመንግስት የተወከለ ባለስልጣን «ይህንን ሰው ታገቢዋለሽ?» «ይህችን ሴት ታገባታለህ?» ብሎ በየተራ ከጠየቀና ተጋቢዎቹ «አዎን» በማለት ከመለሱ በኋላ ባልና ሚስት መሆናቸውን ያውጃል። ይህ አዋጅ ከዚህ ሰዓት ጀምሮ ባልና ሚስት መሆናቸውን ከማጽናቱ በላይ በሕግ አንቀጻር አድራሻቸው አንድ መሆኑን ወይም በአባንድ ቤት መኖራቸውን እንዲሁም ከዚህ በኋላ እስካሁን ያላቸውም ሆነ ወደፊት የሚያፈሩት ቋሚም ሆነ ተንቀሳቃሽ ንብረት በሙሉ የጋራ መሆኑን ያመለክታል። በመካከላቸው የሚወለዱ ልጆችም የሁለቱም ኃላፊነትና እንክብካቤ የሚያስፈልጋቸው መሆናቸውንና ይህንንም ኃላፊነት ለመወጣት ሕጋዊ ግዴታ እንዳለባቸው ያስገነዝባል። በአጠቃላይ በሰርጋቸው እለት ባልና ሚስት መሆናቸው ሲታወቅ የሚከተሉት ለውጦች በግልም ሆነ በጥምር ወደ ሕይወታቸው ይገባል።

1. የጋብቻ ቃል ኪዳን የሚያመጣው ለውጥ
በአሪት ዘፍጥረት 2:24 ስለ ጋብቻ ከሚነግረን እጅግ አስፈላጊ ነገሮች ውስጥ ዋናዎቹ ሦስት ናቸው። እነዚህም መተው፣ መጣበቅና አንድ መሆን የሚሉ ናቸው። አንድ የእግዚአብሔር ሰው እነዚህን «መገንጠል፣ ለዘለቄታው መጋጠምና መዋህድ» በማለት ይገልጻቸዋል። እነዚህ ሦስቱ በጋብቻ ውስጥ ካልታዩ ጋብቻው ጋብቻ ሊሆን አይችልም። ብዙ የጋብቻ ችግሮች የሚፈጠሩት ከእነዚህ ከሦስቱ አንዱ ወይም ሁለቱ ሳይኖሩ ሲቀር ነው። ሳይጋቡ በወሲብ ፈተና የሚወድቁ ሰዎች ተጋቡ ማለት አይቻልም። ምክንያቱም በስጋ ቢዋሃዱም መተውና መጣበቅ የሚለውን ደረጃ አልፈጸሙም። ስለዚህ ሰዎቹ የዝሙትን ኃጢያት ፈጽሞ ይባላል እንጂ ተጋቡ አይባሉም። እግዚአብሔር አዳምንና ሄዋንን ከማጋባቱ በፊት ሄዋንን ከአዳም መለየት ወይም ማውጣትና ሴት አድርጎ መሥራት ነበረበት። ከዚያ በኋላ ነው ጋብቻው የተፈጸመው። በአሪት ዘፍጥረት 2:23ና 24 የተጠቀሰው ጥቅስ ባጭሩ የሚለን የሚከተለውን ነው።
 ል ስናገባ በወላጆቻችን ወይም በማንኛውም ሰው ላይ መደገፍን ማቆም አለብን።
 ፪ ባልና ሚስቱ በቃል ኪዳን ይጣበቃሉ። የጋብቻ ውሕደት የሚጀምረው ከዚህ ጀምሮ ስለሆነ ጸግመኛ መንጣጠል በሌለበት ሁኔታ ወይም ልዩነቱ (ሁለትነቱ) በማይታይበት መንገድ መኖር አለባቸው።
 ፫ አንድ ስጋ መሆን። ይህ ከወሲባዊ ግንኙነት ጀምሮ ያላቸውን አንድ ልብ፣ አንድ መንፈስና አንድ ስጋ መሆን የሚያመለክት ነው።

2. በግል ሕይወት ላይ የሚመጣ ለውጥ
በሰርጉና በሰርጉ ሰዎች የተለያዩ ሰዎች ለእናንተ ያላቸውን ፍቅርና አክብሮት ለመግለጥ የተለያዩ ስጦታዎች ይሰጣችኋል። ይህ አዲስና እንግዳ ለውጥ መጀመሩን ያበስርላችኋል። ይህ ሲሆን ስለ ራሳችሁ ያላችሁ አመለካከት መለወጥ ይጀምራል። አብዛኞቹ ሰዎች በሚያልፉበት የሕይወት መንገድ አልፋችሁ ስለ ሆነ ትዳር በመመስረታችሁ «ትክክለኛውን ነገር አድርጌአለሁ» የሚል የእርካታ ስሜት እንዲሰማችሁ ያደርጋችኋል። ባታገቡ ግን ሰዎችም ሆኑ እናንተ ራሳችሁን «ምንድነው ችግሩ?» ብላችሁ መጠየቃችሁ አይቀርም። አሁን ግን የትዳር ዓደኛችሁ ሊቀበላችሁ መቻሉና ዘላቂነት ባለው ኑሮ አብሯችሁ ሊኖር መምረጡ ስለ ራሳችሁ መልካም ስሜት እንዲሰማችሁ ያደርጋል። የእጮችን ጊዜ በትዳር በመጣመር አብረው ስለሚኖሩበት ጊዜ በማሰብና በማለም የተሞላ ነው። ጋብቻ ይህንን ሕልም ይቀይረውና የትዳርን እውነታ በመጋፈጥ እለት በእለት ከትዳር ዓደኛችን ጋር አብረን ሕይወትን የምንመራበትና አንዳንድ ምኞትና እቅዳችን እውነት አለመሆናቸውን የምንገነዘብበት ጊዜ ያደርገዋል። በየእለቱ ያላችሁ ግንኙነት እውነተኛ እናንተነታችሁን ግልጽ አድርጎ እንዲታይ ያደርገዋል። እንደማንኛውም ሰው ትእግስታችሁ ገደብ ያለው፣ ቶሎ የምትደክሙና መሰልቸት የሚታይባችሁ ሆናችሁ ትታያላችሁ።
 በትዳራችሁ ሂደት አብሮ የመኖርን የተፈጥሮ የሃይማኖት፣ የባህልና የመንግስት ሕግ ተከትላችሁ መኖር እንደሚገባችሁ ትረዳላችሁ። ከዚህ በኋላ የምታደርጓቸውም ሆነ የምታቅዷቸው ነገሮች ሁሉ ከሌላው ሰው ጋር ተማክራችሁና ተሰማምታችሁ የምታደርጉት ይሆናል። ቀድሞ በየግላችሁ ስትኖሩ ምናልባት ቀናችሁንና ጊዜያችሁን እንደፈቀዳችሁ ታቅዱ ከነበረ አሁን ያ ሁኔታ ተለውጦ ከስራ ወደቤት በጊዜ መምጣትና ማምሸት ማቆም፣ ተማክሮ ወጣ ገባ ማለት ይኖርባችኋል። በስራ ቦታ፣ በቤተ ክርስቲያንና ሰዎች በርከት ብለው በሚገኙበት ሁሉ ያገባ ሰው መሆን እንደሚገባው ሆናችሁ መገኘት ይጠበቅባችኋል። ከምታውቋቸው ጋር እንኳን ቢሆን እንደቀድሞው ማንኛውምን ርዕስ አንስቶ መሳሰቅና መላፋት ከናንተ የሚጠበቅ አይሆንም። እንደሚጠበቅባችሁ ባህሪያችሁን ማስተካከልና አንዳንድ ያገባ ሰው የሚጠበቅበትን ነገር ማድረግ በመጀመሪያዎቹ የጋብቻ ወራት ሊችግራችሁና ነጻነታችሁም የተገደበባችሁ መስሎ ሊታያችሁ ይችላል። ሆኖም ቀስ በቀስ በፈቃደኝነትም ሆነ በግድ የባህሪ ለውጥ መምጣቱ የማይቀር ነው። እነዚህን የመሳሰሉ ሁኔታዎችና ችግሮች አዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት በእጮችን ጊዜ ሲያደርጉ እንደነበረው አንዱ ሌላውን ለማወቅ፣ ለማስደሰትና ለመቅረብ ይጥር የነበረው አሁን ጋብ ይልና ወደስራና በትዳር ውስጥ የሚጠበቅን ኃላፊነት ወደማሟላት ይሸጋገራል። ልጆች

ሲወለዱም እንዲለኩላቸው የሚሰጠውን ትኩረት ይቀንስና ትኩረቱ በልጆች ላይ ይሆናል።

3. በወላጆችና ጓደኞች አማካኝነት የሚመጡ ለውጦች

ጋብቻ ከወላጆች፣ ከአምቶችና ከጓደኞች ጋር ያለንን ግንኙነት በመልካምም ሆነ በክፉ መልኩ ተጽዕኖ ያደርግበታል። ቀደም ብለው ወላጆች የልጆቻቸውን ምርጫ ያልተቀበሉ ቢሆን እንኳን ከሰርጉ በኋላ እርቅና ሰላም ሊወርድ ይችላል። አንድ አባት ስለእንደዚህ ዓይነቱ ሁኔታ «ቀደም ብላ ሳታገባው በፊት እንዳታገባው ብዙ ስከላከል ነበር፤ አሁን ግን ተጋብተዋል ለእኔም አማች ሆኗል፤ ስለዚህ በሚቻለኝ ሁሉ በሰላም ከመቀበል በስተቀር ምን ማድረግ አችላለሁ» አሉ። በሌላ በኩል ከጋብቻው በኋላ ምንም ለውጥ ማምጣት እንደማይችሉ በመረዳት ወላጆች የልጆቻቸውን ምርጫ ቢቀበሉም አዲስ የተጋቡት ወጣቶች ግን ከወላጆቻቸው ጋር ያላቸው ግንኙነት በተለያዩ ምክንያት እየቀነሰ ይሄዳል። ለዚህ ዋነኛ ምክንያቱ ልጆች ከወላጆቻቸው አካባቢ ርቀው መኖራቸውና በራሳቸው ትዳር ላይ ትኩረት መስጠት በመጀመራቸው ሊሆን ይችላል። ይህ ለወላጆች ከባድ ቢሆንም ሌላው ሊቀበሉት የሚገባ እውነታ ነው። ይህንን ለማካከል ይመስላል በስልክ፣ በደብዳቤ፣ አልፎ አልፎ በመሳብኝትና ስጦታ በመለዋወጥ ግንኙነቱ እንዳይጠፋ ጥረት የሚደረገው። አንዳንድ ቤተሰቦች በወር ወይም አልፎ አልፎ «የቤተሰብ ስብሰባ (ጉባኤ)» በሚል ስብሰባ የሚገናኙበትን ሁኔታ በማመቻቸት ግንኙነቱ እንዲጠናከር ያደርጋሉ። ይህ አካሄድ በጎ መልክ ቢኖረውም የግንኙነቱ ድግግሞሽ ገደቡን አልፎ ከአምቶቻቸው ወይም ወላጆቻቸው ጋር ቅራኔ የመፍጠሪያ ምክንያት እንዳይሆንባቸው መጠንቀቅ አለባቸው። ይህ ግንኙነት አንዳንዴ ወላጆች ልጆቻቸውን በእጅ አዙር መንገድ የሚቆጣጠሩበት ዘዴ ሊመስል ይችላል። ልጆችም የወላጆቻቸውን ቤት የሚያዘወትሩ ከሆነ በራሳቸው መቆም እንደተሳናቸው ከማሳየቱም በላይ ዘግይቶም ቢሆን ደጋግመው ወላጆቹ በማይሳቡት የትዳር ጓደኛ በኩል ችግር መፈጠሩ አይቀርም። ለዚህ ዓይነቱ ችግር ጥሩው መፍትሄ ባልና ሚስቱ ቁጭ ብለው በጉዳዩ ላይ በጥሞና መነጋገር መቻልና ውሳኔ ላይ መድረስ ነው። ሆኖም እንዲህ ዓይነቱ ችግር ይከሰታል ብሎ «የቤተሰብ ስብሰባን» ችላ መለት ደግሞ ጤነኛ ሳይሆን ይችላል። የጉብኝቱን ድግግሞሽ ፍጥነት እንጂ አልፎ አልፎ የሚደረግ ጉብኝት እጅግ ብዙ ጠቀሜታ አለው። ሆኖም የባልንም ሆነ የሚስትን ቤተሰብ በእኩልነት የሚመለከት መሆን አለበት። ከጓደኝነትም እንጻር ቢሆን ተመሳሳይ ችግር ሊነሳ ይችላል። «ያገቡ ሰዎች ጥቂት ወዳጆች አሏቸው» የሚባለው እውነት ነው። ምክንያቱም ባልና ሚስቱ አሁን ጊዜና ትኩረታቸው እንዳቸው ለሌላቸውና የጋራ በሆነው ትዳራቸው ላይ ስለ ሚያነጣጥር ለጓደኞቻቸው የሚያውሉት ጊዜና ትኩረት ብዙም አይኖራቸውም። ከጋብቻ በኋላ ጓደኞች ቢኖሩም

የጸና ጓደኝነት የሚኖረው ከተመሳሳይ ጾታ ጋር ያለው ብቻ ነው። አዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት መንግስብ ያለባቸው ከፍተኛው ወዳጅነት ከትዳር ጓደኛ የሚገኝ ቢሆንም ቀድሞ የተጀመረን ጓደኝነት ማቋረጥ ደግሞ ሳጂ ሊሆን እንደሚችል ነው። በተለይ ከተመሳሳይ ጾታ ጋር የሚኖር ጓደኝነት አንዳንዴ በትዳር ውስጥ የሚፈጠረውን ችግር ለማስተንፈስ የሚረዳበት ጊዜያት እንዳለ መዘንጋት አያስፈልግም።

የባልና የሚስት ግንኙነት ሕጋዊ መልክ

ጋብቻ ሃይማኖታዊ፣ ሕጋዊና ማህበራዊ ውህደት የሚኖረው ቤተ ክርስቲያን፣ መንግስትና ባህሉ ሁሉ ጋብቻ በሁለት ተቃራኒ ጾታዎች መካከል በስምምነት የሚፈጸም ውህደት መሆኑን ስለሚቀበሉና ይህንንም ለመጠበቅ ከጎናቸው ባለ ኃይላቸው ሁሉ ስለሚሰለፉ ነው። ለጋብቻ የሚፈቀድበት አነስተኛው እድሜም በሕግ ተወስኗል። የጋብቻ ምስክር ወረቀታቸውም ስልጣን ባለው ወኪል መጋባታቸውንና ጋብቻቸው ሁሉንም በማሟላት የተፈጸመና ሕጋዊ መሆኑን ያመለክታል። ጋብቻቸው ሲፈርስ የሚችሉውም መጋባታቸውን በሕግ ያጽደቀው መንግስታዊ ባለስልጣን ለፍቺ የሚያበቃ ምክንያት እንዳላቸው አውቆ ሲያረጋግጥላቸው ነው። ከላይ እንደጠቀስነው ጋብቻ የሚጸናው የማጋባት ሕጋዊ ስልጣን ያለው ማለትም ቤተ ክርስቲያን ወይም መንግስት በሚሰጠው መተማመኛ ነው። በሀገራችን በግምት ከ90% በላይ ያሉ ለጋብቻ የደረሱ ወጣቶች ይጋባሉ። በሕግ ፊት ቀርበው ጋብቻቸውን የሚያጸድቁት ሁሉም ሳይሆኑ ይችላሉ። ሆኖም በሀገር ሽማግሌ ወይም ምስክሮች አስቀምጠው የሚዋወሉት የጋብቻ ውል በሕግ ፊት ተቀባይነት አለው። ጋብቻ ሕጋዊ መልክ አለው ስንል በመረዳትም ሆነ ባለመረዳት ወጣቶቹ ከዚህ የሚከተሉትን ግዴታዎች መግባታቸው ነው።

1. ጋብቻ ከመንግስት ጋር የሚደረግ ስምምነት ነው።

የመንግስት ሕግ ማንን ማግባት እንደሚገባና በምን ሁኔታ መጋባት እንዳለብን ይደነግጋል። ለምሳሌ ወንድምና እህት ወይም ዘመዳሞች መጋባት እንደሌለባቸው ሕግ ያዛል። ተመሳሳይ ጾታዎች ማለትም ወንድና ወንድ ሴትና ሴት እንዲሁም የእንጀራ እናት ልጆች እንደማይጋቡ ደንግጓል። ከዚህ ሌላ

- ስለድርብ ጋብቻ ሁኔታ በሕግ ተደንግጓል።
- የጋብቻውን ዓይነት /ሰማኒያ/ ተክሊል.../ የመሳሰሉትን መንግስት ያጽድቃል።
- ወጣቶች ቢያንስ የሚጋቡበትን እድሜ ይወስናል።
- መንግስት ፍቺ ስለሚጸድቅበት መንገድም ይወስናል። ለምሳሌ ከሁለት ዓመት በላይ ባልና ሚስቱ ያለበቂ ምክንያትና ስምምነት ከተለያዩ የልጆች ሁኔታ ማለትም ባልና ሚስቱ በሕግ ከተለያዩ

ልጆቹን ማን እንደሚያሳድግና ስለ ልጆች ማሳደጊያ ክፍያ ...
ይወስናል።

2. ጋብቻ በግለሰቦች መካከል የሚደረግ ስምምነት

ጋብቻ በሁለት ተጋቢዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት ነው። በጋብቻ ቃል ኪዳን ተጋቢዎች አንዳቸው ከአንዳቸው ስለሚጠብቁት ነገሮችና ሌሎች ነገሮች ይነገራቸዋል። ቃልኪዳኑ በጋብቻ ውስጥ ስለሚያስፈልጉት ነገሮች ማለትም መፈቃቀር፣ መከባበር፣ ታማኝነትና ዘለቄታነት የያዘ ነው። ከዚህ ሌላ ሁለቱ ተጋቢዎች በዓይን፣ በስምና በአድራሻ ከተዋወቁበት ጊዜ አንስቶ ግንኙነታቸውን በቃል ኪዳን እስካስሩ ድረስ ያለው ሁሉ በመካከላቸው ያለውን የማያቋርጥ ጥምረት የሚያመለክት ነው።

3. ጋብቻ ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ቃል ኪዳን ነው።

ሄዋንን ወደ አዳም በመውሰድ የሰጠና የመጀመሪያውን ቃል ኪዳን የፈጸመ እግዚአብሔር ነው። እርሱ በተጋቢዎች መካከል ዘላለማዊ ምስክር ነው /ዘፍ 2፤ ሚል 2፡14/። ለጋብቻ መሳካትና መጽናት እርሱ ትልቅ እስተዋጽኦ አለው። አማኞች በትዳር ስለሚኖሩበት ሁኔታ እግዚአብሔር መመሪያን ሰጥቷል። ወጣቶች ሲጋቡ አንዳቸው ለአንዳቸው ቃል የሚገቡትን ያህል ከእግዚአብሔርም ጋር ቃል ይገባሉ። ይህም እግዚአብሔር እንዲባርክቸውና እንዲጠብቃቸው ብቻ ሳይሆን በመካከላቸው በሚሆነው ነገር ዳኛ እንዲሆንም ነው። «እግዚአብሔር በአንተና በልጅነት ሚስትህ መካከል ምስክር ስለሆነ ነው።» ት ሚልክያስ 2፡14

4. ጋብቻ ከሕብረተሰቡ ጋር የሚደረግ ቃልኪዳን ነው።

በሀገራችን የሚጋቡት ወጣቶች ብቻ ሳይሆኑ በጋብቻው የሚጣመሩት የተጋቢዎቹም ዘመዶች ናቸው። ከዚህ ሌላ ለሚኖሩበት ሕብረተሰብ በጋብቻ ቃል ኪዳን በሰላም አብረው ለመኖር ቃል መግባታቸውም ነው። ሲቸገሩና ግራ ሲገባቸው በመጀመሪያ የሚደርሱት እነሱ ናቸው። አምባገር ቢነሳና ድንገተኛ ጠብ ቢፈጠር መጀመሪያ የሚደርሱትና ገላጋይና አስታራቂ የሚሆኑት ጉረቤቶችና ባካባቢው የሚኖሩ ሽማግሌዎች ናቸው። ጉዳዩ ከተባባሰም በሕግ ፊት ቀርበው የሚመሰክሩት እነሱው ናቸው።

አብሮ መኖር የሚጠይቀው ጥረት

በትዳር መሃል ሊኖር የሚገባው ፍቅር ሦስት ማእዘን ባለው ትርያንግል መልክ ሊገለጥ ይችላል። የትሪያንግሉ ላይኛ ጫፍ የሚወክለው አንዱ ለሌላው የሚሰማውን ከፍተኛ ፍቅርና አንድነትን የሚያመለክት (Intimacy) ሲሆን፣ የቀኙ ጎኑ ደግሞ በስጋና በነፍስ ለመዋሃድ ያላቸውን ስሜታዊ ፍላጎት (Passion) ያመለክታል። ይህ ፍላጎት ብዙ ጊዜ በወሲብ

ግንኙነት ይገለጻል። ይህም ማለት አንዱ ስለሌላው ሲያስብ ከፍተኛ ስሜታዊ ግለት ይሰማዋል ማለት ነው። የግራ ጎን ራስን የመስጠት ፍላጎት (Commitement) ያመለክታል። ይህም ትዳሩ ለዘለቄታ መሆኑን ያሳያል። ይህ በውስጡ እድገት ያለው የፍቅር ሂደት በሚከተለው ሁኔታ በስዕል ይገለጻል።

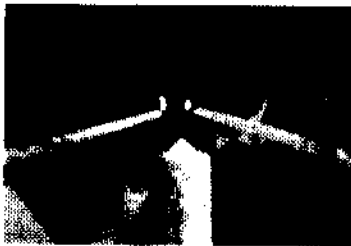
አንድ ሆነናል አንልያይ

ከዚህ የተነሳ ትዳር እንዲሁ በዘፈቀደ የሚኖሩት ሳይሆን ያመለክት ብስለትንና ውህደትን በማሳደግ የሁለቱንም ተጋቢዎች የማያቋርጥ ልዩ ጥረትና ትኩረት ይጠይቃል ማለት ነው። ስለሆነም ጽኑ ጋብቻ የሚከተሉት ሰባት ዋና ዋና ሚስጦሮች ይገኙበታል።

1. በእግዚአብሔርና በሰዎች ፊት የሰርጋቸው ዕለት ለገቡት ቃል ኪዳን እስከ እለተ ሞታቸው በታማኝነት አብረው ለመኖር በየጊዜው የሚያሳስቧቸውን ነገሮች ያደርጋሉ። ለምሳሌ በፍቅር የተሳሰሩ ባልና ሚስት መሆናቸውን የሚያሳውቁ ነገሮች ማድረግ፣ በመጀመሪያ የተገናኙበትን፣ ለጋብቻ የተጠያየቁበትን፣ ጥሩ የፍቅር ትዝታዎች የተካፈሉበትን፣ የተጋቡበትን ወዘተ ቀናት፣ ስፍራና ሁኔታዎች ማክበር፣ አዘውትሮ መወያየት፣ ስፍራውን መጎብኘት፣ ስጦታ መለዋወጥ፣ ለሌሎች መመስከር ወዘተ።
2. አንዱ ለሌላው ራሱን በሙሳት ስለሚሰጥ የሚደብቀውም ሆነ የሚያስቀረውም ነገር ሊኖረው አይገባም። ይህ በሁሉም አንጻር ነው። በስስት ወደኋላ የሚለው ነገር የለውም። ጊዜውን፣ ጉልበቱን፣ ችሎታውን ሰውነቱን ሳይቀር የትዳር ሚስጦሩ ከዚህ እንደሚጀምር በመረዳት ራሱን በፍቅር ለሌላው ያስገዛል።
3. የተጋቡ ሰዎች አብረው ብዙ ጊዜ ስለሚያጠፉ አንዱ ለሌላው በቂ ጊዜ ይሰጣል። የዕለት ውሎውን፣ ገጠመኞቹን፣ ችግሮችና ደስታውን ሁሉ በማንሳት ይናገራል። ሌላውን በመተቸት ወይም ምክር በመስጠት ሳይሆን በመደገፍና በማበረታታት ያደምጣል። አንዱ ከሌላው የበለጠ ሚስጦረኛም ሆነ የቅርብ ዓደኛ ሊኖረው አይችልም።
4. ጥሩ የተግባቦት (ኮሚኒኬሽን) መስመር በላላቸው በሚነጋገሩበት ጊዜ በቀላሉ ይግባባሉ። የአንድ ጠንካራ ቤተሰብ ዋና መለያው መነጋገር፣ መደማመጥና መቀባበል የሚዘወተርበት ነው። አንዱ ሌላውን በይሉኝታና በፍርሃት ሳይዝ መናገር ያለበትን ወይም እንዳስፈላጊነቱ

መታረምና መስተካከል ያለበትን ሁሉ በነጻነት ይናገራል። ሌላው ምላሽ ሲሰጥ ወይም ባለው ችግር ላይ ሲወያዩ መደማመጥ መተማመንና መቀባበል በመካከላቸው ይኖራል።

5. አንዱ ሌላውን ያበረታታል፤ ያሞግሳል፤ ለበጎ ነገር ያነሳሳል እንዲሁም መልካም ነገር በሚደረግለት ጊዜ ሁሉ ያመሰግናል። በመንፈሳዊም ሆነ በሰጋዊ ሕይወቱ እንዲያድግ፤ ልቆ እንዲታይ፤ በሰዎች ፊት ተቀባይነት እንዲኖረውና እንዲከበር ያልተቆጠበ ድጋፍና መስዋዕትነት ይከፍላል። ይህን ሲያደርግም የትዳር ዓደኛው መክበርና መላቅ ለሁለቱም እንደሆነ በመረዳት ነው። ይህ የተደረገለትም የተከፈለለትን መስዋዕት ከግምት ውስጥ በማስገባት ሁለቱንም የሚያሳድግ ውጤት እንዲያስገኝ ጥረት ያደርጋል፤ በተራውም ሌላው እንዲያድግ በር ይከፍታል።
6. መንፈሳዊ ሕይወታቸው ጥልቀት አለው። በመሆኑም ለእግዚአብሔርና ለቤተ ክርስቲያን ራሳቸውን የሰጡ ናቸው። የሚጸልዩ ባልና ሚስት ረጅም የፍቅርና የመግባባት ዘመን አብረው ለመኖር ዋስትና አላቸው። እግዚአብሔር የባረካቸው ቤተሰቦችም ትዳራቸውን በማይሳዳ መንገድ ለጌታ ክብር ሌሎችን ለማገልገል ራሳቸውን ይሰጣሉ።
7. በችግርና ግጭት ጊዜ ችግራቸውን በመወያየትና በመግባባት ለመፍታት ጥረት ያደርጋሉ። ብዙ የተጋቡ ሰዎች ችግር ሲደርስባቸው እንዴት መፍታት ስለማይችሉ ወይም አንዱ ሌላውን ስለሚከስ ረጅም ዘመን ሊኖር የሚችላው ትዳራቸው በቀላሉ ይፈርሳል። ገጠመኞቻቸውን፤ ችግሮቻቸውንና ግጭቶቻቸውን አብረው በመወያየት የመፍታት ልምድ ያላቸው ባልና ሚስት ግን ትዳራቸው ዘለቂታነት አለው።

አሁንም አንዳችን ለሌላችን ሁለታችንም ለትዳራችን መኖር ነው

ምዕራፍ 21

አንደ ባልና ሚስት አብሮ መኖር

ለስኬታማ ትዳር ተፈላጊ ነገሮች

ብዙ ባልና ሚስት የተሳካ ትዳር የሚሉት ሀብት፤ ልጆች፤ ወይም ወቅታዊ ደስታ የመሳሰሉት በትዳራቸው ውስጥ የሚታዩ ከሆነ ነው። ቀደም ባለው ዘመን ባል የሚመረጠው በጨዋነቱና ለቤተሰቡ መተዳደሪያ የሚሆን ሊኖረው በመቻሉ ነበር። ሚስትም ብትሆን የምትመረጠው በቤት አያያዚ ማለትም በሙያዋና ልጆችን በሚገባ ለማሳደግ ባላት ችሎታ ነበር። ባልም ሆነ ሚስት ይህን የሚጠበቅባቸውን በማድረጋቸው ብቻ በሰዎች ዘንድ ጋብቻቸውን ስኬታማ እንደሆነ ያስመስላል። የዘመኑ መለዋወጥ ይህንን መለኪያ የባሰ እንዲጨልም አድርጎታል። ይህም ማለት ጋብቻን በሚታይ ነገር ላይ እንዲገነባ አድርጎታል። በአንዳንድ ስፍራ የጋብቻ ቃል ኪዳን ከመላላቱ የተነሳ «ሞት እስከሚለየን» የሚለው ተለውጦ «በአንተ/በአንቺ እስከረካሁ፤ የተሻለ እስካገኘሁ፤ እስከተስማማን» ወደሚለው እየተለወጠ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረው የጋብቻ ዓይነት እንደ ቀድሞውም እንደ ዘመኑም የሚል ሳይሆን ሁለት ደካሞች በእግዚአብሔር ዕርዳታ ለዘላቂነት የገቡትን ቃል ኪዳን በመጠበቅ አብረው የሚኖሩት ነው። ይህ ደግሞ ባላቸው ኑሮ አለማማረር፤ ራሳቸውን ለማሻሻል በሚያደርጉት ጥረትና ከእግዚአብሔር በሚያገኙት ሰላም ላይ የሚገነባ ነው።

የእግዚአብሔር ፍቃድ ለተጋቢዎች ፍጹም የሆነ ጋብቻ እንዲኖራቸው ሳይሆን በድካማቸው በርሱ ላይ እየተደገፉ የሚኖሩት ነው። በዚህ በኩል አምላካቸው ሊረዳቸውና ስኬት ሊሰጣቸው ፍቃዱ ነው። በተጋቢዎቹም በኩል ያለው ኃላፊነት በሆነው ባልሆነው በመጣላትና መውጫ ሰበብ ከመፈለግ ይልቅ ትዳራቸውን ለማሳደግና አንዳቸው ሌላውን ለማነጽ የማያቋርጥ አስተዋጽኦ ማድረግ ይኖርባቸዋል። የክርስቲያን ጋብቻ አንዴና ለእድሜ ልክ የሚደረግ ስለሆነ አረረም መረረ፤ ሞላም ጎደለ የያዙትን ማጥበቅ እንጂ ከአጥሩ ውጭ ማለትም ከያዙት ትዳር ውጭ ሌላ እንዳለ በማሰብ በመቀላወጥ መኖር አይደለም። ትዳርን የተሳካ የሚያደርገው እግዚአብሔር ስለሆነ በየግልም ሆነ በአንድነታቸው የሰጣቸውን ፍቃዱን ለመፈጸም ፍቃደኛነት ሊታይባቸው ይገባል። ትልቁ ቁም ነገር ተጋቢዎች የሚኖሩት ደስታ ለሚሉት ብቻ ሳይሆን በጉድለትም ሆነ በሙላት ለእግዚአብሔር ክብር በመስጠት ነው (ኤፌ 2:10)። ዓይናቸው ሁለቱን ወደአንድነት ወደ አመጣው እግዚአብሔር ሲሆን አንዱ የሌላውን ጉድለትና በደል መቀጠር ያቆምና በቃል ኪዳን ላገኙት ጋብቻ መሥራት ይጀምራሉ። ለዚህ ነው እግዚአብሔር

የእያንዳንዱ ቤተሰብ ራስ ነው የሚባለው። ስለዚህም የተሳካ ጋብቻ መለኪያው አንዱ ሌላውን በማንጸና በማሳደግ እግዚአብሔር ካስበለት ደረጃ እንዲደርስ ማበረታታት ነው። ተጋቢዎች በየግል እግዚአብሔር ያቀደላቸውን ደረጃ እንዲደርሱ እንዲተናነጹና በአንዱ ደስታ ሌላው ገብቶ በረከት እንዲሆነውና አብረውም እንዲያድጉ ዋናና ተፈላጊ ነገር ነው። ይህ ሲሆን አብሮ በማደግ ውስጥ እርስ በርስ መዋሃድና አንድ መሆኑ እየሰፋ ይሄዳል።

ተጣጥሞ ለመኖር

ባልና ሚስት ተጣጥሞ ለመኖር እንዲችሉ ከሚያስፈልጉ ባህርያት ውስጥ ቅድሚያ ሊሰጣቸው የሚገቡት ጥሩ ባህርይ፣ ለሥራ ታታሪነትና የራስን አቋም (Principle & Integrity) ማስተካከል ነው። ሁሉም ሰው ተመሳሳይ ባህርይና አቋም ሳይኖረው ይችላል። ጥሩ ስነምግባር ታታሪነትና የራስን አቋም መጠበቅ የምንማረውና ልንለውጠው የምንችለው ነገር ነው። ሆኖም ትልቅ ጥረትና ቆራጥነት ያስፈልጋል። ምክንያቱም አንድ ሰው ወደማግባት እድሜ ሲደርስ እነዚህ ነገሮች ስለሚመሰረቱ ለመለወጥ አስቸጋሪ እየሆኑ ይሄዳሉ። በእድሜ እየገፉ ሲሄዱም ግትርነትና ለውጥን መጥላት እየጨመረ ይሄዳል። ስለዚህ ከጅምሩ እነዚህን ነገሮች መገንባቱና አንዳንድ ማሻሻያዎችን እያደረጉ መሄዱ ለትዳርም ሆነ ለማህበራዊ ኑሮ የሚበጅ ይሆናል። «ትምህርት እስከ እድሜ ልክ ነው» እንደሚባለው የለውጥን አስፈላጊነት ከተረዳንና ጥሩ ለውጦችን ለመቅሰም ፍቃደኛነት ካለን ለውጣችን እየጨመረ ይሄዳል።

ተጋቢዎች ማወቅ ያለባቸው ከተጋቡ በኋላ አንዱ ሌላውን ለመለወጥ የሚያደርገው ሙከራ ከንቱና ችግርን የሚሳተት መሆኑ ነው። ይህ አንዳንድ በትዳር ሂደት የሚፈጠሩትን ችግሮች ሳይሆን ይችላል። ወጣቶች በመጠናናትና በእውነት ጊዜ የሚያዩትን አንዳንድ ደካማ ወይም አብሮ ለመኖር የሚያስቸግር ባህርያት ከተጋቡ በኋላ እንደሚለውጡ ያስባሉ። ይህ ስህተት ነው። አንድ ወንድ የማይጨበጥና ለማመን የሚያስቸግር ከሆነ የጋብቻ ቃል ኪዳንም ሆነ ከጋብቻ በኋላ ያለው ኑሮ ጨርሶ አይለውጠውም። እንዲሁም አንዲት ሴት ራሷን ወዳድና ከመጠን በላይ መሸቀርቀርን የምትወድ ከሆነ ከጋብቻ በኋላ ትተዋለች ማለት ዘበት ነው። ግዴላሽ ሰው ግዴላሽነቱን እንደያዘ ወደጋብቻ ይገባል። ባለባቡ ከመጠን በላይ መሸቀርቀርን የሚያበዛ ሰው ከተጋባም በኋላ በዚያው ባህርይ ይቀጥላል። ከሰዎች ጋር መሆንንም ሆነ ጮሆ መናገርን የማትወድ ሴት ባሏ በየድግስ ቤቱ መሄድን የሚያዘወትር ከሆነ አብረው ወጣ ገባ ማለት ጨርሶ አይሆንላትም። በገንዘብ አያያዝ ግዴላሽ የሆነ ወንድ በጋብቻው ቆጣቢ ይሁን ቢባል አይሳካለትም። መረጋጋትን የማያውቅና ካንዱ ሥራ ወደሌላው፣ ካንድ ጓደኛ ወደሌላው መሸጋገርን የሚያዘወትር ቁንጥጥ ሰው ትዳር ይለውጠዋል ብሎ ማሰቡ አስቸጋሪ ነው። «ተፈጥሮን ተመክሮ አያድነውም» እንደሚባለው ወይም

«ከፋ አመል ካልጥቱ አይለቅም» እንደሚባለው ነው። ይህ እንግዲህ ተስፋ ለማስቆረጥ ሳይሆን ወይም ሰው በምንም ሁኔታ የመለወጥ ዕድል የለውም ለማለት ሳይሆን ብዙ መጠበቅ የለብንም። ሌላውን ለመለወጥ ከመመከር ይልቅ ራስን ለመለወጥ ጥረት ማድረጉ ጥቅም አለው ለማለት ያህል ነው።

ሰው ከደከመበት አንጻር ድካሙን ወደብርታት የሚለውጥለትን ያገባል ይባላል። ለምሳሌ እርሱ ሰነፍ ከሆነ ታታሪ ሚስት፣ እሷ ዓይናፋር ከሆነች ደፈር ያለ ወንድ ያገባሉ። አንዱ በራሱ ውስጥ የሌለውን ነገር በትዳሩ ማካከስ ይፈልጋል። ይህንን ሲያደርግም ትዳራቸው እርካታና ሙላት እንደሚኖረው በማሰብ ነው። አንዳንድ ጊዜ ሰዎች በእውነትነታቸው ጊዜ ያልሆኑትን በማስመሰል የሚያሳዩዋቸው ባህርያት አሉ። እነዚህ ተቀራርበው በሚጠናኩበት ጊዜ በመጠኑም ቢሆን እውነተኛ ማንነታቸው ይገለጣል። ሆኖም አንዳንዶች በፍቅር ሽፋን ወይም ከጋብቻ በኋላ በይለወጣል ተስፋ ወደትዳር ይመጡና ለውጥ ሳያዩ ሲቀሩ ተስፋ በመቆረጥ በምሬት ይዋሉና ትዳራቸውን ይጎዳሉ። ጋብቻ ጤነኛ ሆኖ ለመገኘት ከፍተኛ የተስተካከለ ባህሪና ጤነኛ የኑሮ ልማድን ይጠይቃል። አንዳንድ ደካማ ልማድን የሚመለከቱ ነገሮች በእግዚአብሔር ቃልና በትዳር ጓደኛችን አበረታችነት ሊለውጡ ይችላሉ። ከዚህ ውስጥ አለባበስ፣ ንጽህናን መጠበቅ፣ ሰዓትን ማክበር የመሳሰሉት መላላሶ ከማድረግ የተነሳ ሊሻሻሉ ይችላሉ።

ትዳርን የሚያጠብቁ ነገሮች

ስኬታማነት ያለው ትዳር ከሁሉም አስቀድሞ ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት እንዲኖረው ጥረት ያደርጋል። የዚህ ጉድለት በትዳራቸው ውስጥ አለመርካትና አለመግባባትን በመፍጠር የጎሳ ችግር ወደመፍጠር የሄዳል። የእግዚአብሔር መሆን ሲያቅተን የሌላውም መሆን አይቻለንም። የእግዚአብሔር ካልሆንን ችግር አለብን ማለት ነው። ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት ስለትዳራችን ያለንን አመለካከት ይለውጣል፤ ተስፋ ከመቆረጥ፣ ጉዳትን ከማሰብ፣ በምሬትና በእልህ ከመኖር ከመሳሰሉት ይጠብቀናል። ስለዚህ እግዚአብሔር የቤተሰባችን ምሰሶ እንዲሆን ከፍተኛ ጥረት ማድረግ አለብን። እግዚአብሔር የቤቱ ምሰሶ በሆነበት ትዳር ችግር ቢነሳ እንኳ ግንኙነቱ መደገፊያ ይኖረዋል።

ብቸኛ መሆን አደገኛ እንደሆነ የእግዚአብሔር ቃል ይናገራል (ዘፍ 2: 18-20፤ መክ 4:7-8)። ብቸኝነት በሽታ ነው። ብቸኝነት ቅጣት ነው። ሰው ወንጀል ሲሠራ ዓለም በቃኝ ወህኒ ቤት ይገባል። ብቸኝነትም ዓለም በቃኝ የሚሆንበት መንገድ ብዙ ነው። በመጽሐፈ መክብብ 4:9-12 የእግዚአብሔር ቃል በትዳር የሚገኝ ሁለትነት እጅግ ጠቃሚ እንደሆነ ይነግረናል። ይህም የሆነው በትዳሩ ውስጥ።

❖ መደጋገፍ ስላለበት ነው (ቁ10)። አንዱ ቢወድቅ ሌላው ያነሳዋል፤ ቢገንዳገድ ይደግፈዋል። አይዞህ በርታ ያልፋል፤ «አብረን

እንወጣለን» በማለት በተሰፋ እንዲሞላ ያደርገዋል። በዚህ አንዱ በሌላው ላይ ተረማምዶ የግልን ጥቅም ለማስከበር የሚደረግ ሩጫ በበዛበት ዓለም ትዳር ከፍተኛ ዋስትናን ይሰጣል።

- ❖ መካፈል (ቁ11)። የጋብቻ ክፍተኛው ይዘት ፍቅር ነው (ዘፍ 2:24)። መመካከር፣ መረዳዳት፣ አብሮ መሆን የፍቅር መገለጫዎች ናቸው።
- ❖ ጉልበት (ቁ12)። በቁጥር ጉልበት አለ፤ የመከራትም አይፈታም ይባላል። ትዳር የሕይወትን ውጣ ውረድን ለመካፈልና ሽክም ለመጋራት መፍትሄ ይሰጣል። ግዴታችንን እንድንወጣ ከስህተት እንድንጠበቅ ይረዳናል። ለብቻ የሚኖሩት ሕይወት ከባድና ቀንበሩ አስቸጋሪ ነው። በንጽህና፣ በጤንነት፣ በስኬታማነት መኖሩ እጅግ አስቸጋሪ ነው።

«መገዛት» አወዛጋቢው ቃል

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለሴትና ወንድ ጋላፊነት የሚናገሩ ብዙ ስፍራዎች አሉ። ለምሳሌም በኤፌሶን 5:18-33፣ ቆላስይስ 3:18-21ና 1ጴጥሮስ 3:1-7 ተመልከቱ። እነዚህ ክፍሎች ስለትዳር የሚያስተምሩት ከተለያዩ አቅጣጫ የተለያዩ ገጽታውን በማሳየት ነው። ከነዚህ ውስጥ «መገዛትና ራስ» የሚሉት ቃላት በትዳር ውስጥ ብዙ ክርክርና ውዝግብ ያመጡ ናቸው። እነዚህን ጥቅሶች ቀደም ባሉ ጊዜአት በቀጥተኝነት መናገር ብዙም አከራካሪ አይሆንም ነበር፤ ምክንያቱም ባህሉም ሆነ የመንግስት አሰራር አብሮት የሚሄድ ስለነበረ ነው። በዘመናችን ግን ሰፊ ያለ መግለጫና ማብራሪያ ካልተሰጠ እንዲሁ ጥቅሶችን መጥቀስ ብቻ ከባድ ሆኗል። የሚያከብደው የፖለቲካው ይዞታ በመለወጡ ብቻ ሳይሆን ይህንን ክፍል በተመለከተ በመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት መሃልም አንድ ወጥ የሆነ ስመምምነት ባለመኖሩ ነው።

«መገዛት» የሚለው ቃል እጅግ አወዛጋቢና በባልና ሚስት መካከል ያለውን መቀበል የነፃ ሆኖ ይገለጻል። ዛሬም ሆነ ባለፉት ዘመናት ቃሉን አላግባብ በመጥቀስ መከራከሪያ፣ ሃይማኖትን መተቻና የፖለቲካ መሳሪያ አድርገው የተጠቀሙበት ነበሩ። ብዙ ሰዎች የሚመስላቸው የክርስትና ሃይማኖት ሴቶችን ለመበደል የተጠነሰሰ እንደሆነ ነው። የማይገነዘቡት ግን ክርስትና ባልተስፋፋበት ወይም ጨርሶ ባልታወቀባቸውም አገሮች ሳይቀር የትዳር ይዘት ተመሳሳይነት እንዳለው ነው። ይህ የሚያመለክተው የመገዛትን አሰራር የክርስትና እምነት ያስፋፋው ሳይሆን በሁሉም አገር ባህል፣ ሕግ፣ ሃይማኖትና ማሕበራዊ ኑሮ ውስጥ ባለፉት ዘመናት ለትዳር ይበጃል ተብሎ ሲሰራበት የኖረ መሆኑን ነው። በርግጥ የቃሉ አተረጓጎም የተለያየ ሊሆን ይችላል። በክርስትና ሃይማኖት ግን ቃሉ ከባህልና ከፖለቲካ የመነጨ ሳይሆን ከእግዚአብሔር የተሰጠ መሆኑ ነው። ይህም ሆኖ በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት በዚህ ቃል ላይ ተመሳሳይ አቋም ስለሌላቸው እስከአሁን በሁለትና በሦስት ጎራ ተከፋፍለው «ትርጉሙ ይህ ነው፣ የለም

ይህ አይደለም» እየተባባሉ እየተከራከሩ ነው። ሆኖም የእግዚአብሔር ቃል ስለሆነ እነሱ በየዘመኑ የሚሉት እየጠፋ የማይሻረው የእግዚአብሔር ጸንቶ በመኖር ባልና ሚስትን በጸጋው እየጠበቀና እየመራ ኖሯል።

የመገዛት አሰራር

በሃይማኖት ውስጥ ከእግዚአብሔር ተሰጠን የምንለውን ነገር እኛ በድምጽ ብልጫ ወይም በውይይት የምናሻሽለውና የምንለውጠው አይደለም። የክርስትና እምነት በመገዛት ላይ የተመሰረተ ነው። እግዚአብሔር መንግስቱን ያጸናው በስልጣን ነው። እኛ ብቃት ያለን ፍጥረቶች አይደለንም። ፍጥረት በፈጣሪው ላይ ተደግፎ እንደሚኖር እንዲሁ በማሕበራዊ ኑሮአችን በሁሉም አንጻር ተደጋግፈንና ተቻችለን እንኖራለን። ይህም አንጻችን ላንጻችን በተለያየ መንገድ እየተገዛን እንደሆነ ያመለክታል። አንድ መሪ «እኔ — (አገርን) እገዛለሁ ሚስቴ ደግሞ እኔን ትገዛለች» አለ ይባላል። በአጠቃላይ «መገዛት» የሚለው ሃሳብ አንድ አማኝ ውስጥ በሰባት መንገድ ይገለጻል። እነዚህም እንደሚከተሉት ተገልጠዋል።

- 1) ለእግዚአብሔር (አብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ) መገዛት። በሁለንተናችን ያለገደብ ለእግዚአብሔር በመሰጠትና በመታዘዝ እንገዛለን (ዮሴ 4:7፣ ሮሜ 6:13)
- 2) ለእግዚአብሔር ቃል መገዛት። ለእግዚአብሔር እንደምንገዛ ሁሉ ፍቃዱን ለገለጠበት ቃሉ ደግሞ እንገዛለን። ቃሉን ለመስማት፣ ለመቀበልና ለማድረግ ራሳችንን እንሰጣለን። ቃሉን መንፈስ ቅዱስ ለሕይወታችን ሕያው እንዲያደግርልን እንጋብዘዋለን።
- 3) በቤተሰብ ያለ መገዛት (ኤፌ 5:21-6:4)። ባል ለሚስት፣ ሚስት ለባል፣ ልጆች ለወላጆች፣ ሰራተኛ ለአሰሪው የመሳሰሉት ስርዐቶች በቤተሰብ መካከል ይሰራሉ።
- 4) እርስ በእርሳችን፣ ለምሳሌ ከጓደኞቻችንና ከስራ ባልደረቦቻችን ጋር በዕለታዊ ሕይወታችን በሚያጋጥሙን ነገሮች ሁሉ ለመመካከርና ለመረዳዳት ስንል እንገዛለን። መልካምን እናደርግላቸዋለን፤ እነሱም ሲረዱን ፍቃደኛ እንሆናለን (ገላ 6:1-5፣ 1ዮሐ 3:11-18)።
- 5) የክርስቶስ አካል ለሆነችው ቤተ ክርስቲያን መገዛት። ጌታን ለማክበርና ለማመስገን ስንል በሳይለው ሁሉ ገብተን እናገለግላለን (1ጴጥ 5:5)። የቤተክርስቲያን መሪዎች ለሌሎች ተጠያቂነት ስላለባቸው እንገዛላቸዋለን (ዕብ 13:7ና 17)።
- 6) ለድሆችና ቀን ለሳይለባቸው የመርዳትና የማገልገል ጋላፊነት ስላላብን ጊዜአችንን፣ ገንዘባችንን ችሎታችንን (ስጦታችንን) በመጠቀም እንገዛላቸዋለን (ዮሴ 1:27)። በአክብሮትና በወዳጅነት ፍቅር መቅረብ፣ ማነጋገርና መርዳት ይጠበቅብናል። ያለበለዚያ እምነታችን ከንቱ ነው።

7) ለመንግስት እንግዳሪን (ሮሜ 13:1-8)። መንግስት እኛን ለመጠበቅና ለማስተዳደር ከእግዚአብሔር የሚሰጠው ኃላፊነት አለው። በሰዎች መካከል ተግባብቶና ተቀራርቦ መኖር የሚቻለው መንግስት በትክክል ሰራውን እንዲሰራ ስንተባበር ነው። ለመንግስት ከምንገዛቸው መንገዶች መካከል የሚጠበቅብንን ግብር በወቅቱ መክፈል፤ መጸለይ፤ ከክፉ ድርጊት መራቅ በመሳሰሉት ነው (2ጢሞ 2:1-2፤ ሮሜ 13:1-7)። በዚህ አንጻር ማወቅ ያለብን መንግስት ለእግዚአብሔር መስጠት የሚገባንን አምልኮና ሰግደት ሊከለክለን እንደማይችል ነው። ይህንን የሚያደርግ መንግስት የእግዚአብሔር ቃል እንድንገዛ አይፈቅድም (የሐዋ 4:13-21፤ ራዕይ 13)።

ወደ ኤፌሶን ምዕራፍ 5 መለስ ብንል ሐዋርያው ጳውሎስ በቀ21 «እያንዳንዳችሁ በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ» ይላል። ትእዛዙ ለባልና ለሚስት እኩል የተሰጠ ትዕዛዝ ነው። ቀጥሎ በቀ 22 «ሚስቶች ሆይ ለጌታ እንደምትገዙ ለባሎቻችሁ ተገዙ» ሲል ሚስት ጌታን ለማስደሰት ብላ የምታደርገው እንጂ ባሏ ይገባዋል ወይም ከባልዋ ጋር ተወዳድራ መበለጧን በማመን አልያም በጫና የምትቀበለው እንዳይደለልብ እንበል። ሚስት የተመሰለችው በቤተ ክርስቲያን ነው። ባልና ሚስትን አስመልክቶ የተነገረው ቃል የበላይና የበታችነትን ጉዳይ ለማሳየት ሳይሆን የአሰራርና የሰርዐት ጉዳይ ነው። ባልም በአንጻሩ የታዘዘውን ብናይ እጅግ ከባድ እንደሆነ እንረዳለን። ምክንያቱም የተባለው «ክርስቶስ ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንደወደዳት ሚስቶቻችሁን ውደዱ» የሚል ነው። ከብደቱ «ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን እንዴት ወደደ? በመውደዱስ ምን አደረገ?» ብለን ጠይቀን በምናገኘው መልስ ሳይ የሚገለጥ ነው።

ባል አምባገነን መሪ አይደለም

ብዙ ወንዶች ኤፌ 5:22ና 23 ላይ የተጠቀሱትን ብቻ በማንበብ ባል የቤተሰቡ ንጉስ እንደሆነ ይመስላቸዋል። ሁሉ በርሱ ትእዛዝ መውጣትና መግባት እንዳለበት ያስባሉ። ሆኖም ስልጣኑ የሚጸናው ከመንፈሳዊነት አንጻር እንደሆነ አይገነዘቡም። ይህ ሲሆን ቃሉ የተሰጠበትን መንፈስ ያበላሻል። ምክንያቱም የባልና የሚስት ግንኙነት በመተሳሰብና በፍቅር የጸና እንደሆነ እንዲረሳ ያደርጋልና ነው። ስለዚህ የባል ስልጣን በማስፈራራትና በመጨቆን የሚፈጸም ሳይሆን በፍቅር ላይ የሚመሰረት ነው። ራስ የሆነው እንደክርስቶስ ሌሎችን ለማገልገል እንጂ ለመግዛት አይደለም። ክርስቶስ ሚስትን ለባልሽ «ተገኘ» አላት እንጂ ባልን «ግዛት» አላለውም። ይህም ባል ራሱ የታዘዘውን ከመፈጸም በስተቀር የሌላውን ድርሻ ይገባኛል ማለት እንደሌለበት ያሳያል። ክርስቲያን ባል የቤተሰቡ አገልጋይ ስለሆነ ቤተሰቡን በማፍቀር፤ ለኑሮአቸው የሚያስፈልገውን በማቀራረብ፤ ጥበቃና እንክብካቤ በማድረግ ማገልገል

አለበት (1ጢሞ 5:8)። ስለዚህ ስልጣኑ ተቀባይነትም ሆነ ተፈጻሚነት የሚኖረው በፍቅር ሲሆን ነው። ወንድ ክሌት የአእምሮ ወይም የመብት ብልጫ የለውም። «ባል የቤተሰብ ራስ ብቻ ሳይሆን ልብም ነው» ይባላል። ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን የዋጀው በፍቅር ራሱን መስዋዕት በማድረግ እንደሆነ በመረዳት ባልም ሚስቱን በፍቅር ማሸነፍ መቻል አለበት (ኤፌ 5:25-27)። በሌላ በኩል የትኛውም ድርጅት ቢሆን ያለአለቃ ሊኖር አይችልም። የበላይነት ከስልጣን ጋር የተያያዘ ነው።

በሕግ አንፃር ሚስት በውጭ ለመስራትም ሆነ የቤቱ ግማሽ ድርሻ የእርሷ እንደሆነ ባል ሊረዳ ይገባል። በዘመናችን ቤት ት/ቤት ገብታ የተማረች፤ በዙሪያዋም ሆነ በዓለም ያለውን ሁኔታ የምትረዳ፤ ሊያማክሯትና የሚሆነውንም ልታውቅ የሚገባት ነች። ለቤተሰቧ አስተዋጽኦ ያደረገች የሚመስላትም ሲያማክሯት እንጂ እኔ ያልኩትን ስሜ ሲሏት አይደለም። አንዳንድ ጊዜ ሚስቶች ከባሎቻቸው የተሻለ ገቢ ካላቸው ውሳኔ የማስተላለፍና በሁሉም የበላይነት ያላቸው ይመስላቸዋል። ግጭት የሚፈጠረው ከዚህ የተነሳ ነው። ሆኖም ከፋክክርና ከጭቅጭቅ ይልቅ ለትዳራቸው የቱ የተሻለ እንደሆነ በማሰብ እየተማከሩ ቤቱን ቢመሩ ደስተኛና ስኬታማ ይሆናሉ። ባልና ሚስት አዘውትረው የሚጣሉና የሚነታረኩ ከሆነ ትዳራቸው ታሟልና የውጭ ዕርጽቷና ምክር ያስፈልጋቸዋል።

ባል በቤቱ ውስጥ ሰፊ ተሳትፎ አለው

ባል በቤት ውስጥ የሚኖረው ኃላፊነት ከሚስቱ የተለየ ነው። ይህም «ባሎች ሆይ ክርስቶስ ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንደወደዳት ሚስቶቻችሁን ውደዱ — እንዲሁ ባሎች ደግሞ እንደገዛ ስጋቸው አድርገው የገዛ ሚስቶቻቸውን ሊወዷቸው ይገባቸዋል።» ከሚለው የመነጨ ነው (ኤፌ 5:25ና 28)። ይህም ጌታ ለቤተ ክርስቲያን ያደረገውንና የከፈለውን መስዋዕትነት ያህል ባል ለሚስቱ መክፈል አለበት ማለት ነው። ለራሱ የሚያደርገውንና የሚያስበውን ያህል ለሚስቱ ማሰብ አለበት። «ይመግበዋል ይንከባከባዋል» የሚለው ቃል ባል ለሚስቱ ያለበትን ኃላፊነት ይመለከታል። ሰው ብዙ የሚጠብቀውና የሚንከባከበው እጅግ አስፈላጊና የእኔ የሚለውን ነው። ለዚህ ደግሞ እስከ መስዋዕትነት ይደርሳል። ከዚህ ውስጥ የኔ የምንለውን ሕይወታችንን (ሰውነታችንን) ቤታችንን፤ ልጆቻችንን — ያጠቃልላል። ሚስት ከነዚህ ሁሉ ቅድሚያ የሚሰጣት ነች። አንድ ሰው በክርስቶስ ፍቅር ሲሳብና ከጌታ ጋር ሕብረት ሲኖረው ሚስቱን ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን በወደደበት ፍቅር የሚወድበትን ጸጋ ይቀበላል። ለሚስቱ አክብሮት፤ ደግነት፤ ፍቅርና ክብካቤ ያደርጋል። ሚስት ለእንደዚህ ዓይነቱ ባል ለመታዘዝም ሆነ ለመገዛት ብዙ አይቻላትም።

ባል ያለበት ኃላፊነት ክርስቶስ ለቤተክርስቲያኑ ያሳየውን ፍቅር ለሚስቱ ማሳየት ነው። ይህ ዓይነቱ ፍቅር ስሜታዊ አይደለም። በምርጫና

በፍላጎት የሚሆን በማያቋርጥ ተግባር የሚገለጥ ነው። ይህ ሲሆን ሚስቱ ደስተኛ ትሆናለች፤ ሙላትም ይኖራታል። መንፈሳዊ የሆነው የባልና የሚስት ግንኙነት በ1ጴጥ 3:1-7 ተገልጧል። በቁ 7 ባል ሚስቱን በምን ዓይነት ጥንቃቄ እንደሚይዛት ይናገራል። ይህም ባል ከሚስቱ ጋር የሚኖረው ሚስቱ የእግዚአብሔር የክብሩ መሳሪያ እንደሆነች በማመን ነው። ባል ሚስቱን በአክብሮት የሚይዛት በመካከላቸው በሚነሳው አለመግባባት የተነሳ ጸሎቱ በእግዚአብሔርም ፊት ተቀባይነት እንደማይኖረው በማሰብ ነው (ማቴ 18:19)።

የባልና የሚስት ግንኙነት ወዳጅነት፣ ታማኝነትና በጎ ፍቃድ ላይ የተመሰረተ ነው። ከስስት፣ ከትዕቢትና እኔ የበላይ ነኝ የሚል መንፈስ በትዳር ውስጥ ጨርሶ ቦታም የለው። ሁለቱም ለቤታቸው የተሻለውን ለማስገኘት መጣር አለባቸው። በባልና ሚስት መካከል ያለውን ግንኙነት የሚገልጹ «መገዛት፣ መውደድ» የሚሉ ቃላትን መረዳት ያለብን ከእግዚአብሔር በታች በሆነ ነገር ብቻ መሆን አለበት። ይህም ማለት ባል ሚስቱን፡-

- (1) ለእግዚአብሔር ብቻ የምትሰጠውን አምልኮና የቅዱሳን ሕብረት የመሳሰሉትን እንድትሰጠው ሊጠይቃት አይገባውም። ከቅዱሳን ጋር ሊኖር የሚገባው ሕብረት «መሰብሰባችሁን አትተው» በሚለው ቃል መሰረት በማድረግ ነው (ዕብ 10:22)። ባል ሚስቱን ወደእግዚአብሔር ቤት አትሂጁ ሊላት አይገባም። አምልኮውም የእሁድን እንጂ የሌላን ቀን ስብስባ እንደማይመለከት ልብ እንበል (1ቆሮ 16:2)።
- (2) በሞራል አንጻር ኃጢአት እንድትሠራ ሊያስገድዳት አይችልም። ለምሳሌ ከሌላ ወንድ ጋር እንድትተኛ፣ በአመጽና በወንጀል እንድትተባበረው፣ ሕሊናዋንና ስብእናዋን የሚጎዱ ነገሮች።
- (3) ሴት የምትገዛው ትክክል ለሆነ ነገር፣ ከክፉ ለሚጠብቃትና ለሚንከባከባት ለባሏ ብቻ እንጂ ለወንድ ሁሉ አይደለም። መገዛቱና መታዘዙ በፋክክር ሳይሆን በመቀበል የሚሆን ጉዳይ ነው።
- (4) ለባልም ሆነ ለሚስት ጥሩ መመሪያ የሚሆነው ቅድሚያ የሚሰጠውን በማስቀደም የሚከተለውን ደግሞ በደረጃ ማስቀመጥ ነው። ይህም በማቴ 22:34-40 በተጠቀሰው መሰረት ተግባራዊ ሲሆን እንመለከታለን።

ምዕራፍ 20

የጾታ አመዳደብ

በትዳር ውስጥ የበለጠ ተፈላጊው ማን ነው?

ወንድና ሴት በከፍተኛ ደረጃ ተፈላጊና የሚሳሳቡ ጾታዎች ናቸው። አንዱ ያለአንዱ በራሳቸው ሙላት የላቸውም። እያንዳንዳቸው በብቸኝነት ሕይወታቸውን ሲመሩ ጎደሎነት ይሰማቸዋል። በርካታ የጥናት ውጤቶች እንደሚያመለክቱት ከወንዶች ይልቅ ሴቶች ራሳቸውን ችለው መኖር ይሆንላቸዋል። ያላገቡ ወንዶች በብዙ መንገድ ለችግር ማለትም ለአልኮልና ለአደንዛዥ ዕጽ ሱሰንነት፣ ለወንጀል ሥራ፣ ወይም በማህበራዊ ኑሮ አለመመቻት የተጋለጡ ናቸው። የቤት አከራዮች ከሴተ ላጤ ይልቅ ለወንደላጤ ቤታቸውን ማከራየት አይደሉም፤ ብድር ሰጪዎችም ለወንደላጤ ማበደር አይፈለጉም። አብዛኛው ወንደላጤ ወንድ መኪና ሲነዳ እጅግ ፈጣን ነው። ሥራ ቶሎ ቶሎ ይቀይራል፤ ቁጡ፣ ቁንጥጥና ስሜታዊ ነው። ይህ በጥቅሉ የሚሰነዘር አስተያየት እንጂ ጥሩ የሆኑ ወንደ ላጤዎች፤ ወይም ብልሹ ሴተ ላጤዎች የሉም በማለት የሚቀርብ መረጃ አይደለም።

የሚገርመው ወንድ ትዳር ሲይዝ እነዚህ ባህርያቱ ጨርሰው ይወገዳሉ። ኃላፊነትን ወስዶ ለመኖር፣ ጠንካራ ሰራተኛ፣ ቆጣቢ ለመሆን የሚያስገድዱት ነገሮች ስለሚኖሩ ባህርዩ ይቃያል። በስሜት ተገፋፍቶ ያለውን ከመርጨት ይልቅ በኃላፊነቱ ስር ላሉት በማሰብ ስሜቱን ገታ ወገቡን ጠበቅ በማድረግ አርቆ ለማየት ይጥራል። ለወደፊቱ እቅድ በማውጣት ሕይወቱን በእቅድ ይመራል። ይህ በትዳር የተገኘ ለውጥ ባካባቢው ህብረተሰብ መከበርና በሀገርም ደረጃ ለተሰሚነት እንዲበቃ ያደርገዋል። ይህ ወቅት የመብሰል (ራስን የመግዛት) ጊዜ ተብሎ ይታወቃል። በምዕራቡ ዓለም በተደረገ ጥናት በእንቅልፍ ወቅት ከሴቶች ይልቅ ያገቡ ወንዶች አምስት እጥፍ ይቃዥሉ ይባላል። ምክንያቱም ባል ቤተሰቡን መመገብና መጠበቅ የመሳሰሉት ሃላፊነቶች ስለሚያስጨንቁት «ከሥራ ብባረርስ» የሚለው ስጋት የሰላም እንቅልፍ እንዳይተኛ ያደርገዋልና ነው። ሴት በትዳር ውስጥ ከምታደርገው አስተዋጽኦ ትልቁ ይህንን ከማግባቱ በፊት ያልተገራና ልጓም የለሽ የመሰለ ወንድ በመግራት፣ ቤተሰቡን ተንከባካቢና ጠባቂ የሆነ ሰው እንዲወጣው የማድረግ ከፍተኛ ሚና ነው። እንዲህ ዓይነቱ የሴቷ አስተዋጽኦ ባህሉን ጠብቆ ለማቆየትም ይረዳል። ይህ የሴቷ አስተዋጽኦ ባይኖር ኖሮ ትዳር ይፈራርስና ማህበራዊ ኑሮም አብሮ ይሞት ነበር። ሴቶችም ወልዶ ለማሳደግ ዋስትና አይኖራቸውም። የአልኮል ሱሰኛ ይበዛል፤ የወሲብ

ልቅነት የማይገታ ይሆንና ከጋብቻ ውጭ የሚወለዱ ልጆች ወይም ለውርጃ መበራከት፣ ለግፍና ወንጀል ማደግ ምክንያት ይሆናል።

ከዚህ በላይ ባንባናቸው ቤተሰባዊ፣ ማህበራዊና አገራዊ እሴቶች (values) የተነሳ ወንጀላዊና ሴቶች ይፈላለጋሉ። ሚስቶች የባሎቻቸውን ወኔ (ኮንፈደንስ) ለመገንባት ትልቅ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ወንድ በአደባባይ እንደሚታየው ልብ ሙሉ ላይሆን ይችላል። ልብ ሙሉ ሆኖ ለመታየት የሚስቱ ማደፋፈር ያስፈልገዋል። ወንዶች በሚስቶቻቸው የተከበሩና የታፈሩ መሆንን ይፈልጋሉ። በህብረተሰቡም ለመከበራቸውና ማንነታቸውን ለመቅረጽ ሚስቶች እጅግ አስፈላጊ የሆኑትን ያህል ጤነኛና ታዋቂ ሆነው እንዲገኙ ሚስቶች ድምጻቸውን አጥፍተው ከሕሳቸው በመሆን ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ይህ ነው በመጽሐፈ ምዕሌ 31፡ 10-31 ያለውን በጥምና እንድናይ የሚያደርገን። በሌላ በኩል ሴት ከወንድ እንክብካቤን፣ ጥበቃን፣ እገዛን በብዙ ትፈልጋለች። በተለይ ልጅ ለመውለድ በምታደርገው ሂደት የባሏን እርዳታ በከፍተኛ ደረጃ ትፈልጋለች። ለዚህ ነው የእግዚአብሔር ቃል «ነገር ግን የእርሱ ስለሆኑት ይልቁንም ስለቤተሰቦቹ የሚያስብ ማንም ቢሆን ሃይማኖትን የካደ ከማያምንም ሰው ይልቅ የከፋ ነው።» ብሎ የሚናገረው (1ጢሞ 5:8)።

ዞሮ ማያ

ሴት የባሏን ማንነት በመቅረጽና በመገንባት ረገድ ከፍተኛ ድርሻ እንዳላት ተመልክተናል። ይህንንም ስታደርግ ራሷን ነድታ ልቧን አስፍታ ነው። እስቲ በባል ማንነት ቀረጻ ላይ የሚስት ድርሻ ምን እንደሚመስል ግልጽ የሚያደርግልንን አንድ ትልቅ ሰው በሚስቱ አስከሬን አጠገብ ቆሞ የተናገረውን ቀጥለን እንመልከት።

ሰውየው ሚስቱ አይሆንም እያለችው ትልቅ ድርጅት ያቋቋማል። በመጨረሻም ሚስቱ እንደፈራችው ይከሰርና ሚስቱን ቀና ብሎ ለማየት አፍሮ አቀርቅሮ ወደቤት ሲመጣ ሚስቱ በማስተዋል የተናገረችውን ቃል ሲናገር «ወደቤት ከመምጣቴ በፊት ሚስቱ የሆነውን ሰምታ ኖሮ አቅፋ ከላመችኝና ባጋጠመኝ ሁኔታ አብራኝ እንደምትቆም ከነገረችኝ በኋላ ምን መሰለህ አንተ አትጠጣም አታጨስም፤ ቁማር አትጫወትም። እኔ ከመምጣትህ በፊት ሂሳቡን ሳሰሳ እነዚህን ክፉ ነገሮች ብታደርግ ኖሮ ከምታወጣው ወጪ በላይ በዚህ ባልተሳካ ንግድ ላይ አታታወጣም ነበር። አልከሰርክምና አይዞህ በርታ አብረን እንወጣለን አለችኝ» በማለት ተናገረ። ቀጥሎም በደረሰው ሁኔታ ንብረቱ ሁሉ ተሸጠና ኑሮአቸው ደቀቀ። ሆኖም ሚስቱ ባሏን ከመወንጀል ይልቅ ባጋጠማቸው ሁኔታ ማዘኗን በማሳየት ችግራቸውንም ተያይዘው እንደሚወጡት መላልሳ በመናገር ታጽናናው ነበር። ለዚህ ሰው ከወደቀበት ተነስቶ በመሥራት እንደገና ትልቅ ሰው መሆን ሚስቱ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጋለታለች። ይህች ሴት አስተዋይ ባትሆን ኖሮ በተፈጠረው ሁኔታ የተሰበረው መንፈሱን ደግሞ በመስበር ስሜቷን ልትገልጥ ትችላል ነበር። ንዴቷንና

ቁጭቷን ለመወጣት ባሏን ዳግመኛ እንዳያንሰራራ አድርጋ በነገር ዱላ ልትመታው ወይም ብቻህን እንደጀመርክ ብቻህን ተወጣው በማለት ጥላ እንድትሄድ የሚያስችላት በቂ ምክንያት ነበራት። እንዲህ አድርጋ ቢሆን ኖሮ ባሏ በዚያ በቆሰለ ስለ ስሜቱ ተስፋ ቆርጦ ዳግመኛ ምንም ነገር ላለመጀመር ከማፈር አልፎ በራሱ የማይተማመን ሰው ይሆን ነበር።

አንድ ሌላ ባል ደግሞ ሚስቱ ምን ያህል ጠባቂው እንደሆነች የሚከተለውን ልብ የሚነካ ታሪክ በመተረክ ምስክርነቱን በአደባባይ ሰጥቷል። «አንድ ጊዜ ከማይሆኑ ሰዎች ጋር ተጣላሁና በደብዳቤና በስልክ እንደሚገሉኝ ዛቱብኝ። ይህንንም ሲያደርጉ ባለቤቴም ዛቸውን እንድታውቅ በማድረግ ነበር። አንድ ቀን በማግስቱ በቦንብ እንደሚገሉኝ ማስታወሻ ሰጥተውኝ ካጠገቤ ጠፋ። ለፖሊስ ብነግርም በቂ መረጃ ስለሌለኝ ብዙም ጥበቃ አልተደረገልኝም። ያን ሌሊት በስጋት ካነጋሁ በኋላ ጠዋት ስነሳ ባለቤቴን ካጠገቤ አጣኝት። ጋቢ ደርቤ ወደውጭ ስወጣም መኪናችንን ካስቀመጥንበት አጣኝት። ትንሽ ከተዘረዘርኩ በኋላ ሚስቱ ከነገራችኝ መኪናችንን እየነዳች መጣችና 'አቆመች። የት እንደነበረች ስጠይቃት ቦንቡን በቤታችን ላይ ስላልጣሉ ድንገት መኪናው ውስጥ አጥምደውት ይሆናል ብዬ ስለጠረጠርኩ አንተ ከመንዳትህ በፊት እኔ ልጥክረው ብዬ ነው አለችኝና ዓይኔ በእንባ ተሞልቶ ለኔ ስትል መስዋዕት ልትሆን እንደነበር ሳስበው እየዘገነኝ ተቃቅፈን ተላቀስን» በማለት በእንባ ተሞልቶ የሆነውን የደረሰበትን ታሪክ ተረክ።

የመደጋገፍ አስፈላጊነት

ወንዶች በተለይ ከወጣትነት ወደ አዋቂነት በሚተላለፉበት የእድሜ ክልል ላይ በራሳቸው መተማመን በጣም ያዳግታቸዋል። ይህንን ችግራቸውን ግን አውጥተው አያሳዩትም። ብዙ ወንዶች የዚህ ችግር ሰለባ ናቸው። ልባም ሚስቶች በዚህ ወቅት ለባሎቻቸው የራስ መተማመን ግንባታ የሚያደርጉት አስተዋጽኦ እጅግ ከፍተኛ ነው። ባሎች በራሳቸው መተማመን ላይችሉ ሲቀሩ ሚስቶች የሚሰጧቸው ወይም የሚያሳዩዋቸው አመኔታና አክብሮት ሞራላቸውን በመገንባት ረገድ ትልቅ ሚና ይጫወታል። ከሚስቶቻቸው ይህንን መሰሉን ድጋፍ የሚያገኙ ወንዶች ባለው ሁኔታ ተወዳድረው፤ ተነቃቅተውና ልባቸው ሙሉ ሆኖ ለመሰለፍ ከፍተኛ ብርታት ይሰማቸዋል። መቼም ወንዶች ለሕይወታቸው ስኬታማነት ሚስቶቻቸው ያበረከቱትን አስተዋጽኦ አንስተው ለሚስቶቻቸው ለመናገር ችግር ያለባቸው ቢመስልም ተግባራዊ በሆነ መንገድ የሚስቶቻቸውን ውለታ ለመመለስ ጥረት ማድረጋቸው አይቀርም። ለዚህ ድርጊታቸው ምክንያቱ ትዕቢት ብቻ አይመስልም። ምናልባት ላስተዋጽኦአቸው እውቅና ለመስጠት ድፍረት የሚያጡት በሚስቶቻቸው የተበለጡ እየመሰላቸው ሊሆን ይችላል። ምክንያቱም ሚስቶች ከባሎቻቸው የሚያገኙት የምስጋናና የሙገሳ ቃል ሕይወታቸውን ከማለምለሙና አወንታዊ በሆነ መልኩ ከመቅረቱም በላይ በትዳራቸው

የበለጠ መስዋዕት ለመክፈል እንዲነሳሱ ያደርጋቸዋል። ለሴት ከባሏ የምታገኘው ፍቅር፤ መገሳና ተቀባይነት ለትዳራቸው መደርጀት ድርሻ እንዳለው የሚገልጥ ቃል ለሕይወቷ ምግብ ከመሆን አልፎ ለባሏ ተገዥ የሚያደርጋትና የሚያኮራት ነው።

ሚስቶች የባሎቻቸውን ድጋፍ አብዝተው የሚፈልጉባቸው በርካታ ጊዜአት አሉ። ልባም ወንድ የሚሰቱን ማንነት በማወቅ ሚስቱን በዚህ አንጻር ደስ ለማሰኘት ይጥራል። ሴቶች ባሎቻቸው የሚያፈቅሯቸው የሚጠነቀቁላቸውና የሚያከብሯቸው እንዲሆኑ ይፈልጋሉ። ወንዶችም ቢሆኑ ሚስቶቻቸው አክባሪ፣ ደጋፊና ታማኝ እንዲሆኑላቸው ይሻሉ። ይህ ፍላጎት የሚመነጨው ከባህላዊ አመለካከት ብቻ ሳይሆን በተፈጥሮ በውስጣችን ካለ ስሜት ነው። እግዚአብሔር አስቀድሞ ይህን ስለሚያውቅ «ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም አለ» (ዘፍ 2:18)። መልካም እንዲሆንላቸውም ቤተሰብን በመፍጠር ባረካቸው። በውስጣችን ያለው የመፈላለግ ስሜት ግልጽ ነው። ሃዋርያው ጳውሎስ ስለዚህ መሰረታዊ ፍላጎታችን «ከእናንተ ደግሞ እያንዳንዱ የዝግ ሚስቱን እንዲህ እንደራሱ አድርጎ ይወደዳችኝ ሚስቱም ባልዋን ትፍራ» በማለት በግልጽ የተናገረውን በኢፌሶን 5:33 ልብ እንበል።

ብዙ የትዳር ዓደኛዎች ይህንን ባለማወቅ በከፍተኛ ችግር ውስጥ ገብተው ይገኛሉ። የዚህ ምንጩ ስለት፣ እኔነትና ትዕቢት ናቸው። የራሳችንን ስሜትና ፍላጎት ብቻ ለማርካት ስለምንጥር የትዳር ዓደኛችንን ፍላጎት ችላ እንላለን። ትዳርክ መሰረት የሚይዘው ራሳችንን ችላ ብለን የትዳር ዓደኛችንን ፍላጎት ለማሟላት ቅድሚያ ስንሰጥ ነው። ከዚህ ጋር አያይዘን በመፈራራት ስሜታችንን አለመደባበቅ በመካከላችን ሊኖር ለሚገባው መልካም ግንኙነት የሚኖረውን ትልቅ አስተዋጽኦ ትኩረት ልንሰጠው ይገባል። ጋብቻን በጽኑ መሰረት ላይ ለመጣል መንፈሳዊው ክፍል እጅግ አስፈላጊ ነው። አዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት ለቤተሰብ አምልኮ (ለጸሎትና ቃሉን አንብቦ ለመወያየት) ቅድሚያ ቢሰጡ ለቤታቸው ትልቅ መሰረት ጣሉ ማለት ነው። አንድ የእንግሊዝኛ አነጋገር «አብረው የሚጸልዩ ባልና ሚስት አብረው ለዘለቄታ ለመኖር ዋስትና አላቸው» ይላል። በተጨማሪም አብረው ለመወያየት የሚመድቧቸው ጊዜያት ራዕይና ዓላማን ከመለዋወጥ በላይ በመካከላቸው የሚከሰቱትን ትናንሽ ችግሮች በጊዜው ለመቅጨት ይረዱዋቸዋል።

መመካከር

ባልና ሚስት የመነጋገርና የመወያየትን ልምድ ለማጸበር ከፍተኛ የሆነ ጥረት ማድረግ ይገባቸዋል። ብዙ ጊዜ እንደሚታየው ሰዎች ከጋብቻ በፊት በትውውቅና በጮኝነት ጊዜ እጅግ ብዙ ይነጋገራሉ፣ ሃሳብም በስፋት ይለዋወጣሉ። ጋብቻው ከተፈጸመ ባኋላ ግን አብረው ለመወያየት፣ ስሜታቸውን ለመግለጽና ዕለታዊም ሆነ ድንገተኛ ገጠመኞቻቸውን ለመለዋወጥ ይቸገራሉ። ይህ ችግር ደግሞ ሳልቶ

የሚታየው ከሴቶች ይልቅ በወንዶች ላይ ነው። ለምንድነው? ይህ ባህሪ ከትዕቢት የመጣ ሳይሆን ከተፈጥሮ አሰራርም ጋር የተያያዘ ነገር አለው። በጥናት እንደተገኘው ትናንሽ ሴቶች ልጆች ተመሳሳይ ዕድሜ ካላቸው ወንዶች ይልቅ ቶሎ የመናገርና ቋንቋን የማወቅ ስጦታ አላቸው። ይህ የተፈጥሮ ስጦታ (ችሎታ) በዕድሜያቸውና በዘመናቸው ሁሉ የሚንጸባረቅ ነው። በመሆኑም ሴቷ ከወንዱ ይልቅ ብዙ ትናገራለች። በእድሜ ሲገፉ ሴቷ ሰፊና ግልጽ በሆነ ሁኔታ ከወንዱ በተሻለ መንገድ ሃሳቧንና ስሜቷን መግለጥ ትችላለች። ስለዚህም ወንዶች ራሳቸውን ከሚስቶቻቸው እኩል መግለጥ ስለማይችሉ በቀላሉ ብሶት ይሰማቸዋል።

በቀን ውስጥ ሴቶች ሃምሳ ሺ ያህል ቃላትን መናገር ሲችሉ ወንዶች ሃያ አምስት ሺ ቃላት ያህል ይናገራሉ ይባላል። ወንዱ ከቤት ውጭ በሥራውና በተለያዩ ቦታ ወደ ሃያ አራት ሺህ ቃላት ይጠቀምና ወደቤት ሲመጣ አንድ ሺ ቃላት ብቻ ይቀርዋል። ባለቤቱ የቤት እመቤት ከሆነችና ብዙ ወጣ የማትል ከሆነ ገና ያልተጠቀመችበት ሃምሳ ሺ ቃላት ስላላት መነጋገር ሲጀምሩ ወንዱ የራሱን ቶሎ ይጨርስና እርሷ ስትናገር ማንረምረም ይጀምራል። ሽሽቶ ወደሳሎን ገብቶ ቴሌቭዥን ማየት ወይም ሬዲዮ ማዳመጥ አልያም መጽሀፍ ማንበብ ሲጀመር ሚስቱ ገና የቀራትን ወደ 30ሺና 40ሺ ቃላት እስከምትጨርስ እንዲያነጋግራት አጥብቃ ትፈልጋለች። ይህ ሳይሆን ሲቀር የተናቀች ስለሚመስላት ስሜቷን በቀጣና በሚዋጉ ቃላት ማንጸባረቅ ትጀምራለች። ሚስጥሩ ያልገባው ወንድ «አሁን ምን አጠፋሁና ነው ይህ ሁሉ የሚደርስብኝ» በማለት ተናግሮ ማሳመን ስለሚላነው አንባጃሮ ሊያነሳ ወይም አጥንት የሚሰብር ቃል ተናግሮ ዞር ሊል ይችላል።

የመወያየት አስፈላጊነት

ብዙ ሴቶች ስለባሎቻቸው ከሚያሰሟቸው ሮፎዎች ውስጥ ዋነኛው ባሎች ሃሳባቸውንና ስሜታቸውን መግለጥ አለመቻላቸውን ነው። ሚስት ባሏ ምን እንደሚያስብ፣ በመሰሪያ ቤቱ ምን ሲያደርግ እንደነበረ፣ ስለልጆቹ ምን እንደሚያስብ፣ ስለሷም ምን እንደሚሰማው ማወቅ ትፈልጋለች። ባል ባንጻሩ ሚስቱ እንደፖሊስ የምትመረምረው ወይም ስለማታምነው በጥያቄ የምታፋጥጠው እየመሰለው አልያም አንዳንድ ነገሮችን አለመናገሩ ይሻላል በማለት ብዙ ማውራቱን ሳይፈልግ ይችላል። አንዱ በሌላው ውስጥ ያለውን ባለማወቅ የሚፈጠረው አለመግባባት በትዳራቸው ላይ ከፍተኛ ውዝግብ ያስከትላል። እንዲህ ዓይነቱ ችግር ሊፈታ የሚችለው ባልና ሚስት የሚከተሉትን ነጥቦች ተግባራዊ ቢያደርጉ ነው።

(1) በግልጽ ሲወያዩና በተፈጥሮም ያላቸውን ልዩነቶች ሊረዱ ሲችሉ ነው። ባል የራሱንም ያለመናገር ችግርና የሚስቱን የመነጋገር ፍላጎት በሚገባ ሊገነዘብ ይገባል። ከቤት ውጭ የሚያደርጋቸውን ጭውውቶች ይቀንስ። ሚስትም የራሷንም ሁኔታ ሆነ የባልዋን ችግር ትረዳና ከሚችለው በላይ እንዲሆን አትጠብቀው።

(2) ወንዱ ማመቻመች (Compromise) ቢችል። በዘጸ 24:5 አዲስ ሰላገባ ወንድ «የወሰዳትን ሚስቱን ደስ ያሰኛት» ይላል። ይህ በጣም ጥሩ ምክር ነው። ባል ከባለቤቱ ጋር የሚነድለውን የመወያየት አስፈላጊነት አውቆ የውይይት ፍላጎቱን ለማሳደግ ቢሞክር ሚስትም ብዙ የመናገር ፍላጎት እንዳላት በማወቅ ከባሏ ፍላጎት ጋር እንዲመጣጠን ቀነስ ብታደርገው ለትዳራቸው ሰላም ይበጃል። ባልም ሆነ ሚስት በዚህ አንጻር ልዩነት እንዳላቸው ይወቁ። በግልጽና በመከባበር ሁለቱ ብቻቸውን ሆነው የሚነጋገሩበት ጊዜ ለመመደብ መወሰን ያስፈልጋቸዋል። የወንዶች ተፈጥሮ እንደሚስቶቻቸው ስሜታቸውን በሚፈልጉበት መንገድ በቀላሉ ለመግለጽ እንደማያስችላቸው ሚስቶች ሊረዱ ይገባል።

(3) ለማውራት ወይም ለመነጋገር ምቹ ሁኔታ የሚፈጥሩ ነገሮችን አድርጉ። ለምሳሌ በእግራችሁ ሽርሽር ሂደት፣ በሳምንት አብራችሁ በመውጣት ተገባበዙ፣ ቅዳሜና እሁድ በአልጋችሁ ላይ አርፍዱ።

(4) ሚስቶች ስሜታቸውን ለመግለጽ ማጉረምረም፣ አለቅጥ መለማመጥ፣ መሳደብ፣ ክስና በጎ ያልሆነ ሂስ መሰንዘርን መተው አለባቸው። ባል ከውጭ ደክሞት ቤቱ ከገባ በኋላ ሳሉን ተቀምጦ የሚያነብ ከሆነ «አባዝህ የምታደርገውን ትተህ እኔን ስማኝ፣ ከዚህ በላይ አልጠየቅሁም፤ ምንው ለኔ ሲሆን ጊዜ ያጥርብሃል?» ማለቱ እንደ ነገር ጫሪነት ሊያስቆጥር ይችላል። ይህ ሲሆን የወንዱ ምላሽ ቁጣ፣ ጸጥ ማለት፣ ስፍራውን ለቆ መሄድ ወዘተ ይሆንና ነገሩ ይባባላል። ከዚህ ይልቅ የሚከተለውን መመሪያ መጠቀሙ ይበጃል፡-

- ጊዜን መምረጥ። ባል ሊናገር የሚችልበትን የተረጋጋ ጊዜ መምረጥ። የሚመረጠው ጊዜ ጠዋት ወይም ቅዳሜ በዕረፍቱ ሰዓት ቢሆን የተረጋጋና የተሻለ ውይይት ለማድረግ ይመቻል። ወንድን ርቦትና ደክሞት ባለበት ሰዓት ማነጋገር ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል።
- አካባቢን መምረጥ። የተመቻቸ ሰፍራ፣ ወጣ ያለ አካባቢ፣ ከቤት ውጭ ምግብ በምትገባበዙበት ስፍራ፣ በቤት ውስጥ ከሆነ ደግሞ ልጆችና ስልክ በማይረብሹአችሁ ሰዓት። ባጠቃላይ ችግሩ ከማይታይበትና የክፉ ትዝታ ምንጭ ከሆነ አካባቢ ራቅ ብላችሁ ለመጨዋወት ሞክሩ።
- ሁኔታን መምረጥ። ባል ሚስቱ የምትከሰው ከመሰለው ራሱን ለውይይት ዝግ ያደርጋል። «ጀመረች ደግሞ» የሚል መፈክሩን ይሰቅልና ጸጥ ይላል። ራሱን ስለሚከላከልበት መንገድ ብቻ ያውጠነጥናል። ማንኛችንም ብንሆን የምንከሰስ ከመሰለን መረጋጋት አይኖረንም። በለዚህ አቀራረባችንና ንግግራችን ቁጣን የሚያስነሳ ሳይሆን ፍቅርን፣ መተሳሰብን መደጋገፍን የሚያሳይ መሆን አለበት። ንግግራችን ሌላው ማድረግ ስለነበረበት ወይም ስላለበት ጉዳይ ሳይሆን የራሳችንን ፍላጎት የሚያንጸባርቅ መሆን አለበት።

ይህም ሁሉ ሆኖ ሰዎች በብዙ መንገድ ስለሚለያዩ ከላይ ያየናቸው የመፍትሄ ሃሳቦች እንደተፈለጉት ውጤታማ ሳይሆኑ ይችላሉ። አንዳንድ የተለዩ ሴቶች እንዳሉ ሁሉ የቀረበላቸውን ፍቅር የማይረዱ ወንዶችም አሉ። ለአንዱ ፍቅር የመሰለው ለሌላው መደለያ ሊመስለው ይችላል። በዚህ ዓይነቱ ጋብቻ ውስጥ «ለምን እንደዚህ አልሆነም» ብሎ ራሱን ከመጉዳትና ትዳርን ችላ ወደማለት ከመድረስ ይልቅ የራሱን ጤንነት ጠብቆ ሰላማዊ ሕይወት ለመምራት መሞከሩ የተሻለ ነው። ከትዳራቸው የሚፈልጉትን በማጣታቸው ናላቸው የዞረ (ድባቄ depression) ውስጥ የገቡ ብዙ ሴቶችና ወንዶች አሉ። ስለዚህ የማንለውጠውን ለመለወጥ መክራ በማድረግ ከችግር ውስጥ ከመውደቅ ከእውነታው ጋር እንዴት ተስማምቶ እንደሚኖር ማሰቡና ራሱን በማይገባ የህሊና ክስ አስጨንቆ ትዳርን ከመበደል መቆጠቡ አስተዋይነት ነው። ይህም ማለት በሌላ አባባል ለራሳችን ደህንነትና ለትዳራችን ጤንነት ስንል የትዳር ዓደኞችን እንዳለ እስከ ድክመቱ እንቀበለዋለን ማለት ነው። ወይም በተቃራኒው የትዳር ዓደኞችን ለኛ ያልተመቸን እኛም ለርሱ ስላልተመቸነው ይሆናል ብሎ ራሱን መፈተሽና ድክመትን ለማሻሻል መሞከር ይቻላል። ብዙ ሴቶችና ወንዶች ከትዳር ዓደኞቻቸው ጋር የሌላቸውን የንግግርና ውይይት ልማድ በውጭ ከጓደኞቻቸው ጋር ይመሰርታሉ። ለምሳሌ ሴቶች ከቡና አጣጫቻቸው ጋር፣ ወንዶች ደግሞ መስሪያ ቤት ወይም በመሸታ ቤት ከሚያፈሯቸው ዓደኞቻቸው ጋር በተለያየ አርዕስት ላይ ይነጋገራሉ። ይህ ሲሆን ትዳሩ በውይይት ማነስ ይጎዳና ሁለቱም ወደማይፈልጉት አደገኛ ፍጻሜ እንዳያመራ ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል። በርግጥ ገንቢና ለትዳሩ መታነጽ አስተዋጽኦ የሚያደርጉ የየግል ዓደኛ (ለሊጅ ሴት ለወንዱ ወንድ) ሊኖራራቸው ይችላል። እነዚህ ዓደኞች ከትዳር ዓደኞችን ጋር የሚኖረንን ልባዊ ወዳጅነት ባይተኩም ምን ምን መጨዋወት እንደሚገባን ለይተን የምናውቅ ከሆነ ብዙ ሊጠቅሙን ይችላሉ። ከልብ ሆነው የሚነጋገሩና በጸሎት የሚደጋገፉ ዓደኞቻች አንዱ በሌላው ሕይወት ውስጥ ትልቅ አስተዋጽኦ ሊያበረክቱ ይችላሉ።

የተፈጥሮና የአስተዳደግ ልዩነት

በባልና ሚስት መካከል ያለው ትልቁና መሰረታዊ ልዩነት የመጣው በተፈጥሮአቸው መለያየት የተነሳ ነው በማለት ቀደም ብለን ለማሳየት ሞክረናል። በመብት አንጻር እኩል ናቸው። ሆኖም ለኑሮ በሚያበፈልጉ ነገሮች የሚለያዩባቸው ብዙ ነጥቦች አሉ። ለምሳሌ ሴት ልጆችን ወልዶ ለማሳደግ ከፍተኛ ጥበቃና መረጋጋትን ትፈልጋለች። ጥበቃውንና መረጋጋቱን ለማግኘት ደግሞ የወንድን ድጋፍ ትሻለች። ይህ ድጋፍ የመፈለግ ዝንባሌ የመብለጥና የማነስ ጉዳይ ሳይሆን ተፈጥሮ ያደላደለው ባህሪ ነው። በለዚህ ኑሮን የሚቀይር፣ እንግዳ ነገር ለምሳሌ አገር መልቀቅ፣ ስራን መለወጥ፣ አዲስ ነገሮችን መጀመር የመሳሰሉት ከወንዶች ይልቅ ሴቶችን ያስፈራቸዋል። ከዚህ አንጻር በጣም የሚያስገርመው

ሚስት ማግኘት የምትፈለገውን ባል ለመስጠት የሚያስችለው አቅምና ፍቃደኝነት ተፈጥሮው የቸረው ባህሪ መሆኑና ወንድነቱ የሚሰማው ይህን ማድረግ ሲችል መሆኑ ነው።

ወንድ ለውጥን፤ አቅሙን ወይም ችሎታውን የሚገዳደረው፤ ወይም ወኔውን የሚያሳሳውና የሚፈታተነውን ማድረግ ወይም መጋፈጥ፤ ወደፊት የሚመጣውን ነገር ዘና ብሎ መጠበቅ፤ ገንዘቡን በአደራ ሰጥቶ ትርፉን ቆይቶ ማግኘት የመሳሰሉት ነገሮች ደስታ ይሰጡታል። ባንጻሩ ሴት ተለዋዋጭ ያልሆነና ቋሚነት ያለውን የነገ ሕይወት (Predictable Future)፤ ዋስትናን የሚያረጋግጡላት ነገሮችን፤ መሰረት ያለው ሕይወት መምራት፤ ጥሩ ግንኙነትና ዋስትና ያለው የሰራ አካባቢና ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮች ምርጫዎችዋ ናቸው። እነዚህ የማይመሳሰሉ የሚመስሉ ባህርያት ተደጋጋፊና ተፈላላጊ ናቸው። የወንዱን ግልፍተኝነትና ገድል ፈላጊ ባህሪ የሚስት ጠንቃቃነት ይጠብቀዋል። የርሱ ለውጥ ፈላጊነት የርሷን የባለበት ሂድ አኗኗር ምርጫ ያሻሽላዋል። ይህን መለኮት በኪነጥበቡ የተለያዩ ባህርያት ተጎዳኝተውና ተደጋግፈው የቤተሰብ ሕይወት እንዲቀጥል ያስቻለበትን ሚስጥር ሳይንስ እንኳን በሚገባ የተረዳው አይመስልም።

ሴት ለቤቷ በአነስተኛ ነገሮች ሁሉ ላይ የምታደርገው ጥንቃቄ ትዳርን እጅግ ያዳብረዋል። ወንዱ ይህን ለጊዜው ባይረዳውም በኋላ ግን ጥቅሙን ሲጋራ በሴቷ ጥንቃቄ የተገኘውን ደህንነት ሲያጣጥም ማስተዋልን ያገኛል። ሴትና ወንድ አንድን ስፖርት ወይም መዝናኛ የሚያዩበት ዓይን በጣም የተለያየ ነው። ሚስት እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ ሀብረትና የጭውውት በር መክፈቱ ሲያስደስታት ወንዱ ደግሞ ደስታ የሚሰጠው ተፎካክሮ ማሸነፍ ሲችል ነው።

በትዳር ውስጥ የሚኖረን ሚና

በትዳር ውስጥ የሚኖረን የባልና የሚስት ሚና የሚቀረጸው በተፈጥሮ በቤተሰባችን ሁኔታና በዙሪያችን ባሉ በምናያቸው፤ በምንሰማቸውና በምንማራቸው ነገሮች ነው። አስተዳደግና አካባቢ ሲባል በማህበራዊ ኑሮ ውስጥ የሚካተቱ በዙሪያቸው ያሉትን ማለትም ወላጆቻችንን፤ አስተማሪዎቻችንን፤ ጓደኞቻችንን፤ መገናኛ ብዙሃንን (mass media)፤ የሃይማኖት መሪዎችን ወዘተ፤ ሁሉ አጠቃሎ የያዘ ሰፊ እሳቤ ነው። ለምሳሌ ልጆች ሲወለዱ የሚኖረው አቀባበል፤ የሚለብሱት ልብስ፤ የሚሰጣቸው ስጦታ፤ የሚጫወቱባቸው አሻንጉሊቶች፤ ወዘተ እንደ አካባቢው ቢለያይም የጾታቸውን ማንነት የሚያመለክት ብቻ ሳይሆን ሲያድጉ እንደ ባልና ሚስት የሚኖራቸውን ስፍራ ይወስናል። ወላጆች ወንዶች ልጆቻቸውን ከበድ ያሉና ድፍረትን የሚጠይቁ ነገሮችን እንዲያደርጉ ሲያሟሟ ሴቶች ልጆቻቸውን በቤት አካባቢ እንዲሆኑና ወደውጭ በወጡም ጥበቃ በማይለያቸው ሁኔታ እና አደጋ በማያመጣባቸው አካባቢ እንዲሄዱ ይደረጋል። ለምሳሌ በበዓላት ቀናት

ወንዶች ልጆች በጭለማ ሆያሆዬ ሲጨፍሩ ሴቶች ጠዋት ወይም በቀን እንዲጫወቱ መደረጉ ለዚህ ጥሩ መረጃ ይሆናል። እነዚህ ሁኔታዎች በአስተዳደጋቸውና በትዳራቸው ውስጥ ያላቸውን ድርሻ ይወስናሉ።

ልጆች ጨቅላ ሕጻናት ሳሉ ሴት ከሆነች ብዙ ሲያወራሳት፤ ወንድ ከሆነ ግን ብዙ ይነካኩታል። በልጆች አስተዳደግ ልጆች የሚያደርጉትና የሚያዩት ይለያያል። የወንድ ልጅና የሴት ልጅ መጫወቻ፤ ቀልድ፤ የሥራ ድርሻ ወዘተ የተለያዩ ነው። በዜና ማሰራጫ (በቴሌቭዥን፤ ሬድዮ፤ ጋዜጣ ወዘተ) ወንዶች ትልልቅ መኪና ሲነዱ፤ ጋራሹ ሲሰሩ፤ እንጨት መፍለጥ፤ ህክምና... ነመሳሰሉት ሙያ ሲሰማሩ፤ ሴቶች ወጥ ሲሰሩ፤ ልብስ ሲያጥቡ፤ ስለመልካቸው፤ ስለቁመናቸው፤ ስለአለባባቸው ሲጨነቁ፤ በጸሐፊነትና በነርስ ሥራ ሲሰማሩ የሚያዩ ልጆች በእድገታቸው ላይ ትልቅ ተጽእኖ ያሳድራሉ። የሴት ሥራ የወንድ ሥራ የሚለው ከዚህ የሚመነጭ ነው። ወዳጆች፤ አስተማሪዎች፤ ዘመድና ሌሎች አዋቂዎች በልጆች ላይ ትልቅ ተጽእኖ ያሳድራሉ። ለምሳሌ የአባትና የእናት በቤትም ሆነ በውጭ ያላቸው የሥራ ድርሻ የተለያየ ነው። በቤተሰብ አስተዳደርም ቢሆን የሚታየው በልጆች የወደፊት ሕይወት ላይ ወሳኝነት አለው። የምንኖርበት ሕብረተሰብም ቢሆን ሴት የምታደርገውን ወንድ ሲያደርግ ከታየ «ሴታሴት» በመባል፤ ወንድ የሚያደርገውን ሴት ስታደርግ ብትታይ «ወንዳወንድ» በሚል ተቀባይነትን በማያሳጣ ስምና ማንነትን በሚያቃልል ተቀባይነት ማሳጣት ሁሉም የጾታ ሚናቸውን እንደጠበቁ እንዲገኙ ያስገድዳል። ከማህበር ካልወጣን በስተቀር የምንኖርበትን ማሕበረሰብ መስለን እንቀረጻለን። ቀጥሎ እነዚህ የሕብረተሰብ ክፍሎች ከጾታ አመዳደብ አንጻር ምን ሚና እንደሚጫወቱ እንመልከት።

• ወላጆች። የጾታ አመዳደብ የሚጀመረው ገና ከማህጸን ጀምሮ ነው። ወላጆች ያካባቢውን ልማድ ተከትለው ጽንሱ በማህጸን ላለ ብዙ የሚገለባበጥና ነፍሱጡ እናቱ የምትቸገር ከሆነ ወንድ ልጅ እንደሆነ በማመን ስለጽንሱ ሲያወራም ሆነ ሲወለድ ስለሚያደርጉለት ነገር ሲያቅዱ ይኖራሉ። በወሊድ ጊዜም ባንዳንድ ባህል እንደሚደገፈው ሴት ልጅ ስትወለድ ደስታን ለመግለጥ እልል ሲባል፤ ወንድ ሲወለድ ደግሞ ጥይት ይተካላል። ወንድ ልጅ ሲወለድ ደስታውም ሆነ ወሬው ከፍ ሲል፤ የሚሰጠውም ስጦታ ኃይልን፤ ጉልበትን፤ ክቤት ወጣ ያለ ተግባርን የሚያመለክት ዓይነት ነው። ባንጻሩ ለሴት ልጅ የሚሰጠው በቤት አካባቢ ያለውን ሁኔታ የሚያንጸባርቅ ነው። በግምት አራት ዓመት የሆናቸው ልጆች ከጾታቸው አንጻር የሚጠበቅባቸው ምን እንደሆነ ማወቅ ይቸላሉ። ወላጆች ወንድ ወይም ሴት ልጆቻቸው ከጾታቸው አንጻር የሚጠበቅባቸውን እያደረጉ እንዲያድጉ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። ለልጆቻቸው የሚሰጣቸው መጫወቻዎችና ኃላፊነት ጾታቸውን የሚያጠናክር ይሆናል። ለምሳሌ ሴቶች ልጆች ቡና ማፍላት፤ ወጥ መስራት፤ ቤትን ማሳመር እንዲለማመዱ ወይም

እንዲጫወቱባቸው የተሰጧቸውን ሕጻን አምሳያ አሻንጉሊቶቻቸውን በእናትነት ስሜትና ኃላፊነት መሰረት እንዲንከባከቡ ሲደፋፈሩ፤ ወንዶች ልጆች የጠመንጃ አሻንጉሊት፤ ኳስ፤ ወዘተ የመሳሰሉትን በመስጠት ከቤት ውስጥ ወጣ ያሉ ነገሮችን በማድረግ እንዲጫወቱ ይበረታታሉ። ወላጆች ከወንዶች ልጆቻቸው ይልቅ ለቤት ልጆቻቸው ከፍተኛ ጥንቃቄና ጥበቃ ያደርጋሉ። ብዙ ጊዜ ጥንቃቄው ልጆቻቸው በወንድ እንዳትደፈር ከሚል ስጋት የሚመነጭ ነው። እንዲሁም በቤት አካባቢ በሚደረግ ማሕበራዊ ግንኙነትና ቅርርቦሽ ሴት ልጆች ብዙ ይሳተፋሉ። ስለዚህ ድግስ፤ ለቅሶ፤ እንግዳ መቀበል፤ የዘመዳሞች ግንኙነት ወዘተ በመሳሰሉት ሴት ልጆች ብዙ እውቀት ያዳብራሉ። ለታመሙና ለአንግዳ ሰዎች እንክብካቤ በማድረግና በማስተናገድ ረገድ ሴቶች ኃላፊነት አለባቸው። ሴት ልጅ እንደወንድ መሆን ብትሻ «ወንዳ ወንድ» የሚለው ቅጽል ስም የማናናቂያ ማጣጣያ መጠሪያ በመሆን ይሰጣታል። ወንድ ልጅም የሴት ባህሪ ቢያሳይ «ሴታ ሴት» የሚለው ቅጽል ይሰጠዋል። ይህም ፊር፤ ግዴታና ምክንያት ወንድነቱን የጣለ ለመሆኑ መግለጫና የስድብ ግዴታነት ቃል ነው። ወንድ ልጅ ቀና ብሎ እንዲሄድና የሚመቱትን እንዲመታ ወይም ሊሳዱ የተነሱትን ለመከላከል የሚያስችለው የወኔ ኮስታራነት እንዲኖረው ሲፈለግ ሴት ልጅ ግን አቀርቅራ እንድትሄድና የሚመቷትንም ሆነ የሚሰድቧትን በትእግስት ማለፍና ካስፈለገ እርዳታ መጠየቅ እንዳለባት እንጂ እንደሚደረግባት ማድረግ የጋጠ ወጥነት ባህሪይ ሆኖ ይታያል። ወንድ ልጅ ከቤት ውጭ ባሉ ነገሮች ተሳትፎና ልምዱ እንዲኖረው ሲገፋፋ ሴት ልጅ በቤት አካባቢ ብቻ እንድትወሰን በማድረግ የጽታ አመዳደቡ ከልጅነት ጀምሮ እንዲዳብርና ተቀባይነት እንዲኖረው ይደረጋል።

- **አስተማሪዎች።** የመጀመሪያዎቹ አስተማሪዎች ወላጆች ናቸው። ከቤት ውጭ ደግሞ አስተማሪዎች ልጆች ከጽታቸው የሚጠበቀውን እየፈጸመው እንዲያድጉ የራሳቸውን አስተዋጽኦ ያደርጋሉ። አስተማሪዎች ቀጥተኛ በሆነ መንገድ ብቻ ሳይሆን ስውር በሆነ ዘዴም በሴቶችና በወንዶች ተማሪዎች መካከል ልዩነት እንዳለ የመለከታሉ። ለምሳሌ ወንድ ልጅ እጁን ሳያወጣ ቢናገር አስተማሪ ብዙም ሳይሰማው ይችላል፤ ሴት ልጅ ግን ሙክ ብላ ያለፍቃድ ብትናገር የተማሪ ስነሰርዐት እንዳልሆነ ከመናገሩ በላይ በአመለካከቱ አግባብ ያልሆነ ነገር እንዳደረገች እንዲሰማት ይደረጋል። ከዚህ ሌላ ወንዶች በትምህርት ላይ ብለው እንዲገኙ የሚጠበቅባቸው ሲሆን ሴት ልጅ ከሁሉም በልጣ ብትገኝ ሊሆን የማይችል ነገር እንደተፈጸመ በማሰብ የተጋነነ ግርምትና አድናቆትን ይፈጥራል። በትምህርት ቤት የሚሰጡ አንዳንድ ትምህርቶች የወንዶችን ወይም የሴቶችን ጽታ አግኖ ከማሳየቱም በላይ ባንዳንድ ከፍተኛ ትምህርት ቤት ሴቶች ወይም

ወንዶች ብቻቸውን የሚወስዷቸው ጽታን መሰረት ያደረጉ ኮርሶች ይሰጣሉ።

- **ጓደኞች።** ልጆች ከቤት ወጣ ብለው መጫወት ከሚጀምሩበት ጊዜ ጀምሮ ጓደኞቻቸው በጽታዊ ማንነታቸው ላይ ትኩረት ሰጥተው እንዲያድጉ ከፍተኛ ተጽእኖ ያደርጉባቸዋል። ብዙ ጊዜ ተጽዕኖው በሚጠቀሙበት የቋንቋ ግዴታነት፤ በሚለብሱት ልብስ፤ በሚጫወቱት ጨዋታ በመሳሰሉት ውስጥ የሚገለጽ ነው። አንዳንድ ጊዜ ወላጆች ልጆቻቸው አብረዋቸው የሚውሉዋቸውን ጓደኞቻቸውን ካልወደዱላቸው ሰፈር በመቀየር ወይም ልጆቻቸው ወላጆች ከማይወዷቸው ጓደኞች እንዳይገናኙ ለማራራቅ ቅጣትና ማስፈራሪያዎች በመጠቀም በአንጉል ነገሮች ተጽእኖ ስር እንዳይወድቁባቸው ይጥራሉ።
- **መገናኛ ብዙሃን (Mas media)።** ቴሌቭዥን በሴትና በወንዶች መሃል ያለውን የጽታ ልዩነት አግኖ በማሳየት ረገድ ትልቅ ሚና ይጫወታል። ለምሳሌ በምእራቡ ዓለም ልጆች በት/ቤት ከሚያሳልፉት ጊዜ ይልቅ ቴሌቭዥን በማየት የሚያጠፉት ጊዜ ይበልጣል። በቴሌቭዥን የሚታዩ ትርኢቶች አብዛኛውን ጊዜ የወንድን የበላይነት የሚያንጸባርቁና ባብዛኛው ተዋናውያኑ ወንዶች የሆኑባቸው ናቸው። ልጆችም ሆኑ ወጣቶች መስለው ለመታየት የሚፈልጉት በቴሌቭዥን ያዩትን ተዋናይ ወይም የሚያደንቁትን ሰው ነው። በመሆኑም ጀግንነት፤ ውበት፤ ቅልጥፍና፤ ቀልደኝነት ወይም ቁም ነገረኝነት የመሳሰሉት እሴቶች ተምሳሌነትም ሆነ መለኪያቸው በቴሌቭዥን የሚያዩዋቸው ግለሰቦች ይሆናሉ። ታዲያ ጽታዊ በሆኑ ጉዳዮች ላይም የእነዚህ ሞዴል የሆኗቸው ሰዎች አመለካከትና እምነት በበጎ ወይም በጎ ባልሆኑ መልኩ በወጣቶቹ ላይ አሻራቸውን ጥለው ያልፋሉ።
- **ሃይማኖት።** የሃገራችን ባህልና ልማድ በሃይማኖት ላይ የተመሰረተ ነው። ስለዚህ አንድ ሰው ሃይማኖተኛም ሆነ ሃይማኖት የለሽ ቢሆን አስተዳደጉና ልምዱ ሃይማኖታዊ ገጽታዎች አሉት። እውነተኝነት ወይም ውሸታምነት፤ ጥሩና መጥፎ፤ ደግና ክፉ የመሳሰሉት እውነታዎች ሃይማኖታዊ መሰረት አላቸው። በተመሳሳይ መንገድ ከጽታ ምደባ አንጻር ሴቶችና ወንዶች ሊያደርጉ የሚገባቸው ነገሮች ሃይማኖታዊ ይዘት ሊኖራቸው ይችላል። በዚህ አንጻር በምሳሌነት የሚጠቀሰው «ሚስቶች ሆይ ለባሉቻችሁ ተገዙ» የሚለውን ቃል በጥሩም ሆነ በከፋ መልኩ በመተርጎም ሰዎች የጽታን የበላይነትና የበታችነት ለመደገፍ ብዙ ሲጠቀሙበት እንደነበሩ ማስታወስ በቂ ነው።

ምዕራፍ 23 የሥራ ክፍፍል

በትዳር ውስጥ የባልና ሚስት ኃላፊነት

በትዳር ውስጥ የባልና የሚስት በቤታቸው ያላቸው ኃላፊነትና ድርሻ የሚባለው በቤታቸው የሚኖራቸውን ስፍራ ለመለየት ነው። በባህላዊው ጋብቻ የባልና የሚስት የሰራ ድርሻ በሚገባ ተገልጧል። ባል ከቤት ውጭ ሲሰራ ሚስት በቤት ውስጥ የቤቱን ይዞተና የልጆቹን እድገት ትከታተላለች። ሴት ልጅ ከቤተሰቧ የቤት ውስጥ ሙያንና ልጆችን አያያዝ ከናቷ ትማራለች። ወንዱ በእርሻ ላይ የሚያውለውን ስራ ከአባቱ ይማራል። በእርሻ (ግብርና) የሚተዳደሩ አገሮች ይህንን ስርአት አሁንም ቢሆን ይከተሉታል። እንደ ኢትዮጵያ ባሉ አገሮች በገጠሩ አካባቢ ይህ እስከ አሁን ይሰራበታል። ሴቶች የጉልበት ስራ አልፎ አልፎ ሲሰሩ ቢታይም እንደ እንግዳ ይቆጠራል እንጂ የተለመደ ነገር ሆኖ አይወሰድም።

ስልጣኔ እየተሰሩና ከተሞች እያደጉ ሲሄዱ ሰው ከሰፊና ከባህሉ በመፈናቀል ስለሚኖር አንዳንድ ባህልና ልማድ መቀየር ይጀምራል። ይህም ቢሆን በመብት አንጻር እንጂ ከቤት ውጭ ከወንዶች ቁጥር ጋር በተስተካከለ ሁኔታ ሴቶች አይሰሩም። በከተማ ልጆችን ከማሳደግ ጋር ሴቶች ንግዱን (በገበያ፣ በመሸታ ቤት፣ በቤት ስራ ...) ሲያቀላጥፉ ይታያሉ። ሴት ከቤተሰቧ የቤት ውስጥ ሙያንና ልጆችን አያያዝ ትማራለች። ወንዱ አደባባይ የሚያስውለውን ስራ ከአባቱ ይማራል። ይህ ባብዛኛው አሁንም ቢሆን እንደ ኢትዮጵያ ባሉ አገሮች የሚታይ ነው። ጥቂት ሴቶች ስራ ያዙ ማለት ሁኔታው ተለወጠ ማለት አይደለም። ሆኖም በብዙ ሁኔታ ለውጥ እየመጣ መሆኑ አጠራጣሪ አይደለም።

ባልና ሚስት በትዳር አብረው ሲኖሩ ለያንዳንዳቸው ያልተጻፈ ሆኖም እስኪያገቡ ድረስ ሲዘጋጁበት የኖሩበት የሥራ ኃላፊነትና ድርሻ አላቸው። የቤት ውስጥ የሥራ ድርሻ በባህሉና እንዲሁም በመወያየትና በስጦታ (ችሎታ) ላይ የተመሰረተ ይሆናል። ቀደም ባሉት ምዕራፎች እንደገለጽነው ባል በቤት ውስጥ ያለው ኃላፊነት በተለይ ውሳኔን የሚመለከት ነው። ተወያይተው እልባት ማድረግ ካታታቸው ባል በራስነቱ የመጨረሻውን ውሳኔ ይሰጣል ማለት ነው። ባል እንደቤተሰብ መሪ ከፍተኛ ክርስቲያናዊ ምሳሌነትና ኃላፊነት ይጠበቅበታል። ሚስቱንና ልጆቹን በመውደድ፣ ፍትህንና ስነስርዐትን በመከተል፤

የቤተሰቡን ደስታና ደህንነት የሚጨምር ሥራ በመስራት ማንነቱን ማሳየት አለበት። የቤተሰቡ ካሕን በመሆንም የእግዚአብሔርን ቃልና አምልኮ በማከናወን በየእለቱ መርዳት አለበት። ይህንን ሁል ጊዜም እርሱ ያደርገዋል ማለት ሳይሆን በእርሱ ኃላፊነት ስር ሆኖ ሌሎችም ይሳተፋበታል ለማለት ነው። ክርስቲያን ሚስት ቤቷ ክርስቶስ የሚታይበትና የሚከብርበት እንዲሆን ከፍተኛ ጥረት ታደርጋለች። ራሷን ከባሏ ስር በማድረግ ባስተዳደሩ ትረዳለች። ከልጆቿ ጋር ያላት ግንኙነት በፍትህና በዲሞክራሲ የጸና ይሆናል። ባል በሌለ ጊዜ በቤት ውስጥ የርሱ የሆነውን ኃላፊነት ጠምራ ትሸፍናለች። በእርዳታነት የምትጠቀስ እንደዚህ ዓይነት ሴት በመጽሐፈ ምላሌ 31 ትገኛለች።

ወንድና ሴት ብዙ ያስተሳሰብ ልዩነት አላቸው። ተቃራኒ የታ የሚባለው በጾታ መለያ ብቻ ሳይሆን በአስተሳሰብም ጥምር ሳይሆን አይቀርም። በእኤአ 1992 የወጣ አንድ መጽሐፍ ወንዶች ከማርስ፣ ሴቶች ከቪኑስ ናቸው የሚል ርዕስ ነበረው። ልዩነቶቹ ከተፈጥሮ፣ ከባሕልና ከትምሕርት የመነጨ ናቸው። ይህንን ለማብራራት አንዳንዶች የተፈጥሮ ልዩነት የብልት /ቤክስ/ እና የየታ (ጄንደር) ልዩነት ይሉታል። የብልት ልዩነት ሲሉ የወንድነትና የሴትነትን የተፈጥሮ መለያ ብልትና ሌላም ውስጣዊ ነገሮች ማለታቸው ሲሆን፣ የየታ ልዩነት ሲሉ ከባሕል የተወረሰውንና በትምህርት የተገኘውን ለመጥቀስ ነው። ይህም በባሕሉ መሠረት ወንድና ሴት ሊያደርጉ ስለሚገባቸው የሥራ ድርሻ ወይም አንዱ ከሌላው የሚጠብቀውን የሚያመለክት ነው። ብዙ ሊቃውንትና የፖለቲካ ሰዎች የትኛው ድርጊትና አመለካከት ከባህል፣ የትኛው ደግሞ ከተፈጥሮ ልዩነት እንደመጣ ይከራከራሉ። ወንድ ወይም ሴት የምንሆነው በተፈጥሮ ነው። ሚናችን ግን ከባሕላችን ከአካባቢያችን በምናየውና በምንሰማው የምንማረውና የምንወርሰው ነው። ቀጥለን በተፈጥሮ ስለሚመጡ ልዩነቶች እንመልከት።

በቤት ውስጥ የባል ኃላፊነት

የሰዎች አእምሮ በእውቀትና በስልጣኔ እያደገ በሄደ ቁጥር ወንድ የመሆን ጉዳትም ሆነ ጥቅም በተመዘዘ እየከበደና እየሰፋ በመሄድ ላይ ነው። ወንዶችም ለዚህ ሽክም ትከሻቸውን በብዙ ያመቻቹ ይመስላል። ከዚህ ቀጥለን የዘመናችን ወንዶች በትዳራቸው ውስጥ ሊሸከሙ የሚገባቸውን ቀንበሮችን በዝርዝር እንመልከት።

1) የቤተሰቡን ኑሮ የተሳካ ለማድረግ ገንዘብ በሚገኝበት ሥራ መለማራት አለበት።

ሚስቱም ሆነች ልጆቹ ባንዳንድ ሁኔታ ደግሞ ዘመዶቻቸው ጭምር ኑሮአቸው ባል በሚያመጣው ገንዘብና ቀሳቀስ ላይ የተመሰረተ ይሆናል። ቤተሰብ ያለው ወንድ ያለመሥራት ምርጫ የለውም። በኃላፊነቱ ስር ያሉት ሁሉ ሰርቶ ገቢ ማስገኘትን ከእርሱ ይጠብቃሉ። ሴት ሚስትና እናት የመሆን ኃላፊነት እንደሚጠበቅባት ባልም ለኑሮ መደገፊያ የሚሆን

ሥራ መስማራትና እንደባልና እንደአባት ቤተሰቡን የመንከባከብ ኃላፊነት አለበት። ለአለቃዊ ኑሮ ብቻ ሳይሆን ለድንገተኛ አደጋና ለወደፊትም ኑሮን ለማሻሻል ለሚያስፈልጉ ነገሮች ሁሉ ከሚያገኘውን ማጠራቀምና ማስቀመጥ ግዴታው ነው።

ወንድ ስኬታማነቱ የሚለካው ከሌሎች ወንዶች በላይ ገቢ በሚያገኝበት ሥራ ላይ ሲሰማራ ነው። ለምሳሌ በወር 200 ብር የሚያገኝና በወር 2000 ብር የሚያገኝ ወንድ በማህበረሰቡ ዘንድ በእኩል ዓይን አይታዩም። ኑሮው በግብርና ላይ የተመሰረተ ሕብረተሰብም ዘንድ እንዲሁ ምርቱና ገቢው አንዱን ወንድ ሲያስመሰግነው ሌላውን ገዝቶ ብሎ እንዲታይ ያደርገዋል። ከዚህ የተነሳ የወንዱ ዓለም ፋክክርና ሽኩቻ የሞላው ሆኖ ይታያል። ገንዘብን የማግኘትና ልቆ የመታየት ትግል ወንዱ ራሱን እንዲያሻሽልና ባዳዲስ ነገሮች እንዲሰማራ ይገፋፋዋል። ወንዶች ባስተዳደሯቸውና በሃላፊነታቸው በውጭ ውለውና ሰርተው ቤተሰባቸውን በሚደግፉበት ሁኔታ ስላደጉ በቤት ውስጥ ስለሚሠሩ ስራዎች ማለትም እንጀራ መጋገር፣ ወጥ መሥራት፣ ቤት ማጽዳት ወዘተ በመሳሰሉት ነገሮች በሚሰታቸው ላይ በከፍተኛ ደረጃ ይደገፋሉ። ወንዶች ሁሉ በእናታቸው የተለየ እንክብካቤ ተደርጎላቸው ስለሚያድጉ በኋላም ወደትዳር ዓለም ሲገቡ ይኸው እንክብካቤና ምቹት በሚሰጥባቸው አማካኝነት እንዲቀጥል ይፈልጋሉ። ወንዶች ከሴቶች ይልቅ ከፍቺ በኋላ ቶሎ የሚያገቡት የሚሰት እንክብካቤና ድጋፍ በጣም ስለሚያሻቸው ሳይሆን አይቀርም።

2) የወንድ የማንነቱ መገለጫ ሥራው ነው
«አንድን ወንድ ስለራሱ እንዲነግራችሁ ብትጠይቁት ስለሚሠራው ሥራ ይነግራችኋል» ይባላል። ወንድ ማንነቱን ሥራ ስርቶ ገቢ ከማስገኘት ነጥሎ ማየት ስለማይችል ከሰራ መባረር ከሴት ይልቅ ወንድን በከፍተኛ ደረጃ ይነጻጽራል። መሥራት አለመቻልና ቤተሰቡን በገቢ አለመደገፍ በወንዶች ላይ ከፍተኛ የአእምሮ ጭንቀትን (Depression) ያስከትላል።

3) ማሕበረሰቡ ከወንድ የሚጠበቀው የተለመደ ነገር የምንኖርበት ሕብረተሰብ ወንድ ተፎካካሪ፣ ለመብት ተቆርቋሪ፣ በራሱ መቆም የሚችል (Independent)፣ በቀላሉ የማይበገር፣ ስሜቱን በግልጽ የማያሳይ፣ ኮስታራ፣ ግልጽ፣ ለመርዳት ፍቃደኝነት ያለው፣ ሩህሩህ ወዘተ ሆኖ እንዲገኝ ይጠበቅታል። ከዚህ የተነሳ ወንዶች በሚሰማቸው ጉዳት አለማልቀስ ብቻ ሳይሆን ፍቅር፣ ደስታና ሐዘን የመሳሰሉት በስሜት የሚገለጡ ስለሆኑ በወንድ ላይ ገንዘብ እንዳይታዩ ይፈለጋል። በዚህ ሁኔታ ያደገ ወንድ ለሚወዳት ሚስቱ ፍቅሩን በቃላት ለመግለጥ ይቸገራል። ራሱ ተፍጨርቄኖ የተሰጠውን ኃላፊነት መወጣት እንጂ እርዱኝ ብሎ የሌሎችን ድጋፍ መጠየቅ ለወንዶች ከባድ ነው።

4) የመለወጥ አስፈላጊነት
አውቀትና ስልጣኔ በተስፋፋበት አካባቢ ሴቶች በብዙ አቅጣጫ እንደሚለወጡ ሁሉ ወንዶችም ሊለወጡ ይገባል። ባለፉት ሃያና ሰላሳ ዓመታት የወንዶችና የሴቶች ግንኙነት በብዙ መልኩ እየተለወጠ መጥቷል። ልዩነቱ በየጊዜው እየጠበበና እኩልነቱ እየጨመረም መጥቷል። በባህል ተጽእኖ ባስተዳደረ የሚመካኙ የበላይነትንና የበታችነትን የሚያራምዱ አመለካከቶች በአፍሪካ ሂደት ብቻ ሳይሆን በመንግስትም ሕግ ጭምር እንዲለወጡ ጫና እየተደረገ ነው። የዘመናችን ሴቶች እንደ እናቶቻቸው በቤት ተወሰነውና የወንድን እጅ እየጠበቁም ሆነ የሚፈጸምባቸውን ግፍ ችለው እንዲኖሩ የሚያስገድዳቸውን ባህልና ስርዐት እያጋለጡና እየተዋጉ ነው። ባህልንና ሃይማኖትን መሰረት አድርገው የተነሱ አንዳንድ ቃላትና ልማዶች አዳዲስ ትርጉምና አመለካከት እየያዙ መጥተዋል። የመማር፣ ከቤት ውጭ የመስራት አድል፣ አዳዲስ ነገሮችን የማድረግ እድልና ትዳርን ተባብሮና ተጋግዞ የመምራት እንዲሁም ልጆችን እኩል ኃላፊነት ወስዶ የማሳደግ ግዴታ ባልና ሚስት የሚሳተፉባቸውና የሚጋሯቸው ጉዳዮች ከሆኑ ሰንብተዋል። በምዕራቡ ዓለም ልጆቻቸውን ለማሳደግ ሥራ ትተው ቤት የሚውሉና በሚሰቶቻቸው ደምዝ የሚተዳደሩ ወንዶች በርካታ ናቸው። በቤት ውስጥ ምግብ ማብሰል፣ ማጽዳትና ተፈላጊ ነገሮችን ማቀራረብ ወዘተ የመሳሰሉት የሴት ድርሻ መሆናቸው ቀርቶ በትምህርት ቤትና በመገናኛ ዘዴዎች በሚሰጡ መረጃዎች አማካኝነት ሴቶችም ሆኑ ወንዶች የሚጋሩዋቸው አውቀትና ልምድ ሆነዋል። በሀገራችን በብዙ ትላልቅ ሆቴሎች አስተናጋጆችና የምግብ አብሳዮች ወንዶች መሆናቸው ለዚህ ጥሩ መረጃ ነው። ስሜትንም በመግለጥ ረገድ ቢሆን በዘመናችን ብዙ ወንዶች ፍቅራቸውንም ሆነ ሃዘናቸውን በግልጽ አውጥተው እንዲያሳዩ ስለሚደፋፈሩ ስሜታዊነት ለሴት የተሰጠ ልዩ መለያ መምሰሉ እየቀረ ነው። የሚከተሉት ለወንዶች ጠቃሚ ምክሮች ናቸው።
ባል የቤተሰቡ መንፈሳዊ መሪ መሆን አለበት። በአንጻሩ ባል ለትዳር ጓደኛው ቅድሚያ መስጠት አለበት። ይህ ከሥራ፣ ከመዝናኛትና ከባልንጀራ ሁሉ በላይ ነው። ቅድሚያ መስጠታችሁና ፍቅራችሁ በድርጊት ይገለጥ። ምክር ወይም ሃሳብ ሳይሰጡ ማድመጥና መረዳት እጅግ አስፈላጊ ነው። አንዳንዴ ምክር መስጠቱ ትዕዛዝ ማስተላለፍ የሚመስልበት ጊዜ አለ። የባለቤትህን ችግር እርሷ ካልጠየቀችህ በስተቀር መፍትሄ ለመስጠት አትሸቀዳደም። ባልና ሚስት በቤትም ሥራ ቢሆን ሊረዳዱ ይገባል። አንድ ሴት «ባሌ የሚረዳኝ ቤቱን ስጠርግ እገሩን ብድግ በማድረግ ነው» አለች። ትዳር የጋራ እንጂ በአንዱ ላይ ብቻ ጫና መሆን የለበትም።

ሚስት በትዳር ውስጥ ያላት ኃላፊነት

ሚስት ለትዳር ስለምታደርገው ከፍተኛ አስተዋጽኦ ባለፉት ምዕራፎች በስፋት ገልጠነዋል። በዚህ ክፍል አጠር ባለ መልኩ በሚከተለው ሁኔታ አስቀምጠናለሁ።

1. ባልን ድርሻውን እንዲያከናውን መርዳቱ እጅግ አስፈላጊ ነው። ከባልሽ ጋር አንዳንድ ድርጊቶችን አብረሽ አድርገ። ወንድ ወንድነቱ የሚገልጥ የሚመስለው አንድ ድርጊትን በማከናወን እንጂ እንደሴት በማሕበራዊ ግንኙነቶች ላይ አይደለም (Men derive their identity more from achievement than relationships)። ብዙ ጊዜ ወንዶች ሙያ ነክ በሆነ ጉዳይ እንጂ ከሰው ጋር ባለ ግንኙነት እንደሚሰታቸው ቀልጣፋ አይደሉም። ወንዶች የሚሰባሰቡት በተግባር የሚታይ ነገር ባለበት ስፍራ ነው። ባህሉም ወንድን አጉልቶ የሚያሳየው አድካሚና ለየት ብሎ ሲሠራ እንጂ ከሰዎች ጋር ሕብረት ሲያደርግ አይደለም። ሴቶችና ወንዶች ሕብረትንና ግንኙነትን የሚያስበበት መንገድ ይለያያል። ለሴቶች ጥሩ ሕብረትና ግንኙነት አብረው የሚጫወቱትና የሚወያዩት ነው። ባንጻሩ ለወንዶች ጥሩ ሕብረትና አንድነት አብረው የሚያደርጉትና የሚሠሩት ነገር ሲኖር ነው። በዚህ አንጻር ወንዶችም ሴቶችም የሚማሩት ነገር አለ።

2. ሴት በትዳር ውስጥ የሚያጋጥማት ብዙ ችግር ከባሏ ጋር ከመደጋገፍ ይልቅ የመፍካከር ልብ ሲያድርባትና ከባሏ ጋር ያላትን ግንኙነት ለመቆጣጠር ስትፈልግ ነው። ይህን ደግሞ ባል አሳልፎ ለመስጠት የህልውና ነገር ስለሚመስለው ፍቃደኛ አይሆንም። ስለዚህ ከመፍካከር ይልቅ መደጋገፉ ለትዳር ስኬት እጅግ ይበጃል። በትዳር ጥሩ ስኬት የሚገኘው ትክክለኛውን ሰው በማግኘት ሳይሆን ትክክለኛው ሰው በመሆን ነው። ባልም ሆነ ሚስት ከትዳር ጓደኛቸው የሚፈልጉት ድጋፍ አለ። ያለዚያ የኛም ሆነ የትዳር ጓደኛችን ሕይወት ጤነኛ አይሆንም። ስትደጋገፉ ግን አዲስ ኃይል ይመነጫል። የትዳር ጓደኛችሁን መውደድ የእናንተ ኃላፊነት ነው። የመለወጡ ድርሻ ግን የእግዚአብሔር ነው።

3. ስለ ባላችሁ በማድነቅ ተናገሩ። ከመተቸት ይልቅ አዋግሱ። ወንዶች የመደነቅና የመመገብ ከፍተኛ ፍላጎት አላቸው። ለሚያደርጉት ነገር ዋጋ እንዲሰጣቸው በጣም ይፈልጋሉ። ባንጻሩ ከፋ ንግግርና ትችት በጣም ይጎዳቸዋል። ስለዚህ ጥጠንቀቁ (ኤፌ 4:29)። ወንዶችም ሆኑ ሴቶች ለመደነቅና ለመፈቀር ቅድሚያ መስጠትን እንደሚሹ እንወቅ። ይህ የተፈጥሮ ሕግ ነው። እግዚአብሔርም ቢሆን እንድናወድሰው ይፈልጋል። ሆኖም ለሆነው ነገር እንጂ በሽንገላና በፈሪሳዊነት መልክ ከሆነ አይቀበለውም።

4. ቅናትና አለመተማመን የሚጀምረው ሴቶች ከባላቸው ሌላ ወንድ ሲያሞክሩ ማለትም «እከሌ እኮ ጸጉራም፤ ጀግና፤ የበሰለ ነው» ሲሉ

ነው። ወንዶችም ከሚስታቸው ይልቅ ሌላ ሴት ማሞክሻት ሲጀምሩ ነው።

5. ማወቅ ያለብን የልባችንን በርግጥ የሚያሟላልን ባል ወይም ሚስት ሳትሆን ጌታ ኢየሱስ ነው። እግዚአብሔር ሊሞላ የሚገባውን ስፍራ ባል ወይም ሚስት እንድትሞላው አንጠብቅ። እርሱ ከሁላችን ይልቃል፤ ሁሉን ያውቃል፤ የማይቻለው ነገር የለም። አስቀድመን የእግዚአብሔር ስንሆን ነው በትክክል የትዳር ጓደኛችን የምንሆነው። ስለዚህ በሁሉ እርሱን እናስቀድም። እግዚአብሔርን ስንወድና ስናስቀድም የትዳር ጓደኛችንን ስለምናስቀድምበት ሁኔታ እናውቃለን። ዘላቂና እውነተኛ እርካታን የሚሰጣችሁ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

6. ሰው ሁሉ ስለሚለያይ የትዳር ጓደኛችሁን ለማወቅ ትጉ።

ሴት የቤተ ክርስቲያን ምሳሌ ነች

በቤት ውስጥ የሚስት ቀንበር

የተፈጥሮና የባህል ስርዐት ተጣምረው በትዳር ውስጥ ሴት ልጅ ከፍተኛ የኃላፊነት ቀንበር እንድትሸከም ያደረጉበት ሁኔታዎች አሉ። እነዚህ ጠቃሚም ሳጁም የሚሆኑበት መንገድ አለ። ለምሳሌ ከዚህ የሚከተሉትን ሁለት አሉታዊና አንድ አወንታዊ ምክንያቶች መመልከት የሴትን ኃላፊነት ምንነት በስፋት ለመገንዘብ ያስችላል።

(1) ስለራሳቸው የሚኖራቸው አሉታዊ ተጽኖ (Negative Self Concept).

የጾታ ልዩነትን ያጠኑ ሊቃውንት ሴቶች በራሳቸው መተማመን የሌላቸው፤ ከወንድ ይልቅ በሴትነታቸው ብዙ መለየትና መገለል የሚደርስባቸው፤ ሌሎች ሴቶችን በንቀት ወይም በጥላቻ የሚያዩ፤ ስለሰውነታቸው ሳይቀር ጥሩ አመለካከት የሌላቸው አድርገው ይገልጧቸዋል። ይህ እንግዲህ በጥቅል ለመናገር እንጂ የእያንዳንዱን ሴት ማንነት የምንገልጽበት የጥናት ውጤት አይደለም። በአንድ ሙከራ (experiment) ላይ ወንዶችና ሴቶች አንድን ነገር ማከናወን እንደማይችሉ ሲነገራቸው ሴቶች ወዲያውኑ የተባለውን እምነት እጃቸውን አጣምረው ሲቀመጡ ወንዶች አለመቻላቸውን ከማመናቸው በፊት ቢያንስ ሙከራ አድርገዋል። ሴቶች ሴት መሆን ከወንዶች ይልቅ አንሰው እንዲታዩ

እንደሚያደርጋቸው ይናገራሉ። ይህንንም ነጥብ ሲያብራሩ የሚከተሉትን በምሳሌነት ይጠቅሳሉ፡-

- ወንዶችና ሴቶች እኩል ችሎታና ልምድ ኖሯቸው ሳለ በሥራ ቦታ ሴቶች ከወንዶች አነስተኛ ደሞዝ ይከፈላቸዋል።
- ለጋብቻም ሆነ የወንድ ጓደኛ ለመያዝ ወንዱ አስቀድሞ መጠየቅ አለበት ተብሎ ስለሚታመን ሴቶች ጠያቂዎች ሆነው ቢገኙ አስገራሚ ወይም አሳፋሪ ነገር እንዳደረጉ ሆኖ ይቆጠርባቸዋል።
- በማሕበራዊ ግንኙነቶች ወቅት ሴቶች በጾታቸው ምክንያት አድልዎና መገለል ይደርሱባቸዋል።
- በወር አበባ ምክንያት አንዳንድ የሕመምና የባህርይ መለዋወጥ ችግር ይገጥማቸዋል።

ሴቶች ስለጾታቸው ምን እንደሚሰማቸው ለማወቅ በተደረገ መጠይቅና ሙከራ ላይ በሴቶች የተጻፉ ሳይንሳዊ ጽሁፎችን በወንድ ከተጻፉት ይልቅ አነስተኛ ግምት እንደሚሰጡ፣ የሰውነት ክብደታቸው ቢጨምርም ባይጨምርም ሴቶች ከወንዶች ይልቅ ስለሰውነታቸው ያላቸው አመለካከት አሉታዊ እንደሆነ፣ ወይም ሴቶች አብዛኛውን ጊዜ ራሳቸውን ወፍራም አድርገው እንደሚቆጥሩና ከነዚህ ነገሮች የተነሳ የበታችነት ስሜት እንደሚፈጠርባቸው ለመረዳት ተችሏል።

እነዚህ ከላይ በተቅሉ የተጠቀሱት ሃሳቦች መነሻ ምናልባት ሴቶች ለዘመናት በወንዶች ከደረሰባቸው የመገለልና የበታች ተደርጎ የመታየት እጣ የተነሳ በውስጣቸው ያዳበሩት ሳይሆን አይቀርም። በዓለም ውስጥ በአብዛኛው ሀገሮች ወንዶች በበላይነት ሁሉንም ጥቅም ጥቅም (ሀብት፣ እውቀት፣ ስልጣን ወዘተ) ይዘው ለዘመናት ኖረዋል።

(2) በትዳር ደስተኛ አለመሆን

የስኬታማ ሴት መለኪያ ማግባትና እናት ለመሆን መብቃት ስለሆነ ሴቶች እንዲያገቡ ከፍተኛ ተጽዕኖ ይደረግባቸዋል። አለማግባት ከወንዶች ይልቅ በሴቶች ላይ እንግዳ ሆኖ ይታያል። ሆኖም በትዳር ውስጥ ከወንዶች ይልቅ ሴቶች ደስተኛ እንደማይሆኑ ይታወቃል። በስነ ልቦና ተመራማሪዎችና በጋብቻ አማካሪዎች በቀረበላቸው ቃለ መጠይቆች ከወንዶች ይልቅ ብዙ ሴቶች በትዳራቸው ላይ ቅሬታ፣ አለመርካት፣ ችግር፣ ደስተኛ ያለመሆንና የመፍታት ፍላጎት እንዳላቸው መልሰቻቸው ያመለክታሉ። በአእምሮ ጤነኝነትም ቢሆን ካገቡ ሴቶችና ወንዶች መካከል በአብዛኛው ጊዜ በሴቶች ላይ የመደበር (Depression)፣ የአእምሮ መታወክ፣ ጭንቀትና በትዳራቸው ውስጥ ለኬት ለማጣታቸው ራሳቸውን የመውቀስና የመክሰስ ዝንባሌ እንዳላቸው ተደርሶባቸዋል።

ከቤት ውጭ ባለ ሥራ ከወንዶች እኩል የተሰማሩ ሴቶች ሕይወት ከወንዶቹ ጋር ሲነጻጸር ሴቶቹ ባሉቻቸውን በማንኛውም ረገድ ጥሩ ሆነው እንዲታዩ መንከባከብ፣ ልጅ መውለድ፣ ቤትን የማሰማመርና ጽዳቱን

የመጠበቅ፣ ከራሳቸውም ሆነ ከባላቸው ወላጆች ጋር ግንኙነት የመፍጠር ኃላፊነት፣ በሥራ ቦታ አለቃን ማስደሰት የመሳሰሉት ጫናዎች ገነው እንደሚታዩባቸው ይታወቃል። እነዚህ ነገሮች በሴት ላይ ከመጠን በላይ ጫና የሚፈጥርና «የሴት ቁንጮ» (Super-wives) ሆኖ እንድትገኝ ውጥረት ውስጥ እንደሚከታት ይታወቃል። ይህንን የማይቻል ከባድ ቀንበር ሚስቶቻቸው እንደተሸከሙ ብዙ ወንዶች ቢያውቁም ሁኔታውን ለመለወጥ እርዳታ ለማድረግም ሆነ ለመሳተፍ ብዙም ፍቃደኞች የሚሆኑ አይመስልም። ከዚህ የተነሳ ብዙ ሚስቶች በትዳራቸው ከመርካት ይልቅ ቀንበርን እንደተሸከሙ እንዲቆጥሩ ይገደዳሉ።

አንድን ሴት ሚስትም ሆነ እናት የመሆኗ የቤት ውስጥ ሃላፊነቷ በተሰማራችበት ሙያ (Career) ወይም በትምህርት መስክ እድገት እንዳታሳይ እንቅፋት ይሆንባታል። እነዚህም ሁለቱ ያገባች ሴት ኃላፊነት ማለትም መውለድና ማሳደግ እንዲሁም በትምህርትና በሙያ (Career) ማደግ እድሎች የሚመጡት በተመሳሳይ በወጣትነት እድሜ ክልል ነው። ልጆች ትምህርትም ሆነ ትዳር ይዘው ከቤት ሲወጡ የእናቲቱ እድሜ በሃምሳዎቹ የእድሜ ክልል ውስጥ ስለሚገባ አዲስ ነገርን ለመጀመር ከባድ ይሆንባታል። አሳዛኙ ነገር የሚመጣው ብዙ ጊዜ ታላቅ መስዋዕትነት የከፈሉበት ትዳርና እናትነት የትዳር ጓደኛቸው በድንገት ሲሞት ወይም ትዳሩ በፍቺ ሲያበቃ ራሳቸውንም ሆነ የወለጁቸውን ልጆች መደገፍ ይሳናቸውና የከፋ ችግር ውስጥ የመወድቃቸው አጋጣሚ ሲከሰት ነው። በሌላ በኩል ይህንን የወጣትነት እድሜዋን በትምህርትና በሥራ ለማደግ የምትጠቀምበት ሴት እጣ ምናልባት ሳታገባ መኖር ሊሆን ይችላል። ሳያገቡ መኖር ደግሞ የኋላ ኋላ በከፍተኛ ደረጃ አለመርካትን በህይወት ውስጥ የሚያስከትል ጉድለት ነው።

(3) የሴት ባርከት

ከላይ ያየናቸው ሴቶችን የሚያጋጥሟቸው አሉታዊ ገጽታ ያላቸው ነገሮች የሴቶችን ሕይወት ጨለማ ውስጥ የጣለ ተስፋ ቢስ ሕይወት ያስመስሉታል። በተቃራኒው የሴትነትንና የእናትነትን መልካም ገጽታና ባርከት የሚናገሩ አወንታዊ ነገሮች አሉ። ለምሳሌም

- ሴቶች ከባሉቻቸው ይልቅ ረጅም እድሜን ይኖራሉ፤
- በውስጣቸው የተሰማቸውን ስሜታቸውን በቀላሉና በግልጽ እውጥቶ የማሳየት ችሎታ ስላላቸው ስሜትን አላግባብ አምቆ በመያዝ ለሚመጣና በጤና ላይ ለሚደርስ ቀውስ እንደ ወንዶች የተጋለጡ አይደሉም።
- ሴቶች ከወንዶች ይፈቅ ከልጆቻቸው ጋር ጠንካራ ፍቅርና የጠበቀ ቀረቤታ አላቸው። በተጨማሪ በዓለም ላይ ከሚገኙት የፍቅር ዓይነቶች ሁሉ እጅግ የከበረና አምሳያ የሌለው የእናትነት ፍቅር ነው።

- የማንነታቸው መገለጫ የሚሰሩት ሥራ ሳይሆን እናትነታቸውና የትዳር ሕይወታቸው ስኬታማነት ስለሆነ ፍቅር፣ ታማኝነትና ዘላቂነት ከስብእናቸው ጋር ከፍተኛ ቁርኝት አላቸው።

የመግባቢያ ድልድዮች

ባልና ሚስት በአንድነት ለረጅመ ጊዜለመኖር እንዲችሉ በየአለቱ ሊያደርጓቸው የሚገቡ ነገሮች አሉ። እነዚህን ያለማቋረጥ ሊያደርጉ ሲችሉ ነው ትዳራቸው ጣእምም ሆነ ባርኮት የሚኖረው። ከዚህ ቀጥለን እነዚህን ፍሬ ሃሳቦች ዘርዘር ባለ መልክ እንገልጣለን።

1. እርስ በርሳችሁ በደስታ ሰላምታ ተለዋወጡ። ግንኙነታችሁን ጨርሶ በመጥፎ ነገሮች ማለትም በሚያስቆጣ፣ በሚያዋርድ፣ ትችት በሚመስል መልክ አትጀምሩ። አንድ ሰው ስለ ባለቤቱ በመመረር ሲናገር «ሚስቴ ገና ወደቤት ሰገባ ቀን ያጠራቀመችውን የነገር ቆሻሻ ትደፋብኛለች» አለ። የንግግር መጀመሪያዋ ቀኑን የገጠማትንና የደረሰባትን መጥፎ ነገር ትነግረኛለች ማለቱ ነው። ይህ አግባብ አይደለም። በመጀመሪያ በፍቅር ቃልና እይታ መመልከቱ ባርኮት አለው።
2. ሁለታችሁ ብቻ ሆናችሁ ልትነጋገሩበት የምትችሉበት የተለየ ጊዜ ይኑራችሁ። የሚከተሉትን ጊዜአት እንደ ምሳሌ ቀርበዋል።
 - ከእራት በኋላ መወያየት
 - በየቀኑ የገጠማችሁን ለመነጋገር አመቺ ጊዜ መፈለግ። ይህ በእራት ሰዓት ሊሆን ይችላል
 - ምንም እንኳን በቂ ነው ባይባልም ከቤታችሁ በላምንት አንድ ቀን ወጣ በማለት መዝናናት ወይም ሽርሽር መሄድ፣ መገባበዝ ይረዳል።
3. ስለ እያንዳንዳችሁ ሥራ ለማወቅ የምትችሉትን ያህል ሞክሩ። ስለሥራ ሙሉአችሁም በየቀኑ ተነጋገሩ።
4. የባልና የሚስት የገንዘብ ገቢ የሚገኘው ሁለቱም በመሥራት ወይም አንዱ ብቻ ቢሆን የጋራ ስለሆነ ስለወጪውም ሆነ አጠቃቀሙ በምክክርና ሰምምነት አድርጉት። በወጪ አንጻር ቋሚ ባጀት ቢኖራችሁ በገንዘብ መጨቃጨቁን በብዙ ይቀንሳል።
5. የትዳር ዓደኛችሁን እንዲናገር (እንድትናገር) ለማደፋፈር ከፈለጋችሁ ጥሩ አድማጭ ሁኑ።
6. የጋራ የሆኑ ፍላጎቶቻችሁን አጠንክሩ። እነዚህ ለምሳሌ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት፣ ልጆችና መንፈሳዊ ዕድገታቸው፣ የዘመድና የዓደኞቻችሁ ሁኔታ ወዘተ የመሳሰሉት በአንድ ላይ እንድትሆኑና እንድትሠሩ የሚያደፋፍሩ ነገሮች ስለሆኑ ተጠቀሙባቸው።
7. የልጆች አስተዳደግና ቁጥጥርን በሚመለከት በጋራ መመሪያ ላይ መወያየትና መስማማት በጣም አስፈላጊ ነው። ልትገልጹት የምትፈልጉት በጣም ከባድ ችግር ካላችሁ 1ኛ ቆሮ. 13ን

በመጀመሪያ ለራሳችሁ አንብቡና ሃሳባችሁን የምትገልጹት ከፍቅር ባልመነጨ ስሜት እንዳይሆን መርምሩ ፍቅር አይቀናም ወይም የሚኮራና የሚታበይ አይደለም። አይበላጭም ወይም ራስን ወዳድ አይደለም በደልንም አይቆጥርም። ነገር ግን ፍቅር ትዕግሥተኛና ደግ ስለሆነ የሚናገረውም ሆነ የሚያደርገው ነገር ሁሉ ሌሎችን ግምት ውስጥ ያስገባ ነው።

8. ስለትዳር ዓደኛችሁ አዘውትራችሁ መልካም ነገሮችን አስቡ (ፊል.4:8)። ብዙ ጊዜ ያሰባችሁትን ነው ሆናችሁ የምትገኙትና ክፉ ክፉውን ትዝታ ብቻ የምታስታውሱ ከሆነ በውስጣችሁ ጥላቻና የመሸሽ መንፈስ እየገነነ ይሄዳል። አንዳችሁ ስለሌላው ምን ምን እንደምትወዱለት (እንደምትወዱላት) በድፍረት ተነጋገሩ። ማንኛውም ሰው ቢሆን ምሥጋናን መስማት ይወዳልና ለሚደረግላችሁ ነገሮች ሁሉ አመስግኑ።
9. እርስ በርሳችሁ በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ /ኤፌ. 5:20/። አንዱ ሌላውን ማለትም ሚስት ባልን ወይም ባል ሚስትን በመፍራት ሳይሆን በክርስቶስ ፍርሃት የተገዛችሁ ሁኑ።
10. ቃሉን የምታነቡ፣ የምትሰሙና ቢቻል በየአለቱ በቤታችሁ ተራ በመውሰድ እግዚአብሔርን የማምለክና ቃሉን የማንበብ ልማድ ይኑር። ልጆች ካሉም ተራ በመውሰድ አምልኮውን ይምሩ (ማቴ. 7:24-25)። ባል በዚህ አንጻር የማስተማርና የመምራት ኃላፊነት እንዳለበት ይገንዝብ።
11. ክርስቲያን ሚስት በ1ክፍ. 3:1-6 እንደተመለከተው ዓይነት ሕይወት ሊኖራት ይገባል። ለውጫዊ ውበቷ ከምትጠነቀቀው የበለጠ ለውስጥ /መንፈሳዊ/ ሕይወቷ መጠነቀቅ አለባት። ይህ ከሆነ ሕይወቷ የመፃዛ ሽታ የሞላባት ስለሚሆን አበባ ንብን እንደሚሰብ ሕይወቷ ባሏንና ልጆቿን የሚስብና የሚማርክ ይሆናል።
12. ባል ለሚስቱ፣ ሚስት ለባሏ ፍጹም ግልጽ ይሁኑ። አዳምና ሔዋን እራቁታቸውን እንደነበሩ አንዱ ለሌላው እንዲሁ ይሁን።
13. አብሮ መኖር ለእርስ በእርስ መጋጨት እንደሚያጋልጥ አውቆ በኤፌሶን 4:26-27 እንደተጻፈው ለይቅርታ ዝግጁ መሆንና ይቅር መባባልን መለማመድ አለብን።

በእግዚአብሔርም በሰውም ፊት አንድ ነን ችግር አይለየንም

ክፍል 6

በትዳር ውስጥ የሚፈጠር ችግር

ምዕራፍ 24

በትዳር ውስጥ የችግር አይቀሬነት

በጋብቻ ውስጥ የሚገለጡ ችግሮችና መንስኤዎች

በትዳር ውስጥ ለችግር መንስኤ የሚሆኑ ነገሮች ብዙ ናቸው። አብዛኞቹ ችግሮች ግን ባልና ሚስቱ በእጮችነት ጊዜያቸው ጠለቅ ባለ መንገድ ከመተዋወቅ ይልቅ ጊዜያቸውን ደስ ያሰኘናል በሚሉት መንገድ ያጠፉና ወደትዳር ይገባሉ። መጣላትና መታረቅ የሚበጀው በእጮችነት ጊዜ ነው። ምክንያቱም ጠቡ አንድም የበለጠ እንዲተዋወቁ ያደርጋቸዋል፤ ወይም እንደማይኳኳኑ አውቀው በጊዜ እንዲለያዩ ይረዳቸዋል። ከተጋቡ በኋላ ግን መጣላት የማይቀር ቢሆንም ለመለያየት (ለመፋታት) የማይቻል ይሆናል። ለብዙ የአዲስ ጋብቻ ችግር ፈጣሪ የሆኑ ምክንያቶችን ቀጥሎ እንጠቅሳለን።

1. ያለ በቂ እውቀትና ዝግጅት ማግባት።

ወጣቶች ሲጋቡ በአብዛኛው ትኩረት የሚያደርጉት በፍቅር ወይም እርስ በእርስ በመዋደዳቸው ላይ ነው። ፍቅር ብቻውን ደግሞ በኋላ ለሚመጣው ችግር መፍትሄ አይሆንም። በተለይም በሰሜት ላይ የተመሰረተ ፍቅር ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል። ፍቅር የገንዘብ ችግርን፣ የኑሮን ውጣ ውረድን፣ የሰሜት መለዋወጥን ተሽከሞ ሳይዘልቅ ይችላል። ለዛሬ ወጣቶች ጋብቻ ትልቁ ትኩረት የፍትወት ግፊት ነው። ከዚህ የተነሳ አብሮ ለመኖርም ሆነ ልጆች ወልዶ ለማሳደግ በቂ እውቀትና ዝግጅት የላቸውም። «እወዳታለሁ» «እወደዋለሁ» መባባላቸው ብቻ በቂ ይመስላቸዋል። ገንዘብ፣ እርስ በእርሳቸው በሚገባ መተዋወቅ፣ የጋብቻንም ሆነ የኑሮን ችግር እንዴት እንደሚወጡ እያውቁም።

አንዳንዴም ወጣቶች ለተቻኩለ ጋብቻ የሚጋለጡት ከወላጆቻቸው ግፊት የተነሳ ሊሆን ይችላል። ወላጆች ልጆቻቸው ለትዳር በአእምሮአቸው

ተዘጋጁም አልተዘጋጁ እድሜያቸው ገፋ ካለ በመጀመሪያ ያገኙትን ወንድ ወይም ሴት እንዲያገቡ ይገፋፉአቸዋል። በተጨማሪም የቤት ውስጥ ኑሮን ስለሚያከብዱባቸውና እንዲማረፉ ስለሚያደርጓቸው ከዚህስ ካንዱ ጋር ወይም ካንዱ ጋር ተጋብቼ ልገላገለው በማለት ይጋባሉ። በድንገተኛ ችግር ወድቀው የሚጋቡም ብዙ አሉ። ድንገት ልጅቱ ካረገዝች ወይም በዝሙት መውደቃቸው ከተጋለጠ ቤተሰብም፣ ህብረተሰብም ሆነ ቤተ ክርስቲያን መፍትሄ ብላ የተቀበለችው ማጋባትን ነው። ይህ አንድን ስህተት በሌላ የባሰ ስህተት መፍታት ነው።

2. የህብረተሰቡ ይዞታ መለወጥ

ካለፉት ዘመናት ይልቅ አሁን የህብረተሰቡ ሁኔታ በብዙ መልክ እየተለወጠ ነው። በህገራችን የመንግስት ለውጥ በተደረገ ቁጥር ቤተሰብን የተመለከቱ ብዙ ለውጦች ታይተዋል። በሴቶች መብት፣ በትምህርት ዘርፍ፣ በስራ መስክ፣ በልጆች ይዞታ፣ ወዘተ ብዙ ለውጦች ተከናውነዋል። ለምሳሌ ወንዶች በሁሉም አንጻር የበላይ፣ ሴቶች የበታች፣ ልጆች እንደ እቃ የሚቆጠሩበት ጊዜ ነበር። ዛሬ ይብዛም ይነስ እኩልነት የሚባለው ነገር በከተማ በተለይም ስራ በያዙ ባልና ሚስት መሃል እየጨመረ የመጣ ጉዳይ ነው። ይህንን የለውጥ ሂደት አምነው በሚቀበሉ መካከል እንኳን ያላቸውን ድርሻ በሚገባ አስተዋጽኦ ለማድረግ ቁጭት፣ ቁጣና ጭቅጭቅ ማስከተሉ አልቀረም። አንዱ የይገባኛል ጥያቄ ሲያነሳ ሌላው የለውጡን ፍጥነት ሳለመቀበል ያንገራግራል፤ ግራም ይገባዋል። ባል የእርሱ እናት ለአባቱ ሲሆኑ እንደነበረው ሚስቱ ለእርሱ ሆና ባለማግኘቱ በተለወጠ ዘመን መኖሩን ቢያውቅም በእርሱ ቤት መሆኑ ግራ ይገባዋል። ሚስት ባንጻሩ ባል በባህሉ ዓይነት ያደርግ የነበረውን እንክብካቤ ሊያደርግ ሲፈልግ ግራ ስለሚገባት እኩልነቷን እንደተነጠቀች ልትቆትረው ትችላለች። ባል አንዳንድ ለሚስቱ የሚያደርጋቸው ጥንቃቄና እንክብካቤ ሚስቱ የሚያስፈልጋት ሳይመስላት ይችላል። አንዳንዴም ይህ የባላ ድርጊት እንደ ልጅ እንደቆጠራት ሊመስላት ትችላለች።

ባል ሚስቱ በምታሳየው የነጻነት መንፈስና የእኩልነት ጥያቄ ጸጸት የተሞላ የተከላካይነት ሚና ይጫወታል። በምራዕቡ ዓለም ሴቶች ከወንዶች እኩል መጠጥ ቤት በመሄድ፣ በስፖርት ትርጉት በመታየት በሚያሳዩት የእኩልነት ጥረት ባል የመጨረሻ መሸሻ አደባባይን እንደተቀማ እየቆጠረው መጥቷል። ይህ እንግዲህ በልጆች አያያዝ በቤት ስራና ኃላፊነት በገንዘብ ወጪ የሚመጣውን የጥያቄ ውዝግብ ሳይመለከት ነው።

በአንዳንድ በኩል በሴትና በወንድ መካከል ያለው የተፈጥሮ ልዩነት «እኩልነት» የሚለውን ጥያቄ ግራ የሚያጋባ ያደርገዋል። ለምሳሌ አንዳንድ ባል የእኩልነቱን ጥያቄ ባለመረዳት ወይም ባለመቀበል እኩል ነን ከተባለን እኔ የምሸከመውን ወይም የምቆፍረውን አለያም የምሄደውን መንገድ እኩል እንጋራ ቢል የተፈረን ህግ መጣሱ ነው። ይህ ልክ ባሏን

የአኩልነት ዘመን ስለሆነ እንደኔ አርግዞህ መውለድ አለብህ ብላ እንደምትጠይቅ ሚስት ነው። በሴትና በወንድ መካከል የተፈጥሮ ልዩነቶች እንዳሉ ልንክድ አይገባንም። በሴትና በወንድ መሃል ሰው ሰራሽ ያልሆነ የሰውነት፤ የአእምሮ፤ የስሜት ልዩነቶች አሉ። እነዚህን ልዩነቶች በማወዳደር የቱ ከማን ይበልጣል የምንልበት ሳይሆን ተጓዳኝና ተደጋጋፊ የሆኑ አብሮ ለመኖር የሚያስችሉ ልዩነቶች ናቸው። አደጋው ወንድና ሴት አንድም እነዚህ ልዩነቶች እንዳሉ አውቀው አለመቀበል ሌላው ልዩነቶቹን በተደጋጋፊነት መልክ መጠቀም አለመቻል ነው። ከዚህ ጋር ባህላዊ የሆነውን ከተፈጥሮአዊው ጋር በማዛመድ ለመለወጥ ፍቃደኛ አለመሆን ነው። ይህ ለጋብቻ መመዛገብ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጋል።

ቀደም ባለው ጊዜ ወንዱ የቤተሰቡ ጠባቂና ተንክባካቢ ሆኖ ይታይ ነበር። በርግጥ ይህ በጣም አስፈላጊ የሆነበት ጊዜ ነበር። አጥቂ አውሬ፣ ክፋ ሰዎች፣ በዘርና በጎሳ ተከፋፍሎ ጦርነት መግጠም፣ ዘረፋ ማካሄድ ብቻ በሁሉም አንጻር አደጋ የበዛበት ዘመን ነበር። በእንዲህ ዓይነቱ ዘመን ወንዱ አዳኝ፣ አጥቂና ተከላካይ፣ ጠባቂ ወዘተ ሚና ነበረው። ባንጻሩ ሴቷ ልጆችን አርግዞ መውለድና መንከባከብ በሚጠይቅ የተፈጥሮ ግዳጅ ስለምትገባ የወንዱ ጥበቃ እጅግ ያስፈልጋት ነበር። ዛሬ ግን በብዙ መልኩ ይህ በስልጣኔና በመንግስት ጥብቅ ሕግ አማካኝነት ሰላም እየሰፈነ ስለመጣ ከተፈጥሮ ልዩነቶች ውጭ የጾታዎች የስራ መከፋፈልን አላስፈላጊ አድርጎታል። ሆኖም ለውጡን ተቀብሎ መኖር ሊከብድ ይችላል።

3. ጥሩ ምሳሌ የሚሆን ማጣት

ብዙ ወጣቶች እውነተኛ ትዳር ምን እንደሆነ በሚገባ አያውቁም። ልጆች ከምንም በላይ በወላጆቻቸው ኑሮ በሚያዩት ነገሮች ስለትዳር ይማራሉ። ከላይ እንደጠቀስነው በህብረተሰቡ መለዋወጥ የተነሳ ወላጆቻችንም ሆኑ እኛ ከቀድሞው ወደአዲሱ የኑሮ ስርዐት በሽግግር ውስጥ እያለፍን ስለሆነ ልጆች ስለጋብቻ ከሚያዩት ጥሩ ምሳሌዎች ይልቅ ጋብቻን እንዲንቀና እንዲጠሉ የሚያደርጓቸው ብዙ ምሳሌዎች አሉ። ለምሳሌ የፍቺ መብዛት ጋብቻ የማይሰራ እንደሆነ ለልጆች በሰፊው ይናገራል።

ከዚህ ሌላ አንድ ልጅ አባቱ እናቱን እንደ እቃ በሚቆጥርበት ቤት ውስጥ ቢያድግ ልጁ ለወግ ደርሶ ስለጋብቻ በሚያስብበት ጊዜ ወይም አግብቶ ቤቱን በሚያስተዳድርበት ወቅት በቤተሰቡ እያየ ባደገው መሰረት ቤቱን ለመምራት ይጥራል። በተቃራኒው ደግሞ አንዲት ልጅ እናቷ አባቷን እያዘዘችና እየገዛች በቤትና በውጭ አባቷ እንደቂል ሲቆጠር እያየች ካደገች እርሷም በተራዋ ባለዋን እንዲሁ ለማድረግ ትቃጣለች።

ህብረተሰቡ ለትዳር ጥሩ መፍትሄ አድርጎ የያዘው ፍችን ይመስላል። በወላጆቻችን ዘመን ግን ፍቺ እንደትልቅ ውርደት ስለሚቆጠር አረረም መረረ አብረው ይዘልቁታል። ባለፈው ትውልድ የጋብቻ ትኩረት በፍቅር ላይ ሳይሆን በቃል ኪዳን ላይ ነበር። የትኛውም ችግር ሲደርስ «የጋብቻ

ቃል ኪዳናችን እስከሞት ድረስ ነው፤ ይህንን ልናከብረው ይገባል፤ ችግራችን ምንም ያህል ቢጻፍ ለማስተካከል እንጥራለን እንጂ አንፋታም» የሚል ነበር። ይህንን ዓይነት ጽናትና ትእግስት በዛሬው ጊዜ ማግኘት የሚከብድ ይመስላል። እንግዲህ ልጆች በዚህ መልክ ካደጉ ስለጋብቻ ምን ጥሩ ግንዛቤ ሊኖራቸው ይችላል። ወጣቶች ከመጋባታቸው በፊት ከፍተኛ እገዛና እንክብካቤ ከቤተ ክርስቲያንና ከመንግስት አካላት ሊደረግላቸው ይገባል።

4. አንዱ ሌላውን ለማስደሰት አለመቻል

ይህ በተለይ ከትጭጭትና ከጋብቻ በኋላ የሚነሳ ችግር ነው። አለመደማመጥ፣ አለመከባበር፣ የጊዜ ውጥረት ወዘተ ጋብቻውን በአደጋ ላይ ይጥለዋል። በእጮችነት ጊዜ የነበረው እንክብካቤና ሞትኩልሽ ሞትኩልህ በሚል ፍቅር ጉድለትና ድካምን አለማየት ከጋብቻ በኋላ ቤቱን የፋክክር ቤት ያደርገዋል። ከጋብቻ በፊት ወንዱም ሆነ ሴቷ የሚያሳዩዋቸውና የሚያደርጓቸው ያለመብሰልና የተገለጠ ስህተትን በልዩ ጸጋና ትእግስት ተሸፍኖ መቀባበሉ ሰፍቶ ይታያል። አንዱ ሌላው ደስታና እርካታ ከፍተኛ ጥረትና ትጋት ያሳያል። መደማመጡ፣ መከባበሩ፣ አንዱ ሌላውን ማስቀደሙ ከፍተኛ ነው። ወንዱ በሚያሳየው የስፖርት ፍቅር ሴቷም አብረው ለመሳተፍ ትጥራለች። በቴሌቭዥን ብቻ ሳይሆን አብረው ስታዲዮም ይገቡ ይሆናል። የስፖርት ጋዜጣ አብረው ያነባሉ። ከጋብቻ በኋላ ግን የሴቷ የስፖርተኛነት ስሜት ጨርሶ ይከሰምና ባሏ በስፖርት ምክንያት የሚያጠፋው ጊዜ ያበሳጫታል። አንድን ኳስ በመያዝና በመቀማማት ውስጥ ያደጉ ሰዎች በሚያደርጉት የማይረባ ትግል ባሏ ምን እርካታ እንደሚያገኝ ግራ ይገባታል። ከዚህ የተሻሉ የሚደረጉ ብዙ ነገሮች እንዳሉ ታስባለች።

በሌላ በኩል ባል ከጋብቻ በፊት እጮኛው መቼ በተናገረች በሚል ሁኔታ ንግግሯን ሁሉ በልብ ሰፊነት ይሰማ እንዳልነበረ፣ ከጋብቻ በኋላ ከስራው ሲመጣ የሚስቱ የማያቋርጥ የሚመስል ንግግር ስልችት ይለውና «እሁ— በጀ — ከዚያስ — » በሚሉ መደለያ ቃል በመደጋገም ወይም እንዳታናግረው ጋዜጣ፣ ሬዲዮ ወይም ቴሌቪዥን ከፍቶ በትጋት የሚያዳምጥ መምሰልን ይመርጣል። ሁለቱም ቀድሞ ያደርጉት እንደነበረ የአንዱ ደስታ የሌላው መሆኑ ያበቃ ይመስላል። ብድር ለመመላለስ ከመፈለግ ይልቅ መፍትሄው ቀድሞ ወዳፋቀራቸውና እንዲቀባበሉ ወዳደረጋቸው ነገሮች መለስ ብቻ ነው። ቁጣ ቁጣን እንደሚወልድ ሁሉ የአንዱ ሌላውን በፍቅር መቀበልም ፍቅርን በማሳደግ መቀባበልን ያመጣል።

5. አንዱ ሌላውን አስገድዶ ለመለወጥ መሞከር
አንዱ ሌላውን በመጨቅጨቅ፣ በማናናቅ፣ በማስቆጣት ለመለወጥ መሞከር ከጥቅሙ ጉዳቱ እንደሚያይል ወጣቶች አይገነዘቡም። ይህ እልክኝነትን በቀልን ከማምጣት በቀር ትርፍ የለውም። የሚሻለው ማሞገሱ፣ ሁለተኛውን ምዕራፍ አብሮ ለመሄድ መጣሩ ነው።

6. የግንኙነት መስመር መበላሸት (Negative communications)

- ይህ የተለያየ መልክ አለው። ለምሳሌ
- ለመረዳት የሚያስቸግር ረጅም፣ ግልጽ ያልሆነና ስሜታዊነት የሚታይበት ዓረፍተ ነገር።
 - ቅሬታን ከመስማት ይልቅ ንግግሩን አቋርጦ በመግባት የራስን ቅሬታ ማሰማት። «እንዲህ አድርገኸኛል» የሚለው ዓረፍተ ነገር ሳያልቅ አቋርጦ «አንቺህ መቼ እንዲህ አድርገሽ ነው» በሚል ክስን በክስ መመለስ።
 - ትችት፣ ሌላውን የበታችነት እንዲሰማው የሚያደርግ የትዕቢትና የጥላቻ ንግግር።
 - ማጋነን። «ሁል ጊዜም — ዘላለም —» የሚሉ ቃላትን አላግባብ መጠቀም። የቤተሰብን ጉዳይ በክስ መልክ ማስገባት።
 - የሌላውን አእምሮ አላግባብ ለማንበብ መሞከር። «እንዲህ ልትለኝ አስባ ነው» ወይም «ገና ከመምጣቱ ሊለክፈኝ አስቦ ነው» በማለት በሌላው ውስጥ ያለውን ሳያዳምጡ አእምሮን በመዝጋት ለጠብ መዘጋጀት።
 - የኔ ብቻ ይሰማ ወይም የኔ ካልተሰማ በሚል መንፈስ ለሌላው ጊዜ አለመስጠት
 - ሌላውን መከነን፣ ጥፋቱን አጋንኖ ማየት፣ እንደራስ አለመፍረድ ወይም ፍርድ ገምድል መሆን።
 - ያለፈውን ቂምና ጥላቻ አለመርሳት። ይቅር ባለማለት መንፈስ ደጋግሞ የደረሰውን ጥፋት ማንሳት።
 - አጣሞ መተርጎም ወይም ነገሩን ሳይፈቱ ባጭር መቅጨት፣ አልያም ጥሎ መሄድ

7. የዝቅተኛነት መንፈስ።

ራስን ዝቅ በማድረግ ዕድልን በማማረር መኖርና በትዳር ላይ ችግርን መፍጠር። «እኔ አያልፍልኝም ... አንተን ካገባሁ ጀምሮ ዕድሌ ተሰነካክሎ ቀረ ንደኞቼ የትና የት ደርሰዋል እኔ ግን ...»። ቤተሰብን፣ አካባቢን ዘርን ለተፈጠረው የቤተሰብ ችግር ሁሉ አላግባብ ማማረር።

8. አብሮ ለመሆን ጊዜ ማጣት።

በስራና ባገልግሎት ስም ተይዞ ለቤተሰብ የሚሰጡት ጊዜ ማጣትና ችግሩ ከተባባሰ በኋላ ለመፍታት መነሳት።

9. ጤነኛ መመሪያ አለመስተል።

የቤተሰብ ህብረትና የአምልኮ ጊዜ አለመኖር። በቤት ውስጥ ስራ አለመተባበር ወዘተ።

ተመሳሳይነት ያለው ጋብቻ ለችግር ላይገለጥ ይችላል

ከባህሉ ጋር የት/ደረጃ ተመሳሳይነት ለጋብቻ መሳካት ብዙ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ኮሌጅ የጨረሰ ወንድና ገና አንደኛ ደረጃን ባልጨረሰች ሴት መሃል የሚደረግ ጋብቻ ብዙ የአእምሮና የአመለካከት ልዩነት ስለሚያመጣ በጋብቻቸው ችግር ሊያጋጥማቸው ይችላል። አብረው ስለአንድ ርዕስ ተነጋግሮ ለመቀበል የአመለካከታቸው ልዩነት ስለሚያግዳቸው በእኩልነት እየተያዩ መኖሩ በጣም ያስቸግራቸዋል። በዚህ አኳያ ከፍተኛ ማስጠንቀቂያ ሊኖር የሚገባው ባል እየተማረ ሚስት ምንም ማሻሻል ባታሳይ ለጋብቻቸው ትልቅ መስናክል ሊሆን እንደሚችል ነው። በጣም ታታሪና ባሏ (ሚስቱ) የሚያጠናውን (የምታጠናውን) የትምህርት ዓይነት በማንበብ የማወቅ ጉጉት ሊኖራቸው ይገባል። ይህ ካልሆነ በመስሪያ ቤትም ሆነ በት/ቤት ብዙ የእርሱን ወይም የእርሷን ቋንቋና አመለካከት ያላቸው ያላገቡ ወጣቶች ስለሚኖሩ ለትዳራቸው ታማኝ ለመሆን ፈታኝ ሊሆንባቸው ይችላል።

ከዚህ ሌላ ያደግጋበት ቤተሰብ ብዛት ሳይቀር በትዳራችን ላይ ተጽዕኖ ማድረጉ አይቀርም። በብዙ ወንድምና እህቶች መካከል ያደገና ለወላጆቹ ብቸኛ ልጅ ሆኖ ባደገ ልጅ መሀል ብዙ ልዩነቶች አሉ። በብዙ ልጆች መሃል ያደገ ልጅ መጫወቻውን፣ ምግቡን፣ መኝታውን፣ የወላጆቹን ፍቅርና እንክብካቤ ወዘተ ተካፍሎ ስለሚያድግ ባህርዩን በብዙ ይቀርጻል። ብቸኛ የሆነ ልጅ ግን በብዙ እንክብካቤና ትኩረት ስለሚያድግ ከትዳር ንደኛው የሚጠብቀውም ተመሳሳይ ሊሆን ይችላል። ተጋቢዎች ይህንን ማወቁ በብዙ ይረዳቸዋል። ከዚህ አንጻር በትዳር ውስጥ ትልቅ ችግር የሚታየው ለወላጆቻቸው ሁለቱም ብቸኛ ልጆች የሆኑ ሲጋቡ ነው። ባህርያቸው አለቅጥ ቸር ወይም አለቅጥ ራስ ወዳድ ወይም ሁሉን ለኔ የሚል ሊሆን ስለሚችል ለትልቅ ለውጥ ካልተዘጋጁ በስተቀር በትዳራቸው ችግር መፈጠሩ አይቀርም።

ወጣቶች የሚያገቡባቸው ዕድሜ ለጋብቻቸው መሳካት ወይም መቆርቆዝ አስተዋጽኦ አለው። ብዙ ወጣቶች በተለይም ሴቶች ኃላፊነት መሸከም በማይችሉበት ዕድሜ ይጋቡና በከፍተኛ ችግር ውስጥ ይወድቃሉ። ጥናቱ እንደሚያሳየው በአስራዎቹ ዕድሜ ክልል ውስጥ ሆነው የሚጋቡ በሃያና ሰላሳ እድሜ ክልል ውስጥ ሆነው ከሚጋቡት ሦስትና አራት እጥፍ ፍቺ ያጠቃቸዋል። ብዙ ጊዜ በተጋቡ ሰዎች መሃል የሚታየው የዕድሜ ልዩነት

ወንዱ በመጠኑም ቢሆን በእድሜ መብልጡ ነው። ይህ የሚሆነው በባህሉ ወንዱ ቀደም ብሎ ሥራ መጀመርና ለቤተሰቡ የሚሆነውን ማዘጋጀት ስላለበት ነው የሚል ነው። ይህ ሁኔታ ወንዱ በትምህርት፣ በኢኮኖሚ ወይም በሰራ መደቡ ከፍተኛ ሲሆን ሚስቱ ዝቅ ብላ እንድትታይ የሚያደርግ ባህልን ፈጥሯል። ሴቶችም ቢሆኑ ይህንኑ በመከተል በደረጃ፣ በዕድሜ፣ በገቢ ወዘተ ከነሱ በላይ የሚሉትን ማግባት ይሻሉ። አሌ የማይባለው ሃቅ ግን ወጣቶች ጥሩ ትዳር እንዲኖራቸው በዕድሜ መብሰል አለባቸው። ይህ የትዳርን ቀንበር ለመሸከምና ጋላፊነትን ለማወቅ በብዙ ይረዳቸዋል። ሆኖም ለመብሰል ዕድሜን ብቻ መለኪያ ማድረግ ስህተት ነው። ምክንያቱም 30 ዓመት የሆናት ሴት ከቤት የማትወጣና የመሻሻል ዕድል ያልተሰጣት ከሆነ ከ20 ዓመቷ ልታንሰ ትችላለች። ባጠቃላይ ግን ለመብሰል ጊዜ ይፈጃል።

ምዕራፍ 25

ሳይፈልጉት የሚመጣ እንግዳ

የጋብቻ በረከት የሚመጣው በትግል ውስጥ ነው

የጋብቻ ትምህርትና ሂደት የእድሜ ልክ ነው። ተምረንም ሆነ ተጉዘንም በቀላሉ አንጨርሰውም። ብዙ አቀባቢና ቁልቁለት (ችግርና ደስታ) አለበት። ልናውቀው የሚገባን እውነት ግን ጋብቻ ቅልልቅ ነገርን ማድረግ ሳይሆን ታላላቅ ነገር የሚሆንበትን ታናናሽ ነገር ማድረግ ነው። የጋብቻ ስኬት ትክክለኛውን የትዳር ጓደኛ ማግኘት ሳይሆን ለትዳር ጓደኛችን ምቹና ትክክል ሆነን መገኘት ነው። በትዳር ውስጥ ትልቁ ነገር ሌላውን መለወጥ ሳይሆን ራስን ለውጦ መገኘቱ ነው። የሚበላሸው ጋብቻ ሳይሆን የሚበላሸት ሰዎች ናቸው። በጋብቻ ውስጥ የሚገለጠው ውድቀታችን ነው።

በዘመናችን የጋብቻ መሰረት በብዙ መንገዶች እየተናወጠ ነው። ሁለት ወጣቶች ለዘመናቸው (ለዕድሜያቸው) ሁሉ ዘላቂ የሆነ ቤትን ይጀምራሉ። ብዙ ሳይቆይ አንድ ነገር ይፈጸምና የአንድነታቸው መሰረት መናወጥ ይጀምራል። ለዚህ መሰረታዊው ችግር አለመጣጣም ነው።

ይህ ያለመጣጣም ችግር በወጣቶች ላይ ብቻ ሳይሆን በወለዱና በከበዱ ትልልቅ ሰዎችም ላይ እየታየ የመጣ ነው። በጋብቻ ውስጥ ሁለት የችግር ወቅቶች ቢኖሩ አንደኛው ልጆች ሲወለዱ የሚጀምር ሲሆን ሌላው ልጆች ቤቱን ለቀው ሲሄዱና ባልና ሚስት ብቻ ሲቀሩ የሚደርስ ነው። ከዚህ ለየት ባለ መንገድ እግዚአብሔርን የነሮአቸው ዋልታ ያደረጉ ክርስቲያን ባልና ሚስቶች የጋብቻን ሁኔታ መለወጥ በመቋቋም በችግር ውጣ ውረድ ውስጥ አልፈው ቃል ኪዳናቸውን አጽንተው ሲኖሩ ማየት በርግጥ የጋብቻ ሂደት ዛሬም ጽኑ መሆኑን ያስመሰክራል። ሌሎችን የሚያናውጠው የችግር ችግር ዓይነት የልጆች መበላሸት ማለትም ድራግ (ሱስ የሚያሰዝ ሶጽ መያዝ)፣ ውርጃና ዲቃላ መውለድ ሌላው ታማኝነትን ማጣት፣ የገንዘብ እጥረት፣ የቤተሰብ ጣልቃ ገብነት ወዘተ ጋብቻቸውን ያናጋዋል። የተመሰረቱበትና የቆሙበት መሰረት ጽኑ የሆኑት ግን እነዚህ ችግሮች የበለጠ በማቀራረብና በመተጋገዝ እንደ አንድ ሰው ሆነው እንዲቆሙ ያደርጓቸዋል። እንዲህ ዓይነት ቤተሰቦች ጋብቻ ዛሬም ይሠራል ይሉናል። በትዳር ውስጥ ብዙ የሚያነካኩ ነገሮች አሉ። ጤነኛ ጋብቻም ቢሆን ግጭት እያጣውም። በትዳር ውስጥ ችግር ሳይፈልጉት የሚመጣ እንግዳ ነው። የሚቆየው ግን መስተንግዶችን በተመቸው መጠን ነው። ይህን ሃቅ በመረዳትም ባልና ሚስት ግጭት በተነሳ ጊዜ እንዴት መልካም ጦርነት እንደሚዋጉ ማወቅ አለባቸው። በትዳር ውስጥ መልካምና ክፉ

የሚባሉ ግጭቶች አሉ። መረጋጋት በሌለው ጋብቻ ውስጥ ዋናው የጠብ መነሻ የማያስፈለግ ከስ ነው። በእንዲህ ያለ ትዳር ውስጥ የትዳር ጓደኛን ስስ ክፍልና ደካማ ንን እየፈለጉ ማጥቃት ይዘወተራል። «አንተ/አንቺ ምንም ነገር በትክክል መሥራት አይሆንልህም/ልሽም»፤ «በመጀመሪያ ነገር አንተን/አንቺን ለምን እንዳገባህ አይዘግብም» «በየቀኑ እንዳርጊት እናትሽ፤ ሽማግሌ አባትህ እየመሰለክሽ ነው» ወዘተ መባባል የተለመደ ነው። እንዲህ መሰሉ አነጋገር የትዳር ጓደኛን ሰብዐዊ ክብር የሚያቃልልና ግንኙነትን የሚያሻክር ነው።

ጤነኛ አለመግባባት ባንጻሩ በሰውየው ማንነት ላይ ትኩረት ማድረጉን ትቶ ትኩረቱ በችግሩ ላይ እንዲሆን ያደርጋል። ለምሳሌ «በሰዓቱ አንደማትመጣ ካልነገርክኝ የናቅሽኝ ይመስለኛል» በሚለውና «ባለፈው የግብዣ ዕለት እግባብ በሌለው ድርጊትህ አፍሬአለሁ» በሚሉ ንግግሮች መሃል ትልቅ ልዩነቶች አሉ። የመጀመሪያው የሰውየውን ማንነት ያቃልላል፤ ሁለተኛው ግን የሚያተኩረው ለግጭቱ ምክንያት በሆነው ነገር ላይ ነው። ተጋቢዎች እነዚህን የአቀራረብ ልዩነቶች አውቀው የተሻለውን አቀራረብ መርጠው መጠቀም ቢጀምሩ ችግራቸውን ያለ መጎዳዳትና መቆሳሰል ሊፈቱ ይችላሉ ማለት ነው።

አብሮ መኖር ያነካካል

ወጣቶች በእጮኝነታቸው ጊዜ በብዙ ነገሮች ሊሰማሙና ሊግባቡ ስለሚችሉ ከተጋቡ በኋላም ይህ መስማማቱ ያለማቋረጥ የሚቀጥል ይመስላቸዋል። ሆኖም ከተጋቡ በኋላ ብዙም ሳይቆይ አለመግባባት የሚገለጥባቸው ምክንያቶች ደጋግመው መፈጠራቸው አይቀርም። ይህም የሚሆነው መጋባት የሚፈጥረው አዲስ ግንኙነትና አመለካከት እንዲሁም ውሳኔአቸውን የሚጠይቁ አዳዲስ ነገሮች ስለሚፈጠሩ ነው። ትዳር ከእጮኝነት የሚለይ አዲስ ግንኙነት ነው። ይህ አዲስ ግንኙነት ደግሞ አዳዲስ አመለካከትና አሰራር ያስፈልገዋል። ለምሳሌ አንድ ሴት በተጋቡ በስድስተኛ ወራቸው «ከባለቤቴ ጋር በእጮኝነታችን ጊዜያት ምንም የሚያጣላን ነገር አልነበረም። በተለይ በገንዘብ አንጻር ምንም አንጋጭም። ምክንያቱም ያስፈለገንን ያህል ብናወጣ የእኔም ሆነ የርሱ ወላጆች ወጪአችንን ሁሉ ይሸፍኑልን ነበር። ከተጋባን በኋላ ባለቤቴ ልክ እንደቀድሞው ወጪ ሊያወጣ ይፈልጋል። ሆኖም እንደቀድሞው በወላጆቻችን ቤት እንደምንኖረው ገንዘብ እንደልብ አናገኝምና ወጪአችንና ገቢያችን አይመጣጠንም። ባለቤቴ ይህንን መረዳት ስለሚያስቸግረው በገንዘብ ጉዳይ ላይ የማንጨቃጨቅበት ቀን የለም። ከዚህ ሌላ አሁን እኔ እርጉዝ ነኝ። ብዙ ወጪና ጥንቃቄን የምሻበት ሰዓት ነው። ይህም እውነታ ሌላው የግጭት መንስኤ እየሆነ መጥቷል» ብላ የትዳር ሕይወታቸው ከእጮኝነት ዘመናቸው ምን ያህል የተለየ እንደሆነ ተናግራ ነበር። ባለቤቷን እድል አጋጥሞን ብናነጋግረው ስለራሱ መልካምነትና ስለባለቤቱ አጥፊነት የሚናገረው ብዙ ሊኖረው ይችላል።

አንድ ሰው ቀኑን ሙሉ ብቻውን በቤቱ ውስጥ ቢቀመጥ ከሌላ ሰው ጋር ሊጣላና ሊጨቃጨቅ የሚችልበት አንድ ቀን በሰላም አለፈ ማለት ነው። ነገር ግን ይህንን ቀን ከትዳር ጓደኛው ጋር በቤቱ ቢያሳልፍ በሚከናወኑ በሚወሰኑ እቅድ በሚወጣቸው በሌላም ብዙ ነገሮች ላይ መነጋገርና መነካካት ስለማይቀር አለመግባባት መፈጠሩ አይቀርም። ይህ የሚሆነው ጋብቻ ተስማምተውና ተጠባብቀው የሚኖሩት ሕይወት ስለሆነና ባልና ሚስቱ የአመለካከት ልዩነት ቢኖራቸውም ሁለቱም ትዳራቸውን ለማሳደግና የትዳር ጓደኛቸውን ለመጥቀም የእነሱ ሃሳብና እርምጃ የተሻለ ነው ብለው ስለሚያስቡና ሃሳባቸውን ተግባራዊ ለማድረግ ስለሚሞክሩ ነው። በትዳር ውስጥ የሚፈጠር ችግር በአብዛኛውን ጊዜ በማቴሪያል ጉድለት ሳቢያ የሚፈጠር ሳይሆን በንግግርና በሃሳብ አለመግባባት (ተግባራት፣ ኮምኒኬሽን) ሲከሰት በወቅቱና በግባቡ ካልተፈታ በትዳር ውስጥ የሚፈጠር ጠብና ጭቅጭቅ እስከ መፋታትና መጎዳዳት ሊያደርስ ይችላል። በሌላ በኩል ግን ችግር ባልና ሚስቱን በሚገባ እንዲተዋወቁና በትዳር ውስጥ ያላቸውን ስፍራና ሚና እንዲያስተካክሉ ስለሚያደርጋቸው አልፎ አልፎ የሚከሰት እስከሆነ ድረስ መኖሩ አስፈላጊ ነው የሚል እምነት አለ።

ያለመግባባት ምክንያቶች

በዘመናችን ለክርስቲያን ጋብቻ መፈራረስ ብዙ ምክንያቶች ቢኖሩም እንደዋና ከሚጠቀሱት ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል ጠንቅቆ አለማወቅ ይገኝበታል። ወጣቶች ወደጋብቻ የሚመጡት የእግዚአብሔርን ቃል አውቀው ሳይሆን በሌላ ምክንያቶች ተሰበውና ተይዘው ወደጋብቻ ስለሚደርሱ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል በቅድሚያ ጊዜ ወስደው ያጠኑና ጋብቻ የሚጠይቀውን ጋላፊነት የተገነዘቡ ወጣቶች ከተጋቡ በኋላ በሚያጋጥሙ ችግሮች ጋብቻን ማፍረስ እንደመፍትሄ ሆኖ ፈጥኖ ወደልባቸው አይመጣም። ይህንን ለማስተማርና ለማስጠንቀቅ የምታጋባቸው ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ ተጠያቂነት አለባት። ወጣቶች የጋብቻን ምንነት ከእግዚአብሔር ቃል ጠንቅቀው ከተማሩ የጋብቻን ዓላማና ምንነት ስለሚገነዘቡ ቤተሰባቸውን የደስታና የሰላም ስለሚያደርጉበትና እንደ ክርስቲያን ባልና ሚስት ሚናቸውን አውቀው በፍቅር ተሳስረው ስለሚኖሩበት ነገር ይገነዘባሉ። ይህ ሲሆን ነው በዚህ ምድር ከየትም የማያገኙትን ደስታና መረጋጋት የሚያገኙት። ባንጻሩ ይህንን ሲያጡ ነው ጋብቻ የችግርና መከራ፣ የጭንቀትና የህመም፣ ደስታ የራቀውና የሐዘን ቤት በመሆን ወደፍቺ የሚያመራው። በመጽሐፍ ቅዱስ ከጋብቻ አንጻር እጅግ ከፍተኛውና መሰረታዊው ጥቅስ ዘፍ 2:24-25 ነው። ይህ በርግጥ መንፈስ ቅዱስ የአዳምንና የሄዋን ጋብቻ መልክና ሁኔታ የገለጸበት መንገድ ነው። ጥቅሱ እግዚአብሔር ስለ ጋብቻ ያለውን ዓላማ የሚገልጥ ነው። ከዚህ የተነሳ ይመስላል ይህ ጥቅስ በእግዚአብሔር መንፈስ አነሳሽነት ሦስት ጊዜ በአዲስ ኪዳን ተደጋግሞ የተገለጠው።

ከነዚህ ሁለቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የጋብቻን ምንነትና ይዘት የገለጠበት ነው (ማቴ 19:5፣ ማር 10:7)። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህንን የተናገረው ፈረሳውያን ስለ ፍቺ የጠየቁትን ምክንያት አድርጎ የጋብቻን ጽናት ለማሳየት ነው። በኤፌ 5:31 ሐዋርያው ጳውሎስ የባልንና የሚስትን ይዘታ ለማስተማር የጠቀሰው ነው። ብዙ ጊዜ ያለመግባባት ችግር የሚነሳው ካለን የተፈጥሮና የአስተዳደር ልዩነቶች የተነሳ ነው። ለምሳሌ የሚከተሉትን ልብ በሉ።

- * የተለያየ ታሪክና ልምምድ ስላለን
- * የተለያየ ፍላጎት (Need & Interest) ና ዝንባሌ ስለሚኖረን
- * የተለያየ ሚዛን (Value) ና አመለካከት ስለሚኖረን
- * የተለያየ የኑሮ ዘይቤ ስለምንከተል የሚሉ ናቸው

እነዚህን የችግር ምክንያቶች በአግባቡ ካልዘጋን መለያየቱ ወደፍቺ ለማምራት ብዙ ጊዜ አይፈጅበትም። በአሜሪካን አገር አንድ ጊዜ ወደ 700 የሚሆኑ የጋብቻ አማካሪዎች ተሰበሰቡና «በባልና በሚስት መካከል እንደዋና የሚጠቀስ ችግር ምንድነው?» ለሚለው ጥያቄ የሚከተሉትን የችግር ዓይነቶች በቅደም ተከተል አቀረቡ።

- የተግባቦት (Communication) ወይም በንግግር የሚደረግ የመግባባት ችግር።
- የዓላማ ወይም የፍላጎት አለመገናኘብና አለመስማማት
- በወሲብ (በግብረሰጋ ግንኙነት) አለመጣጣም
- ለጋብቻን ቃል ኪዳን ታማኝነትን በማጉደል የሚነሳ ችግር።
- በትዳራቸው ደስተኝነትን ማጣት ወይም መስለቻቸት
- የገንዘብ ችግር ማለትም ብዙ በመኖሩ ወይም በቂ ገንዘብ ባለመኖሩ የሚነሳ ነው
- በልጆች ጉዳይ የሚነሳ ግጭት
- የአልኮልና የአደንዛዥ ዕጽ ስላላቸው
- በሴቶች እኩልነትና የመብት ጥያቄ ላይ የሚነሳ ችግር
- የእምቾች፣ ዘመዶችና ጓደኞች ጣልቃ ገብነት የሚሉ ናቸው

ከዚህ ሌላ በቤተሰብ ውስጥ ውጥረት የሚበዛባቸውና ችግር የሚፈነዳባቸው ጊዜአት የሚባሉ አሉ። ባልና ሚስቱ እነዚህ ወቅቶች የችግር ምንጮች እንደሆኑ ካወቁ የተለየ ዝግጅት በማድረግ ችግሩ የደረሰበትን ወገን በልበ ሰፊነትና በትእግስ በመቀበል ችግሩ እስኪወገድ ድረስ አብረው ጥረት ማድረግና መነጻጸት እንዳይኖር ልዩ ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው። እነዚህም የችግር ምንጭ የሆኑ ጊዜአት የሚከተሉት ናቸው።

- ከሥራ መባረር ወይም ረዘም ላለ ጊዜ ሥራ ማጣት
- አስቸጋሪ እርግዝናና ልጅ የመውለድ የመጀመሪያው ወራት
- ረዘም ላለ ጊዜ ታሞ በአልጋ ላይ መቆየት
- ያለብትን ከተማ (ሰፈር) ለቆ ወደሌላ አዲስ አካባቢ መዛወር
- ታናናሽ እህቶችንና ወንድሞችን ለማስተማር በማለት አብረው እንዲኖሩ ማድረግ

• ሽማግሌና አሮጊት ወላጆች አብረውን ሲኖሩ ናቸው። ትዳር በችግር የሚኖረውና ለመፍረስ የሚንገዳገደው ባልና ሚስት የተለያየ ባሕርይና ልምድ ስላላቸው ብቻ ሳይሆን ልዩነታቸውን መፍታት ሲያቅታቸው ነው። አብሮ መኖር ችግርን አይፈጥርም ሆኖም አብረው ሲኖሩ በያንዳንዳቸው ውስጥ በእጮቻችን ጊዜ ተሸሽንና ተሰውሮ የነበረው ድካምና ጉድለት ጎልተው እንዲታዩ ስለሚያደርግ ነው። በእጮቻችን ጊዜ ወጣቶቹ አልፎ አልፎ ስለሚገናኙና አንዱ ሌላውን ለማስደሰት ተዘጋጅቶ ስለሚመጣ ጉድለትና ድካምን ለማየት አያመችም። ከዚህ ሌላ አንድም ስለሚፋቀሩ የሚወዱትን ክፍል ብቻ በማድነቅ ስለሚያዩ ሌላው ችግሩ ቢታያቸውም አብረው መኖር ሲጀምሩ ችግሩ እንደሚወገድ በማሰብ ከንቱ ምኞት ስለሚያድርባቸው ነው።

ራስን መግዛት

በባልና በሚስት መሃል የሚነሳ ግጭት ባሕሪያችንን ወይም ፍቃዳችንን (Will Power) የሚፈታተን ነው። አንዱ ለሌላው ፈቃድ መግዛትና መታዘዝን አንሶ እንደመታየት ይቆጥሩትና በራሳቸው ሃሳብ ላይ በግትርነት ይቆማሉ ወይም ተደጋጋፊ ከመሆን ይልቅ ተፎካካሪ ሆነው ይቀርባሉ። ይህ በተለይ በአዲስ የተጋቡ ባልና ሚስት የትኩስ ፍቅርን ጊዜ አልፈው ወደመተዋወቅና መግባባት በሚሸጋገሩበት ወቅት የሚፈጠር ነው። በትእግስትና በልበ ሰፊነት ቢጸኑ ይህ ዓይነቱ አለመግባባት የበለጠ ወደመተዋወቅ፣ መግባባትና ውህደት የሚወስዳቸው ይሆናል። ስለዚህ በዚህ ዓይነት ግጭት ውስጥ አብዝቶ የሚያስፈልገው በትዕግስት ወይም እውነትን በፍቅር መናገር መቻልና ሌላውን ጸጋ መቀበል ነው። ይህ ሲሆን የሌላውን ስሜትና ጉዳት መረዳት ይቻላል። ሰዎች ትዕቢታቸውን (Pride)ና ሌላውን ያለምክንያት መጥላት (Prejudices) ምን ያህል ትዳራቸውን እንደሚጎዳ ቢያውቁ ችግሮቻቸውን ያለ ብዙ ውጣ ውረድ መፍታት ይችሉ ነበር። አንዳንድ ውሳኔዎችን ሲያደርጉ ማን በየትኛው ላይ የመጨረሻውን ውሳኔ መስጠት እንደሚችል ቀደም ብሎ ማወቁ ብዙ ጠቀሜታ አለው። ለምሳሌ በምግብ አካባቢ (ስለምግብ ዝግጅት፣ የቤት ሰራተኞችን በማስተዳደር ወዘተ) ሚስት የበላይ ብትሆን ከውጭ በሚቀራርቡ ሁኔታዎችና የጉልበት ሥራን በሚመለከት ባል የመጨረሻውን ውሳኔ መስጠት ቢችል በመሃከላቸው የሚፈጠረውን ያለመግባባት ችግር ይቀንሳል። ይህ እንግዲህ በቤት ውስጥ ትኩረትና ኃላፊነት ያላቸውን አካባቢ የሚመለከት ሲሆን ነው።

ሁሉም የሚገኙበት የቤተሰብ ውይይት በየጊዜው ቢኖር ለመግባባት ብዙ ይጠቅማል። አንዳንዴ ያንዳንድ ሰዎች ሥራ ለቤት ስብሰባ አያመች ይሆናል። ይህም ቢሆን ሁሉም የሚገኙበትን ጊዜአት ማመቻቸት ይቻላል። አንዳንዴ ለቤቱ ሰላም ሲባል ባልም ሆነ ሚስት ያስፈልገኛል ወይም ይህ የኔ ሃሳብ ትክክል ነው የሚሉትን ነገር መስዋዕት በማድረግ መተው አለባቸው። ማመቻመቻ (Compromise) ትልቅ ጥበብ ነው። ለምሳሌ ባል ብዙ ጊዜ ውጭ ያመሽ እንደሆነ ከላምንቱ የተወሰኑትን

ቀናት ወደቤት በጊዜ እንዲገባ የሰራ ጠባብ ወይም ፕሮግራሙን ሲያስተካክል፤ ሚስትም ታገለግል ከሆነ ጥሪ ባለበት ሁሉ ከመሮጥ ለቤተሰቧ ስትል ፕሮግራሟን ብትሰበሰብ ተግባብቶ ለመኖር ብዙ ይረዳል። ከዚህ ሌላ በቀልድም ሆነ በሌላ ብዙ ነገር መከራከርና ማጉረምረም ሌላው ወገን የማያስፈልግ ስሜት እንዲሰማው ያደርጋልና መጠንቀቁ ጥሩ ነው።

አልፎ አልፎ በባለትዳሮች መካከል መሰለቻቸው ይከሰታል። አብረው ለመኖር ያላቸው ፍላጎት ቀዝቀዛዛ ውሃ የፈሰሰበት ያህል ይቀዝቅዛል። ለመሆኑ ተጋቢዎች ወደእዚህ ደረጃ የሚደረሱት ለምንድነው?

1. አብዛኛው ፍቅር በስሜት ላይ የተመሰረተ ነው። ስሜት ደግሞ ወደላይና ወደታች ይዋዥቃል። ይህ የስሜት መዋዥቅ የመሰለቻቸው ምክንያት የሚሆንበት አጋጣሚ በርካታ ነው።
2. የማይገባ መቆላሰል።
3. ሌላ ጣልቃ ሲገባ። የትዳር ጓደኞችን ስፍራ የሚሻግ። ለምሳሌ ጓደኛ፣ ሥራ፣ የተቃራኒ ጾታ ወዳጅነት ወዘተ ግንኙነታችንን ሲያደፈርሱት ነው።

መሰለቻቸው

እንደዚህ ዓይነት ችግር ወይም መሰለቻቸው ሲፈጠር እንደገና ወደትጭቃቸው ጊዜ ተመልሰው አንዱ ሌላውን ባፈቀረበት ፍቅር ለማፍቀር ቢሞክሩ ብዙ ነገሮችን ሊያስተካክሉ ይችላሉ። ጋብቻው ለምን እንደቀዝቀዘ ምክንያት መደርደሩ ምንም አይፈይድም፤ ይልቁኑ የሚበጀው ፈጥኖ የሚያንሰራራበትን መንገድ መፈለግ ነው። የሰርግ ፎቶግራፎችን ማየት፣ በፍቅር ወደተገናኙበት ስፍራ መሄድ፣ አንዱ ሌላውን በቀረበበትና ሌላው በተግደረደረበት ስሜት ውስጥ መሆን፣ ከአባቢው ወጣ ብሎ መሄድና የፍቅር ጊዜ ማሳለፍ፣ በፍቅር የተለዋወጡዋቸው ደብዳቤዎች ካሉ መልሶ ማንበብ ወዘተ የተበላሸውን ግንኙነት ወደነበረበት ለመመለስ ያግዛሉ። እንዳንዴ ይህን ለማድረግ ዕድሜያችን አይፈቅድልንም፤ ጊዜው ተላለፎብናል፤ ያዩን ሰዎች ይስቀብናል ልንል እንችላለን። የሆነው ይሁን ፍቅራችሁን የሚመልስ ነገር ከሆነ የሰዎችን አስተያየት ሳትፈሩ አድርጉትና በኋላ ከሚከተለው የስሜት መቀበል ራሳችሁን አድኑ።

የባልና የሚስት ጸብ ሆነ ብሎ ለመነዳዳት ታስቦ የሚደረግ ሳይሆን እንዲሁ አንድ ሁለት ሲባል የሚፈጠርና መነሻውም ያመለክኩት ልዩነት ብቻ ሆኖ ይገኛል። ለምሳሌ ባል ሳምንቱን በሙሉ በሥራ ሲደክም ስለከረመ ቅዳሜ ቀን ከጓደኞቹ ጋር መጫወት ወይም ተኝቶ ቴሌቭዥን ማየት መብቱ ሊመስለው ይችላል። ሚስት ደግሞ በበኩሏ ሳምንቱን ሙሉ ከልጆች ጋር ስትዳረቅ ስለቆየች አሁን ባል በተራው ልጆቹን ወደውጭ ይዞላት እንዲወጣና እንዲያሳርፋት ትጠበቃለች። ሁለቱም በየፊናቸው ያሰቡት ልክ ስለሆነ የሃሳብ መጋጨት በመካከላቸው ይፈጠርና ቅዳሜያቸው ከእረፍት ቀን ይልቅ የጭቅጭቅ እለት ይሆናል።

የጭቅጭቅ እሳት ሁለቱንም ይለበልብና የሰላምና የፍቅር ሊሆን የሚገባው ጊዜ የኩርፊያና የእልህ መወጣጫ ይሆናል። ስለዚህ እንዲህ ዓይነት ጭቅ እንዳይከሰት ባልና ሚስት የማላቸውን ፕሮግራም ይዘው ቀደም ብለው መወያየትና የጋራ የሆነ መፍትሄ መሻት ያስፈልጋቸዋል።

እንዳንዴ ሚስት በባሏ ድርጊት ተበሳጭታ ክፉ ደግ ከመናገር ይልቅ ለየት ባለ መልክ የሚሰማትን ማስረዳት ብትችል ለትዳራቸው ይበጃል። ለምሳሌ አንድ ሚስት ባሏ በውጭ ከጓደኞቹ ጋር ጊዜውን በማጥፋት ወደቤት ሲመጣ ደክሞ ወደአልጋው በመሄዱ «ለምን ከሥራ ስትመጣ አታናግረኝም» ብላ ከመቆጣት ይልቅ በልቧ ውስጥ ያለውን ቅሬታ እንዲህ በማለት በምሳሌ መልክ ነገራቸው። «አንድ ሰውዬ ጓደኛው ቁርስ ይጋብዘውና ወደሆቴል ቤት ሄደው ምግቡን በደንብ ይበላና የተረፈውን ይዞ ለመሄድ እንዲቋጥሩለት ይጠይቃቸዋል። የቋጠሩለትንም ይዞ ይሄዳል። በተመሳሳይ መንገድ ምሳውን ተጋብዞ ይበላና ሲጠግብ ትራፈውን ያስቋጥርና ማታ ወደቤቱ ሲመለስ ቋጥሮ ያመጣውን ትርፍራፈውን ባለቤቱና ልጆቹ እንዲበሉ ጋበዛቸው» በማለት የጊዜውን አተላ ለርሷና ለልጆቹ ሲሰጥ የሚሰማትን ቅሬታ በዘዴ ስትነግረው ባለቤቷ ስህተቱን ተገንዝቦ ለመሻሻል ጥሩ ትምህርት ሆነለት። ይህች ብልህ ሴት አቀራረቧ በቁጣ ሳይሆን ሁለቱም በሚስቁበትና በማያጣላቸው መልክ የልቧን እንድታወጣና ችግሩ እንዲስተካከል እንዳስቻላት እናያለን። ባልና ሚስት እርስ በእርሳቸው ብቻ ሳይሆን ከልጆቻቸውም ጋር ሆነው የሚጨዋውቱባቸውና ዕለታዊ ገጠመኞቻቸውን የሚነጋገሩባቸው ጊዜያት ቢኖሯቸው ትዳራቸውን የሚፈታተኑ ብዙ ችግሮችን በእንጭጨ መቅጫት ይችላሉ። እንዲህ መሰሉ የቤተሰብ ልማድ ቤተሰቡን በፍቅር ለማስተሳሰር በጣም ይረዳል። በበዓላት ቀናት ሁሉንም የቤተሰብ አባል የሚያሳትፍ ፕሮግራም መንደፍና በተግባር ላይ ማዋል ቤተሰባዊ ፍቅርንና መተሳሰብን በማሳልበት ረገድ ይህ ነው የማይባል ጠቀሜታ ይሰጣል። ለምሳሌ በምግብ ዝግጅት ላይ የቤተሰቡ አባላት እንደአቅማቸው እንዲካፈሉ እቃ በማቀራረብና ገበታ በማዘጋጀት እንዲረዱ ማድረግ አንዳንድ ጨዋታዎችን አብሮ መጫወት ወዘተ ያሉት በበዓላት ቀናት ጥሩ የመቀራረቢያ ዘዴዎች በመሆን ሊያገለግሉ ይችላሉ።

አብሮ መጸለይ

የመጀመሪያውን ጋብቻ ያከበረው እግዚአብሔር ነው። ትዳርን የፈጠረው እርሱ ነው። ባልና ሚስት ወደአንድነት ያመጣቸውን እግዚአብሔርን ያለማቋረጥ በአንድነት ሊያመልኩት ይገባል። ይህንንም የሚያደርጉት አብሮ በመጸለይና አንዱ ለሌላው ያለማቋረጥ በመጸለይ ነው። አብረው የሚጸልዩ ባልና ሚስት ለዘለቄታው አብረው የመኖር ዋስትና አላቸው ይባላል። ሁለቱም የሚቀበሉትና የሚያምኑበት ክርስቲያናዊ አሰራር በቤታቸው መኖሩ ለወደፊት ኑሮአቸው እጅግ ዋስትናን ይሰጣል። ይህ

በየግል ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት የሚተካ መሆን የለበትም።

ትዳር ከፍተኛ ጥረትን የሚጠይቅ ነው። ምትሃት ወይም ታምር የለውም። ፍቅራችን እንዲዳብርና የጋብቻ ቃል ኪዳን ወደ ጌታ ኢየሱስ እንዲሰበን አብረን ለማድግ፤ አንድነታችን እንዲጠናከር ያለማቋረጥ ግንኙነት መፍጠር አለብን። ራስን ለቃል ኪዳን አለመስጠትና እግዚአብሔርን የመምሰል ባሕርይ ማጣት ትዳርን እጅግ ይጎዳል።

ፍቅር እንዲሁ ከመሬት አይበቅልም፤ ልንንከባከበውና በጥንቃቄ ልንይዘው ይገባል። አብረን ማድግ አለብን። በእጮችንታቸውና በጋብቻቸው ዕለት የተሰማቸውን ደስታ ያለማቋረጥ ሊጠበቁና ሊንከባከቡት ይገባል። በጌታ የሆነ ጋብቻ ሦስት ክፍል አለው። ባል፤ ሚስትና ኢየሱስ ናቸው።

ከጌታ ጋራ ያላቸው ግንኙነት የጠነቀቀ የማይሰልስ ከሆነ በትዳራቸው እርካታ ይኖራቸዋል። በየእለቱ በእግዚአብሔር ቃል ያልታነጸ ትዳር ቀስ በቀስ እየቀዘቀዘ ይሄድና ድንገት ስሜታችንና ልባችን ሙልጭ ብሎ ከትዳራችን ይወጣል።

በገንዘብ ምክንያት የሚነሳ ችግር

እግዚአብሔር «ብሩ የእኔ ነው ወርቁም የእኔ ነው» ብሏል (ሐጌ 2:8)። ባልና ሚስት ያላቸው ሁሉ ከእግዚአብሔር በአደራ የተቀበሉት እንደሆነ ሊያውቁ ይገባል። የባንክ ቤት ሂሳብ በሁለቱም ስም ቢቀመጥ ከጥርጥርና ንትርክ ከማዳኑም በላይ ድንገት አንዳቸው ሂሳቡን ማንቀሳቀስ በማይችሉበት ሁኔታ ቢሆኑ ቤተሰቡ አይቸገርም። ብዙ ጊዜ የገንዘብ ገቢ አነስ በሚልበት ጊዜ ተጋቢዎች ግጭት ይጀምራሉ። በተለይ አንዱ ወገን የማይሠራ ከሆነ በችግር ወቅት አብዝቶ ሆድ ሊብሰው ይችላል። አንዳንዴም አንዱ ንፋግ ይሆንና ችግር ሊፈጠርም ይችላል። አንዱ ወገን ገንዘብን የሚቆጣጠር ሆኖ ሌላው ተመልካች ብቻ ሲሆን ከሰብዐዊነት ውጭ ማስቸገርና መብቱን መንካት ነው። ይህን የሚያደርገው አንድም ያልበሰለ አልያም ለወደፊቱ ዋስትና ለማግኘት ሲባል ሊሆን ይችላል። በውይይት ተስማምተው ካልሆነ እንዲህ ዓይነቱ እርምጃ ትዳርን ይጎዳል። ለብዙ ባልና ሚስት የገንዘብ አያያዝና አወጣጥ ምክር ስለ ሚስፈልጋቸው ቤተ ክርስቲያን በዚህ የሚረዳ መጠነኛም ቢሆን ችሎታ ያለው ሰው ያሰፈልጋታል።

በቤተ ክርስቲያን የሚፈጸምንን ጋብቻ

በቤተ ክርስቲያን የሚፈጸም ጋብቻን ከሌሎች ልዩ የሚያደርገው ዘለዓለማዊ የሆነው እግዚአብሔር ምስክር በመሆን ስለሚገኝ ነው (ሚል 2:14)። ብዙ ሰው በቤተ ክርስቲያን ጋብቻውን ሊፈጽም ይችላል። የክርስቲያን ጋብቻ ግን በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከጋጠላታቸው ለታጠቡ የሚሆን ብቻ ነው። ይህን ደግሞ ሰው በቀጥታ የሚገነዘበው ሳይሆን በእምነት ከእግዚአብሔር ጋር ባለን ግንኙነት የሚሆን ነው።

ስለዚህ አንድ ሰው በተለያዩ የተላላቱ መንገዶች ጋብቻውን በቤተ ክርስቲያን ይፈጽም ይሆናል። ለምሳሌ በሀሰት መንገድ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ለማታለል ወይም በጥቅም በመደለል የሰርግ ስነስርዐቱን በቤተ ክርስቲያን ሊፈጽም ይችላል። ሰው ፊትን እንደሚያየው እግዚአብሔር ስለማይ አይታለልም። እግዚአብሔር ልብንና ኩላሊትን ይመረምራል። ስለዚህ የክርስቲያን ጋብቻ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑ ብቻ ነው።

ይህንን ስንል አንድ ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። እግዚአብሔር ክርስቲያን ያልሆኑ ጋብቻን ወይም ያላመኑ ሰዎች የሚያደርጉትን ቃል ኪዳን አይቀበለውም ወይ? የሚል ነው። አንድ ሰው ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚከተለውን ደብዳቤ ጻፈ። «እኔና እከሊት ከተጋባን አስራ አምስት ዓመት ቢያልፈንም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አምነን ንስህ ከገባን ይኸው አምስት ዓመት ሊሆንን ነው። በነዚህ ጊዜያት እኔና ባለቤቴ ጨርሶ ሰላም የለንም፤ በትዳራችንም ደስተኛ አለመሆን ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔርም በረከት የራቀን ሆነናል። አሁን ለእናንተ የማመለከተው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደግል አዳኜ አድርጌ ከመቀበሌ በፊት በአርጌው ስርዐት በጀመርኩትን ትዳር መቀጠል አለመቻሌን በመግለጥ፤ የእግዚአብሔር ቃል 'ስለዚህ ማንም በክርስቶስ ኢየሱስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ነው አሮጌው ነገር አልፏል' ስለሚል ቀደም ብዬ የጀመርኩት ትዳር በአሮጌው ስርዐት በመሆኑና አሁን ስላለፈ እኔና ባለቤቴን የመፋታት ፍቃድ ሰጥታችሁን እንደ ጌታ ፍቃድ አዲስ ትዳር እንድጀምር እንድትፈቅዱልኝ ነው።» የሚል ነበር።

ሁላችንም እንደምንገነዘበው የቤተ ክርስቲያን መልስ «አይሆንም» የሚል ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔር ቃል ስለፍቺ አስከፊነት የሚናገረውን ክፍል ለቤተሰቡ ማስተማር ነበር። ብዙ የጋብቻ አማካሪዎችና መሪዎች ስለፍቺ ያላቸውን አንዳንድ ቀና አመለካከት ከግምት ውስጥ ማስገባት የሚገባ ቢሆንም «ፍቺን እጠላለሁ» ያለው አምላካችን በትዳር ውስጥ ለሚደርሱ ችግሮች ተግተን ፊቱን ብንሻ መፍትሄ እንዳለው ደግሞ ማወቅ አለብን። ያለበለዚያ በትዳር ውስጥ የሚደርሰውን አስከፊ ሁኔታ እያየ ዝም አይልም። አንድ የቤተ ክርስቲያን መሪ ከላይ ለጠቀስነው ዓይነት ችግር የሚከተለውን መለሱ «ሁሉም ጋብቻ እንደእግዚአብሔር ቃል የተመሰረተ ሳይሆን ይችላል፤ ሆኖም እግዚአብሔር መዝግቦታል» ወይም በእንግሊዝኛው "All marriages may not be made in heaven, but they are recorded there." የሚል ነበር። ቃል ኪዳን በቀላሉ ሊወሰድ የሚገባው ነገር አይደለም። ይልቁንም የእግዚአብሔርን ስም ጠርተን የምንገባው ቃል ኪዳን እጅግ የተከበረና የእግዚአብሔርን ዳኝነትና በአጥፊው (ቃል ኪዳኑን በሚያፈርሰው) ላይ እንዲፈርድ ያደርገዋል።

ተግባራት (Communication)

ተግባራት ምንድነው?

ጽኑና የተሳኩ ጋብቻዎች ዋና መለያ ምልክት መነጋገርና መደማመጥ መቻል ነው። ቀደም ባሉት ትውልዶች ባል የቤተሰቡ ምስሉ ነበር። ቤተሰቡ የሚተዳደረው ባል ተራራጦ በመስራት በሚያመጣው የድካሙ ዋጋ ሲሆን የሚሰጥ ድርሻ ባል ከውጭ ያመጣውን ገንዘብም ሆነ ማቴሪያል ለቤተሰቡ አብቃቅታ ማዘጋጀትና በቤት ውስጥ በልጆች አስተዳደርና በሌላም ነገሮች መርዳት ነበር። የነዚህ ነገሮች መሳካት ጋብቻውን ዋስትና ሲሰጠው ኖሯል። በዘመናችን ወንዶችም ሆኑ ሴቶች የተለያዩ ገቢ በሚያስገኙ ስራ ስለሚሰማሩ እነዚህ ቀደም ባለው ዘመን በጋብቻ ውስጥ ይስተዋሉ የነበሩ የወንድና የሴት ሚናዎች እየተለወጡ መምጣት ከጀመሩ ቆይተዋል። ቀድሞ ትልቁ ትኩረት ምግብ በማግኘት ላይ የነበረው በመጠኑ ተሻሽሎ ዛሬ ቅድሚያ የሚሰጠው የባልና የሚስት ጠንካራ ግንኙነት ነው። ከዚህ የተነሳ የዘመኑን ሰው የሚያሳስበው የስጋ ጉዳይ (የሚበላና የሚለበስ) ሳይሆን የሰሜትና የፍላጎት አለመግጣጠም ችግር እየሆነ መጥቷል። ይህ በተለይ በምእራቡ ዓለም በግልጽ የሚታይ ችግር ነው። ማንኛችንም ብንሆን ዋጋ የሚሰጠን ተፈላጊዎች እንደሆንን እንዲሰማንና እስየው በርታ አይዘህ እንድንባል እንፈልጋለን። እንዲሁም የወሲብን ብቻ ሳይሆን ሌሎች ስሜትና ፍላጎታችንን (ማለትም የፍቅር፣ የመቀራረብ፣ አብሮ የመሆን፣ የልብን ሚስጥር መካፈል) ማርካት እንፈልጋለን። ለአንድ ጋብቻ መጽናትና መፍረስ እነዚህ ስጋዊና ስነልቦናዊ ፍላጎቶቻችን መሟላትና መርካት ትልቅ ድርሻ አላቸው።

ተግባራት (Communication) ባለትዳሮች አንዱ ለሌላው ፍቅርን ለማሳየት ወይም ለመግለጥ እንደሚጠነቀቅለት ለትዳር ጓደኛው ግድ እንደሚለው በልበ ሙሉነት እንደሚቀበለው የሚያሳዩበት ራሱም የሚሰማውን ስሜት የሚገልጽበትና ሌላው በጎ መንፈስ እንዲኖረው የሚያደርግበት መንገድ ነው። በዚህ መልክ የሚደረግ ጥሩ ተግባራት ውጤቱ በትዳር ደስተኛ እንዲሆኑ ያደርጋል። ከዚህም የተነሳ ነው ለጽኑ ጋብቻ ተግባራት እጅግ አስፈላጊ የሆነው። አንዱ ወገን በሌላው ላይ በጎ መንፈስ ማምጣት ሲሳነው ሌላው ወገን በትዳሩ ደስተኛነትን ያጣል። በመሆኑም ለጋብቻቸው አለመሳካት ምክንያት ሆኖ በአንደኛ ደረጃ የሚጠቀሰው ይህ ተግባራት (በንግግር የሚደረግ ግንኙነት) አለመኖር ነው። እንደዚህ ዓይነት አመለካከት በመኖሩ በርካታ የጋብቻ አማካሪዎች በአንድ ትዳር ውስጥ ያለን ችግር ለመፍታት የሚወስዱት የመጀመሪያ እርምጃ በባልና ሚስት መካከል ተግባራት እንዲኖር ማድረግ ነው። ስለዚህ ለትዳሩ መሻሻል ከሚወስዱት እርምጃዎች ውስጥ ቀዳሚና ከፍተኛ ስፍራ የሚሰጠው ግልጽ፣ እውነተኛ፣ ቀጥተኛ፣ ጥንቃቄ የተሞላና

ጋላፊነት የሚሰማው እንዲሁም በፍቅርና በመቀበል ላይ የተመሰረተ ተግባራት እንዲኖር መርዳት ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌ 4:15 ላይ «እውነትን በፍቅር መናገር» በማለት ያስተላለፈው መልእክት ይህንን ይመለከታል። ይህ ተግባራት ውጤት የሚኖረውም በተጋቡት መካከል መቀበልና መከባበር ሲኖርና አንዱ ሌላውን ይተቸኛል፤ ይንቀኛል ወይም ይርቀኛል የሚል መንፈስ ሳይኖረው በነፃነት መናገር የሚችል ከሆነ ነው። አንዱ ሌላው በፍቅር መንፈስ እንደሚያየውና የሚናገረውንም እንደሚቀበለው ሲያውቅ ሃሳቡንና ስሜቱን ያለፍርሃት መግለጥ ይችላል።

ተግባራት በትዳር ውስጥ ያለው ድርሻ

በርካታ ሰዎች ተግባራት የመጣላቸውን ሃሳብ ሁሉ እንዳለ አፍን ከፍቶ መናገር ይመስላቸዋል። ተግባራት (ኮምኒኬሽን) ከዚህ በላይ ነው። በብዙ የቤተሰብ አባላት መካከል ንግግር ሊካሄድ ይችላል ሆኖም መደማመጥና በመረዳት መቀበል ሳይኖር ስለሚችል ተግባራት አለ ማለት አያስደፍርም። በተጨማሪም ሌላው ሰው የሚያዳምጥ ቢሆንም እንኳን በሚገባ እስካልተረዳው ድረስ ጤነኛ ግንኙነት ይኖራል ማለት ያስቸግራል። ጥሩ ተግባራት አለ የሚባለው አንዱ የሚናገረውንና የሚናገርበትን መንፈስ (ስሜት) ሌላው በሚገባ የሚረዳው ሲሆን ነው። ይህ እንግዲህ በንግግር የሚደረገውን ብቻ ሳይሆን የሚናገርበትንም ስሜትና መንፈስ በፊቱና በሰውነቱ ሁኔታ፣ በድምጹ አወጣጥና ሌሎችንም ነግሮች የሚያጠቃልል ነው። የዓይን ጥቅሻ፣ ንክኪ፣ ፈገግታ፣ የእጅ አጣጣል፣ የመሳሰሉ ሰውነት እንቅስቃሴ ወይም የፊት መጨማደድ ወዘተ ለማለት የፈለግነውን መልእክት በማስተላለፍ ረገድ ትልቅ ሚና አላቸው። ለምሳሌ በተለያዩ አጋጣሚዎች ሰዎች በአንድ ላይ ተቀምጠው ወይም ቆመው ምንም ድምጽ አውጥተው ባይነጋገሩ በሁኔታቸው የሚያስተላልፉት መልእክት አለ። ለዚህ ነው አንድን ሰው ፊቱ ከሰትርትር ወይም ቅጭም ብሎ ስናየው «ምን ነኪህ» ወይም «ለምን አዘንክ» አልያም «የተቆጣህበት ነገር አለ እንዴ?» በማለት የምንጠይቀው። አካሄዳችን፣ እመለካከታችን፣ አቀማመጣችን ወዘተ ሳይቀር የሚናገረው ነገር አለ። በጥናት የተገኘ አንድ መረጃ እንደሚያመለክተው በተግባራት ውስጥ መልእክት የሚተላለፈው፡-

- (1) 55% በሰውነታችን እንቅስቃሴ፣
- (2) 35% በድምጻችን አወጣጥ
- (3) 2% በስሜታችን (በመንፈሳችን) በምንረዳው
- (4) በቃላት የሚተላለፈው 8% ብቻ ነው።

አጠገብ ለአጠገብ የተቀመጡ ሰዎች ድምጽ ባይወጣቸውም እንኳን አንዱ ለሌላው የሚያስተላልፈው መልእክት ይኖራል። ለምሳሌ ባንድ የገበያ ቀን በገበያው መሃል የሚተዋወቁ ሰዎች ተያይተው አንዱ ሌላውን ላለማየት ዘወር ቢል መልእክቱ ማየት ያልፈለገው ሰው የሌላውን ባጠገቡ መኖር

ለማወቅ አለመፈለጉን የሚገልጥበት መንገድ ነው። ባል ከሥራ ወደቤቱ ገብቶ ሚስቱ ወደርሱ ስትመጣ አይቶ ጋዜጣ አንስቶ ለማንበብ ቢሞክር ሚስቱን ለማነጋገር አለመፈለጉን ያመለክታል። በተጋቡ ሰዎች ወይም በጓደኛዎች መካከል አንዱ ሌላውን ቢዘጋው ቀደም ብሎ ባደረገው/ባደረገችው ሁኔታ እንዳልተደሰተና ቅር የተሰኘ መሆኑን መግለጡ ነው። አቀማመጥ ሳይቀር የተግባቦትን ሁኔታ ይገልጻል። የሚቀራረቡ ተራርቀው ሲቀመጡ ወይም አንዱ ከሌላው ፊቱን አዙሮ ቢቀመጥ አንድ ነገር በመካከላቸው እንዳለ ያመለክታል።

ንግግር የሌለው ተግባቦት ሦስት ዓይነት መልእክቶች ያስተላልፋል። ሀ) በመካከላቸው ያለውን አጠቃላይ ሁኔታ፤ ለ) የሰሜታቸውን (መቀራረብና መራቅ)፤ ሐ) ስለሚነጋገሩበት ነገር አንዱ ሌላውን ያደምጥ እንደሆነና እንዳልሆነ ያሳያል። በትዳራቸው ደስተኛ የሆኑ ባልና ሚስት

- 1) ከንግግር ውጭ የሆነ መቀራረቢያ መንገድ አላቸው (መነካካት፣ ተቀራርቦ መቀመጥ፣ አንዱ ሲናገር ሌላው ጀሮውንና ሁለንተናውን አንቅቶ በተመስጦ ማዳመጥ ወዘተ)።
- 2) የተለመደ ወይም የሚዘወተር ያለንግግር የሚደረግ ማደፋፈሪያ መንገድ አላቸው።

በመሆኑም ባልና ሚስት በሚገባ ለመግባባት አንዱ የሌላውን ንግግር ብቻ ሳይሆን የአካላዊ እንቅስቃሴዎች ይዞታም ማጤን ይገባቸዋል። ከንግግራችን ይልቅ የሰውነታችን ሁኔታ ጮክ ብሎ እንደሚናገር ማወቁ ለግንኙነታችን ስምረት ብዙ አስተዋጽኦ ያደርጋል።

መደማመጥ መቻል

ከማድመጥ ይልቅ መናገር ስለሚቀል የማድመጥን አስፈላጊነት ማወቁ ለባለ ትዳሮች እጅግ አስፈላጊ ነው። አንድ የስነ ልቦና ምሁር እንዲህ አይነቱን ጉዳይ አስመልክተው ሲናገሩ ሰዎች ከማድመጥ ይልቅ መናገርን የሚመርጡት ከማድመጥ ይልቅ መናገር የበላይነትን ስሜት ስለሚፈጥር ነው ብለዋል። ሰዎች የበላይ የመሆን ከፍተኛ ፍላጎት ስላላቸው አንዳንድ ሰዎች የራሳቸው ሃሳብ፣ አላማና አመለካከት እንኳን ምን እንደሆነ የሚያውቁት ለሌሎች ሰዎች መናገር ሲጀመሩ ብቻ ነው።

በወጣቶች ወደጋብቻ በሚያመራ ትውውቅና ትጭጭት ወቅት ማድመጥ ትልቅ ቦታ አለው። በዚህ ወቅት ወጣቶቹ አንዱ ስለሌላው ለማወቅ ብዙ ይጥራሉ። ስለጥቃቅኑ ነገር፣ ስለዕለታዊ ኑሮአቸው፣ ስለወደፊት ዕቅዳቸው ጭምር ለመተዋወቅ ስለሚፈልጉ መደማመጡ ከፍተኛ ጠቀሜታ ይኖረዋል።

በእጮኝነታቸው ወቅት እርስ በእርስ መደማመጥን በደንብ ያላዳበሩ ባለትዳሮች ከጋብቻው በኋላ ባሉት የመጀመሪያዎቹ ጥቂት ቀናት ውስጥ ቀድሞ የነበራቸው እነስተኛ የመደማመጥ ልምድ ይብሱን እየቀነሰ ይመጣል። ሳይደማመጡ ሲነጋገሩ የቆዩባቸውን የእጮኝነታቸውን ጊዜአት

በተሳሳተ መንገድ በመረዳት አንዳቸው ስላንዳቸው ብዙ ያወቁና የተግባቡ ስለሚመስላቸው ከተጋቡ በኋላ በመካከላቸው ሊኖር የሚገባው ንግግር ይጠፋና መዘጋጋት ይጀምራሉ። አንዱ የሌላውን ሃሳብ ተረድቼ አብቅቼአለሁ ብሎ ስለሚያስብም እርስ በእርስ መመካከርን ችላ ይላሉ፤ ውጤቱም ሳይጋቡ ወደነበሩባቸው የየራሳቸው ዓላማት መመለስ ይሆንና በጣም አስፈላጊ በሚሏቸው ጉዳዮችና ጊዜአት ብቻ መነጋገርን ልምድ አድርገው ይይዛሉ። በመሆኑም ቤታቸው ሁል ጊዜ በጸጥታ የተሞላ ይሆናል።

አንዳንድ አይናፋር ሰዎች ብዙ የሚያዳምጡ ይመስላሉ። እንዲህ ዓይነቶቹ ሰዎች ብዙ የሚናገር የትዳር ጓደኛን ያገባሉ ይባላል። ሌሎች በትዳር ያሉ ሰዎች ደግሞ ከማድመጥ ይልቅ ራሳቸው መናገርና ሌላው እንዲያዳምጣቸው ብቻ ይመርጣሉ። እነዚህ ሁለቱም ዓይነት ሰዎች ቀስ በቀስ የሚነጋገሩበት ነገር እያነሰ በመሄድ ትዳራቸው መደማመጥ የሌለበት ወይም አንዱ ብቻ የገነነበት ይሆንና አደጋ ላይ ይወድቃል። በዚህ ጊዜ በምክር የሚረዳቸው ሰው ካልተገኘ በተቀር ወደፍቺ ሊያዘግሙ ይችላሉ። ማድመጥ ከመናገር ስለሚከብድ የተጋቡ ሰዎች ሌላው የሚለውን በሚገባ ለመረዳት መደማመጥን መማር አለባቸው። ጌታ ኢየሱስ የዚህን ሚስጥር ምንነት ሲያስተምረን «ጆሮ ያለው ይሰማ» በማለት መላላሉ ይናገር ነበር (ማቴ 11:15፣ 13:13፣ ማር 4:9፣ 23፣ 7:16)። ማዳመጥን በተመለከተ ቀጥሎ የተጠቀሱትን መመሪያዎች ልብ እንበል።

1. ማዳመጥ ለተናጋሪው ልብን መስጠትን ይጠይቃል። ስናዳምጥ ለተናጋሪው ያለንን አክብሮትና የሚናገረውም ነገር አስፈላጊ እንደሆነ ማሳየታችን ነው። ካዳመጥን በኋላም አግባብ ያለው መልስ ለመስጠት ፍቃደኛ መሆን ይኖርብናል። አድማጮች በጥያቄ አማካኝነት ተናጋሪውን ወደሚፈልጉት አቅጣጫ ሊመሩ ይችላሉ።
2. ጥሩ አድማጭ ለተናጋሪው «ያልከውን እንደተረዳሁት» ወይም «እንደገባኝ ልትለው የፈለከው ... » ወዘተ በማለት ተናጋሪው በንግግሩ እንዲገፋበት በማድረግ ንግግሩን እየተከታተለው መሆኑን ያረጋግጥለታል። ይህ ሁኔታ እርስ በእርስ ያለውን መደማመጥና መቀባበል (ተግባቦት) ከማጠናከሩ በላይ አለመግባባትን ያስወግዳል።
3. ስናዳምጥ ተናጋሪው የሚገኝበትን ስሜት በመጋራት መሆን አለበት። ማለትም የሚያገኝ ከሆነ ማዘን፣ ከተደሰተ አብሮ መሳቅ ይገባናል (ሮሜ 12:15)።
4. ልብ ሰፊ ሆነን እናዳምጥ። አንድ የጋብቻ አማካሪ ስለዚህ ነገር ሲናገሩ አድማጩ ተናጋሪው ልክ የሌላ አገር ሰው እንደሆነ ቆጥሮ ለሚናገረው ለእያንዳንዱ ቃል ትኩረት ሰጥቶ ለማድመጥ ተዘጋጅቶ ሊቀርብ ይገባዋል። ጋብቻን አስመልክቶ ይህ አባባል ፍጹም እውነት ሆኖ እናገኘዋለን። ምክንያቱም የሚጋቡ ሰዎች ከተለያዩ ቤተሰብ፣ አካባቢ፣ ኑሮና ጾታ የተውጣጡ ናቸው። ለምሳሌ ጾታን በተመለከተ

ልጆች ሆነን ስናድግ እያንዳንዳችን ከየራሳችንን ጾታ ጋር በመተባበር ነው የኖርነው። ማለትም ሴቶች ልጆች ከሴቶች፤ ወንዶችም ከወንዶች ጋር በጨዋታም ሆነ በሌላ ድርጊት በመተባበርና አብረው በመሆን ያድጋሉ። ይህም ወንዱ እንደወንድ እንዲያስብና እንዲናገር ሲቷም በበኩሏ እንደሴት ሆና ከሴት አንጻር የሆነውን ግንዛቤ በመውሰድና ትኩረት በመስጠት ታድጋለች ማለት ነው። ከዚህም የተነሳ በአዋቂነት ዘመናችን ሳይቀር ንግግራችንን በሚገባ የሚረዱትም ሆኑ እኛም የምንረዳቸው የጾታችን አምሳያ የሆኑትን ነው። በመሆኑም የወንዶችና የሴቶች ንግግር የቃላቱም አጣጣል ሆነ የንግግሩ ሂደትና ይዘት ሊለያይ ይችላል። ለምሳሌ ሴቶች በተለይ ሚስተራቸውን የሚካፈሏቸው ጥቂት ጓደኞች ሲኖራቸው ወንዶች ልጆች በርካታ ቁጥር ያሏቸው ጓደኞች ይይዙና ሲጫወቱ ደግሞ ከንግግር ይልቅ በድርጊት ላይ ጊዜያቸውን ያጠፋሉ። ሚስጥርን ከመጨዋወትም ይልቅ ካንተ ቀልድ የበለጠ የኔ ያስቃል የሚል ፋክክር ባለበት ሁኔታ ውስጥ ያድጋሉ። ከዚህ የተነሳ ከሚያገቧት ሚስት ጋር ቁጭ ብሎ ከመነጋገር (ማውራት) ይልቅ አንዳንድ ነገሮችን ማድረግ ይመርጣሉ። ወንድ የሚሰማውም ሆነ ለሌላው የሚናገረው ምንም ሚስጥር ቢኖረውም ባይኖረውም ብዙም ግድ ያለው አይመስልም።

5. የተናጋሪውን የሃሳብ ሂደት በሚገባ ለመረዳትና ለመከታተል፤ በኋላም ተገቢውን ምላሽ ለመስጠት ነቃ ብሎ ማዳመጥ ያስፈልጋል። በተጨማሪም የተናጋሪው የሰውነት እንቅስቃሴ፤ የድምጽ ቅላጼ (ከፍታ፣ ዝቅታ፣ ሃዘንና ደስታ)፤ ከቃላት አጠቃቀሙ ጋር የተዛመደ (አብሮ የሚሄድ) መሆኑን በትኩረት መታየትና መጤን አለበት። በጥንቃቄ የምናዳምጥና የምንከታተል ከሆነ ጥሩ ተግባራት ፈጣሪዎች (ኮምፒውተር) ነን ማለት ነው።
6. ልብንና ስሜትን ሰጥቶ ማድመጥ። ይህ የተናጋሪውን ሁኔታ እንድንከታተልና የመንፈስ አንድነት እንዲኖር ይረዳል።

የተግባራት መሰናክሎች

ብዙ ሰዎች ከሌላ ሰው ጋር በሚገባ በንግግር ለመግባባት ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ አያውቁም። የባልና ሚስትንም የመግባባት ችግር የሚያባብሰው ሌላው ትልቁ ችግር በሚገባ አለመደማመጥ ነው። ጥሩ ያልሆነ አድማጭ ብዙ ጊዜ ተናጋሪው የሚናገረውን ነገር በዝምታ ከመስማት ይልቅ ቀጥሎ ስለሚመልሰው ነገር ያሰላስላል። በሌላ ጊዜ ደግሞ አድማጩ የተናጋሪውን ንግግር በከፊል ይሰማና ነገሩን በሙሉ የተረዳ ይመስለዋል። እነዚህ ሁለቱም አካሄዶች ትክክል አይደሉም። በሚገባ አዳምጠን የማንመልሳቸው መልሶች ተናጋሪውን እንዳላዳመጥነው ስለሚያሳየው ሊያበሳጩ ይችላሉ። ሌላው አይነት የችግር ምንጭ ደግሞ ተናጋሪው የአድማጩን ልብ ሳያገኝ መናገር ሲጀምር ነው። ለዚህ ጥሩው ምሳሌ የሚሆነው ሚስቱ ስታናገረው ጋዜጣ እያነበበ የሚያዳምጥ

ባል ነው። ከዚህ ሌላ ሰሚ አገኘም አላገኘ የመናገር ልምድ ስላለው ብቻ ዝም ብሎ የሚናገር ሰው ያለመግባባት ምንጭ ይሆናል። «ልማዱ/ዱ ነው፤ ለፍላፈ ነው/ናት» የሚያሰኝ ቅጽል ስም ያሰጥና በኋላ ቁም ነገርም ቢናገር እንኳን የሚሰማው ያጣል። ማዳመጥ ከባድ ጥረትን የሚጠይቅ ነገር ስለሆነ ተናጋሪው ተደማጭ ለመሆን አንድም ሊደመጥ የሚችል ቁም ነገር ይዞ መቅረብ አልያም የአድማጩን ልብ መማረክ የሚችል መሆን አለበት። ባልና ሚስት አንዳቸው አንዳቸውን ለመረዳት የሚከተሉትን ስምንት ደረጃዎች መውጣት አለባቸው። እነሱም

1. ባል ለሚስት ምን ለማለት ፈልጓል?
2. ባል ለመናገር የፈለገውን ነገር ለማስተላለፍ በምን ዓይነት ቃላት ተጠቅሟል።
3. ሚስት የሰማችው ምንድነው?
4. የሰማችው ነገር ስለባሏ ምን ስሜት ይፈጥርባታል?
5. ምን ምላሽ ለመስጠት ፈልጋለች?
6. ምላሷን ያቀረበችባቸው ቃላት እንዴት ያሉ ናቸው?
7. ባል የሰማው ምንድነው?
8. ቃላቱ ስለሚስቱ የፈጠሩበት ስሜት ምንድነው? የሚሉ ናቸው።

ይህ ሁኔታ በባልና ሚስት ግንኙነት ላይ ብቻ ሳይሆን በሌሎችም የግንኙነት ሂደቶች ላይ የሚንጸባረቅ ሃቅ ነው። የግንኙነት ችግር በየትኛውም ደረጃ ሊከሰት ይችላል። አንዳንድ ጊዜ በሰዎች መሃል አለመግባባት የሚፈጠረው አንድም ተናጋሪው በሚገባ መልእክቱን ባለማስተላለፉ ወይም አድማጩ የተባለውን በሚገባ ባለመረዳቱ ሊሆን ይችላል። ብዙ ወጣቶች ስለነዚህ ነገሮች በቂ ግንዛቤ ሳይኖራቸው ወደትዳር ዓለም ይገቡና ሳያስቡት ችግር ላይ ይወድቃሉ። ስለዚህም የጋብቻ አማካሪዎችም ሆኑ ቤተ ክርስቲያን በንግግር ስለሚደረግ ግንኙነት ለወጣቶች ለማስተማር መዘጋጀት አለባቸው። ጋብቻ እድሜ ልክ አብሮ መኖር ስለሆነ አዲስ የተጋቡ ወጣቶችም ቢሆኑ በጋብቻ ላይ በገንቢና በአፍራሽ መልኩ ወላጅ ስለሆነው ተግባራት ለመማር በተቻላቸው መጠን መጣር አለባቸው።

ተፈጥሮአዊና ስነልቦናዊ ልዩነቶች

በጋብቻ ውስጥ የሚከሰተው ሌላው መሰረታዊ የተግባራት ችግር በሴትና በወንድ መካከል ስነልቦናዊ (ሳይኮሎጂካል) ልዩነት ሳቢያ የሚመጣ ነው። በአንድ ስፍራ በጨቅላ ሕጻናት መካከል በተደረገ ጥናት ሴቶቹ ከወንዶቹ ይልቅ የከንፈር እንቅስቃሴ እንዳላቸው ተደርሶበታል። ሴቶችና ወንዶች ልጆች በሚጫወቱበት ስፍራ ድምጽ መቅጃ አስቀምጠው የቀረጹ ምሑር ሴቶች የሚናገሯቸውን ቃላት ሙሉ በሙሉ (100%) ሲሰሙ ከወንዶቹ ንግግር (ጭውውት) ሲሰሙ የቻሉት የቃላት ብዛት ከመቶ ስልሳ (60%)

ብቻ ነበር። የቀረው ወንዶች ያሰሙት የነበረው ድምጽ «አህ፣ እም፣ ጁጁጁጁ ዝገዝገዝ እዝእዝእዝ ... » የሚሉ ድምጾች ነበሩ።

ከዚህ ሌላ በወንድና በሴት መሃል ያለውን የአእምሮ አጠቃቀም ያጠኑ ሊቃውንት የሚሉት አሉ። በ165 26 ሳምንታት የእርግዝና ወቅት ጽንሱ ወንድ ከሆነ አእምሮው በቴሌስትሮፕና ሌላም የጾታ መለያ ሆርሞኖች ስለሚጠለቀሱ (ስለሚጠመቅ) የአእምሮው አንዳንድ ረቂቅ ክፍልና በቀኝና በግራ አእምሮ (አንጎል) መሃል ያለው መገናኛ ቲሹዎች ይገኛሉ። ከዚህ የተነሳ የቀኙ አንጎል ክፍል ከግራው ኃይሉ አቅም አነስ በማለቱ ወንድ በግራው የአእምሮ ክፍል በብዛት የሚሠራ ይሆናል። በተጨማሪ ይህ በወንዶች ጽንሰ ላይ የሚከሰተው የሆርሞን መጠለቅለቅ ወንድ ሴቶች የሌላቸውን መስመር ባለው መንገድ የማሰብ ችሎታ (Logical liner isolation) ይሰጠዋል። የግራ አእምሮ ክፍል በአብዛኛው ሎጂክን የሚከተል ሲሆን የቀኙ በአመዛኙ ስሜታዊና ገንጋኝ (ስጉ) ነው። እንግዲህ ይህ ልዩነት ነው ሴትን ስድስተኛ ስሜት ህዋስ (ገንጋኝ Intuition) አላት የሚያሰኛት።

የቀኙ አንጎል ክፍላችን የቋንቋንና የተግባቦት ይዞታ ስለሚቆጣጠር ከወንዶች ይልቅ ሴቶች የመናገር ችሎታቸው ከፍተኛ ነው። ሴት ከባሏ ጋር ጥሩ ውይይት እንዲኖራት ቀኙን የአንጎሉን ክፍል ማነሳሳት ሲኖርባት ወንድ ከሚስቱ ጋር ጥሩ ግንኙነት እንዲኖረው የእርሷን ስሜታዊ ክፍል መረዳት አለበት። ይህን ስንል ደግሞ ሴቶች ሎጂክን በተመለከተ መንገድ ማሰብ አይችሉም ወይም ወንዶች ስሜታዊ መሆን አይችሉም ማለታችን አለመሆኑ ግልጽ እንዲሆን ያስፈልጋል። እስካሁን የተመለከትናቸው መረጃዎች ባልና ሚስት (ወንድና ሴት) አንድን ነገር በተመሳሳይ መንገድ የሚያዩበትን ሚስጥር እንድንረዳ አስችሎናል። ሙሉና ተደጋጋሪ ለመሆን ሁለቱም ለህይወት እጅግ አስፈላጊ ናቸው። እግዚአብሔር ወንዶችና ሴቶች ጉድለታቸውን ተገንዝበው ተደጋግፈው እንዲኖሩ ይፈልጋል።

ወንዶችና ሴቶች የተለያዩ አመለካከትና ችሎታ እንዲኖራቸው የሚያደርገው የአእምሮአቸው አሠራር በተፈጥሮ መለያየቱ ብቻ ሳይሆን ያደጉበት ባህልና አካባቢ የተለያዩ መሆኑ ጭምር ነው። በብዙ አካባቢዎችና የሰዎች የአኗኗር ባህል መሰረት ወንድ ከሴት ውጭ ከወንዶች ጋር ወንድ ይሠራዋል የሚባለውን ነገር እየሰራና እየተጫወተ እንዲያድግ ሲደረግ፤ ሴትም በሴት አካባቢ ከሌሎች ሴቶች ጋር ሴት ልትሠራ የሚገባትን ነገሮች እየሰራችና እየተጫወተች እንድታድግ ይደረጋል። ይህም በእድገታቸው ጊዜ የሚያልፉበት የተለያዩ መንገድ በኋላ በትዳር ሕይወታቸው ውስጥ ለሚከሰተው አለመግባባት አስተዋጽኦ ያደርጋል።

በግልጽ አለመወያየት

ሌላው የተግባቦት ችግር በነፃነትና በግልጽ ለመነጋገር አለመቻል ነው። አንድ ሰው አንድን ነገር ከልቡ እየፈለገ አያስፈልገኝም በማለት ቢግደረደር ጠያቂው እውነተኛ ፍላጎቱን ሊረዳ ስለማይችል በሚወስደው እርምጃ ሊጎዳው ይችላል። በንጽህና መነጋገር ካልተቻለ በመቀባበል መኖር አይቻልም። ከዚህ የተነሳ አንዱ በሌላው መፍረድ ይጀምራል። ይህ ደግሞ በተራው ፍቅርን እያጠፋ መለያየትን ያስከትላል። ስለዚህ ደስ የማይሰኙበት ወይም ያልተረዱት ነገር ሲያጋጥም በግልጽ ለትዳር ጓደኛ መንገዱ ነገሩ ወዲያው እንዲስተካከል መንገድ ይከፍታል። ይህ እንዲሆን ደግሞ ሁለቱም የትዳር ጓደኞች ለመወያየትና ለመነጋገር እንዲችሉ ስሜታቸውንና ሃሳባቸውን በግልጽና በነፃነት መናገርና ያንጓጉጠኛል ወይም ይተቸኛል አልያም ይቆጣኛል ከሚል ፍርሃት ነፃ መሆን አለባቸው። በጣም ቀልደኛና ተረበኛ ሰው ለተግባቦት በጣም አስቸጋሪ ነው። አብዛኛውን ጊዜ ባልና ሚስት አብረው ከመኖራቸው የተነሳ ምን እንደሚባባሉና ከቀልዱም ውስጥ ቢሆን ቁም ነገሩን ማውጣቱ ባያስቸግራቸውም ሁል ጊዜ የሚቀልድና የሚተች ሰው ንግግሩ የማይገባ ትርጉም ሊሰጥበት ግራ መጋባትን ሊያስከትል፤ አልያም ጸብ የሚጭር ሊሆንበት ይችላል።

በባለትዳሮች መሃል የሚከሰተው ሌላው ትልቁ ችግር ከተከራከሩ በኋላ አንደኛው ወገን ጸጥ ሲል ወይም ሌላውን ሲዘጋው ነው። የተነፃው ወገን የነፃውን ማናገር አይፈልግም። አንድ የሰነልቦና ተመራማሪ «ትዳርን ከሚጎዳው አንዱና ዋነኛው ነገር መዘጋጋት ነው» እንዳሉት ነው። መዘጋጋቱ በቆየና በይቅርታ ፈጥኖ ሊወገድ ካልቻለ ትዳሩ አደጋ ላይ ይወድቃል። ብዙ ሰው ለተወሰነ ጊዜ መዘጋትን ሊቀበል ይችላል እየቆየ ከሄደ ግን የማያስፈልግ እርምጃ ሊያስወስድ ወይም ትዳሩን ሊያፈርስ ይችላል። በግልጽና በትክክል አለመናገር መቻል አድማጩ የተናጋሪውን ስሜት በትክክል እንዳይረዳው ያደርገዋል። እንዲሁም ግጭት ይመጣል ብሎ በመፍራት የሚደረግ የማያስፈልግ ንግግር ወይም ተቃራኒ ንግግር ግንኙነቱን የበለጠ ያመሳቅለዋል (ያዘበራርቀዋል)። ለዚህም በዋናነት የሚጠቀሰው ምክንያት ነገር ጮክ ብሎ አለመናገር ነው። ድምጻቸው በደንብ የማይሰማ ሰዎች ሊደመጡ በሚችሉበት መንገድ መናገርን መለማመድ አለባቸው። በተቃራኒው ድምጻቸውን ከፍ አድርገው የመናገር ልምድ ያላቸው ሰዎች ረጋ ብለው መነጋገርን መልመድ አለባቸው። እንዲህ ዓይነት ሰዎች አልፎ አልፎ የተቆጡ ሊያስመስልባቸው ይችላል።

በቂ ውይይት አለማድረግ

ሌላው በትዳር ውስጥ የሚከሰተው አብይ ችግር ባልና ሚስት እንዲሁም ልጆች በቂ የሆነ የውይይት ጊዜ የሌላቸው መሆኑ ነው። ሰዎች ለመገናኘት ጊዜ የማይኖራቸው ከሆነ በሚገባ ለመነጋገር አይችሉም። የጠንካራ ቤተሰብ ትልቁ ምልክት አብረው የሚሆኑበት የጋራ ጊዜ መኖሩ ነው። እንደዚህ ያለ ቤተሰብ የቀኑንና የዓመቱን ሥራ በፕሮግራም በመያዝ አብረው የሚሆኑበትንና የሚጫወቱበትን ጊዜ ያመቻቻል። ይህ እንግዲህ እንደዚሁ ባጋጣሚ የሚመጣ ሳይሆን አስበውና ተጨንቀውበት የሚያደርጉት ነገር ነው። ለጉዳዩ የሚሰጡት ትኩረትና አንድነታቸው በሁሉም አቅጣጫ ለምሳሌ ለመብላትም፣ ለመዝናናትም ሆነ አብሮ ለመሥራትና ለመነጋገር ባጠቃላይ ለሁሉም እንቅስቃሴአቸው ጊዜ በመመደባቸው ይገለጻል።

የቤተሰብን ጊዜ የሚሻሙ ነገሮች

በምዕራቡ ዓለም ጊዜንና ድካምን የሚቆጥቡ ብዙ ነገሮች አሉ። ለምሳሌ የታሸገ ምግብ፣ ማይከሮኖቭ፣ ኮምፒውተር፣ ቫዚውም ክለሲክ ሌሎችም ኑሮን ከሚያቀሉና ጊዜን ከሚቆጥቡ ነገሮች መካከል ጥቂቶቹ ናቸው። የእነዚህ ነገሮች መኖር ግን የቤተሰብ ጊዜ እንዲኖራቸው አላደረገም። በርካታ ቤተሰቦች አብረው የሚሆኑበት ጊዜ የላቸውም። ቢኖራቸውም አይነጋገሩም። በብዙ ቤተሰብ ባል ከውጭ ሲመጣ ጋዜጣ ያነባል፣ ከእራት በኋላ ደግሞ ሁሉም አብረው ቴሌቪዥን በጸጥታ ያያሉ። በተረፈ የጋራ የጭውውት ጊዜ አይኖራቸውም። አብዛኛውን ጊዜ ልጆች ከአባታቸው እየሰሙ የሚያድጉት «እኔ በጣም ደክሞኛል» ወይም «በቂ ገንዘብ የለኝም» አልያም «ዝም በሉ» የሚል ንግግር ነው። ከዚህ የምንረዳው ባልና ሚስት እንዳይነጋገሩ የሚያደርጋቸው በሥራ በመጠመድ ጊዜ በማጣታቸው ሳይሆን አንድም ለመነጋገር ፍቃደኛ ስለማይሆኑ፣ ሌላው ጊዜአቸውን በሚገባ ስለማያቅዱ ሊሆን ይችላል።

በተለያዩ ሙያ የተሰማሩ ለምሳሌ መጋቢዎች፣ ሽማግሌዎች፣ ሀኪሞች፣ አማካሪዎች ወዘተ የተሰማሩበት ሙያ ብዙ ጊዜያቸውን ስለሚወስድባቸው ለቤተሰባቸው ጊዜ እንዳይኖራቸው ስለሚያደርግ ሥራቸው በቤተሰባቸው ሕይወት ውስጥ ጫና ይፈጥራል። እነዚህ ሰዎች በሙያቸው ልቀው ለመታየት ወይም በቂ ገንዘብ ለማግኘት ሲሉ ቤተሰባቸውን መስዋዕት ጭደርጋሉ። ለእንደዚህ ዓይነት ነገሮች መፍትሄ ማግኘት ቀላል ባይሆንም አንዳንድ የመፍትሄ ሃሳቦችን ቀጥለን ለመጠቀም እንሞክራለን።

1. ባልና ሚስት ቁጭ ብለው ችግራቸውን መወያየት አለባቸው። በራሳቸው መንገድ በጋራ ለችግራቸው መፍትሄ ማግኘት የማይችሉ ከሆነ ባለሙያ ማማከር አስፈላጊ ነው። ከሁሉ አስቀድሞ ግን ቁጭ ብሎ መወያየትና መነጋገር እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ መተማመን

አለባቸው። በዚህ መንገድ ለውይይት የሚሆን ትንሽም ጊዜም ቢሆን ቀርፎ ማግኘት ጠቃሚ ነው።

2. ባላቸው ጊዜ ለየብቻ የሚያደርጓቸውን ነገሮች አብረው ማድረግ ይችላሉ። ለምሳሌ እርሱ መኪና ማጠብ ካለበትና እሷ ሳህን ማጠብ ካለበት መኪናውን አብረው ካጠቡ በኋላ ቀጥሎ ሳህኑን ደግሞ አብረው ማጠብ ይችላሉ። ወይም እሱ ሳህን ሲያጥብ እሷ ልጆቿን ታስተኛ ከሆነ አብረው አንዱን መጀመሪያ አከናውኖ ሌላውንም ቀጥሎ በማድረግ መረዳዳቱ ይበጃል።
3. ይህ ካልሆነ በጠዋት ቀደም ብለው ልጆቹ ሳይነሱ ተነስተው ቡና እየጠጡ መነጋገር ወይም አብሮ መጸለይና ማምለክ ይችላሉ። ብዙ ጊዜአቸውን የሚጠይቅ ሙያ ያላቸው ሰዎች ለቤተሰባቸው ደህንነት ሲሉ ለመወያየት ወይም ከቤተሰባቸው ጋር ለመጨዋወት ጊዜ ሊኖራቸው ይገባል።

ባልና ሚስት ጊዜም ኖሯቸው ጤነኛ ጭውውት ሳይኖራቸው የሚችልበት አጋጣሚ አለ። ይህም የሚሆነው ለምሳሌ ከባለቤታቸውም ሆነ ከልጆቻቸው ጋር መጨዋወት የማይሆንላቸው ወንዶች ባሉበት ትዳር ውስጥ ነው። በትውውቁና በትጭጭቱ ጊዜ ይህ ዓይነቱ ምልክት ሊታይ ቢችልም በፍትር ውስጥ ስለሚሆኑ እውነተኛው ገጽታ ይሸፈናል። በሴቶችም በኩል አንዳንድ ሚስቶች የባላቸውን ፍላጎትና ዝንባሌ (ኢንተረስት) መካፈል ስለማይሆንላቸው በተገቢው መንገድ መነጋገር አይችሉም። እንዲህ ዓይነት ባለትዳሮች በአማካሪዎች (ካውንስለር) ሊረዱና ችግራቸው ሊወገድ ካልቻለ ሚስት ከዚህ ጉድለቷ ጋር ለመኖር ትገደዳለች። ወይም ደግሞ ከሌላ ሴት ጋር ወዳጅነት በመመስረት አንዳንድ ችግሯን ማስወገድ ትጀምራለች። ሁኔታው አሳሳቢ የሚሆነው ግን ችላ የተባለው የትዳር ዓደኛ ሌላ ለልቡ የሚቀርበው ተቃራኒ ጾታ አግኝቶ የሚያስፈልግ ግንኙነት ይፈጥርና ትዳራቸው አደጋ ውስጥ መጣባት ሲጀምር ነው።

ምዕራፍ 27 የተግባቦት ችግርና መፍትሄው

ፍቅር ያቻችላል

በ1ቆሮ 13:35 7 «ፍቅር ይታገላል ...» የሚል ቃል አለ። ይህ አባባል በትውውቅና በትጭጭት ጊዜ ሊተባበር ቢችልም ከተጋቡ በኋላ ግን እየከበደ ይመጣል። ሁለት ሰዎች ከተለያዩ ባህል፣ ቤተሰብና የኑሮ ሁኔታ በመምጣት በጋብቻ አንድ በመሆን አብረው ሲኖሩ ግጭትና አለመግባባት መፈጠሩ አይቀሬ ነው። የየግል ልማድና ባሕርያቸው እርስ በእርስ እስኪዋሃድና አንድ ሕይወት እስከ ሚመሰርቱ ጊዜ ይፈጃል። በተጨማሪ ከኑሮ ጋር የተያያዙ አዳዲስ ግጭቶች መፈጠራቸው አይቀርም። እንዲሁም የጊዜ ውጥረትና የራስን ነፃነት መፈለግ እየጨመረ መምጣት ላለመግባባት ሌላው ምክንያት ይሆናል። በቤተሰባዊ ሕይወት ውስጥ የሚያጋጥም የውጭና የውስጥ መወጣጠርና የነገሮች ባግባቡ አለመፍታት አንዳንዴ ሚስትን ወይም ልጆችን መበደል፣ ግፍ መፈጸም (አቢውዝ) እንደመፍትሄ የመውሰድ አዝማሚያ ያስከትላል። ራሳቸውን መቆጣጠር የማይሆንላቸውና ቁጣን እንደመፍትሄ የሚወስዱ ባል ወይም ሚስት በትዳር ባደኛቸው ላይ የመንፈስ፣ የሰሜትና የሰውነት ጉዳትና ግፍ (አቢውዝ) ሊያደርሱባቸው ይችላሉ።

በየትኛውም ጋብቻ ውስጥ ሰበቡና የችግሩ ዓይነት ይለያይ እንጂ ችግር መፈጠሩ አይቀርም። ትልቁ ነገር ችግር ለምን መጣ ሳይሆን ችግሩን መፍታት ከመቻሉ ላይ ነው። ስለዚህ ባልና ሚስት ገና ከጅማሬው ወደፊት ችግሮች ቢያጋጥሙን እንዴት እንወጣቸዋለን በማለት ችግሮቻቸውን ሊፈቱ ስለሚችሉባቸው መንገዶች ቢነጋገሩና ቢሰማሙት ዳራቸውን በጠንካራ ዓለት ላይ ይገነባሉ። ብዙ ችግሮች የሚከሰቱት ባንዳንድ ነገር ላይ ተመሳሳይ አመለካከት ባለመኖሩ ነው። የመለካከት ልዩነቱ ደግሞ ካስተዳደግኩ ከተፈጥሮ ባሕርይ፣ ካመለካከት መለያየት፣ ከጾታ ልዩነትና ወዘተ የሚመነጭ እንደሆነ ቀደም ብለን ተመልክተናል። ከተዘረዘሩት ልዩነቶች በአንዱ ወይም በሌላው ሳቢያ በአንድ ጉዳይ ላይ አለመግባባት ሲኖር ባልም ሆነ ሚስት አንተ ትብስ አንች ትብሽ በማለት አለመግባባቱ መልኩን ቀይሮ መካረር እንዳይመጣ ከመሞከር ይልቅ ራሳቸውን ለመከላከል እርምጃ ይወስዳሉ። ቀጥሎም አለመግባባቱ ወደጸብ ስለሚሻገር ውጥረት ውስጥ ይገቡና እንደጠላት መተያየት ይጀምራሉ። ታዲያ ይህ መፍትሄን አብሮ በመፈለግ ነገሩን ማቅለል ሲቻል ወደውጥረት የመውሰዱ ሂደት ውጤቱ ምናልባት በቀላሉና ባጭር ጊዜ ሊወገድ ይችል የነበረን አለመግባባት ማወሳሰብና ወደትልቅ ችግር ማሳደግ ይሆናል።

አንዳንድ ውህደት ያላቸው ቤተሰቦች ሰላማዊ ሕይወት የመምራታቸው ሚስጥር ችግር ቢኖርባቸውም ችግራቸውን ለመፍታት በግልጽና በታማኝነት የሚያሳዩት የመወያየትና የመነጋገር ችሎታ ነው። ጤነኛ የግንኙነት መስመር ለሌላቸው የመወያየት ልምድ መመስረቱ ችግራቸውን ለመፍታት ጥሩ የመፍትሄ መንገድ ይሆንላቸዋል። ችግር በመጣ ቁጥር ኩርፊያን እንደመፍትሄ ከመውሰድ ይልቅ የመወያየት ልምድ ቢያዳብሩ ሳይወዱ በግድ እንዲነጋገሩ ያደርጋቸዋል።

ውይይት የሚደረግበት መስመር

ውይይትና ክርክር ስለሚካሄድበት መንገድ ድንጋጌ ማስቀመጥ ለብዙ ቤተሰብ ጠቃሚ ነው። ሆኖም ሕግን መደንገጉ ጥሩ ቢሆንም ሕጉን መከተሉና መፈጸሙ አስቸጋሪ ነው። ጠብ በሁለቱ መሃል አንድ አለመግባባት እንደተነሳ የሚያሳይ ምልክት ነው። ስለዚህ ይህ ምልክት ሲታይ በመሃከላቸው የተነሳውን አለመግባባት ምንነት ለመረዳት መሞከር የመጀመሪያውና ወደመፍትሄ የሚያደርስ ትክክለኛ እርምጃ ነው። ለምሳሌ ባል ሚስቱን በልብስ ላይ ብዙ ገንዘብ ታወጣለች የሚል ቅሬታ ቢኖረው ቅሬታውን ለማስወገድ መፍትሄው ባልና ሚስቱ ቀጭ ብለው ያሉበትን የኑሮ ደረጃ ግምት ውስጥ በማስገባት የልብስ ወጪዋ ምን ያህል መሆን እንዳለበትና ምን መልበስ እንደሚገባት በግልጽ መወያየትና ስምምነት ላይ መድረስ ነው።

ስለአለባበስና ማጌጥ ጾታን ተከትሎ ልዩነቶች እንዳሉ ማወቁ ጠቃሚ ነው። የባልና ሚስት ስለአለባበስ መነጋገር ከጀመሩ ጾታዊ ልዩነታቸውን በመከተል ነገሩን አጉልቶ በክርክር ከማየት ይልቅ ሚስት አንድም ባል እንደሚያስበው ሚስቱ ለልብስ ብዙ ገንዘብ ማውጣቷ እንዳልሆነ፣ ሁለተኛ ባል ሚስቱ የሚያስፈልጋትን ያለባበስ ዘይቤ ለመረዳት እንደሚያስችላቸው በማሰብ ነገሩን መመርመርም አስፈላጊ ነው። በርግጥም ሚስቱቱ ለልብስ ብዙ ገንዘብ እንደምታወጣ ከተረጋገጠ ይህንን እንድታደርግ ምን እንደሚገፋፋት ማወቁም ብልህ ያሰኛል። ለምሳሌ ይህንን የምታደርገው በውስጧ ያለመርካት ለሚት ሰላላ ሊሆን ይችላል። ወይም ምናልባት ከሚሰማት የበታችነት ለሜት የጉድለቷ ማካካሻ ዘዴዋ ይሆናል። በልጅነት ወይም በእድገቷ የደረሰባትን አንዳንድ አንጉል ትችት መሸፈኛ አድርጋውም እንደሆነ መፈተሽ ያስፈልጋል። አልያም ባል ገንዘቡን የሚይዝ ከሆነና ሊሰጣት የሚገባውን ያህል ገንዘብ የማይሰጣት ከሆነ ከሚደረግበት ተጽኖ የተነሳ የምትወስደው የበቀል እርምጃም ሊሆን ይችላል ብሎ መጠርጠርም ይቻላል። ለማንኛውም መነሻው ምንም ይሁን ምን ይህ ዓይነቱ ችግር መሰረታዊ መፍትሄ የሚያገኘው ባልና ሚስቱ ችግሩን ተረድተው በውይይትና በመቀበል ሊፈቱ ሲችሉ ብቻ መሆኑን መገንዘብ በጣም አስፈላጊ ነው። ወደመነሻው ሳይደርሱ ምልክቶቹ ላይ ብቻ ማተኮሩ ችግሩ በቀጣይነት እንዲያዘግም ማድረግ ነው። ወደችግሩ ውስጠኛ ሚስጥር ለመግባት

መጸላይ፤ ራስን መመርመር፤ አልያም በማማከር ሙያ የሰለጠነ ሰው ማነጋገር ያስፈልግ ይሆናል። ክርስቲያኖች ከዚህ ሁሉ በላይ በክርስቶስ ያላቸው እምነት እውነተኛ መፍትሄ እንዲያገኙ ትልቅ አስተዋጽኦ ያደርግላቸዋል። አንድ ጊዜ የሚያጣላቸው ነገር ታውቆ ከተወያዩና ወደመፍትሄ ከደረሱ ችግሩ ለዘለቄታው ተፈታ ማለት ነው። ስለዚህ ችግሩን እንደገና ማንሳት የለባቸውም። በአንዳንድ ተጋቢዎች ዘንድ ተደጋግሞ የሚታይ ስህተት አለ። ይኸውም ችግሩ ከተፈታ በኋላ እንደመርሳት አዳዲስ ችግሮች በተፈጠሩ ቁጥር እርጌውን ከተቀበረበት በማውጣትና በማደስ ባዲሱ ላይ በመጨመር መካሰስና መነካከስን ልማድ አድርጎ መያዝ ነው። እንዲህ የሚያደርጉ ባልና ሚስት ደስታ የሚባል የራቃቸው ይሆናሉ። ተጋቢዎች ይህ እንዳይሆን ገና ከጅማሬው በጋብቻቸው የሚነሱ ችግሮችን ስለሚፈቱበት መንገድም ሆነ መፍትሄ ካገኙ በኋላ ዳግመኛ የቀደመውን ስህተት ማንሳት እንደሌለባቸው መስማማት አለባቸው።

ባልና ሚስት ሲጣሉ አንዱ የሌላውን ቁመናና ባህርይ በማንሳት እንዳይነጻጽሩ ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው። ባልና ሚስት አብረው ሲኖሩ አንዱ የሌላውን ደካማ ጎን ማወቁ አይሳናቸውም። በተጣሉ ጊዜ ታዲያ ቁመናና ባህሪን እያነሱ መነጻጸት ለችግራቸው መፍትሄ ለመፈለግ እማያስችላቸው ሁኔታ ውስጥ ይከታቸዋል። ለምሳሌ ሚስት ከእናቷ ጋር መመሳሰልን በጣም የምትጠላ ብትሆንና በጠብ ጊዜ ባል «ያው አንቺ እንደናትሽ ነሽ» ቢላት፤ ባንጽሩ እሷ ደግሞ በተራዋ ገንዘብ የመያዝ ችግር እንዳለበት እያወቀች «አንተ ምን ጊዜም አያልፍልህም ከገንዘብ ችግር አትወጣም» ብትለው ችግሩን በማባባስ ወደመፍትሄ እንዳይደርሱ እንቅፋት ይፈጥራሉ። በዚህ መልክ የሚቀርብ ወቀሳና ክስ አጥንት የሚሰብር ስለሆነ አንዳቸው ባንጽቸው ላይ ብድር ለመመለስ አድፍጠው አጋጣሚውን የሚጠብቁ ቂመኛ ያደርጋቸዋል። ስለዚህ ባልና ሚስት የባህርይ፤ የቤተሰብን፤ የልማድን ቁመናን ወዘተ ደካማ ጎን በጸብ ጊዜ ጨርሰው ሊያነሱት አይገባም። በተጨማሪም ችግሩ እስከወዲያኛው መፍትሄ የሚያገኝበትን እድል ያጠብባቸዋል።

ባልና ሚስት የየራሳቸው የሆነ የባህርይ ችግር ስለሚኖራቸው ለመግባባት ችግር ሊፈጠርባቸው ይችላል። አንዳንዱ ሲተኛ ያንከራፋል፤ ሌላው ድንጉጥና ስት ነው፤ ሌላው ንፋግ የሆነ ባህርይ አለው፤ ሌላው የዘመዶቹ ነገር አይሆንለትም ወዘተ። እንዲህ አይነት ባህሪያት የማይለወጡ አይደሉም። ሆኖም በምክር፤ በትእግስት፤ ካስፈለገም ባለሙያ በማማከር ነው እንጂ በግድ ለማስለወጥ መሞከር ከጥቅሙ ጉዳቱ ያመዝናል። ከማያስፈልግ ፋክክር ውስጥም ይከታቸዋል። አንዳንድ ሰው ልብሱን የትም ይጥላል፤ ከጣለበት ማንሳትም ሞቱ ነው፤ አንዳንድ ሰው ለቁመናው ከሚገባው በላይ ጥንቃቄ ማድረግን ያዘወትራል፤ ሌላው የሰጡትን መብላት አይሆንለትም፤ ከቤቱ ባጀት ጋር የማይሄድ ልማድ አለው። እነዚህ ልዩነቶች የሚሻሻሉ ቢሆኑም የክስ፤ የጠብና መለያየት

ምክንያት እንዳይሆኑ በጣም መጠንቀቅ አለብን። እውነተኛ አማኞች በነዚህ ነገሮች ከመጣላት ይልቅ ሁሉን የሚያስችለውን የእግዚአብሔርን ጸጋ ይማጠናሉ (2ቆሮ 12:9)። በርካቶች ግን ይህንን መሰረታዊ የክርስትና መመሪያ ማስታወስ ይሳናቸዋል።

የመወያያ ጊዜአቶችን መምረጥ

አንዳንድ ጊዜያት ከሌሎች ጊዜአት ይልቅ ለመወያየት አመቺ ናቸው። ለምሳሌ የባልና የሚስት ችግሮችም ሆኑ ደካማ ጎኖች በቀልድም ይሁን በእውነት አግባብ በሌላቸውና ጉዳዩ በማይመለከታቸው ሰዎች ፊት ጨርሶ ሊነሱ አይገባም። ባል ወይም ሚስት እርቧቸው ወይም ደክሟቸው ሳለ ስለችግር ማውራት ወይም ውይይት መክፈት ተገቢ አይደለም። በልተውና አረፍ እስከሚሉ መጠበቁ ይበጃል። በቂ ጊዜ ሳይኖር ወይም ከሁለቱ አንዳቸው ለመወያየት ሳይዘጋጁ ለውይይት መነሳሳት ጥሩ አይደለም። ብዙ ቤተሰቦች የቤተሰብ የውይይት ጊዜ አላቸው። በዚህ ሰዓት ስለችግርቻቸውም ሆነ ሊደረጉ ስለሚገባቸው ነገሮች ይወያያሉ። ይህ ዓይነቱ ጊዜ ባልና ሚስት ልጆችም ጭምር ተዘጋጅተውና አስበው አእምሮአቸውን ለውይይት ክፍት አድርገው እንዲመጡ ያደርጋቸዋል። ሌሎች እንዲህ ዓይነቱ ቋሚ ፕሮግራም እስራት ስለሚመስላቸው አልፎ አልፎ እንዳስፈላጊነቱ ማድረግን ይመርጣሉ። ዋናው ጉዳይ ባልና ሚስት ለመወያየት ፍቃደኛ መሆናቸውና የውይይት መስመሩን ባስፈላጊው ጊዜ ክፍት በማድረግ ሲወያዩም በቅንነት መፍትሄ ለማምጣት መጣራቸው እንጂ ቋሚ ፕሮግራም መኖር አለመኖሩ አይደለም።

አንዳንድ ጊዜ ችግርን ለመፍታት ቢወያዩ አንደኛው ወገን ግንፍል ይልበትና ስብሰባውን ረግጦ ይወጣል። ይህ ድርጊት መቋቋም የማይችሉትን ውይይት ለመሸሽ የሚደረግ ዘዴ ወይም ካለመብሰል የሚመጣ ነው። በውይይት ውስጥ ቀጣኙንን የምንገልጥበት መንገድ ልንቆጣጠረው በምንችለው ሁኔታ መሆን አለበት። አለበለዚያ መልካም ነገር ለማግኘት ተሰባስበን ሳለ የነበረውን ሰላማዊ ግንኙነት አበላሽተን መለያየት ይመጣል። እንዲህ ዓይነቱን ሁኔታ ለማሸነፍ የሚከተሉትን ነጥቦች ልብ ልትሉ ይገባል።

- ስትቆጡ እንደተቆጣችሁ ለሌላው ንገሩ።
- መቆጣት ይቻላል ሆኖም በቁጣችሁ ሌሎችን ለመጉዳት አትሞክሩ።
- ቁጣን ተነጋግሮ ማብረድ እንደሚቻል አውቃችሁ ትኩረታችሁ በግለሰቦች ላይ ሳይሆን ቁጣውን ባመጣው ነገር ላይ ይሁን። ይህ ሲሆን ቁጣም እርስ በርስ የመተዋወቂያና አብሮ የማደጊያ መንገድ ይሆናል።

በውይይት ጊዜ እናንተ ብቻ አሸናፊ እንደሆናችሁ ወይም እናንተ ብቻ እውነት እንደያዛችሁ ለማሳየት አትሞክሩ። ይህ የበለጠ የመለያያ መንገድ ይሆናል። ስለዚህ ሌላውም ሰው ሊናገር የሚፈልገው የራሱ ሃሳብ

እንዳለው በማመን ልባችሁን ከፍታችሁ የሌላውንም ለማዳመጥ ፍቃደኛ ሆናችሁ ተወያዩ። ስሜታችሁን ለመቆጣጠር ሞክሩ። በንግግር ጣልቃ ለመግባት፤ ሌሎች ሃሳባቸውን ገልጸው ሳይጨርሱ መፍትሄ ለመስጠት መሞከር ወይም የሌሎችን ንግግርና አመለካከት አቃሎ ማየት አልያም ውይይቱን ጥሎ መሄድ አግባብ አይደለም።

ነገሮች ብዙ ሳይደራረቡና ድንገተኛ ፍንዳታ ሳይፈጠር በትንንሹ ጉዳዮች ሁሉ ላይ የመነጋገር ልምድ አዳብሩ። ምን ጊዜም ከመናገራችሁ በፊት ቀኝና ግራውን መዝኑ። ነገር ካመለጠ በኋላ መመለስ እንደማይችል እውቁ። ትኩረታችሁ ችግሩ ላይ እንጂ ሰውየው ላይ አይሁን። ችግሩን ለመፍታት እንጂ እንዲባባስ ጨርሶ አስተዋጽኦ አታድርጉ። በመሸነፍ ማሸነፍ እንዳለ እውቁ። ሁሉንም ነገር ባንድ ጊዜ ለመጨረስም ሆነ ለመፍታት አትሞክሩ። ጊዜ ጥሩ መሳሪያ እንደሆነ አትዘንጉ። በጊዜ ውስጥ ማደግና መለወጥ እንዳለ እውቁ። ማመቻመቻ ትልቅ ማስተዋል እንደሆነ ተገንዘቡ። ባንዳንዱ ለማሸነፍ በተለይም በጣም የማይነጻጽሩትን ነገር ደግሞ ችላ ለማለት ወይም ለመሸነፍ ፍቃደኛ ሁኑ።

ጸሎትና የእግዚአብሔር ቃል ለውይይታችሁም ሆነ ለኑሮአችሁ መሰረትና መመሪያ ይሁኑ። ለመፍታት ያልቻላችሁትን ችግር ለእግዚአብሔር በጸሎት አደራ ስጡ። ውሳኔዎቻችሁ ሁሉ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ይመሰረቱ። እግዚአብሔር በውይይታችሁም ሆነ በኑሮአችሁ እንዲመራችሁ ተማጡት። በሁሉ ነገር ሃሳባችሁ አንድ እንደማይሆንና ልዩነት እንዳላችሁ አስታውሱ። ልዩነቱ የጸታ ብቻ ሳይሆን ያመለካከት የመረዳት፤ ያዕምሮ ብስለት፤ የጉልበት ወዘተ ሊሆን እንደሚችል እንዳትዘነጉ። አንዳንድ ችግሮች ጨርሶ መፍትሄ ሳይኖራቸው ይችላልና አውነታውን ተቀብሎ ለመኖር መፍቀዱ በልክኝነት ካልተለወጠ ብሎ የበለጠ ከማበላሸት ይበልጣል። ምክንያቱም በግድ ለመለወጥ መሞከር ውጤቱ ጤናማ ሳይሆን ይችላል። መቻቻልና የማግባባትን ዘዴ መጠቀም አስተዋይነት ነው። አንዱ የሌላውን ሃሳብና አስተያየት ባይዋጥለትም እንኳን ለማክበርና ለመቀበል ፍቃደኛ ይሁን። ያልገባችሁን መጠየቅ፤ ባጠፋችሁት ይቅርታ መጠየቅና ለመታረም መቻል የትልቅነት ምልክት ነው።

በበርካታ የትዳር ሕይወት ውስጥ ለሚፈጠረው ያለመግባባት ችግር የገንዘብ ማጣትም ሆነ መብዛት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል። ገንዘቡ አነስተኛ በሆነበት ቦታ የጠብ ምክንያት የሚሆነው ገንዘብ የማንን ፍላጎት በመጀመሪያ ያሟላ ወይም ለየትኛው ጉዳይ ይዋል የሚለው ጥያቄ ነው። በእንዲህ ያለ ጊዜ መጀመሪያ ቅድሚያ ሊሰጣቸው የሚገባቸውን ነገሮች ሊቆዩ ከሚችሉት በመለየትና በግልጽና ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ተነጋግሮ የሚያስፈልገውን በጀት በማውጣትና ያለውን ገንዘብ በቅደም ተከተል ማደላደል ይቻላል።

አንደበትን ለበረከት መጠቀም

ጋብቻን ከሚገሉ ነገሮች ውስጥ ወሲብ፤ ገንዘብ፤ የቤተዘመድ ጣልቃ መግባት ወዘተ የሚጠቀሱ ናቸው። ከነዚህ ሁሉ የባሰውና ዋናው ግን አንደበት ነው። በንግግር (በአንደበት) የሚመጣ ነገር ትዳርን ጨርሶ ሊያጠፋው አልያም ሊያለመልመው ይችላል። አንደበት ትዳርን እንደሚገነባ ሁሉ መተማመንን፤ ፍቅርንና መከባበርን ሊያጠፋ ይችላል። በመሃልየ መሃልይ 4 ላይ ስለፍቅር ድንቅ የሆነ ቅኔ እናነባለን። በብዙ መንገድ ይህ መጽሐፍ በክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን መካከል ያለውን ጥልቅ ግንኙነት የሚመለከት ቢሆንም ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌ 5:32 በክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን መሃል ያለውን ግንኙነት በጋብቻ መልክ እንደሚገለጥ ይናገራል። በመሃልየ መሃልይ የምናገኘው በሙገሳ፤ በመተሳሰብና በናፍቆት ስሜት የተገለጠ የፍቅርን ዜማ የትዳር ንደኛን ማድነቅን እጅግ በሚያስገርም ሁኔታ ያስተምራል። ይህ ዓይነት ስሜት በቤተሰብ ውስጥ በሙላት መታየት አለበት።

ባንጽሩ ካንዳንድ ቤተሰብ የምንሰማው ከፍቅር ዜማ ይልቅ ክስ ነው። «ለምን ያልኩሽን አላደረግሽም» «አንተ ደግሞ ሁል ጊዜ ልብ የለህም» ወዘተ ዓይነት ክስ ይሰማል። ሐዋርያው ያዕቆብ አንደበት ባግባቡ ከተጠቀምንበት የሚገራ፤ የሚያስተካክል፤ የሚያንጽና የሚባርክ ደግሞ ባንጽሩ እንደሚገባ ካልያዝነው እደገኛና ትልልቁን ነገር ሳይቀር የሚያጠፋ መሳሪያ እንደሆነ ይነግረናል። ባርኮትም መርገምም ካንደበት ይወጣል ይለናል። በልጅነታችን ብዙ የምናስታውሳቸው ቢኖሩም በክፉ ስም የጠሩንን አላግባብ የሰደቡንንና ሰማችንን ያጠፉንን ከሁሉም ይበልጥ አንረሳቸውም። ተሰባብረን ተፈንክተን አድገናል ሆኖም ድኖ ረቅተነዋል፤ በአንደበት የደረሰብን ህመም ግን እስካሁን እየታሰበን ይኖራል። በአንደበት የደረሰብንን ጉዳት መርሳት ምን ጊዜም አይሆንልንም። ተስፋ ማስቆረጥና ለተደረገ ነገር ዋጋ አለመስጠት ስጋን ዘልቆ ነፍስን ይሰብራል።

ቆንጆ ሚስት በልጅነቷ ብጉር፤ ድርብ ጥርስ፤ ወፍራም መነጽር ስታደርግ ያዩዋት አላግጠውባት፤ ስቀውባትና ቅጽል ስም አውጥተውላት ሊሆን ይችላል። ያ በዚያ ጨቅላ ጊዜ የተደረገ ጤነኛ ያልሆነ ስም ዛሬ ብጉሩን አልፋው፤ ጥርሷን አስተካክላና ከመነጽር ይልቅ ከንታክት ሌንስ አድርጋ መልካና ፎርሟ ውበት ተላብሶ ያያት ሁሉ «ቆንጆ ነሽ» ቢላት እንኳን የሚያሸፍንት ይመስላታል። ምክንያቱም በውስጧ ያለው ያ በከረዳነቷ ትሰማው የነበረው ክፉ መጠሪያ ነው። ይህ ቁስሏ የትዳር ሕይወቷን ሳይቀር ሊያበላሽ ይችላል።

አንዳንድ ሰዎች የሙገሳን ቃል መላልሰው መስማት ይፈልጋሉ። አዲስና ቆንጆ ልብስ ለብሰው የሚያምርባቸው ስለማይመስላቸው አሁንም አሁንም ማረጋገጫ የሚፈልጉ አሉ። «አያምርብኝም እንዴ?» በማለት መላልሰው ለሚጠይቁ ሰዎች መልሱ ሁል ጊዜም «አዎን» መሆን አለበት። «አያምርም» የሚለውን ቃል ይጠላሉ። አንዳንድ ሰዎች ጠቃሚና

የሚያንጽ ብለው የሚሰጡት ትችት ከመቶ ሰማንያው (80%) ጎጂ ሊሆን ይችላል። አንድ ሰው «ሰዎች ሊገኝው መሣሪያ ይዞ የሚመጣን ሰው ሮጠው ለማምለጥ እንደሚፍጨረጨሩ ሁሉ ለምን ካንጉል ትችት እንደማይሮጡና እንደማያመልጡ ያስደንቃል» ሲል የተናገረውን እዚህ ላይ መጥቀስ እንወዳለን። ለአንድ የመጽሐፍ የተሰጠው ርዕስ «ቆቢያለሁና እባክህ አትውጋኝ» የሚል ነው። ሰው ሁሉ የሚተችና የሚያጥላላን ነገር በቀልድም ቢሆን መስማት አይፈልግም። ምክንያቱም ባንደበት የሚመጣ ቁስል ቶሎ አይሸርምና ነው።

መልካም ቃል ባንጸሩ ያንጸል፣ ያለመልማል፣ ሀይወታችንንም ለመልካም ነገር ያነሳሳል። ይህ ዓይነቱ ቃል ለባልም ለሚስትም እጅግ አስፈላጊ ነው። የምትናገሩት ቃል የምትወዱ ወይም የምትጠሉ የምታከብሩ ወይም የምታዋርዱ የምትረዱ/የምትሳዱ መሆን አለመሆናችሁን እንደሚያሳይ ታውቃላችሁ? የእግዚአብሔር ቃል ለመተናነጽና ሌሎችን ለመጥቀም አንደበታችንን እንድንጠቀምበት ይመክረናል። ስለዚህ ከአንደበታችን ስለሚወጣው ቃል እንጠንቀቅ፣ አስባንም እንናገር። ካፋችን ከወጣ በኋላ ሳላውቅ ነው፣ ይቅርታ አድርጉልኝ፣ አሳስተዋልኩትም ብንል ጉዳቱ አንዴ ሆኗልና ይቅርታ መጠየቃችን ብዙም ዋጋ ሳይኖረው ይችላል። አዋቂዎች አንድ አላግባብ የተነገረን ቃል ለማስተካከል ዘጠኝ በጎ ቃላት ያስፈልጋል ይላሉ። በአሸመር መናገር፣ መደለል፣ ማጋነን የመሳሰሉት ከስድብ አያንሱም። ለምሳሌ ባለቤቱ ጥሩ ምግብ እንዳላዘጋጀች እርሱም እርሷም እያወቁ ጥሩ ምግብ ነው ማለቱ መተማመንን ያጠፋል።

ዋቢ መጻሕፍት

1. Barnes, Robert & Rosemary *Rock Solid Marriage* Zondervan Publish House, 1993
2. The Making A Marriage, Ed., Thomas Nelson Pub. H., 1993
3. Wright, H. Norman. *How to Counsel a Couple in 6 Sessions or Less*, Regal Books Pub. 2002
4. Trent, John, and Gary Smelly, *The Two Sides of Love*, Pomona, California Pub. 1990
5. Taylor, W. Taylor, *Premarital Guidance*, Augsburg Fortress Pub. 1999
6. Wheat, Ed and Gloria Okes Perkins, *The First years of Forever*, Zondervan Pub. 1988
7. Matteson, Richard and Janis Long Harris, *What If I Married the wrong Person*, Bethany House Pub., 1996
8. Hagee, John and Diana, *What Every Women/Man wants in a Man*, Thomas Nelson Pub. 2004
9. Clark, N. Warren *Date ... Or Soul Mate*, Thomas Nelson, Pub., 2002
10. Browne, Joy, *Dating For Dummies*, Hungry Minds, Inc. 1997
11. McDonald, Cleveland, and Philip McDonald, *Creating a Successful Christian Marriage*, Bakers Books, 1999
12. Grunlan A. Stephen *Marriage and the Family*, Zondervan Pub. 1983